

PERSFOCUS

TWAALFDE JAARGANG NUMMER 6 - JUNI 1996

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

"EN VERTEL 'S JERDEN... BEN IK
NOG STEEDS JE LIEVELINGSTANTE?"

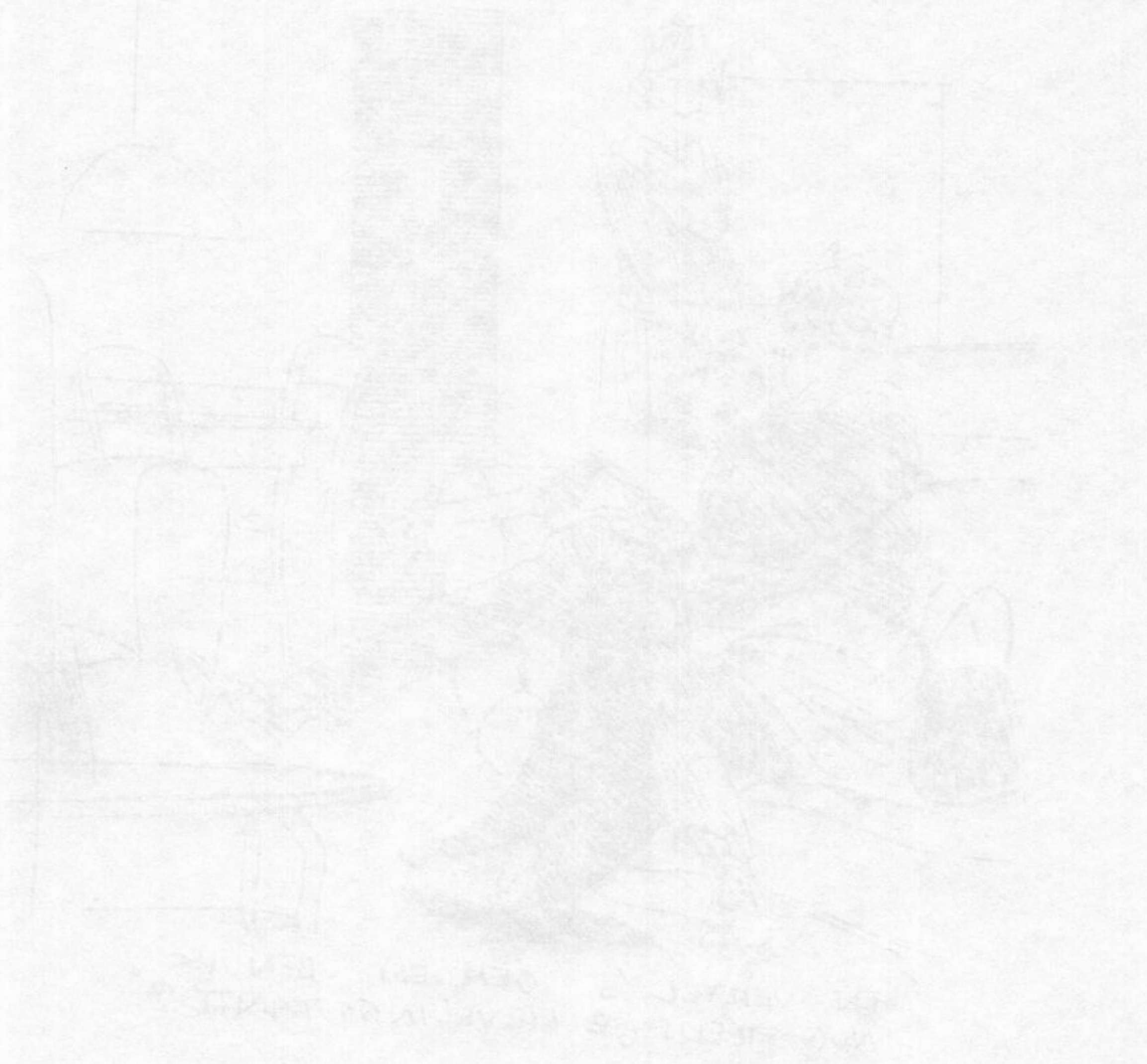
IN DIT NUMMER:

Ontucht in Rijssen...
...in Amersfoort...
...en elders
De strijd tegen ontucht op school...
...en andere pedofilie
Ontucht van de maand
Verboden bloot
Internetcensuur verboden...
...behalve in bepaalde gevallen
Kinderarbeid...
...en sekstoerisme/Lennart van E.
Kindermoord
Jeugd en seks; het blijft tobben
Achtergrond

pag. 2
pag. 4
pag. 5
pag. 6
pag. 10
pag. 19
pag. 23
pag. 24
pag. 26
pag. 27
pag. 30
pag. 35
pag. 37
pag. 38

PERSEUS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CLASSICAL AND EARLY MODERN STUDIES
1100 EAST 58TH STREET, CHICAGO, IL 60637

PERSEUS
UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CLASSICAL AND EARLY MODERN STUDIES
1100 EAST 58TH STREET, CHICAGO, IL 60637
TEL: 773-936-3300
WWW.PERSIUS.ORG

PERSFOCUS, TWAALFDE JAARGANG, NUMMER 6, JUNI 1996

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Haagsche Courant	HC
Alkmaarse Courant	AC
Utrechts Nieuwsblad	UN
De Gelderlander	Geld
Gooi en Eemlander	G+E
Twentse Courant	TC
Rotterdams Dagblad	RD
Leeuwarder Courant	
Primeur	Prim
Nieuwe Revu	NR
HP/De Tijd	
De Nieuwe Sekstant	DNS
Naturisme	NAT
Onze Wereld	
Info (NVSH Amsterdam)	
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
La Dernière Heure	LDH
De Standaard	STA
Uit Denemarken:	
Weekendavisen	

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--.

Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 93.548
1090 EA Amsterdam

Ontuchtzaak Rijssen voor de rechter

GPD
Rijssen

Wtr.N. 11/6
Hij had er best bij willen zijn. Vandaag stond namelijk zijn voormalige leraar van de toenmalige lts in Rijssen voor de rechtbank in Almelo wegens ontucht met ex-leerlingen terecht.

Het slachtoffer van de oud-teken- docent van wat nu scholengemeenschap Reggesteyn heet, had echter al lange tijd geleden zijn reis naar Engeland vastgelegd om Oranje op het Europees Kampioenschap voetbal gade te slaan. Vandaar. Zijn echtgenote en zijn moeder reisden vanmorgen wel af naar Almelo om het proces tegen de 64-jarige H. uit Rijssen bij te wonen.

Voor zijn vertrek naar Groot-Brittannië heeft het slachtoffer zijn moeder op het hart gedrukt haar mond gedurende de strafzaak te

houden. De vitale oudere vrouw is nog steeds woedend op H. en reageert emotioneel, zodra de ontucht met haar zoon ter sprake komt. Toen de affaire uitkwam, had deze moeder briefjes met daarop de volledige naam van de verdachte geschreven en die in haar woonplaats onder snelbinders van fietsen gestopt. 'Iedereen' moest weten wie zich ruim 20 jaar geleden aan haar toen 13- en 14-jarige zoon had vergrepen.

Deze zaak kwam aan het licht, nadat een 53-jarige godsdienstdocent van dezelfde scholengemeenschap in Rijssen had bekend zich in de afgelopen decennia aan ruim 30 (ex-) leerlingen te hebben vergrepen. Deze, inmiddels ontslagen, docent staat over enkele weken terecht.

Behalve zijn vrouw en moeder zaten vanmorgen nog ruim tien slachtoffers van H. en de voormalige godsdienstleraar en hun familie in de zaal. Deze mensen hebben

een gespreksgroep gevormd die onder leiding van het Riagg in Almelo om de drie weken bij elkaar komt. „De deelnemers bepraten met elkaar wat hen beroert en bezighoudt. Het is belangrijk dat het bespreekbaar wordt, dat het niet wordt weggedrukt. Een uitlaatklep is nodig, vooral omdat bij veel mensen woede leeft over wat ze hebben meegemaakt”, zegt J. Laemers. Zij is hoofd van de afdeling jeugdpsychologie van het Riagg.

Verrassingen

Het gezelschap van slachtoffers en familie dat de zitting bijwoonde, is erop voorbereid hoe het er in de rechtszaal aan toegaat en wat er kan gebeuren. Dat is van belang om niet voor verrassingen komen te staan. Vragen als 'denk je dat je de confrontatie met de dader aankan' en 'kun je jezelf in de hand houden?' kwamen vooraf in de gespreksgroep ter sprake. Aan de

rechtbank is gevraagd bij de reconstructie van de feiten terughoudend met namen van getuigen te zijn om het emotioneel leed bij hen niet te verergeren.

Het Riagg heeft alle - tientallen - slachtoffers van de ex-docenten het aanbod gedaan hulp te verlenen. Laemers kan niet aangeven waarom niet iedereen heeft gereageerd. „Misschien, omdat mensen er een streep onder hebben gezet, te bang zijn voor herkenning of dat het zo diep is weggestopt of nog zo hoog zit, dat ze er niet met lotgenoten over willen dan wel durven praten”, zo suggereert ze.

De meeste deelnemers aan de gespreksgroep hebben het er nog moeilijk mee. Maar dat geldt ook voor hun omgeving, onder wie ouders. Laemers: „Die stellen zich de schuldvraag. Zo van: Waarom hebben we er niet aan gedacht of doorgevraagd? Als professionele hulpverleenster heb ik in deze affaire

niets nieuws gehoord. Ik ben er echter wel van onder de indruk geraakt dat slachtoffers zoiets jaren hebben opgekropt, dat het zich zo in hen heeft vastgezet, voordat ze ermee voor de dag durfden te komen”.

Voor officier van justitie mr. H. Bloebaum was het eveneens niet de eerste keer dat hij met zedendelicten wordt geconfronteerd. „Dergelijke dossiers staan bol van de ellende, omdat er bij slachtoffers veel emoties spelen en men het lang heeft verdrongen”, zegt hij.

De gedupereerden zijn verdeeld over de strafmaat tegen de twee leraren. De een vindt dat ze niet hard genoeg kunnen worden gestraft. Anderen daarentegen menen dat beiden door de publiciteit voldoende is gestraft. Voor de 'Engelandvaarder' gaat het er om dat zijn ex-docent 'geen rustige VUT meer heeft'. „Dat heeft hij namelijk ook niet verdiend”.

Ex-docent geeft misbruikte leerlingen trap na

TWENTSCHE C. 12-6
RIJSSSEN - Oud-tekenleraar en schooldecaan H. (64) uit Rijssen is intelligent. De voormalige docent van de lagere technische school in zijn woonplaats heeft het verstand van iemand die aan de universiteit kan studeren. Desondanks zit het bij H. niet 'goed tussen de oren'. Dat komt, omdat hij vroeger van zijn ouders weinig liefde heeft gekregen. In dat opzicht is hij toen verwaarloosd.

Zo kijkt moeder in zijn jeugd nooit naar hem om. En dat gebrek aan ouderlijke liefde vertaalt zich in een sterke behoefte aan intimiteit die tot uitdrukking komt in een 'primitieve uitlaat', namelijk door het plegen van ontucht met veel leerlingen, die hij vanaf 1966 tot zijn vut, in 1992, onder zijn hoede heeft.

Met gebogen hoofd en zijn armen voor zijn borst gekruist luistert H. dinsdag in de Almelo rechtbank naar rechtbankpresident mr. G.J. Stoove. De magistraat citeert uit rapporten van enkele deskundigen over de Rijssenaar. Op de druk bezette publieke tribune kun je een speld horen vallen. Even daarvoor moet Stoove nog tot stilte manen. In de zaal heerst bij (familie en partners van) slachtoffers hoorbaar ongenoegen over het feit dat de man een deel van zijn bij de politie afgelegde bekentenis intrekt: 'Ik was nooit uit op seksuele contacten. In mijn gedachten en herinnering is er met twee van de drie ten laste gevallen niet iets gebeurd'. En: 'Tijdens het verhoor door de politie was ik zo

ontregeld en zo kapot dat ik geen normale antwoorden kon geven. Ik werd met beschuldigingen bestookt en weet zelf niet meer hoe de vork in de steel zit.'

De rechters hebben geen medelijden met H. 'U zei eerder dat u niet twijfelde aan de betrouwbaarheid van de verklaringen van uw slachtoffers. Nu stelt u dat het deels onwaar is. U geeft ze dus een schopna en maakt ze voor leugenaars uit', zegt rechter mr. L.T. Vogel.

Officier van justitie mr. H. Bloebaum eist, zoals in een deel van deze krant gemeld, twee jaar cel, waarvan zes maanden voorwaardelijk, en een proeftijd van drie jaar. De aanklager vindt ook dat H. voor altijd de (bij-)lesbevoegdheid dient te worden afgenomen.

Bij het publiek heerst na afloop woede over de ontkenningen ('hoe durft hij', 'ik wilde dat wij iets mochten zeggen'). Over de eis van de aanklager en het optreden van de rechtbank tonen aanwezige slachtoffers en hun familieleden zich daarentegen in het algemeen tevreden. 'Die rechters namen hem af en toemooi te pakken', zegt een moeder van een misbruikte zoon.

Aan het begin van het proces gaat rechtbankpresident Stoove nog uit van een gewone zitting die in normaal tempo - 45 minuten - kan worden afgewerkt. De verdachte heeft immers bij de politie in grote lijnen de ontucht toegegeven. Zijn plan om de drie feiten in de dagvaarding met H. in 'vogelvlucht' door te nemen, gaat echter al snel

in rook op als blijkt dat de ex-docent en decaan de bekentenis voor een groot deel weer intrekt. De magistraat moet daardoor tot een uitvoerige reconstructie overgaan en de afgelegde belastende verklaringen breed uitmeten.

Hij noemt daarbij, zoals wel gebruikelijk is, geen namen van getuigen. Stoove komt daarmee tegemoet aan de wens van de aanklager. Bloebaum heeft hem op dit punt om terughoudendheid gevraagd om het (emotionele) leed van de slachtoffers niet te verergeren.

Tegen H. zijn in totaal veertien aangiften ingediend. Daarvan zijn zes zaken langer dan twaalf jaar geleden, ofwel verjaard. Van de acht overgebleven stuks heeft justitie hem drie ten laste gelegd. In twee gevallen gaat het om betasten en andere ontuchtige handelingen, in één zaak is sprake is van (anale) gemeenschap.

Het blijkt dat H. in 1980 is verdacht van het plegen van ontucht. Deze zaak wordt echter wegens gebrek aan bewijs geseponeerd. Rechtbankpresident Stoove neemt het de ex-docent van de lts, onderdeel van de scholengemeenschap Reggesteyn, kwalijk dat hij daarna is doorgegaan met zijn praktijken.

De Rijssenaar erkent alleen dat hij zich in 1988 en een jaar later heeft vergrepen aan een jongen van een andere school die hij bijles geeft. Daarbij komt het tot gemeenschap. 'Het is een zwarte bladzijde dat ik dat deed. Ik vroeg er echter

niet zelf om. Het gebeurde op zijn initiatief', zegt H.

Uit de verklaringen van de slachtoffers blijkt dat de ontucht vooral in zijn decanenkamer plaatsheeft. In een map met beroepskeuzeinformatie over de marine heeft hij seksboekjes liggen, die hij de jongens tussen de dertien en vijftien jaar laat lezen. Daarna begint hij met zijn toenaderingen ('hij vond mij een lekkere en zachte jongen') en ontuchtige handelingen.

Bij hem thuis zou de ex-leraar een pornofilm voor een scholier hebben gedraaid. Tevens pleegt hij ontucht met een kind op een zomerkamp. Een jongen, die bij hem troost zoekt wegens trieste familie-omstandigheden, moet er eveneens aan geloven.

Vandaag moet een 53-jarige ex-godsdienstleraar uit Rijssen zich verantwoorden voor de rechtbank, omdat hij ontucht heeft gepleegd met tientallen jongens. Vorige week werd de 63-jarige oud-decaan van dezelfde school, de christelijke scholengemeenschap Reggesteyn, voor soortgelijke vergripen veroordeeld tot twintig maanden. Directeur J. Brouwer van Reggesteyn blikt terug.

RIJSSSEN (ANP) - Voor de christelijke scholengemeenschap Reggesteyn is het een ware ramp als in februari een godsdienstleraar van de locatie Rijssen ontucht met tientallen jongens bekend en nog geen week later de oud-decaan voor hetzelfde soort misdrijven wordt aangehouden. Algemeen directeur J. Brouwer: „Dan kun je je diep bedroefd afsluiten voor de buitenwereld, wat - een natuurlijke reactie - vaak gebeurt in deze situaties. Maar wij hebben besloten zo open mogelijk te zijn.”

Brouwer is ervan overtuigd dat de grote openheid van Reggesteyn eraan heeft bijgedragen dat in het eerste kwartaal van dit jaar op scholen en in het verenigingsleven een ware golf van zedendelicten aan het licht is gekomen. „Slachtoffers durven, na jarenlang zwijgen, over die ervaringen in hun jeugd te praten. Ze zijn hun schaamtegevoel kwijt en stellen zich open voor professionele hulp-

verlening. Dat is een gunstige ontwikkeling.”

Vanaf het moment dat de directie van Reggesteyn op de hoogte was van de ontuchtzaken, stond doortastend handelen voorop. Brouwer: „De school moet duidelijk maken dat ze niets te verbergen heeft en tegelijk aangeven hoe ernstig ze dit soort gebeurtenissen vindt. Seks tussen leraar en leerling is taboe. Punt uit. Daarom ontsloegen we de godsdienstleraar direct nadat hij had bekend en maakten we een draaiboek voor het informeren van personeel, leerlingen en de ouders. Ook de hulpverlening aan de vier slachtoffers die nog op onze school zitten, had de nodige aandacht. Het was een hectische tijd. Dat kwam ook door de orkaan van publiciteit. Die was heel begrijpelijk, gezien de ernst van de zaak en de christelijke signatuur van school.”

Vooraf medewerkers van de school reageerden emotioneel op de misdrijven van de godsdienstleraar. Brouwer: „Het was voor hen een enorme dreun. Ze konden zich het niet voorstellen dat hij zich aan jongens had vergrepen. We kenden hem alleen als een aardige, sociaal zeer vaardige man.

Collega's die nauw met hem samenwerkten, bekroop tegelijk een schuldgevoel. Waarom hadden ze niets gemerkt? Hadden ze bepaalde signalen niet serieus genomen? Maar men moet niet vergeten dat de man in dertig jaar tijd met 28 jongens ontucht heeft gepleegd. Hij koos jongens die gemakkelijk waren te beïnvloeden. Zij hielden zich stil. Daar kwam bij dat die school geen vertrouwenspersoon had. Leerlingen konden met hun klachten alleen terecht bij de decaan, maar die vergreep zich zelf aan jongens.”

De zaak kwam in de openbaarheid toen een van de slachtoffers in fe-

Ontucht: eis 1,5 jaar tegen leraar

Geld. 12/6
ALMELO (ANP) - Voor de rechtbank in Almelo is gisteren twee jaar gevangenisstraf, waarvan zes maanden voorwaardelijk en een proeftijd van drie jaar, geëist tegen een 64-jarige man uit Rijssen. De verdachte, een oud-leraar technisch tekenen van het Reggesteyn-college in Rijssen, zou vanaf de jaren zestig tot aan zijn pensionering in 1992 ontucht hebben gepleegd met leerlingen. Tegen de man zijn veertien aangiften binnengekomen. Tijdens het proces werd bekend dat een eerdere strafzaak tegen de Rijssenaar inzake ontucht in 1980 was geseponeerd. De rechtbank nam het de man bijzonder kwalijk dat hij zich nadien niet had teruggetrokken als schooldecaan.

Het onderzoek tegen de man kwam op gang toen een 53-jarige godsdienstleraar van het Reggesteyn-college werd beschuldigd van ontucht met leerlingen. Deze verdachte moet zich op 25 juni voor de rechtbank verantwoorden. De rechtbank doet 18 juni uitspraak.

Eis twee jaar cel in ontuchtaffaire

Van onze verslaggever AC 12/6
RIJSSSEN - Tegen een van ontucht verdachte voormalige tekenleraar en schooldecaan uit Rijssen is gisteren een gevangenisstraf van twee jaar geëist, waarvan zes maanden voorwaardelijk, en een proeftijd van drie jaar. Als aanvullende eis vroeg officier van justitie H. Bloebaum de man te verbieden nog bijlessen te geven. De 64-jarige zou zich vanaf augustus 1986 tot september 1989 schuldig hebben gemaakt aan het plegen van ontucht met twee ex-leerlingen van de scholengemeenschap Reggesteyn in Rijssen en met een jongen die hij bijles gaf.

Oud-leraar krijgt wegens ontucht vijftien maanden

ANP
ALMELO VK-19-6
De rechtbank in Almelo heeft dinsdag de 64-jarige voormalige leraar

technisch tekenen A.H. uit Rijssen veroordeeld tot twintig maanden gevangenisstraf, waarvan vijf voorwaardelijk. Als bijzondere voorwaarde stelde de rechtbank dat hij niet meer mag doceren en dat hij een behandeling voor ouders bij de Riagg moet volgen. Tegen de man was 24 maanden celstraf geëist. De man pleegde vanaf de jaren zestig tot aan zijn pensionering in 1992 ontucht met een groot aantal leerlingen van het Reggesteyn College in Rijssen. Tegen H. waren veertien aangiften binnengekomen. Zes daarvan zijn verjaard. De verdachte was decaan binnen de scholengemeenschap.

Geld. 25/6
'Openheid over seksaffaires leraren positief'

Werkstraf geëist na ontucht op school ^{NRC 26.6}

Docent betuigt spijt na ontucht

^{NRC 26.6}
RIJSSSEN - "Ik heb geen enkel excuus voor het slechte in mijn gedrag. Ik begrijp dat ik geweldig veel mensen heb geschokt en gekwetst en veel verdriet en pijn heb aangedaan. Ik bid mezelf en iedereen innerlijke genezing toe".
 Overmand door emoties betuigde gistermiddag de inmiddels ontslagen Rijssense godsdienstleraar V. (54) zijn spijt voor de ontucht, die hij gedurende vele jaren met, voorzover bekend, 25 lts-leerlingen pleegde. Rechtbankpresident mr. H.J. Inden sprak tegen het massaal opgekomen publiek, onder wie slachtoffers van V., de hoop uit dat het proces tot gevolg heeft dat de gedupeer-

den beter kunnen verwerken wat hen in hun jeugd door V. is aangedaan.
 Nadat hij op een bijeenkomst van de Noorse Broederschap openlijk over zijn zondige gedrag had gesproken, had V. begin van de jaren tachtig nog goede hoop dat hij zijn pedofiele geaardheid in goede banen kon leiden. De Noorse Broederschap is een geloofsgenootschap met een orthodoxe evangelische inslag.
 Na zijn belijdenis ging het ook enkele jaren goed met de ex-docent. Aan het eind van de jaren tachtig kon hij echter wederom geen weerstand bieden aan zijn 'verslaving' aan jongens.

"Elke keer dat het weer misging dacht ik van 'laten we hopen dat dit de laatste maal is'. Maar, toen ik begin dit jaar door een ex-leerling (zelf slachtoffer - red) werd gechantteerd werd me duidelijk dat ik niet zonder hulp kon. Als de afperser er niet was geweest, denk ik dat ik ermee was doorgegaan", zei de man, die is getrouwd en vader is van elf kinderen.
 Volgens deskundigen is hij, ondanks zijn bovengemiddelde intelligentie, licht verminderd toerekeningsvatbaar. Vanaf zijn veertiende tot zijn achtentiende jaar werd V. door een 'huisvriend' van zijn ouders ernstig seksueel misbruikt. Dat

trauma heeft de man al die jaren verdrongen, waardoor hij onvoldoende beseft wat hij zijn (brugklas)leerlingen aandeed.
 Officier van justitie mr. H. Bloebaum eiste een jaar cel, waarvan zes maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van drie jaar tegen de ex-leerling. Daarnaast moet hij zich vinden de aanklager, in een kliniek laten behandelen en dient de rechtbank hem een levenslang beroepsverbod op te leggen. Bloebaum heeft geen bezwaar wanneer de rechtbank dat halve jaar gevangenisstraf omzet in 240 uur onbetaalde arbeid. Uitspraak volgende week dinsdag.

ALMELO, 26 JUNI. De officier van justitie bij de rechtbank in Almelo heeft gisteren 240 uur dienstverlening en zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf geëist tegen een 54-jarige oud-godsdienstleraar van het Reggesteyncollege in Rijssen. Ook wil de officier dat de docent verboden wordt ooit nog elders les te geven. De inmiddels ontslagen leraar wordt verdacht van seksueel misbruik van tientallen jongens uit zijn klas. De man heeft 32 gevallen van ontucht bekend.
 De godsdienstleraar werkte 28 jaar op de algemene technische school in Rijssen die in de jaren negentig opging in het protestants-christelijke Reggesteyncollege. De man betastte leerlingen bij het klassikaal vertonen van videofilms. Soms liet de leraar zijn 'favoriete jongens' nablijven om hen te bevoelen in het kruis. Ondanks een waarschuwing van de schoolleiding gingen bij zulke gelegenheden de luxaflex en gordijnen dicht. De huidige directie was niet op de hoogte van de misdrijvingen van de docent.

Toen de ontucht in de publiciteit kwam, volgde een lawine aan aangiften. Niet alleen tegen de godsdienstleraar. Ook een voormalig leraar technisch tekenen bleek jongens seksueel te hebben benaderd. De rechtbank heeft deze man vorige maand veroordeeld tot twintig maanden cel, waarvan vijf voorwaardelijk.

De docent bekende tegenover de rechtbank dat hij tot 1984 met leerlingen ontucht pleegde. Na een schuldbekenenis in zijn geloofsgemeenschap wist hij een aantal jaren de drang te weerstaan. Vanaf 1988 ging hij opnieuw over de schreef. In totaal kwamen 25 aangiften binnen tegen de ex-docent. Tien daarvan zijn inmiddels verjaard. De man is in zijn eigen puberteit eveneens seksueel misbruikt.

De zaak kwam in de publiciteit toen de leraar in februari aangifte deed van afpersing. Hij had brieven gekregen van een door hem misbruikte oud-leerling, die hem sommige honderden gulden in een prullenbak te deponeren. Op een vraag van de rechtbankvoorzitter antwoordde de docent dat hij waarschijnlijk niet uit zichzelf zou zijn gestopt met het plegen van ontucht op de school. Uitspraak 2 juli. (ANP)

zelf de politie die de afperser aanhield. Daarna bekende hij zich gedurende enkele tientallen jaren aan leerlingen te hebben vergrepen en kwam ook de affaire rond de tweede 'ontuchtdocent' op de lts aan het licht. De godsdienstleraar staat vandaag terecht. Hem zijn drie gevallen van ontucht ten laste gelegd. (ANP)

Dekaan al eerder in de fout

ANP
 Almelo/Rijssen

^{Utr. N. 12-6}

Tijdens het proces gisteren tegen de 64-jarige oud-docent A.H. uit Rijssen, werd bekend dat een eerdere strafzaak tegen hem inzake ontucht in 1980 was geseponeerd. De rechtbank nam het de man bijzonder kwalijk dat hij zich nadien niet had teruggetrokken als schooldekaan. In die functie had hij een intensief contact met leerlingen uit de eerste twee klassen.

Bij de rechtbank in Almelo is twee jaar gevangenisstraf, waarvan zes

maanden voorwaardelijk, en een proeftijd van drie jaar geëist. Ook moet hem de lesbevoegdheid, ook voor bijles, worden afgenomen.

De verdachte, een oud-leraar technisch tekenen van het Reggesteyncollege in Rijssen, zou vanaf de jaren zestig tot aan zijn pensionering in 1992, ontucht hebben gepleegd.

De man zou in zijn 27 jaar durende leraarschap jaarlijks zeker twee tot drie leerlingen ontuchtig hebben betast. Tegen de man zijn veertien aangiften binnengekomen, waarvan zes waren verjaard. Met één van de slachtoffers heeft de

man anaal geslachtsverkeer gehad.

De leraar had aanvankelijk na enige aarzeling een bekennende verklaring afgelegd tegenover de politie, maar trok die tegenover de rechtbank weer in. H. verklaarde dat de jongens hem beschouwden als een tweede vader. Hij was er echter nooit op uit geweest seks met de jongens te hebben. Dat stond in schril contrast met de verklaringen van de slachtoffers, die door de man in de dekenenkamer onzedelijk waren betast. Jongens die zich verzetten zouden door de man zijn geïntimideerd. De rechtbank doet 18 juni uitspraak.

In de gesprekken met de ouders valt op dat de periode waarin de kinderen zich anders gingen gedragen - achteraf - blijken samen te vallen met de periode van ontucht.

Wat Brouwer heeft geleerd van de gesprekken met de slachtoffers is dat de school klachten van leerlingen altijd serieus moet nemen. Met andere scholen voor voortgezet onderwijs in het oosten van het land heeft Reggesteyn onlangs een klachtencommissie ingesteld. Dat de ontuchtzaken op scholen hebben geleid tot initiatieven om zulke voorvallen te voorkomen, juicht Brouwer toe. Brouwer: "Wij gaan op onze school - zoveel mogelijk aan de hand van voorbeelden - samen praten over wat wel en wat niet kan. Wij hopen zo tot een bepaalde gedragscode te komen. Leraren zijn door de diverse affaires van de laatste tijd nogal eens terughoudend. Durven de hand niet op de schouder van een leerling te leggen, hoe onschuldig dat ook kan zijn. Dat leidt weer tot een te grote afstandelijkheid, en daar is het onderwijs ook niet bij gebaat."

bruari probeerde de godsdienstleraar te chanteren. De docent deed daarvan aangifte en bekende tegelijkertijd dat hij ontucht had gepleegd met leerlingen. Brouwer: "Hij wekte de indruk dat de bekenenis een bevrijding voor hem was."

Toen bleek ook dat de Rijssenaar zich binnen de sekte-achtige Noorse Broederschap op dezelfde wijze misdroeg. Deze kerkelijke groepering vergaf hem dat.

In de jaren tachtig hadden de directie en het bestuur van die school de godsdienstleraar al eens op het matje geroepen, omdat hij zich zou hebben vergrepen aan leerlingen. Brouwer: "Zij dachten dat het probleem na een gesprek wel was opgelost." Kenmerkend voor de naïviteit van de toenmalige schoolleiding noemt Brouwer het feit dat de informatie over het gedrag van de leraar niet aan de volgende directie is overgedragen. "Dan had de school hem in de gaten kunnen houden."

Dat de decaan/tekenleraar die in 1992 met pensioen ging, in 1980 voorwaardelijk was gestraft, was bij de schooldirectie niet bekend. Brouwer heeft de indruk dat de godsdienstleraar niets wist over het wangedrag van de decaan/tekenleraar. Omgekeerd zou dat wel het geval zijn geweest. De 63-jarige oud-decaan is vorige week door de rechtbank in Almelo veroordeeld tot twintig maanden gevangenisstraf, waarvan vijf voorwaardelijk. De bijeenkomsten voor de slachtoffers van beide ontuchtzaken blijken uiterst zinvol. Brouwer: "Zij vinden het prettig dat ze hun verhaal kwijt kunnen, nadat ze er tien tot twintig jaar hun mond over hebben gehouden."

Dienstverlening geëist tegen oud-leraar na seksueel misbruik

^{Geld. 26/6}

ALMELO (ANP) - Voor de rechtbank in Almelo is gisteren 240 uur dienstverlening en zes maanden voorwaardelijke celstraf geëist tegen de 54-jarige oud-leraar V. Verder wil de officier van justitie dat V. verboden wordt nog ergens les te geven. De inmiddels ontslagen godsdienstleraar wordt verdacht van seksueel misbruik van tientallen leerlingen.

V. werkte 28 jaar op de algemene technische school in Rijssen, die in de jaren '90 door een fusie opging in de protestants-christelijke scholengemeenschap het Reggesteyncollege. Toen de ontucht in de publiciteit kwam, volgde een lawine aan aangiften. Deze waren niet alleen gericht tegen de godsdienstdocent, die 32 gevallen van ontucht bekende. Ook een voormalig leraar technisch tekenen bleek jongens seksueel te hebben benaderd. De rechtbank heeft deze man vorige maand veroordeeld tot twintig maanden cel, waarvan vijf voorwaardelijk.

De godsdienstdocent pleegde de ontucht bij het klassikaal vertonen van videofilms. Ondanks een waarschuwing van de schoolleiding gingen bij zulke gelegenheden de luxaflex of de gordijnen dicht. De huidige directie was niet op de hoogte van de misdrijvingen van de docent.

V. bekende tegenover de rechtbank dat hij tot 1984 geregeld ontucht pleegde met leerlingen. Na een schuldbekenenis in de geloofsgemeenschap waartoe de man behoorde, wist hij een aantal jaren de drang te weerstaan. Vanaf 1988 ging hij opnieuw over de schreef. In totaal kwamen 25 aangiften binnen tegen de ex-docent. Tien daarvan zijn inmiddels verjaard. De man is in zijn eigen puberteit eveneens seksueel misbruikt.

V. deed in februari aangifte van afpersing. De man had van een 20-jarige oud-leerling drie brieven gekregen, waarin hij werd gesommeerd bedragen tussen de duizend en de vijftienhonderd gulden in een prullenbak te deponeren. De afperser was tot zijn daad gekomen, omdat hij op school door de godsdienstleraar was misbruikt. De leraar deed wel aangifte, maar diende geen klacht in tegen de afperser. Deze kan daarom niet worden vervolgd. Op een vraag van

rechtbankvoorzitter mr. H.J. Inden antwoordde V. dat hij waarschijnlijk niet uit zichzelf zou zijn gestopt met het plegen van ontucht op de school. Uitspraak 2 juli.

Afperser van docent Rijssen gaat vrijuit

^{Rijssen 25-6}

De afperser van de 54-jarige ex-godsdienstleraar uit Rijssen, die ontucht pleegde met tal van leerlingen van de LTS in zijn woonplaats, wordt niet strafrechtelijk vervolgd.

De Almelose officier van justitie mr. H. Bloebaum kan dat niet doen, omdat de voormalige docent van scholengemeenschap Reggesteyn bij de politie geen klacht tegen de chanteur heeft ingediend. De afperser trachtte drie keer zwijsgeld van de ex-godsdienstleraar te krijgen. Als de man niet wilde betalen zou hij de politie over de ontucht inlichten. De leraar ging daar niet op in en waarschuwde

Leraar krijgt cel wegens ontucht met leerlingen

ANP
 ALMELO

^{YK 3-7}

De 54-jarige godsdienstleraar P. V. is wegens ontucht met leerlingen veroordeeld tot een gevangenisstraf van vijftien maanden, waarvan vijf voorwaardelijk. Ook mag de man gedurende zijn proeftijd van drie jaar zijn beroep niet uitoefenen en moet hij zich in een kliniek laten behandelen. De leraar had jarenlang seksueel contact met 25 leerlingen van de christelijke scholengemeenschap de Reggesteyn.
 Toen een van de slachtoffers hem in februari van dit jaar probeerde te chanteren, stapte hij naar de politie en bekende de ontucht. De recht-

bank hield in haar vonnis rekening met deze bekenenis, zijn ontslag op staande voet en het feit dat de man zelf in zijn jeugd seksueel is misbruikt. De officier van justitie had een jaar geëist, waarvan zes maanden voorwaardelijk, behandeling in een kliniek en een levenslang verbod om zijn beroep uit te oefenen.

In de jaren tachtig kreeg de leraar al een waarschuwing van de schoolleiding. De rechtbank nam het hem ernstig kwalijk dat hij daarna weer kwetsbare leerlingen misbruikte. De slachtoffers zelf hebben verklaard dat zij zwegen over de ontucht uit angst voor lagere rapportcijfers.

Commissie wil rector niet terug na zedenrel

Van onze verslaggever
AMSTERDAM

De rector van de Guido de Brès scholengemeenschap in Amersfoort kan volgens de onderzoekscommissie niet in de schoolleiding terugkeren. In maart van dit jaar werd bekend dat meerdere leerlingen van de school door een aardrijkskundeleraar seksueel zijn misbruikt, en dat de schoolleiding heeft geprobeerd die zaak in de doofpot te stoppen.

Een door het schoolbestuur ingestelde onderzoekscommissie heeft dinsdag de uitkomsten van haar onderzoek bekendgemaakt. Zij concludeert dat er sprake is van 'collectieve laakbaarheid van rector, leden van de schoolleiding en leden van het bestuur'. Rector Van Middelkoop is de enige die zijn functie moet opgeven omdat hij 'de grootste verantwoordelijkheid' draagt.

Het bestuur heeft nog geen besluit genomen over de toekomst van de rector. Van Middelkoop heeft sinds april zijn functie neergelegd in afwachting van de uitslag van het onderzoek. Volgens interim-voorzitter Runhaar is het bestuur nog in gesprek met de rector. Van Middelkoop noemt het rapport tendentius en niet objectief. Hij wacht op de conclusie van het bestuur voor hij een officiële reactie geeft.

De onderzoekers, oud-directeur van het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum H. Jacobs en gepensioneerd hoogleraar organisatiekunde E. Marx, spreken over 'zeer verwijtbaar gedrag' van de rector. Zij verwijzen Van Middelkoop een te solistisch optreden en een te dominante stijl van leiding geven. Bovendien heeft hij het bestuur niet direct op de hoogte gesteld van de affaire. Hoewel de commissie geen onderzoek heeft gedaan naar het aantal leerlingen dat het slachtoffer is geworden, vermoedt zij dat het ongeveer achttien jongens betreft en dat de leerkracht met drie à vier van hen geslachtsgemeenschap had.

In 1990 werd voor het eerst geklaagd over de seksuele avances van de aardrijkskundeleraar. Rector

Van Middelkoop sprak toen, samen met een conrector, met de leraar. De man beloofde beterschap en ging in therapie. Ouders werden niet geïnformeerd en de betrokken leerlingen kregen geen begeleiding.

In 1992 waren er opnieuw signalen dat K. buiten schooltijd contacten legde met zijn leerlingen, hoewel de schoolleiding hem dat had verboden. Er gebeurde niets. In 1993 benaderde de onderwijsinspectie het bestuur omdat een docent van de Guido de Brès en een vertrouwensarts de vertrouwensinspecteur hadden ingeschakeld. Toen hoorde het bestuur voor het eerst iets over de problemen rond de aardrijkskundeleraar. Het bestuur ontsloeg de leerkracht, maar deed niets voor de leerlingen en ouders. Volgens de commissie is ook de vertrouwensinspecteur niet op de hoogte gesteld van alle toen bekende feiten.

In 1994 werden de ouders voor het eerst ingelicht. Dat gebeurde nadat de school een anonieme dreigbrief had ontvangen, waarin werd geëist dat de ouders zouden worden benaderd omdat de briefschrijver anders de publiciteit zou zoeken. Van Middelkoop sprak met enkele ouders. Toen bleek dat de aard van het seksueel misbruik erger was dan was aangenomen. Op verzoek van een van de ouders onderging K. een afdstest. Hij was niet besmet met HIV. De ouders van de leerlingen die in 1990 het slachtoffer waren van de aardrijkskundeleraar werden in 1993 niet ingelicht. Zij hoorden pas iets over de kwestie toen begin dit jaar de publiciteitsgolf losbrak.

De onderzoekers spreken wel lovend over Van Middelkoop omdat hij zo veel voor de school heeft betekend. Ze zijn het niet helemaal eens over zijn toekomst. Marx denkt dat de rector wel als leerkracht op de Guido de Brès zou kunnen terugkeren. Jacobs vindt dat geen goed idee, maar ziet hem wel op een andere school 'prima functioneren'. Ook interim-voorzitter Runhaar acht het denkbaar dat Van Middelkoop op de Guido de Brès als leerkracht terugkeert.

'Rector weg na ontuchtaffaire Guido de Brès'

Geld. 26/6

AMERSFOORT (ANP) - Rector G. van Middelkoop van de gereformeerde scholengemeenschap Guido de Brès in Amersfoort moet opstappen. Dit concludeert de onderzoekscommissie die de afgelopen maanden de rol van de schoolleiding tijdens een omvangrijke ontuchtaffaire op de middelbare school onderzocht.

De rector was kort na het uitkomen van de affaire voorlopig teruggetreden als schoolhoofd. Het bestuur van de school heeft nog geen definitief besluit genomen over de positie van de rector.

Begin maart kwam de zedenzaak naar buiten. Een nu 45-jarige aardrijkskundeleraar heeft toegegeven tussen 1977 en 1993 met meer dan achttien jongens ontucht te hebben gepleegd. Die varieerde van het kijken naar pornofilms tot seksuele gemeenschap. De docent werd pas in de zomer van 1993 ontslagen, nadat een nieuwe zaak aan het licht was gekomen. De school stopte de zaak destijds in de doofpot. Ook hield de rector de leraar lange tijd de hand boven het hoofd door hem nog in dienst te houden. Daardoor kon de man lange tijd doorgaan met het plegen van seksuele handelingen.

Volgens de onderzoekers H. Jacobs en organisatiekundige prof. dr. E. Marx heeft de school de ernst van de affaire sterk onderschat en is de leiding onvoldoende doortastend opgetreden bij de ontuchtaffaire. Het niet inlichten van de ouders van de slachtoffers, het buiten de school houden van deskundige adviseurs, het niet ontslaan van de docent nadat de eerste zaken aan het licht kwamen en de totaal onvoldoende emotionele begeleiding van de misbruikte jongens noemt de commissie laakbaar, onbegrijpelijk en onverantwoord. Ook het feit dat justitie noch politie werden ingeschakeld, zelfs nadat gebleken was dat er geslachtsgemeenschap had plaatsgevonden, is zeer verwijtbaar.

Solistisch

De aansprakelijkheid ligt eveneens bij de leden van de schoolleiding

en de bestuursleden, maar rector Van Middelkoop draagt de grootste verantwoordelijkheid, menen de onderzoekers. Het sterk solistisch optreden van Van Middelkoop, wiens werkwijze wordt omschreven als zeer dominant, taakgericht en sterk sturend, heeft de zaak daarbij geen goed gedaan. De rector besloot in 1990 op eigen houtje de sekspelletjes van de docent zelfs voor de ouders van de leerlingen en docenten en schoolbestuur stil te houden, omdat hem dat het beste leek voor de slachtoffers.

Van Middelkoop, sinds 1975 schoolhoofd, kan beter uitkijken naar een andere baan binnen of buiten de school, oordeelt de commissie. Daarover hebben inmiddels oriënterende gesprekken plaatsgehad. De school sluit niet uit dat hij als leerkracht kan blijven werken. De vijf bestuursleden kunnen in het advies van de commissie wel aan blijven, omdat hun optreden minder verwijtbaar was. De voorzitter en de secretaris van het bestuur zijn in maart al opgestapt.

In een reactie noemde rector Middelkoop het rapport gisteren tendentius en niet objectief. "Er is niet voldoende geluisterd. Er is te weinig met mij gesproken. Ik ben het niet eens met de conclusies", aldus de rector. De onderzoekers menen dat het gereformeerde karakter van de school wel een rol heeft gespeeld bij het in de doofpot stoppen van de affaire, maar 'het is veel te sterk om te zeggen dat het daardoor juist komt', aldus Marx.

De commissie adviseert dat de school, met in totaal 2300 leerlingen, grondig wordt gereorganiseerd. Het leiderschap van het schoolhoofd mag niet langer eenrichtingsverkeer zijn.

Advies: geen rectorchap v. Middelkoop

AMERSFOORT 6/6 23-6
Rector G. van Middelkoop draagt de grootste verantwoordelijkheid in de omvangrijke ontuchtaffaire op scholengemeenschap Guido de Brès in Amersfoort. Hem wordt een 'aantal laakbare handelingen' verweten. Van Middelkoop moet daarom niet terugkeren in de leiding.

Dit adviseren de onderzoekers E. Marx en H. Jacobs in hun vandaag verschenen rapport over de ontuchtzaak rond een vakleerkracht. Ze vinden, dat Middelkoop's 'dominante', 'laakgerichte' en 'zeer sturende' leiderschap mede heeft bijgedragen tot de gang van zaken rond de ontuchtzaak. Hij heeft de leraar niet ontslagen in 1990, toen duidelijk was dat die zich aan leerlingen vergreep. Van Middelkoop zelf had vanmorgen geen goed woord over voor het rapport, dat hij "tendentius" noemde. (GPD, ANP)

'Signatuur van school niet oorzaak van ontuchtzaak'

NCHW 26-6

AMERSFOORT - Een grote ontuchtzaak zoals rond oud-aardrijkskundeleraar Ben. K. had iedere school kunnen overkomen. Het feit dat de docent zich jarenlang aan leerlingen heeft vergrepen, is niet te wijten aan de signatuur van de gereformeerde-vrijgemaakte scholengemeenschap Guido de Brès in Amersfoort.

Dat stelde onderzoeker prof. dr. E. Marx gisteren in een toelichting op het gepresenteerde onderzoeksrapport over de rol van de schoolleiding in de omvangrijke ontuchtzaak. Volgens Marx is er wel een duidelijke samenhang tussen de manier waarop rector G. van Middelkoop met de ontuchtzaak is omgesprongen en het karakter van de school.

"De ontuchtzaak is een symptoom van een groeiproces, waarin de school zich bevindt", stelde de onderzoeker. "Van Middelkoop bepaalde alles op de school. Hij was dominant, dacht mee met de leerlingen. En dat is ook kenmerkend voor de behandeling van de ontuchtzaak."

In hun rapport verwijten de onderzoekers rector Van Middelkoop ernstige fouten te hebben gemaakt. Zo heeft hij in 1990, nadat de zaak aan het licht kwam, de affaire samen met de conrector afgehandeld. Ouders van misbruikte leerlingen en schoolbestuur zijn niet ingelicht. K. is lange tijd de hand boven het hoofd gehouden.

Uit het onderzoeksrapport is niet duidelijk geworden hoeveel kinderen de aardrijkskundeleraar heeft misbruikt. Het kunnen er 18 zijn of 25. Wel is het zo dat er heel veel leerlingen bij K. thuis kwamen. Dat was gebruikelijk. "Maar dat is iets anders dan seksueel contact," aldus Jacobs.

De onderzoekers vinden dat de rector niet in een leidinggevende functie kan terugkeren. In een reactie noemt rector Van Middelkoop het rapport "tendentius" en "niet objectief". "Er is niet voldoende geluisterd. Er is te weinig met mij gesproken," aldus de rector.

Goede naam van school stond voorop

ANALYSE

Van onze onderwijsredactie
AMSTERDAM

Een leraar die zich aan leerlingen vergriipt, dat is de grote angst van elke rector. Het is een kwestie die elke schoolleiding het liefst in de doofpot stopt. Nog een graadje erger is het als het gaat om homoseksuele relaties op een gereformeerde school.

Daarmee werd rector Van Middelkoop van de Guido de Brès scholengemeenschap in Amersfoort in 1990 geconfronteerd. Ook hij koos voor de doofpot. De leraar moest beterschap beloven, en de rector ging grif in op het verzoek van de leerlingen om hun ouders niets te vertellen omdat dat voor de ouders zo belastend zou zijn.

De kwestie leek afgedaan en de eer van de school was gered. Helemaal, de leerkracht kon niet met zijn vingers van de kinderen afbliven. Hij nodigde de jongens uit samen seksfilms te bekijken en zichzelf, en elkaar, af te trekken. De vrijge-

maakt gereformeerde gemeenschap op de Veluwe is niet een omgeving waar openlijk over zulke uitspattingen wordt gesproken.

Toch lekte er zo nu en dan iets uit. Meerder keren kreeg de schoolleiding signalen dat de leerkracht nog steeds nauwe banden onderhield met zijn pupillen. De leiding greep niet in. Pas toen de onderwijsinspectie het bestuur van de school benaderde, werd de docent ontslagen.

Daar bleef het bij. Niemand in het bestuur nam het initiatief met de slachtoffers te spreken en de ouders in te lichten. Ook het bestuur offerde de belangen van de jongens op aan het belang van de goede naam van de school. Niet eerder dan dat iemand dreigde met publiciteit, koos het bestuur voor gedeeltelijke openheid. De ouders van de laatste groep slachtoffers werden ingelicht, de ouders van de eerste groep niet.

Pas toen een oud-leerling de zaak in een lokale krant publiceerde, toonden bestuur en schoolleiding belangstelling voor slachtoffers. Het bestuur liet ook een onafhankelijke

onderzoek uitvoeren. Dinsdag rapporteerde de commissie van twee 73-jarige onderwijsdeskundigen haar bevindingen. Zij oordeelt dat iedereen laakbaar heeft gehandeld, maar toch is Van Middelkoop de enige die moet opstappen.

Dat alles, zoals zij dat noemen, 'in het belang van de school'. Vijf

Pas na publiciteit was er aandacht voor slachtoffers

van de huidige leden zaten in 1993 ook al in het bestuur. Zij gingen er mee akkoord dat de rector de ouders niet inlichtte, dat justitie niet werd ingeschakeld en dat de leerlingen niet werden opgevangen.

Maar zij mogen blijven. Omdat zij minder schuld dragen dan Van Middelkoop en omdat de continuïteit ermee is gediend dat het bestuur intact blijft. In april van dit jaar zijn de voorzitter en secretaris

Xandra van Gelder

Rector moet het veld ruimen 'Schoolleiding laakbaar bij ontuchtzaak'

Door onze correspondent ^{NRC}
AMERSFOORT, 25 JUNI. Schoolleiding en bestuur van de Guido de Brès-school in Amersfoort hebben „collectief laakbaar” gehandeld bij de aanpak van een ontuchtzaak die in maart bekend werd. Terugkeer van de rector in een leidinggevende positie is „niet in het belang van de school”.

Dit concludeert een onderzoekscommissie bestaande uit oud-hoogleraar organisatiekunde E. Marx en H. Jacobs, oud-directeur van het algemeen pedagogisch studiecentrum. Het tweetal heeft op verzoek van de Vereniging voor Gereformeerd Voortgezet onderwijs in Midden-Nederland het optreden van de leiding van de Amersfoortse school sinds 1990 onderzocht. In dat jaar werd bij de schoolleiding bekend dat een aardrijkskundeleeraar ontucht had gepleegd met leerlingen. In 1993 werd de leraar ontslagen, nadat herhaaldelijk was gebleken dat hij zijn activiteiten niet had gestaakt. Voorzover bekend heeft de docent met achttien leerlingen ontucht gepleegd.

De ouders van de leerlingen werden pas in 1994 ingelicht, nadat dit in een anonieme brief was geëist op straffe van inschakeling van de pers. De onderzoekers noemen het laakbaar dat de ouders van de leerlingen niet eerder werden ingelicht, er geen advies van deskundigen werd ingewonnen, de getroffen leerlin-

gen „totaal onvoldoende” werden begeleid en de docent niet al in 1990 of, na gebleken recidive in 1992, is ontslagen. Het optreden van rector Van Middelkoop kenmerkte zich door een „dominante, taakgerichte en zeer sturende aanpak”. De rector trok zich weinig aan van wat anderen vonden, aldus Marx. Hij werd in maart op non-actief gesteld.

Marx ontkent dat er een relatie bestaat met de orthodoxe signatuur van de Gereformeerd Vrijgemaakte school. De ontucht kwestie hing samen met de groei van de school, meent hij. Niettemin speelden „de remmingen vanuit de geloofsgemeenschap ook een rol”, aldus Jacobs.

De voorzitter en de secretaris van het schoolbestuur zijn in maart al afgetreden. De onderzoekers vinden niet dat naast de rector nog meer leden van de schoolleiding het veld moesten ruimen. De leerlingen hebben wel de gelegenheid gehad om hun mening te geven bij de commissie, maar niemand heeft zich gemeld.

Leraar ontslagen ^{UN} na seks met meisjes ⁶⁻⁶

Van een onzer verslaggevers
Woerden

Een 55-jarige tekenleraar is door het Kalsbeek College in Woerden deze week ontslagen omdat directie en bestuur het 'zeer aannemelijk' vinden dat de leraar in 1978 en 1979 seksuele intimiteiten heeft begaan jegens twee mavo-meisjes. De leraar heeft tegen de speciale klachtencommissie die de directie had ingesteld gezegd, dat hij zich niets kan herinneren.

De klachten werden pas in december 1994 en maart 1995 door de ouders ingediend. De klacht van december 1994 kon niet goed worden onderzocht omdat het betreffende meisje toen overleden was. De school wil niet zeggen of de dood van het meisje iets met de zaak te maken heeft. Een klacht van maart 1995, waar het slachtoffer aan meewerkte, bracht pas aan het licht dat het in beide gevallen om de tekenleraar ging.

Strafrechtelijk zijn de gedragingen van de ontslagen tekenleraar verjaard. De school heeft de politie wel ingelicht.

Rector A.C. Wallast, die gistermiddag een korte persconferentie gaf over het ontslag van de tekenleraar, hield zich wat verdere informatie en details betreft zeer op de vlakte. Tegen de ouders en het ene meisje heeft hij uiterste bescherming van hun privacy beloofd, verklaarde hij. Daarom wilde hij niet zeggen, wat voor seksuele intimiteiten de tekenleraar had begaan, waar die hadden plaatsgevonden, en wat de relatie was tussen de leraar en de meisjes van toen zestien jaar.

Dat er een drama achter moet

schuilen maakte hij door zijn woordkeus wel duidelijk. Zo sprak de rector over "zeer ongewenste seksuele intimiteiten", en hij gaf toe dat dat 'zeer' iets betekende.

Met grote schroom verklaarde hij, dat de eerste tip van ouders uit december 1994 niet tot een duidelijke dader had geleid "omdat het meisje toen al dood was". Enig verband tussen de zaak en overlijden van het meisje heeft de klachtencommissie volgens de rector niet onderzocht.

Zorgvuldig

Directie en bestuur, zei de rector, hebben hun uiterste best gedaan het probleem voor alle betrokkenen zo zorgvuldig en zuiver mogelijk af te handelen. De ouders, de 190 personeelsleden en 2062 leerlingen zijn deze week ingelicht, en er is gezorgd voor sociale en emotionele opvang.

Aan de leraar is aangeraden zich onder behandeling van zijn huisarts te stellen.

De klachtencommissie die voor bestuur en directie de tips van de twee ouderparen heeft onderzocht staat geheel los van de school. De school heeft een jurist, een maatschappelijk werker en een psycholoog aangetrokken voor dit onderzoek.

Het Kalsbeek College, zei rector Wallast, wil het instituut klachtencommissie over seksuele ontoelaatbare relaties meer betekenis geven.

Hij hoopt, dat de openheid waarmee de school gisteren de affaire naar buiten heeft gebracht mogelijke andere slachtoffers op school ertoe zal brengen hun klacht als nog in te dienen.

Ontuchtige leraar krijgt acht maanden celstraf

LEEWARDEN ^{NVH 7-6} - De rechtbank in Leeuwarden heeft gisteren de 33-jarige onderwijzer G.J. de J. uit Dokkum veroordeeld tot acht maanden gevangenisstraf, waarvan vier voorwaardelijk. De J. die les gaf op een basisschool in Dokkum, pleegde ontucht met twee zusjes. Hij moet ook 1800 gulden schadevergoeding aan de meisjes betalen.

De rechtbank heeft er in het vonnis rekening mee gehouden dat de weg terug naar het basisonderwijs hoogst onwaarschijnlijk is voor de onderwijzer. De celstraf komt overeen met de eis van de officier van justitie. De advocaat van De J. kondigde aan in hoger beroep te gaan.

Bij het oudste meisje kwam

het ongeveer tien keer tot geslachtsgemeenschap. Bij haar jongere zusje bleef het bij betasten. De seksuele intimidaties van de leraar begonnen bij het oudste meisje, toen ze twaalf jaar was en niet meer op de basisschool zat.

De J. riep haar binnen als zij op het schoolplein aan het spelen was. Ook kwam zij een paar keer bij de onderwijzer thuis. De gedetailleerde omschrijving die zij van de slaapkamer van de man wist te geven, leidde mede tot het bewijs. Het misbruik duurde bijna drie jaar. Het oudste meisje kwam pas met het verhaal naar buiten toen zij ontdekte dat haar zusje, die nog bij de onderwijzer op school zat, ook door hem werd betast.

Onderwijzer voor ontucht bestraft ^{LC}

LEEWARDEN - De Leeuwarder rechtbank heeft vanmorgen een 33-jarige onderwijzer uit Dokkum in een ontuchtzaak veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht maanden, waarvan vier voorwaardelijk. De rechters verklaarden bewezen dat hij met twee minderjarige zusjes ontuchtige handelingen heeft gepleegd. De slachtoffers waren respectievelijk oud-leerling en leerling van de basisschool, waaraan de man als onderwijzer was verbonden. De ontucht is door de leerkracht pertinent ontkend. De opgelegde straf stemt overeen met de eis van officier van justitie Johan Severs. Op voorstel van de officier moet de leerkracht de slachtoffers respectievelijk f 1500 en f 300 smartegeld betalen. De verdediging gaat in hoger beroep.

Docent na ontucht ontslagen ^{Geld.}

WOERDEN (ANP) - Een 55-jarige tekenleraar van het Kalsbeek College in Woerden is deze week ontslagen wegens seksueel misbruik van twee mavo-meisjes. Beide zaken hebben zich eind jaren zeventig afgespeeld. De slachtoffers waren toen rond de 16 jaar.

De zaak is in maart aan het rollen gebracht door de ouders van een van de slachtoffers. Zij schreven naar aanleiding van alle publiciteit over ontuchtaffaires een brief aan de schoolleiding.

De docent, die al sinds 1966 aan het College was verbonden, is het niet eens met zijn ontslag. Hij zegt zich niets te kunnen herinneren, aldus de rector van de school. Overigens was de tekenleraar in de jaren tachtig al eens op het matje geroepen wegens verbale seksuele intimidatie. De man stond bekend als goede leraar met een markante persoonlijkheid. De schooldirectie heeft de politie op de hoogte gebracht, maar weet dat de zaken in strafrechtelijk opzicht zijn verjaard.

Docent ontslagen ^{Par} na ontuchtzaken ^{6/6}

WOERDEN - Opnieuw is een ontuchtzaak op een school aan het licht gekomen. Een 55-jarige tekenleraar van het Kalsbeek College in Woerden is deze week ontslagen wegens seksueel misbruik van twee mavo-meisjes.

Beide zaken hebben zich eind jaren zeventig afgespeeld. De meisjes waren toen rond de zestien jaar. Het bestuur van de christelijke scholengemeenschap wil niet zeggen wat er destijds precies is voorgevallen. "Het gaat om handelingen van zeer ernstige aard."

De zaak is in maart aan het rollen gebracht door de ouders van een van de slachtoffers. Zij schreven naar aanleiding van alle publiciteit over ontuchtaffaires een brief aan de schoolleiding. (ANP)

dig van boven naar beneden gedacht, maar leraren vormen geen collectief machtsblok tegenover de overheid. En daar doet men maar."

Ook aan het morele domein schort nog het een en ander, vindt Mok. Dit bestaat onder meer uit de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de leraren voor het onderwijsproces en de kwaliteit. "De toekomst van de natie ligt in hun handen en dat is een gigantische verantwoordelijkheid. Die kwaliteit moet in de beroepscode tot uitdrukking komen. Verder heeft de leraar een verantwoordelijkheid tegenover de schoolorganisatie en de schoolleiding en ten slotte tegenover de leerlingen." Pas als alledrie de domeinen een plaats hebben gekregen in het leraarschap, kan volgens Mok gespreken worden over professionalisering van het beroep.

Hij verklaart de behoefte aan een beroepscode uit de ontwikkeling dat leerkrachten zich in hun vak meer dan ooit bedreigd voelen. "De gerechtvaardigheid van het onder-

Een leerkracht vastleggen op het bestrijden van racisme is heel mooi en nobel, maar hoe toets je dat?

schamrood moet in elk geval het leraarschap op de kaken krijgen." Ron Ritzen, docent ethiek aan de pedagogisch-technische hogeschool in Eindhoven, vindt dat de beroepscode daarmee een *repressief instrument* wordt en vraagt zich af of dat de bedoeling is. Hij zet vraagtekens bij invoering van zo'n code. "Je kunt een aantal regels beschrijven die heel globaal zijn. Het voordeel is dat iedereen zich hierin kan vinden. Maar dat zegt nog niets, want daarmee krijg je een heel magere beroepscode. Echt belangrijke regels zitten er niet in, omdat die omstreken zijn."

Een tweede bezwaar van Ritzen richt zich op het feit dat de beroepscode de verantwoordelijkheid van de leraar beschrijft. "Het gaat erom of je weet dat je verantwoordelijk bent of dat je verantwoordelijk wilt. Die tweede vorm is het belangrijkste, maar het is de vraag of je dat gedrag kunt creëren met een beroepscode."

Hij wijst verder op het belang van de manier waarop de code wordt ingevoerd. Evenals Veenhuys is hij van mening dat die niet van bovenaf, maar vanuit de leraren zelf tot stand moet komen. "Ik hecht niet zoveel waarde aan het produkt 'beroepscode', zegt Ritzen, "maar wel aan het proces dat leerkrachten wat sensitiever maakt voor dilemma's in het onderwijs. De ontwikkelingen die nu onder leiding van Vitaal leraarschap gaande zijn, geven in elk geval de indruk dat er vanuit de leraren zelf zaken tot stand komen."

Kortwieken

A.L. Mok, oud-hoogleraar aan de universiteiten van Wageningen en Antwerpen in respectievelijk sociologie en bedrijfsbeleid, tegenwoordig managementtrainer, beschouwt de beroepscode als een onderdeel van het *beroepsvormingsproces* van leraren. Dat proces is volgens hem nog lang niet klaar. Mok gaat uit van drie domeinen: het kennis-, machts- en morele domein. Het kennisdomein is min of meer ondergebracht in de beroepsstandaard, dat wil zeggen een lijst van alles wat men vakinhoudelijk van een leerkracht kan verwachten.

Voor de laatste twee domeinen zijn volgens Mok nog onderontwikkeld. "Onder het machtsdomein vallen de politiek, de vakorganisaties en de macht van de leraar tegenover de leerling. Voor dat machtsdomein bestaat nog geen behoorlijke normering. Er zouden bij voorbeeld ook spelregels moeten komen voor de politiek. Er wordt nu heel erg eenzijdig

kijken naar de meerwaarde die zo'n code kan opleveren. "De vraag is hoe de beroepscode zich verhoudt tot bestaande regelgeving en hoe je de code van de grond krijgt. Het moet een initiatief zijn van de beroeps-groep zelf. Ik pleit ervoor na te gaan wat de inhoud van de beroepscode moet zijn. Geen overlap met bestaande regelgeving en de code moet zo concreet mogelijk geformuleerd worden, zodat hij toetsbaar is."

Schamrood

De beroepscode die door de vakorganisaties is beschreven, acht Veenhuys niet toetsbaar. "Dat de leerkracht zich bij voorbeeld vastlegt op het bestrijden van racisme is heel mooi en nobel, maar hoe toets je dat? Het moeten algemene en toch concrete regels worden, dat is de uitdaging. Of dat mogelijk is, weet ik niet. Ik ben wat aarzelend geworden na het lezen van andere beroepscodes. De code voor leraren moet een breed draagvlak hebben en dat betekent een beetje zoeken en tasten naar grenzen. Ik ben wel tot de conclusie gekomen dat de grenzen eerder in zicht zijn dan ik aanvankelijk dacht."

Volgens Veenhuys zouden ook andere zaken dan alleen sociaal-ethische aspecten in de code beschreven moeten staan. Regels van vakinhoudelijke aard, die nu zijn ondergebracht in de beroepsstandaard, zoals de verplichting tot na- en bijscholing. Maar gedragsregels zijn volgens hem onvermijdelijk. "Nu, na die hausse aan ontuchtzaken die in het onderwijs aan het licht zijn gekomen, is er kennelijk behoefte om erover te praten hoe je met dit soort dingen omgaat. Een bepaling als 'houd je handen thuis' staat niet in de wet. Ik zou het ook slecht vinden als de normale affectie niet meer mogelijk is uit angst. In het strafrecht staat dat je geen ontucht mag plegen met minderjarigen, en zeker niet met leerlingen, maar een aai over de bol mag wel. In die zin heeft vastleggen van regels dus wel nut."

Hij ziet de beroepscode liever als 'steun in de rug' dan als een controle-middel voor collega's. "Je laat met een code zien dat je je bewust bent van normen en waarden en dat je je daarop laat aanspreken." Aan de code moeten wel sancties worden verbonden, vindt de jurist, maar niet de disciplinaire maatregelen die al bestaan. "Als de beroepscode beslist: dit is niet goed, dan zou zo'n uitspraak gepubliceerd kunnen worden. Zo'n leraar zou ook uit een organisatie van leraren kunnen worden gegooid."

Mr. J. Veenhuys: "In het strafrecht staat dat je geen ontucht mag plegen met minderjarigen, en zeker niet met leerlingen, maar een aai over de bol mag wel. In die zin heeft vastleggen van regels nut."

Prof. A.L. Mok: "De gerechtvaardigheid van het onderwijs wordt steeds meer ter discussie gesteld. Naarmate de maatschappij kritischer is geworden, is het onderwijs minder legitiem geworden."

'Beroepscode als steun in de rug'

Leraren zouden een beroepscode moeten krijgen, die bepaalt hoe zij zich moeten gedragen tijdens hun werk. Het zou hun beroep en status versterken en duidelijkheid scheppen over wat wel en wat niet mag. 'Gij zult geen ontucht plegen' is blijkbaar niet voldoende. Maar de vraag rijst of er concrete regels te bedenken zijn waarin het gehele onderwijs zich kan vinden.

Mer et het beschrijven van een beroepscode voor leraren heeft het onderwijs al bijna twee jaar geleden een begin gemaakt. De code moet het beroep van leraar meer status geven, evenals de invoering van een beroepsprofiel en beroepsstandaard. De vier onderwijsvakbonden hebben een beroepscode geformuleerd die gebaseerd is op algemene, sociaal-ethische gedragsregels. Bij voorbeeld: *De leraar oefent zijn beroep naar beste vermogen uit zonder aanzien des persoons. Of: De leraar respecteert de leerling en zijn of haar persoonlijke levenssfeer.* Forum Vitaal leraarschap, door het ministerie van Onderwijs ingesteld om de status van het beroep van leraar op te vijzelen, hield eind april een conferentie over beroepswaardigheid. Daar werd de discussie over invoering van een beroepscode aan-

gezwengeld. J. Veenhuys, jurist met een zelfstandig adviesbureau en voorheen werkzaam bij een aantal onderwijsorganisaties, plaatste tijdens de conferentie een aantal kanttekeningen bij de zin van zo'n beroepscode. De algemene normen en waarden die iedereen tijdens zijn opvoeding en schoolloopbaan meekrijgt, acht hij in elk geval onvolgende garantie voor goed leraarschap. "Een hoogleraar tijdens mijn rechtenstudie zei eens dat al die dikke wetboeken wel konden worden aan één regel zou houden: gedraag je. Maar zo werkt het niet in de praktijk, dus moeten er zaken op papier komen." Maar alleen als aan strikte voorwaarden wordt voldaan, zou een beroepscode zin hebben, aldus Veenhuys. Het is volgens hem belangrijk goed te

Astrid van Unen

Boodschapper van seksueel geweld moet het altijd ontgelden

De zondebok

Wat is de beste strategie om seksuele intimidatie aan de orde te stellen op school? In de praktijk blijkt dat de bringer van het slechte nieuws het nogal eens moet ontgelden. Zelfs vertrouwenspersonen kunnen in een loyaliteitsconflict met collega's terechtkomen. Ze voelen zich door de mangel gehaald. Vaak gaat het ten koste van hun positie op school. Achteraf hebben ze spijt als haren op hun hoofd dat ze hun mond hebben opengetrokken.

Eros HJ 15-6

"Het is natuurlijk heel verkeerd, ik weet het. Het is misbruik maken van je macht, ik weet het. Het valt niet goed te praten, ik weet het. Het kan veel leed betekenen, ik weet het. Maar wie heeft nooit de drift gekend die zich als een vloedgolf over je werpt, waardoor je bijna willoos wordt meegesleurd en de schaamte en zelfhaat die daar op volgen?"

(Ahasveros, HS 10). Ik ken dat gevoel wanneer ik weer moet lezen dat 'ze' er niets aan kunnen doen! Dat rommelen met leerlingen je overkomt, dat je willoos wordt meegesleurd. Dan wil ik 'ze' meeslepen naar een donkere steeg en de eerste steen werpen en daarna nog een en nog een.

Daarom, Ahasveros, zoek je gerief buiten Het Schoolblad. Ik hoop dat mijn collega's niet zo willoos zijn. De leerlingen proberen we in ieder geval te leren dat ieder mens een vrije wil heeft.

Henk Brijn, Thea Verboom, vertrouwenspersonen West-Frieslandcollege, Hoom

Docenten die in vertrouwen worden genomen door leerlingen, weten vaak niet hoe ze daarmee om moeten gaan. Schaven werkt in het voortgezet onderwijs. Ze kreeg als leerlingbegeleider een verhaal te horen van een jongen die door de toenaderingen van een docent erg in de knoop was geraakt. "Ik vond dat ik dit ergens moest vertellen, de jongen in kwestie wilde dat eigenlijk niet, maar ik ben toch naar een van de contactoren gegaan. Die heeft het aangehoord. Een week later werd ik op zijn kamer geroepen en daar zat de betreffende docent. Nou ja, het werd een hele toestand, vooral omdat de jongen niet echt een klacht wilde indienen. Ik had het gevoel dat ik vooraf persoonlijk erg in de klem was gekomen, en het heeft allemaal niets opgelost." Een andere docent, eveneens uit het voortgezet onderwijs, vond het nodig, nadat haar een paar verhalen over seksuele intimidatie ter ore waren gekomen, dat er een *vertrouwenspersoon* op school zou worden aangesteld. "Toen ik dat in de lerarenvergadering aan de orde stelde, kreeg ik opeens iedereen over me heen. Ik was daar helemaal niet op bedacht. Als zich wel eens wat voordoed, konden we dat altijd goed met elkaar bespreken, maar dit onderwerp was kennelijk taboe. Wanneer er nog een enkele regeling is op school, dan moet toch iemand het aan de orde stellen? Nu zeg ik nooit meer iets."

Fout

Janine Doornbos had op haar school de functie gekregen van vertrouwenspersoon, maar toen ze twee jaar geleden bij de directie aanklopte met een ernstige zaak werd haar dat niet in dank afgenomen. "Terughikend weet ik wel wat er allemaal fout is gegaan. Ik werd indertijd gevraagd om vertrouwenspersoon te zijn, zonder dat er verder in de lerarenvergadering over was gesproken. Het moest van de arbo-wet, ik wilde dat wel doen en dat was dat. Op een gegeven moment kwam er een meisje bij me met een

verhaal over een docent die haar allerlei vragen had gesteld. Het kwam er op neer dat hij seksueel contact met haar wilde. Later belde de moeder van het meisje dat haar dochter niet meer naar de les van die docent wilde. Het vervelende was dat het om een collega ging met wie ik nogal veel samenwerkte. Ik wist op dat moment niet zo goed hoe ik het moest aanpakken en realiseerde me toen pas dat nooit was afgesproken welke wegen ik zou bewandelen wanneer zich iets voordoed. Ik ben ten slotte naar de directie gegaan met het verhaal. Daar werd het allemaal erg onhandig aangepakt. De docent werd te verstaan gegeven dat hij zoiets voortaan moest laten. Verder gebeurde er niets. Mijn werf het kwalijk genomen dat ik naar de directie was gestapt, het was een soort collegiaal verraad. Het meisje heeft inmiddels de school verlaten.

Vaardig persoon

Anke Visser, coördinator van het landelijk project *Preventie seksuele intimidatie* kent de verhalen en weet ook aan te geven waar ze uit voortkomen. "Vaak is de docent die anderen lastig valt, een sociaal vaardig persoon, geliefd in het team. Als vertrouwenspersoon is het dan niet makkelijk om diens positie aan de orde te stellen. Het is al helemaal moeilijker voor de vertrouwenspersoon wanneer er bemiddeld moet worden. Dat is de eerste stap in de procedure na een klacht. Het komt meer dan eens voor dat collega's de vertrouwenspersoon tijdens dit soort affaires in de kou laten staan. Wat kan een docent het beste doen, als hij in vertrouwen wordt genomen door een leerling of iets te horen krijgt?"

'Mij werd het kwalijk genomen dat ik met de klacht over de docent naar de directie was gestapt, het was een soort collegiaal verraad'

Visser: "Er zijn eigenlijk maar twee mogelijkheden: direct naar de directie stappen of naar de vertrouwenspersoon. Iets anders moet je niet doen, je moet de verantwoordelijkheid daar leggen waar die hoort." Volgens Visser staat of valt het goede verloop van een klacht over seksuele intimidatie op school met de houding van de directie. "Ik ken ook scholen waar de vertrouwenspersoon zo'n status heeft dat niemand de noodzaak in twijfel trekt als er iets aan de orde wordt gesteld. Doorgaans is er op die school dan ook een duidelijke procedure en zijn er afspraken gemaakt wie wat doet in geval van een klacht." Visser wijst erop dat scholen naast een vertrouwenspersoon tevens een *klachtcommissie* van *onafhankelijke personen* moeten instellen. "Dat is de schakel die vaak ontbreekt. Scholen denken dat ze kunnen volstaan met het aanstellen van een vertrouwenspersoon, maar

allerlei bagatelliserende en afwerende reacties, maakt de heersende schoolcultuur dat degene die laakbaar gedrag aan de orde stelt, vaak meer kritiek over zich heen krijgt dan de lastigvallet. Kenmerkend voor het hele onderwijs is: in de klas is iedere docent

Illustratie: Erik Bakker

realiseren zich dan niet wat de consequenties kunnen zijn voor zo iemand."

Koningin

In een artikel voor het *Tijdschrift van leerlingbegeleiders* (nummer 4, jaargang 17) beschrijft Anke Visser waarmee een vertrouwenspersoon allemaal te maken kan krijgen en welke valkuilen er zoal kunnen zijn. Over de weerstand die collega's nogal eens hebben schrijft ze: "Afgelien van

Dit kan een preventieve werking hebben."

Jetty Becking, beleidsmedewerkster van de ABOP, denkt dat de oplossing voor de vaak penibele positie van de 'boodschapper' van de seksuele intimidatie kan worden gezocht in het aanstellen van een vertrouwenspersoon *buiten* de school. "Wanneer zo iemand door de gemeente wordt aangesteld of door het schoolbestuur, kun je ook eisen stellen aan de deskundigheid. Het is vaak zo dat een docent die toevallig zo'n functie krijgt, vooral in het begin niet adequaat genoeg kan reageren door een gebrek aan kennis. Het gaat dan om doorverwijzing of wie er aangifte kan doen bij de politie."

Brochure

Volgens Becking is ook de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) voorstander van het buiten de school aanstellen van de vertrouwenspersoon. In de VNG-brochure *Ongewenste intimidatie* wordt voorgesteld om voor het personeel en de leerlingen twee verschillende personen aan te stellen. Becking: "ABOP en NGL zijn in 1990 akkoord gegaan met die procedure, maar eigenlijk zijn er maar weinig scholen die het opgepakt hebben."

Het project Preventie seksuele intimidatie in het onderwijs heeft een brochure uitgegeven *Netwerken voor een veilige school*. Daarin wordt ingegaan op alle vragen en problemen van mensen die werken aan preventie en bestrijding van seksuele intimidatie op school. Op voorstel van de vertrouwensperspectoren, die door het ministerie voor alle onderwijssectoren zijn aangesteld, zijn er in 1994 regionale netwerken opgericht voor vertrouwenspersonen. In elke regio en stad bestaat een contactpersoon. Vertrouwenspersonen kunnen daar ondersteuning krijgen of informatie. In het netwerk kunnen de leden hun verhaal kwijt en door de anderen geholpen worden bij het oplossen van problemen die zich op hun school voordoen.

In de brochure staan alle namen en adressen van contactpersonen. De brochure kan besteld worden bij het APS en kost vijftien gulden, telefoon (030)2856600. Dit is tevens het telefoonnummer voor het project Preventie seksuele intimidatie.

Gaby van der Mee

*Gefingeerde naam, op verzoek van de geïnterviewde.

k was in Thailand, het grootste borddeel van de wereld. Ho, ho, geen voorbarige conclusies, ik was er met mijn gade en we logeerden bij een Chinese vriend, die daar bij de Unesco werkt, en zijn vrouw. Met z'n vieren brachten we ook nog wat dagen door in de badplaats Jomtien om aan de verstrikkende atmosfeer van Bangkok te ontkomen. In de ontbijtzaal van het hotel zag je 's morgens oudere, duidelijk Westerse, mannen met hele jonge Thaise vrouwen. 's Avonds zag je op grote, overdekte terrassen langs de strandboulevard honderden meisjes en vrouwen, beschikbaar voor de hele nacht voor nog niet de helft van wat je in Amsterdam voor een half uur betaalt. Ook werden Boys, boys, boys aan tal van gevels in flinkerend neon aangeprezen. We wisten het al maar zagen nu met eigen ogen dat Thailand elk wat wils biedt: de Westerse ondernemers lage lonen en de Westerse mannen seks voor lage prijzen.

Net terug lees ik Het Schoolblad en jawel hoor, mijn veronderstelling dat de *mediatype* over seks in de school wel over zou zijn, wordt prompt gelogenstraf: maar liefst vier artikelen gaan er over, alsof we er nooit genoeg van krijgen. Ook bij ons seks à gogo! Het commentaar en het dossier behandelen die vreemde Dordtse zaak. Veel drukte om bijna niets. Een cursiste in het volwassenenonderwijs (19, meerderjarig, dus handlingsbevoegd) gaat met een docent naar bed en laat zich daarvoor met een onverdiend hoog eindexamencijfer belonen. In onze samenleving is prostitutie, mits er geen dwang aan te pas komt, een aanvaardde vorm van dienstverlening. In dit geval geschiedde de betaling weliswaar niet in geld maar in een te hoog cijfer, maar dat maakt in principe geen verschil. Toch is wat daar in Dordrecht gebeurde zeer verwerptelijk, immers *naken met decent*, hoe vaak ook beoefend, zit nog niet in het vakkenpakket. Het kan noch schriftelijk, noch mondeling (hoe wel?) worden afgenomen. De cursisten die dit 'tentamen' niet wilden afleggen of het niet aangeboden kregen, zijn derhalve getroffen door rechtsongelijkheid. Daarom had de docent gestraft moeten worden wegens corruptie. Met schorsing of een boete, dat ontslag gaat veel te ver. De cursiste zou verdere deelname aan het eindexamen moeten worden ontzegd wegens omkoperij. En daarmede had de kous af kunnen zijn.

Toch blijf je nadenken over zo'n incident. Hoe ging het eigenlijk? Heeft die collega gewoon gedacht 'goh,

wat een lekkere meid, daar zou ik best eens mee willen?' Wie zulke gedachten koestert, zit in puriteinse ogen al fout natuurlijk. Uit de school met die geilbaard! En is-ie toen na de les naar haar toegegaan en heeft-ie haar discreet gevraagd of ze met hem naar bed zou willen? En heeft hij haar toen die verhoging van haar cijfer aangeboden? Of heeft zij hem benaderd en dat als prijs gevraagd? En is het bij één keertje gebleven? Achter deze, toch interessante, details zullen we wel nooit komen.

Maar misschien vertelt de Dordtse cursiste het ware verhaal nog wel eens aan die Groningse onderzoeksters Bajema en Timmerman (B&T) die voor HS benaderd zijn (in alle eer en deugd, haast ik mij te zeggen) door een zekere Maarten Ton. Dat verhaal las ik met stijgende verbazing. Het heeft mij ervan overtuigd dat B&T, die doen als of ze alles weten over seksuele intimidatie, zonder moeite van de Dordtse cursiste een beklaagden weten te maken. Ze prediken hun *geloof* (enig verband met wetenschap heb ik niet kunnen ontdekken) met blinde vooringomenheid en Ton is hun kritiekloze profeet. Hij kan wellicht niet anders want als man of jongen ben je bij B&T bij voorbaat verdacht als intimidator. Wat 'de exacte aard en omvang' van seksuele intimidatie nu eigenlijk is, weten B&T kennelijk 'goed onderzoek belangrijk'. Toch interviewden ze er lustig op los en wagen ze zich aan allerlei veronderstellingen die al gauw het karakter van insinuaties krijgen. Volgens B&T gaven de door hen geïnterviewden 'te kennen dat het om een topje van de ijsberg gaat'. Dat B&T dwangmatig overal seksuele intimidatie zien, kwam in het interview dat *Vrij Nederland* ze afnam aardig naar voren. De inspectie (en ik ook) beveelt aan om de deur open te laten als je met een leerling alleen in een lokaal bent, maar 'de leerling kan dat juist bedreigend vinden: o jee, hij laat de deur open, dat is omdat hij misschien anders iets zou doen'. Wat voor paranoiaïde kronkel moet je in je hersens hebben om dat te bedenken? Snappen onze Groningse wetenschappers na al dat onderzoek niet dat die leraar de deur open laat om zichzelf te beschermen in een langzamerhand verziekte sfeer van verdachtmakingen? En dat hun vage en insinuerende geleuter die sfeer alleen maar versterkt?

Ahasveros

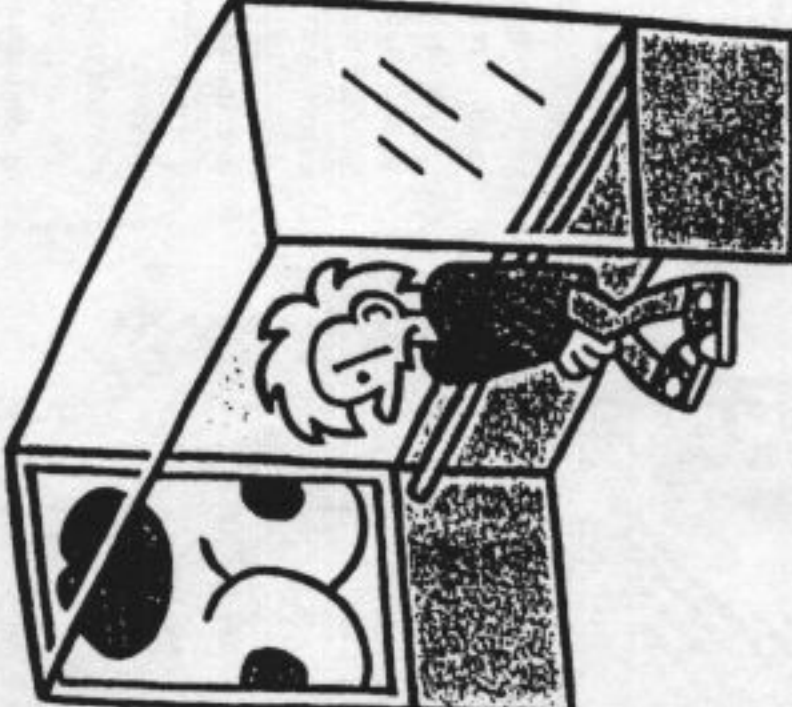
Oorzaak en schuld

Jongens zijn vaak de lastigvallers', beweren Bajema en Timmerman (B&T), medewerkers van de RU in Groningen, in een interview over *seksuele intimidatie* (HS 10). Waarom ergert die zin me zo? Om dat gekke woord 'lastigvallers'? Of om de vooringomenheid van de beschuldiging? Als je vroeger tegen de Navo was, werd je prompt verdacht van *cryptocommunistie*. Je moest nadrukkelijk belijden dat je het stalinistische regime verafschuwde eer je serieus werd genomen. Zo is het nu ook met de discussies over seksuele intimidatie.

Jongens (en mannen) zijn bij voorbaat verdacht. Ik ook dus. Maar terwijl ik mij vroeger heftig verzette tegen de beschuldiging communist te zijn, zal ik nu geen moeite doen de beschuldiging een *vieze, oude man* of een seksist te zijn te weerleggen. Dat is zinloos, ik kan immers niet ontkennen dat ik een man ben.

Intimidatie is altijd verwerptelijk. Toch komt het in het onderwijs veel voor. Het is het wapen waarmee veel collega's zich overeind houden tegen steeds grotere groepen en klassen en steeds onbeschoufde leerlingen, tegen bedreigingen en gescheld (kutflijf, vieze flikker of pot, lul etc.). Want wat is dreigen met een onvoldoende, het eruit sturen of strafwerk anders? Het hele onderwijs door worden leerlingen geïntimideerd en naarmate ze ouder worden intimideren ze vaker en harder terug. Wie die spiraal wil doorbreken, moet niet denken dat dat lukt met praatgroepen, het 'bespreekbaar' maken, leerlingbegeleiders, quasi wetenschappelijke onderzoeksters als B&T of wat dan ook. Dat kan alleen als de klassen, de scholen en de betrekkingomvang weer kleiner worden, als elke leraar tijd krijgt zich met individuele leerlingen te bemoeien. En ook als de school ongemotiveerde etters weer definitief durft te verwijderen.

B&T willen een 'vertrouwenpersoon' in de school, uiteraard met een eigen kamer, taakuren en een eigen budget. Dat elke leraar als zodanig moet kunnen optreden in plaats van een voor de meeste leerlingen onbekende figuur ergens in een kamer in een veel te grote school, soms zelfs in een ander gebouw, dat snappen de dames B&T niet. Ze beweren ook dat meldingen van seksuele intimidatie meer van openbare dan van protestants-christelijke scholen komen. Ze verklaren dat onder andere door de dubieuze suggestie dat mogelijkkerwijs 'leerkrachten op protestants-christelijke scholen een sterker normbesef hebben'. Dit soort gratuite (en discriminerende!) beweringen bewijst de volstrekt onwetenschappelijke werkwijze van de dames B&T en derhalve de onbetrouwbaarheid van hun onderzoek.

Ahasveros

Noch in het interview met Het Schoolblad, noch in dat met *Vrij Nederland* plaatsen ze het object van hun onderzoek in een breder, maatschappelijk verband. Beseffen ze niet dat wat zij seksuele intimidatie in de school noemen wel eens oorzaken *buiten* de school zou kunnen hebben? Het etaleren van borsten en billen door aan het vigerende schoonheidsideaal beantwoordende meiden op de tv, op posters langs de straat, in tabloids; de kleding van meisjes en jonge vrouwen op straat, in school, in disco's, ja waar niet, zeker als het voorjaar is losgebroken, dat alles leidt ertoe dat jongens (en mannen) vrijwel voortdurend worden opgegeild.

De suggestie van *makkelijke seks* (n.b. ook door de overheid: Doe jij iets aan, doe ik iets uit) is er steeds weer. Kortom, er is in de samenleving een erotiserende sfeer ontstaan als nooit tevoren waaraan een jongen van vijftien/zestien jaar, die toch al 's ochtends pleegt wakker te worden met een erectie, zich nauwelijks kan onttrekken. Aha, zullen B&T uitroepen, weeral een fraai voorbeeld van de *eigen-schuld-theorie*: meisjes lokken door kleding en gedrag seksuele intimidatie zelf uit. Welnu, ik geef toe dat ik dat denk, sterker nog, dat ik dat in de kantine, de aula, langs het sportveld, op terrasjes en nog vele andere plaatsen heb waargenomen. Wat B&T 'de mate van openheid' noemen, ze bedoelen waarschijnlijk de mate waarin aandacht wordt besteed aan seksuele voorlichting en het gemak waarmee erover wordt gepraat, zou wel eens eerder bevorderend dan remmend kunnen werken op de neiging tot seksuele intimidatie. Overigens, wat is dat eigenlijk? Waar houdt de wellicht onhandige of te platte vorm van *broustydreg* op en wordt het seksuele intimidatie? In hoeverre is de jongen 'die zijn handen niet thuis kon houden' niet evengoed een slachtoffer als het object van zijn ongetwijfeld lage en verwerptelijke, lusten? Is hij meteen een laak- en strafbare 'lastigvaller' als hij iets probeert? Hoe moet B. weten dat wat meisjes zich van A. zonder protesten als *gewenste* intimiteit gielend laten welgevallen, hem als *ongewenste* intimiteit zal worden aangerekend? *Variation et mutabilite*, grillig en veranderlijk is de vrouw, als een veertje op de wind, zei Vergilius. Wie echter onder bedreiging met geweld wat dan ook probeert af te dwingen, die moet gewoon van school geschopt of ontslagen worden. Die zoekt zijn heil (of gerief) dan maar in het volwassenenonderwijs. Zo'n beleid, mits consequent, maakt al het B&T-geleuter overbodig.

Domino-effect in misbruikzaken

de reformatorische Pieter Zandt school in Kampen (zie 16 april) blijkt ook misbruik te hebben gemaakt van meisjes van het koor dat hij dirigeerde. Er zijn zes aangiften tegen hem gedaan en de leraar heeft bekend.

16 mei
Bij de politie in Venray zijn tien aangiftes binnengekomen van seksueel misbruik door een 32-jarige leraar van een scouting-groep in Venray.

23 mei
Een leerling van een middelbare school in Oss beicht zijn muziekleraar ervan dat hij ontucht met hem heeft gepleegd. De moeder van de jongen en de school zelf hebben aangifte gedaan.

3 juni
Een 55-jarige tekenleraar van het Kalsbeekcollege in Woerden ont-slagen wegens ontucht met twee leerlingen. De gevallen speelde zich af eind jaren zeventig.

Heerenveen bekent de vijf oud-leerlingen (jongens) seksueel te hebben misbruikt.

17 april
De politie houdt een 35-jarige docent van de Hengelose scholengemeenschap Twickel aan op verdenking van ontucht met twee leerlingen (jongens).

26 april
In Eindhoven wordt bekend gemaakt dat de politie eerder deze maand een 57-jarige onderwijzer van een plaatselijke basisschool aangehouden omdat hij ontucht zou hebben gepleegd met een inmiddels twaalfjarig meisje.

15 mei
De inmiddels 51-jarige leraar van

van ontucht. Hij bekent tegenover de politie anderhalf jaar lang een relatie met een 11-jarig meisje van de school te hebben gehad.

16 april
In Kampen wordt een 50-jarige docent van het Pieter Zandt Scholengemeenschap aangehouden op verdenking van seksueel misbruik van twee meisjes van een school in Rouveen (gemeente Staphorst). De docent legt een gedeeltelijke bekentenis af.

16 april
Een conrector van het Bornego College in Heerenveen wordt verdacht van ontucht met minstens vijf oud-leerlingen tussen 1983 en 1995. De 49-jarige inwonster van

tucht heeft gepleegd met tenminste twee leerlingen.

27 maart
Voor de rechtbank in Almelo staat een 38-jarige docent uit Oldenzaal terecht vanwege ontucht met een twaalfjarige jongen die hij privé leerde kennen als kinderoppas

1 april
Het bestuur van de Hengelose voetbalclub Tubantia informeert ouders dat een 21-jarige trainer en elftal leider ontucht pleegde met diverse jongens uit de B-categorie.

4 april
Een 30-jarige onderwijzer van een openbare basisschool in Geleen wordt gearresteerd op verdenking

Rijssen blijkt leerlingen (jongens) jarenlang te hebben misbruikt.

27 februari
Een leraar uit Dokkum wordt ervan beschuldigd zich aan diverse leerlingen te hebben vergrepen.

6 maart
Een aardrijkskundeleraar uit Amersfoort heeft tot 1993 jarenlang jongens van een plaatselijke scholengemeenschap misbruikt. Hij geeft achtien gevallen toe. Er worden vier aangiftes gedaan.

15 maart
In Zwijndrecht wordt bekend dat een conciërge van de scholengemeenschap Walburgcollege on-

doeling dat er een dergelijk verbod wordt ingesteld.

20 februari
Een 53-jarige godsdienstdocent van het Reggesteyncollege in Rijssen bekennt de afgelopen decennia ontucht te hebben gepleegd met tal van leerlingen (jongens). Later blijkt dat hij zich ook binnen de Noorse Broederschap niet kon beheersen.

22 februari
De drie judoka's Anita Staps, Irene de Kok en Monique van der Lee beschuldigen hun trainer Ooms van jarenlange ongewenste intimiteiten.

23 februari
Een tweede docent en schoolleider aan van het Reggesteyncollege in

Tiels protest tegen 'blootverbod'

je het gek dat je wordt verkracht", zou één van de leerkrachten haar hebben toegevoegd.

Voor Bello was dat de druppel die de emmer deed overlopen. Ze maakte met de leerlingen affiches met daarop leuzen tegen een verbod van te veel bloot op school.

Bello: "De leerlingen zouden er te sexy bijlopen, maar dat is toch belachelijk? We leven in een vrij land en die kinderen zitten toch niet op een kostschool? Als docenten niet tegen bloote benen kunnen, is dat hun probleem. En als de leerlingen verhaal willen halen als een leraar dubbelzinnige opmerkingen maakt, lopen ze gewoon tegen een muur op."

De schoolleiding van de Waalstroom ontkent met klem dat er momenteel een verbod op 'sexy kleding' op school van kracht zou zijn. En volgens directeur Hazelhoek is het ook niet de be-

doel van de Waalstroom heeft gehoord van het 'blote-knieën- en blote-navelverbod'. Maar niemand lijkt te weten van wie dat verbod afkomt. Enige jongens en meisjes zeggen dat zij van het verbod hebben gehoord van adjunct-directeur J. Lijdens. Lijdens die ook fractievoorzitter van het CDA in de Tielse gemeenteraad is, weigert commentaar te geven op de vraag of hij het was die aanstoot nam aan de bloote benen en navel van de leerlingen op de Waalstroom.

klachten binnen bij de onderwijsinspectie. Dat is het topje van de ijsberg. Ook op christelijke scholen komen deze zaken 'helaas' voor.

Door de recente publiciteit over een aantal gevallen is het onderwerp bespreekbaar. Slachtoffers komen er nu sneller mee naar buiten. Daarop moet worden ingespeeld. Elke school moet een duidelijk beleid terzake voeren.

Seksuele intimidatie wordt in de brochure ruim opgevat. Het gaat zowel om opmerkingen als aanraken, verkrachten, gluren en het laten zien van bijvoorbeeld porno-bladen. Bepalend is wat betrokkene zelf als intimidatie ervaart, al-

Van een onzer verslaggevers **Utk. N. 76**

Tiel
Te zomerse kleding, blote navel en minirokjes verhitten de gemeederen op de Tielse scholengemeenschap de Waalstroom. Zo'n veertig leerlingen demonstreerden gisteravond tegen een verbod op te zomerse kleding met leuzen als "Maak jij ook zelf uit wat je draagt of vraag je dat aan de leraar", "Buitje bloot wordt ver-geliken met vrouw uit de goot" en "Op deze school groeit de onzin als kool". Leraren zouden te sexy kleding verbieden.

Maar volgens directeur Hazelhoek is er op zijn school geen verbod van kracht. Een van de ouders, A. Bello, hoorde van haar dochter, die vorig jaar zou zijn verkracht, dat deze geen korte rok en 'bloot truitje' meer mocht dragen. "Vind

Ontucht-folder voor christelijke scholen

Topjes **VK 13-6**
Kennelijk zijn meisjes in minirokjes en topjes te uitdagend voor leraren van scholengemeenschap 'De Waalstroom' in Tiel. Mogen korte broeken en hemdjes voor jongens dan ook niet meer om de leraren stressen niet op erotische gedachten te brengen?

In een vrij land als Nederland kun je toch geen verbod op het dragen van bepaalde kleding opleggen? Als deze leraren moeite hebben met dergelijke kleding, kan beter gezocht worden naar een oplossing voor hun probleem, dat duidelijk 'tussen de oren' zit. Zo schijnt het dat castratie verminderde lustgevoelens tot gevolg heeft.

UTRECHT Bart van de Huisbeek

Minirok 'te uitdagend' voor leraren in Tiel
ANP

VK 7-6
TIEL

Leerlinges van de openbare scholengemeenschap De Waalstroom in Tiel hebben donderdag geprotesteerd tegen het verbod om minirokjes en topjes te dragen. Het verbod werd volgens een van de moeders van de meisjes, A. Bello, uitgevaardigd omdat deze kleding 'te uitdagend' tegenover de leraren zou zijn.

Bello zal bezwaar indienen bij de inspectie. Zij is gebeten op het verbod omdat haar dochter vorig jaar is verkracht. Een leerkracht zou het meisje hebben toegevoegd: "Vind je het gek, zoals je eruit ziet."

Meer aandacht voor 'subtiele' seksuele intimidatie

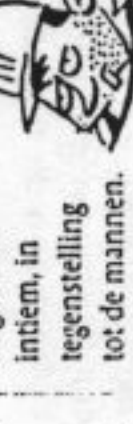
Bovendien kwam naar voren dat mannen seksuele intimidatie eerder met zwaardere gevallen in verband brengen. Na de les waren de vrouwelijke cursisten ervan overtuigd dat 'doen alsof je niets merkt' vaak geen effect heeft.

De onderzoekers hebben enkele aanbevelingen geformuleerd. Zo moet in de voorlichting duidelijk worden gemaakt dat ongewenste intimiteiten meer met machtsmisbruik dan met seks van doen hebben. Bij de voorlichting aan jongens dient meer aandacht te worden besteed aan de subtielere vormen van seksuele intimidatie. (AvU)

dat seksuele intimidatie werd besproken. Zeventig procent was voor de les al op de hoogte van het bestaan van een vertrouwenspersoon op de school. Hetzelfde percentage kende de definitie van ongewenste intimiteiten. Dat de dader vaak een bekende is en dat aanranding of verkrachting meestal bij iemand thuis plaatsvindt, wisten weinig cursisten. De vrouwen betielden het ongevraagd knijgen van seksueel getinte cadeaus in meerderheid als ongewenst intiem, in tegenstelling tot de mannen.

MS 15-6
Vrouwen herkennen seksuele intimidatie eerder dan mannen, zo blijkt uit een onderzoek van de streekschool Rijmond onder 61 cursisten. Bovendien brengen vrouwen ongewenste intimiteiten eerder in verband met afwijkend seksueel gedrag.

Jurist wil landelijke regels seksueel geweld op school

door samenwerkingsverbanden tussen de zedenpolitie en vertrouwenspersoon op scholen. Alleen dan is, in zijn ogen, te voorkomen dat leerlingen docenten 'lichtvaardig' beschuldigen.

Alle scholen zouden volgens de jurist twee vertrouwenspersoonen - een mannelijke en vrouwelijke leerkracht - moeten aanstellen. Leerlingen met klachten moeten bij hen terecht kunnen. Deze vertrouwenspersoonen vormen volgens Swiers een soort consultatieteam met personen uit instellingen als het Bureau Vertrouwensartsen, de Raad voor de Kinderbescherming, maatschappelijk werk en vooral te-

mand van de jeugd- en zedenpolitie. Alle teams samen vormen dan een landelijk netwerk.

ANP
DEN HAAG

Er moeten verplichte landelijke procedures komen voor seksueel geweld op scholen. De overheid dient openbare scholen te dwingen seksueel misbruik aan de politie te melden. Niets mag meer afhangen van plaatselijke initiatieven.

Dit schrijft de strafrechtjurist mr B. Swiers, verbonden aan het Willem Pompe Instituut in Utrecht, in het jongste nummer van het blad *Proces van de Reclasseur*. Swiers haakt in op de hausse aan ontucht-zaken op scholen die dit jaar aan het licht kwamen.

In het artikel pleit de jurist ervoor seksueel geweld op scholen nooit intern te laten afhandelen, maar

VERLIEFD OP JE LERAAR?
VK 2-6
Jongerenblad wil met je praten.
Bel 040 - 286 90 69.

Pedo's: denk er niet te licht over...

In de afgelopen nummers van NATURISME

is het onderwerp pedofilie enkele malen

aan de orde geweest. Hulpverlener Eduard

van Dijk heeft voor NATURISME een aantal

feiten op een rij gezet. Hij komt onder

andere met een aantal praktische

suggesties om het probleem die aandacht te

geven die het nodig heeft.

Drie fasen

Als een pedo in de buurt van naturalisten komt, kan dat gezien worden als een van de vele gelegenheden waar zo'n patiënt lustbevrediging zoekt. Het zien van objecten die de seksuele fantasie van de patiënt stimuleren, kan drie kanten op gaan. In wezen zijn het drie verschillende fasen:

- De fase van masturbatie waarbij het orgasme een stimulans is die de bel van Pavlov's honden-experiment ver overtreft.

Dit gedrag wordt hierdoor in stand gehouden. Er is geen direct seksueel contact met de slachtoffers noodzakelijk. Hetgeen niet wegneemt dat kinderen om in fase twee terecht te komen soms voortdurend door deze lieden gezocht worden.

- De fase van verleiden waarbij de pedofiel tracht het slachtoffer medeverantwoordelijk te maken voor grensoverschrijvend gedrag. Contact leggen met mogelijke slachtoffers, hen op het gemak stellen, hun nieuwsgierigheid wekken kan bij sommigen werk van een uur zijn, anderen hebben maandenlang 'lijntjes' uitstaan naar meerdere slachtoffers tegelijk. Jongetjes blijken het makkelijkst te verleiden; ze zijn minder bang en nieuwsgieriger. Het medeverantwoordelijk maken is een manier om de slachtoffers te laten zwijgen. Ze zwijgen uit schaamte. Zelfs ouders horen dan niets, zodat 'het' herhaald kan worden. Veel volwassenen-van-nu hebben dit in hun jeugd meege-

maakt en durven er nog steeds niet over te spreken.

- In de derde fase lopen de kinderen daadwerkelijk gevaar. Deze mogelijkheid geldt beslist niet voor alle pedofiele mensen. Helaas heb ik toch enkelen meegemaakt die dit deden. De daders waren minderjarig (14-15 jaar!), maar dat is inherent aan mijn werk.

Eerst doorlopen ze meestal snel fase één en twee en doordat ze tamelijk ongeremd achter hun lusten aanjagen, wordt angst als extra middel gebruikt naast de eerder genoemde manipulatieve methoden. Ik heb kinderen gezien die er van overtuigd waren dat hun moeder, zus of broertje gedood zouden worden als ze thuis zouden vertellen dat ze de dader dagelijks oraal moesten bevredigen. Het dwangmatige gedrag van de dader kan uiteindelijk zo ver gaan dat het slachtoffer vermoord wordt als de onbevredigbare lust bevredigd is en de angst voor verraad toeslaat.

Pedo-beleid

Rekening houdend met deze aspecten kunnen we een aantal benaderingen bedenken. Allereerst op ouder/kind niveau. Leer uw kinderen niet alleen dat ze 'niet met vreemden meegaan'. De meeste pedo's zorgen dat ze geen 'vreemde' meer zijn. Of ze maken de kinderen medeverantwoordelijk zodat ze misschien uit angst zullen zwijgen.

Leer uw kinderen dat er mensen zijn die zullen proberen aan hen te zitten en die ervoor zorgen dat ze het niet durven te vertellen. Dat er mannen zijn die de kinderen naar hun piemel laten kijken. Ik hoop dat dit geen 'Aha'-belevenis bij uw kind oproept... Indien u merkt dat er ongezonde aandacht van pedo's en gluurders voor een naaktstrandje, een zwemuur of wat dan ook is, besef dan terdege dat het maar één van de vele gelegenheden is waar pedo's naar hun slachtoffertjes zoeken! (Bedenk ook dat de dader zelfs een alom gerespecteerd lid van de vereniging

kan zijn, iemand die als buitengewoon 'gunstig' bekend staat.) Het afweten van de verdachte zal deze mogelijke dader hooguit naar een volgend naaktstrand verplaatsen. Zodat opnieuw begonnen kan worden. Vandaar dat het altijd nuttig is de persoonsnaam te noteren als u die weet.

Overleg met politie

Met dit signalement kunt u even contact opnemen met de afdeling Jeugd- en zedenzaken van de politie. Leg uit dat het geen aangifte is, maar een overleg over de beste manier van aanpakken. Vooral bij 'first offenders' (lieden die op deze wijze voor het eerst opvallen) kan dit preventief werken. Vraag - indien u dat wenst - om anonimiteit te mogen blijven in de rapportage.

Sommige agenten hebben weinig kennis van deze materie waardoor ze het afdoen met 'Er is nog geen strafbaar feit gepleegd' en 'Wij kunnen niets doen'. Dat is een gevaarlijke benadering, omdat de persoon in kwestie hoogstwaarschijnlijk op allerlei plekken bezig is en uw verhaal kan de wettige basis voor zo'n nader onderzoek van een verdachte vormen.

In een licht geval kan een gesprek tussen de verdachte en de politie preventief werken. Voor de beginnende dader is het volgen van een therapie waarbij geleerd wordt op een andere wijze met seksualiteit om te gaan, soms nog nuttig.

Landelijk kan het zeker nut hebben om ervoor te zorgen dat plaatselijke verenigingen kunnen terugvallen op een aanspreekpunt bij het benaderen van de politie. Daarnaast lijkt het goed als er een afspraak met het openbaar ministerie gemaakt zou kunnen worden. Waarbij de valkuil is dat sommige beleidsmakers niet weten hoe pedo's met veel 'Fingerspitzengefühl' hun dwangmatige gedrag verbloemen.

Eduard van Dijk

(Nico

In 'Leidraad', het informatieblad van de NVSH afdeling Leiden stond afgelopen keer het volgende artikel. Is dit een voortzetting van de jacht op pedofielen of is dit een oprechte afweging hoe wij binnen de NVSH moeten staan ten opzichte van pedofielen? Graag uw reacties aan de redactie van INFO Amsterdam. Uiteraard staat het u vrij om ook de redactie van de Leidraad te benaderen. Hun adres is Postbus 136, 2300 AC Leiden.

De titel van onderstaande bijdrage van het bestuur lijkt wat speels en spottend. Nadere lezing leert echter de ernst van deze uiting in LEIDRAAD. Mocht u zich geroepen voelen uw mening te geven (of u het nu wel of niet eens bent is daarbij niet van belang), zendt u uw bijdrage aan de redactie. Het is welkom.

PEDO'S HIER, PEDO'S DAAR, JA JE ZIET ZE VEEL DIT JAAR!

Pedofilie lijkt tegenwoordig bijna doorlopend voorpaginieuws. Wordt er geen buitenlandse kinderpornoograaf in het libertijnse Amsterdam opgepakt, dan lijkt de ene school na de andere wel bezocht door een leraar, die in ieder geval zijn handen niet van zijn pupillen af kan houden om over de andere lichaamsdelen maar te zwijgen.

Vorig jaar is door de anti-pedostroming de discussie over de aanwezigheid van pedo's in de NVSH weer opnieuw aangezwengeld. In het pedobolwerk van de AV Amsterdam heeft dit direct en in de AV Den Haag indirect tot een bestuurscrisis geleid. Er is een kostbare extra ledenraadsvergadering gehouden om de leeftijdsgrens van pedo-contactadvertenties in Sekstant van 12 naar 14 jaar te krijgen, waar 16 en zelfs 18 jaar meer op zijn plaats zou zijn. Dit bewijst dat de invloed van pedo's (alook de onwetendheid over de gevolgen van seksuele contacten met - vaak zeer jonge kinderen, zelfs - red. Leidraad) in de NVSH nog steeds groot is. Het bestuur van de AV Den Haag is inmiddels een pedofiele leraar rijker. Voor de AV Leiden is dit ondenkbaar. Pedo's worden geveerd.

Rene Diekstra illustreert in het Leids Dagblad van 31/3/ heeft de achterliggende bedenkingen: "Volwassenen die met jongeren

in de leeftijd van 12 tot 18 jaar werken, zoals leraren, sportleider, etc. en met een of meer van hen erotische contacten aanknopen verwerpen zich vaak met het argument dat het contact niet alleen werd toegelaten, maar dat ze er ook nog van bleken te genieten. Maar zijn die argumenten valide? Het antwoord daarop luidt psychologisch gezien altijd 'neen', dat zijn ze niet! Kort en krachtig gesteld: degenen die ten opzichte van jongeren machts- of gezagspositie innemen, moeten zich van erotische omgang met hen onthouden. Over het algemeen brengt zo'n omgang op de kortere, maar vaak ook op de langere termijn, emotionele schade toe. Dat geldt ook als zo'n jongere met de omgang instemt of deze zelfs uitlokt. De redenen waarom zo'n jongere dat doet zijn vaak problematisch. Jongeren van 12 tot 18 jaar missen dikwijls nog de vaardigheid goed met woorden uit te drukken wat er in hen speelt, als ook de vaardigheid tegen de druk van de ander goed weerstand te bieden. Dit gebrek aan 'weigervaardigheid' is een van de redenen (niet de enige, want nieuwsgierigheid en experimenterbehoefte spelen ook een rol) dat ze vaak bezwijken om te gaan roken, drinken, blowen, spuiten en andere risicovolle dingen te doen. Het is ook een van de redenen waarom ze

Pedofielen

Wij werden wat eng van wat we daarin lezen:

ontmoetingsbeleid, preventief aanpakken, het versieren van weerloze minderjarigen, aan de lust toegeven, de betrapte pedofiel enzovoort. Waar zijn we mee bezig? Samenwerkingen tegen het naturalisme? Eerst moesten we weten hoe erg homo's eigenlijk zijn, nu zijn de zogeheten 'pedofielen' aan de beurt.

Over welke 'gesel der mensheid' moeten we ons nou weer laten vertrouwen? Het wordt toch niet beoogd dat voortaan alleen ouders en naaste familie nog met kinderen mogen communiceren en spelen? Wij hopen dat jullie je blik niet laten vertroebelen door rare paniekverhalen. Ferrie en Aleid van Loon, Utrecht

Redactie: Wij kregen juist een hele heldere blik na het lezen van zo'n 'paniekverhaal' op pag. 53 NATURISME 96/2. Zie verder pag. 37 in dit nummer.

VERVOLG LEIDRANO

geen 'neen' zeggen tegen een volwassene (van buiten het gezin) die een zekere macht over hen bezit en meer overredingskracht dan ze zelf hebben. Vooral als ze die volwassene nog aardig en sympathiek vinden ook. Naast het onvermogen om te weigeren speelt ook angst een rol! Want wie weigert, loopt niet alleen het risico dat de genegeheid wordt teruggetrokken, maar ook dat de ander zich met zijn macht tegen je keert."

De relatief grote tegenwoordigheid van leraren, buurthuiswerkers, e.d. in de NVSH pedokringen is dus niets om als NVSH-lid trots op te zijn. Je moet je ook terdege afvragen of ze wel in de vereniging thuis horen. In plaats van ze begripvol de hand boven het hoofd te houden lijkt het streven naar een beroepsverbod voor elke positie waar zij betaald of vrijwillig met jongeren in aanraking komen op zijn plaats. Het zal je kind maar wezen!

4) In een keurige democratische vereniging neemt het hoogste orgaan - in dit geval de ledenraad - besluiten. Het getuigt van weinig democratisch benul als je daar achteraf over gaat zeuren. Als je die leeftijdsgrens naar 16 of 18 jaar wilt hebben, moet je je standpunt op de juiste plaats naar voren brengen en je daarna bij een correct genomen besluit neerleggen. Die 18 jaar lijkt me trouwens roomser dan de paus; zelfs de wetgever in Nederland is soepeler.

5) Het lijkt me, dat het bestuur van de afdeling Den Haag zelf wel in staat is te reageren op de opmerkingen aan hun adres.

6) Het weren van pedo's in Leiden lijkt me niet helemaal in overeenstemming met de statuten. Het is een nogal bot standpunt voor bestuurders van een vereniging, die vroeger altijd de tolerantie hoog in het vaandel had. De juridisch onhoudbare kanten mochten de Leidse bestuur nog maar eens uitgelegd worden door de juristen (minstens twee) in het landelijke NVSH-bestuur.

Mede namens het bestuur,
Aad Brinkman, secretaris.

LEIDEN IN LAST

De honden lusten er geen (haring en witte-)brood van.

In het afdelingsblad van de afdeling Leiden verscheen de afgelopen maand een bijdrage van het bestuur onder de titel "Pedo's hier, pedo's daar, ja je ziet ze veel dit jaar." De titel klonk wel grappig, maar na lezing bleek dat ook precies het enige grappige aan het stukje te zijn; voor de rest stond het bol van de aantoonbare onzin en verwerpelijke vuilspuiterij. Normaal kun je riooljournalistiek natuurlijk het beste negeren, maar nu onze Amsterdamse INFO-redactie besloten heeft het artikelje over te nemen, is een reactie op zijn plaats.

1) Er wordt gesproken van het "pedobolwerk van de AV Amsterdam"; Amsterdam is geen pedobolwerk en heeft geen pedobolwerk. Er is eenvoudig een Werkgroep Pedofilie, die net als elke andere werkgroep een vaste avond per maand een bijeenkomst organiseert. De werkgroep is op dit moment niet vertegenwoordigd in het bestuur, noch in de bargroep, noch in de winkel/THD-groep en op ledenvergaderingen zijn er gewoonlijk zo'n 4, 5 of 6 leden van de werkgroep op een totaal van 30 tot 40 aanwezige stemgerechte

tigde leden. Amsterdam een "pedobolwerk"? Onzin.

2) Het aftreden van het bestuur van de afdeling Amsterdam in mei 1995 werd niet veroorzaakt door de Werkgroep Pedo, maar door een vergaderingstechnisch niet sterk opererende voorzitter; bovendien ging de discussie niet over de aanwezigheid van pedo's in de NVSH, maar over een praktische kwestie i.v.m. de voorbereiding van het IPCC-congres.

3) De "kostbare" extra ledenraadsvergadering is niet aangevraagd of veroorzaakt door de pedo's, maar is gehouden op verzoek van een aantal ledenraadsvertegenwoordigers, die de kwestie van de leeftijdsgrenzen een brandende kwestie vonden; en in een keurige democratische vereniging houd je dan een vergadering en zo nodig een extra vergadering. Overigens werd meer dan de helft van de vergadertijd op 23 september 1995 besteed aan de notulen, de erkenning van de afdeling Leiden en nog een paar ondergeschikte punten.

Pedonijd binnen de NVSH

Wij als werkgroep pedofilie zijn ons terdege bewust van de ernst van de uiting welke geplaatst werd onder titel "Pedo's hier pedo's daar". Die ernst bestaat namelijk daar uit dat er binnen de NVSH een manifeste anti-pedostroming actief is die het nodig vindt leden en collega-vrijwilligers op een zeer verwerpelijke manier zwart te maken.

Het is moeilijk uit te maken wie hier nu dommer is, het bestuur van de NVSH Leiden, de redactie van Leidraad of in tweede instantie de redactie van de INFO Amsterdam. Zelden kwam ons een zo ongenueerd en griezelig artikel onder ogen. Ongenuerd, omdat het getuigt van een botte bijmentaliteit om klakkeloos Dickstra's moralistische opvattingen over te nemen en te gebruiken als een legitimatie om alle pedofielen over een kam te scheren. Griezelig, omdat het stuk geschreven is door het bestuur van de afdeling Leiden van de NVSH!!!

Toch is het misschien goed dat we kennis hebben kunnen nemen van de verwerpelijke gedachtengang van het bestuur van de afdeling

Leiden. We weten nu tenminste wat voor vlee we daar in de kuip hebben. Laten we hopen dat de redactie Amsterdam het stuk niet kritiekloos heeft overgenomen en de opvattingen die daari verkondigd worden onderschrijft.

Dat is echter nog maar de vraag. Immers het stuk is aangekondigd voor de INFO van jur (en die heeft u nu in handen). Gezien het feit dat een eerdere onverkwikkelijke discussie gesloten werd verklaard, zou je toch denken dat onze redactie de discussie over pedofilie op een wat meer waardige manier zou wille voeren. Maar neen, het moest weer een lastelijk en insinuerend stuk worden. Als het op deze manier doorgaat zal dat niet zeker bijdragen tot respect voor elkaar. Integendeel de onderlinge verhoudingen binnen de NVSH zullen verslechteren, de sfeer zal grimmi worden.

Natuurlijk moeten pedo's lid kunnen zijn van de NVSH. De vereniging zou zijn naam niet waard als ze mensen op grond van hun seksuele geaardheid zou discrimineren. Mensen die alleen maar over pedofielen denken e

praten in termen van dat het hier uitschot van de samenleving betreft, zijn niet alleen ernstig bevooroordeeld maar begrijpen ook de statuten van de NVSH niet. Staat daar onder andere niet te lezen dat alle mensen gelijkwaardig zijn? Als het aan Leiden ligt niet. De opmerking dat pedo's daar worden geweerd staat namelijk haaks op dit statuut. Straks hangt er een bordje voor de deur "pedo's niet gewenst". Waar hebben we dat soort teksten eerder gezien?

Als het aan ons ligt wordt het tijd dat de vereniging zich gaat afvragen wat mensen met fanatieke anti-pedofiele gevoelens daarbinnen te zoeken hebben. Wij denken dat de huidige problematiek voortkomt uit een nog steeds bestaande onwetendheid over wat pedofilie is. (Alhoewel je je ook kan afvragen of men het gewoon niet wil weten). Het is juist daarom dat een werkgroep pedofilie een belangrijke taak heeft te vervullen binnen de NVSH. Omdat er in de pers veel aandacht bestaat voor kennelijke ontuchtzaken is het niet zo verwonderlijk dat het grote publiek dat doorgaans niet zelf nadenkt, snel gaat geloven dat pedofilie per definitie misbruik is. En als het aan het Leidse bestuur ligt zijn pedofielen zelfs zo gevaarlijk dat ze geweerd moeten worden uit bepaalde beroepen.

Dat er ongerustheid en/of verontwaardiging bestaat over vermeend seksueel misbruik van kinderen is iets wat we zeker niet willen bagatelliseren. De werkgroep pedofilie streeft naar emancipatie van pedofilie. Op dat punt is nog een lange weg te gaan. We propageren pedofilie niet, in de zin dat we denken anderen ervan te moeten overtuigen dat het een schitterende geaardheid is die boven andere geaardheden zou staan. Neen, pedofilie is een geaardheid die net zo min is goed te praten of af te keuren als bijvoorbeeld homofilie, heterofilie, gerontofilie of, zo u wilt, variaties daarop. We staan voor maatschappelijke acceptatie van jongeren-ouderen relaties, al dan niet met een seksuele component. Over die seksuele component bestaat veel misverstand. Vaak denkt men dat die seks wordt afgedwongen, tegen de wil van

het kind in. Dit is niet juist. Wanneer men zich eens zou verdiepen in literatuur over positief beleefde relaties of seksuele contacten dan zal men dat zelf kunnen constateren. De literatuur ligt sinds jaar en dag op de derde dinsdag van de maand voor iedereen ter inzage.

Dat er ook sprake kan zijn van machtsmisbruik door een oudere, en dus van een negatief ervaren seksueel contact, ontkennen wij niet. Dat hebben we nooit gedaan en ook is er geen sprake van dat we iedere pedo begripvol de hand boven het hoofd houden. Er is binnen de werkgroep en daarbuiten juist veel discussie over bijvoorbeeld de vraag wat seksueel misbruik is en wat niet.

Neem nu de kwestie rond de kennelijke ontuchtzaken op diverse scholen die het nicuws halen. Een leraar die de uitdrukkelijke intentie heeft seksuele betrekkingen aan te knopen met zijn leerlingen zullen wij niet de hand boven het hoofd houden. We geloven dat zo iemand dan misbruik maakt van de gezagspositie waarin hij zich bevindt.

Een leerling die problemen heeft op school of thuis en steun zoekt bij een leerkracht is in het algemeen kwetsbaar. Een leraar die bewust van die zwakte gebruik maakt en de leerling door middel van belofte over bijvoorbeeld hoge cijfers, het bieden van geld etc. tot seksuele handelingen tracht over te halen maakt zich schuldig aan machtsmisbruik. Dat is duidelijk. De wet kent daartoe ook strafbepalingen.

Echter, aan de andere kant hoeft het niet zo te zijn dat een gezagsrelatie een affectieve relatie onder alle omstandigheden uitsluit. Het kan bijvoorbeeld zo ver komen dat een leerling (tijdelijk) bij een leraar in huis gaat wonen als de omstandigheden daartoe nopen. En zou het dan eventueel komen tot gewenste intimiteiten dan vinden wij dat niet afschuwelijk. Het komt ook voor dat een leerling met een leraar in het huwelijk treedt.

De Leidse bijdrage doet voorkomen alsof elk contact tussen een jongere van 18 jaar (!) of jonger met een volwassene risicovol is omdat de laatste een zekere macht heeft. Het is niet

onwaarschijnlijk dat een volwassene meer macht heeft in die zin dat hij bijvoorbeeld een rijbewijs heeft, een huurcontract, stemrecht, een baan en geld etc. Maar impliceert dit dat daar per definitie machtsmisbruik uit voortvloeit? Neen toch zeker? Moeten we dan ook ouders die toestaan dat hun kinderen van 18 jaar of jonger roken, drinken en blowen beschuldigen van machtsmisbruik? Neen toch? Maar een bestuur dat pedo's weert uit de vereniging maakt zich wel schuldig aan machtsmisbruik

hetgeen in Leiden ook nog eens gepaard gaat met een welhaast onverholten haat. Het is diep treurig!!

We concluderen dan ook dat de Leidse bijdrage beneden elk peil is en in geen enkel opzicht bijdraagt aan een serieuze discussie over pedofilie. Wanneer leren we eens met elkaar te praten?

Werkgroep Pedofilie

Zoals zo vaak gebeurt wordt ook hier getracht de bringer van de slechte boodschap om het leven te brengen. Enige struisvogelpolitiek is ook de schrijvers van de bovenstaande commentaren niet vreemd.

Voor alle duidelijkheid; de redactie heeft de werkgroep Pedofilie in kennis gesteld van het voornemen om het stuk van de NVSH Leiden in de INFO te publiceren en aan hen de mogelijkheid geboden om direct in dit nummer hun eventuele commentaar te geven. Dat door de redactie op een zeker moment de discussie is gesloten over het optreden van de W.G. Pedofilie in de Ledenvergadering en de gevolgen daarvan heeft niets te maken met het artikel van Leiden.

Keer op keer is door enkele NVSH-leden aangedrongen op een discussie over pedofilie

mede in aanwezigheid van de kinderen en hun ouders. Dat is tot op heden door de W.G. Pedofilie uit de weg gegaan.

De werkgroep schrijft dat men 'staat voor maatschappelijke acceptatie van jongeren-ouderen relaties, al dan niet met een seksuele component'. Ik denk dat vooral over dat laatste gedeelte van deze zin de discussie zou moeten gaan. Pedofilie ja, pedoseksualiteit neen. Dat mensen van kinderen houden op een gezonde manier is een goede zaak,

maar laat kinderen hun seksualiteit ontdekken op hun eigen manier zonder interventie van volwassenen.

Inderdaad, wanneer gaat men eens met elkaar praten?

Gerard Schaeffers

Redactioneel

AFD. EINDHOVEN NVSH :

Gelet op de stroom van kritiek die op u afkomt van verontwaardigde pedofielen, dan wel hun lobby, binnen onze vereniging, naar aanleiding van het artikel 'Pedo's hier, Pedo's daar' in de Leidraad, meenden wij u deze adhesiebetuiging te moeten doen toekomen teneinde u te laten weten dat u niet alleen staat in uw standpunten ten aanzien van pedofilie.

Wij hebben bewondering voor het feit dat u een standpunt durft in te nemen met betrekking tot een dusdanig controversieel item. En dat in een tijdperk dat 'alles maar moet kunnen' en dat diegenen die het alleen nog maar gewagen om een onderwerp aan te snijden genadeloos worden afgemaakt door de schreeuwers en de schande- en discriminatieoepers in onze maatschappij.

Behoudens wellicht enkele feitelijke onjuistheden in genoemd artikel ONDERSCHRIJFT onze afdeling het gewraakte artikel van ganse harte!

Wij kunnen u berichten dat er in onze afdeling nooit vraag is naar pedo-activiteiten en zo die er wel zouden zijn, wij hier geen medewerking aan zouden verlenen en pedofielen derhalve óók in onze afdeling NIET welkom zijn.

Wij zijn de mening toegedaan dat Pedogroeperingen zich geen legitimiteit dienen te verschaffen onder de NVSH-paraplu, maar zich dan maar als totaal zelfstandige vereniging moeten profileren. Immers het recht van vereniging staat een ieder open in Nederland, maar dan zonder zich te verschuilen achter de naam en faam van de NVSH.

Verder zijn wij van mening dat kinderen met kinderen moeten spelen en seksuele ervaringen opdoen. En dat kinderen GEEN ENKELE behoefte hebben aan kindervrienden van 30, 40 of 50 jaar.

UIT ERVARING en nauwgezette OBSERVATIE van pedofiel gedrag is ons gebleken dat dit om slechts 2 redenen wordt gebezigd: 1. Angst voor tegengas en replek bij volwassen

partners, het kind is dus een gemakkelijke prooi. En 2. PUUR bejag ten aanzien van het eigen (seksueel) genot dan wel de vervulling van de eigen seksueel getinte fantasieën.

Alle andere en meer ideële uitleg ten aanzien van pedofiel gedrag berust louter op drogredenen en rechtvaardigingsdrang van een pedofiele minderheid.

Samenvattend concluderen wij dan ook dat het gedachtengoed van de NVSH geen enkel geweld wordt aangedaan door hier een grens te trekken en de belangen van het onschuldige en nieuwsgierige kind zwaarder te laten wegen dan de seksuele voorkeur en hobby van enkele zogenaamde 'kindervrienden'.

Toelichting op het pedo-standpunt van de NVSH regio Eindhoven

Voor hen die graag met statuten en doelstellingen schermen:

2.2 "Iedere mens heeft MET INACHTNEMING VAN ZIJN/HAAR VERANTWOORDELIJKHEID TEGENOVER MEDE-MENS (lees: MEDESCHEPSELEN) etc. het recht in vrijheid een keuze te kunnen doen uit zijn/haar mogelijkheden".

Dit impliceert dat er een absolute individuele verantwoordelijkheid bestaat naar - en een bescherming van - de 'mindergeletterde' of meer expliciet de ZWAKKEREN dan wel de MINDERVERSTANDELIJKEN dan wel de MINDERVOLWASSENEN in onze samenleving.

Seksualiteit, of seksuele bedoelingen, van volwassenen met kinderen, dieren, geestelijk gehandicapten, doden, demente bejaarden, psychiatrische patiënten, niet geschoolde Thaise vrouwen etc. is dus per definitie NOOIT gelijkwaardig en een (machts-)misbruik van de eigen verantwoordelijkheid tegenover de medemens.

GOVERNEMENT EN ONRECHTVAARDIGE (SEKSUELE) relaties dus NIET tot de keuzemogelijkheden van de individuele leden dan wel het emancipatiestreven van de NVSH.

Daarmee dus regelrecht IN STRIJD met het doel en de beginselen van de NVSH en al hetgeen waar zij voor staat en derhalve behoren

UN SOUHAIT DU PRÉSIDENT CLINTON

LDM 24.06.96

Fichier des pédophiles

HOUSTON - Le président Bill Clinton s'est prononcé, samedi, pour la création d'un fichier national des délinquants sexuels, pour permettre à la police de « suivre, ou qu'ils aillent, ceux qui s'attaquent aux enfants d'Amérique, Etat par Etat, ville par ville ».

Une loi de 1994 oblige les Etats à établir de tels fichiers et d'informer les autorités d'une localité si un « dangereux délinquant sexuel entre dans son territoire ». Ce texte, récemment promulgué, est

dit loi Megan, du nom d'une fillette de sept ans du New Jersey, assassinée par un voisin dont les antécédents de maniaque n'avaient pas été signalés.

« Nous devons passer maintenant à l'étape suivante », la création d'un fichier interconnecté à l'échelon fédéral, a expliqué le président américain. M. Clinton a demandé au ministre de la Justice Janet Reno de lui présenter d'ici à deux mois une étude en ce sens.

« Nous devons nous assurer: que

les policiers de chaque Etat pourront obtenir dans n'importe quel autre Etat les informations nécessaires pour rechercher les délinquants sexuels et les traduire en justice », a-t-il ajouté. Il a expliqué que son gouvernement n'entendait pas porter atteinte aux libertés publiques en établissant ce fichier. « mais il n'existe pas de droit plus important que le droit des parents à élever un enfant dans la sécurité et l'amour ».

voor de rechten van het kind.

De organisatie ECPAT, die in Nederland campagne voert tegen kindersekstoerisme, vindt dit een goed idee. 'Wij willen geen pedofielenjacht,' aldus woordvoester Lilian Peters, 'maar op dit moment werkt de politie alleen bilateraal samen met opsporingsdiensten in andere landen om de daders achter kinderprostitutie en kinderporno aan te pakken. Die aanpak moet wereldwijd worden.' Het opzetten van de database is een van de voorstellen waarover in augustus in Zweden op een

internationaal congres over seksuele exploitatie van kinderen zal worden beslist. In samenwerking met de Raad van Europa is een actieplan opgesteld dat daar aan de orde komt.

Een van de aanbevelingen is strengere wetgeving. ECPAT vindt dat de Nederlandse wetgeving er niet slecht vanaf komt. Zo is het mogelijk iemand te vervolgen die in het buitenland, bijvoorbeeld Thailand, kindprostituties heeft bezocht, al worden in de praktijk hoge eisen gesteld aan de bewijsvoering. Er is nog nooit een sekstoerist na terugkeer in ons land aangepakt.

Database voor verkrachters van kinderen

Onze Jun. 96 Wereld

De bestrijders van seksueel misbruik van kinderen vinden dat de internationale politie-organisatie Interpol een database moet opzetten met gegevens van mensen die zich hebben schuldig gemaakt aan seksueel misbruik van kinderen met commerciële grondslag. De kans om internationale netwerken te identificeren of sekstoeristen op te sporen wordt groter als alle veroordeelden en verdachten in één bestand zijn opgenomen, vinden organisaties

Wandeltocht tegen misbruik van kinderen

HILVERSUM 616 29-6
Hilversummer Robert van de Luitgaarden (30) en Martine Rademaker uit Weesp hebben voor morgen een wandeltocht van Tilburg naar Drunen georganiseerd. De tocht is bedoeld als stil protest tegen het seksueel misbruik van kinderen.

Robert van de Luitgaarden, als jongen jarenlang stelselmatig misbruikt door de directeur van een kinderbeschermingsinstelling in Den Haag, beijvert zich voor een opvanghuis voor mannelijke slachtoffers en een fonds dat hen moet ondersteunen. De Hilversummer wil met andere slachtoffers ook een stichting oprichten, die als klachtenbureau funceert en hulpverlening instanties moet gaan controleren op seksueel misbruik.

Robert leerde Martine Rademaker na een recent interview in deze krant over zijn leven kennen. Martine, een toneelster, had ooit het toneelstuk Verplicht Gluren over de problematiek geschreven.

Beiden roepen belangstellenden op om morgen mee te doen aan de stille protesttocht. Deze gaat van NS-station Tilburg naar het Land van Ooit in Drunen. Iedereen kan op eigen gelegenheid gaan. Het is volgens Van de Luitgaarden de bedoeling dat de wandelaars op een groot grasveld bijeenkomen om stil te staan bij het seksueel misbruik van kinderen.

Korrelatie krijgt steeds algemenere rol toebedeeld

Van onze verslaggeefster AMSTERDAM VK 7-6

Korrelatie wordt steeds vaker, ook buiten televisie-uitzending om, gebeld met vragen over psychiatrische problemen. De telefonische hulpdienst blijkt een lagere drempel te hebben dan een Riagg of een bureau voor maatschappelijk werk. Daardoor krijgt de stichting steeds meer de rol van een algemene, landelijke, hulp- en informatielijn. Dat blijkt uit het jaarverslag.

Een op de drie gesprekken handelt over (manische) depressies, schizofrenie, stemmen horen, meervoudige persoonlijkheidsstoornis, maar ook anorexia, boulimia, verslaving, zelfdoding, rouwverwerking, fobieën en dwangneurosen. Voor het eerst sinds jaren staat niet meer seksueel geweld boven aan de lijst.

Het aantal bellers naar Korrelatie stijgt jaarlijks met 20 procent.

Satanisten in Italië misbruiken nu ook kleine kinderen

Door onze correspondent

Aart Heering

ROME - Federico, een jongetje van tweeënehalf jaar uit de Italiaanse stad Bologna, had al enige tijd een vreemde blik in de ogen en werd 's nachts huilend wakker met vreemde verhalen over de Zwarte Vorst, doodskisten en boze mannen.

Toen hij steeds afwezig werd bracht zijn moeder hem naar een psycholoog, die concludeerde dat Federico niets had verzonnen, maar de macabere rituelen had bijgewoond van een sekse van duivelsaanbidders. Deze Kinderen van Satan, waartoe ook Federico's babysitter bleek te behoren, zijn geen onbekenden in Italië, waar allerhande esoterische sekten steeds populairder worden.

Marco Dimitri, de leider van de satanskinderen, mag graag in de openbaarheid treden, gehuld in zwarte capes en onbegrijpelijke bezweringsformules prevelend. Tot nu toe werden zijn druk bezochte zwarte missen echter vooral beschouwd als een curiositeit waar veelede burgers hun dorst naar seks en sensatie konden lessen.

Maar nu blijkt dat de satanisten bij hun onfrisse spelletjes ook kinderen misbruiken. Federico werd gedwongen om in een kist te gaan liggen naast een dode vrouw en toe te zien bij rituele paringen van sekteleiden. Een vijfjarig jongetje, dat eveneens gedwongen werd om deel te nemen aan handelingen van zwarte magie, zou daarbij tevens zijn verkracht.

De sekse zou Federico hebben uitverkoren, omdat zijn moeder catechesatie geeft, waardoor het godslasterlijke karakter van de zwarte missen nog zou zijn versterkt.

In de media wordt gediscussieerd over de redenen van de opkomst van dit soort maanzieke groeperingen.

Volgens mgr. Ennio Antonelli, de secretaris-generaal van de Italiaanse bisschoppenconferentie, vormt de duivel zelf de voornaamste inspiratiebron van de heidense rituelen. In minder klerikale kringen wordt de verklaring gezocht in een combinatie van ontkerstening, maatschappelijke ontworteling en economische malaise, die minder stabiele personen er toe aanzet om hun ziel aan de duivel te verkopen.

Zwarte lijst van seksueel misbruik van kinderen

WELLINGTON, 27 JUNI. In Nieuw Zeeland is vandaag een gids gepubliceerd waarin namen en andere bijzonderheden staan van mensen die seksueel misbruik hebben gemaakt van kinderen. De uitgever van de lijst is ook van plan een dergelijke publicatie in Australië, de Verenigde Staten, Canada, Groot-Brittannië en Ierland uit te brengen. De publicatie heet 'The 1996 Pedophile en Sex Offender Index' en bevat de namen van 618 Nieuw-Zeelanders die de afgelopen vijf jaar wegens ongeoorloofde seksuele handelingen met kinderen zijn veroordeeld. In het 191 pagina's tellende boek staan de namen, de leeftijd en de woonplaats van elke veroordeelde, samen met de gevangenisstraffen en boetes die iedere overtreder zijn opgelegd. (AP)

Als lust in last verandert

De lust verandert in een last zoudra een volwassene de lichamelijke integriteit van een kind met voeten treedt. Zo simpel is het, vindt prof. dr. Jos Frenken, onderzoeker bij het Nederlands Instituut voor Sociaal-Seksuologisch Onderzoek (NISSO) en hoogleraar seksuologie bij de medische faculteit van de Rijksuniversiteit Leiden. „Dan wordt een grens overschreden. En dat is voor kinderen bijna altijd schadelijk.”

Goed: er is meer seks en bloot op tv. Kinderen worden vroeger volwassen. Mensen willen meer consumeren, ook seks. Maar de ene volwassene vergrijpt zich aan een kind, de ander doet dat niet.

Of, zoals prof. dr. W. Wolters, hoofd van de psychosociale afdeling van het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht het zegt: „Er mag veel, maar niet in afhankelijkheidsrelaties. Leraar-leerling, hulpverlener-cliënt, ouder-kind. Middelbare scholieren van 16 kunnen heel verleidelijk en koker zijn, en een volwassen leraar buiten zinnen doen raken. Maar jonge meisjes hoeven er niet meteen iets seksueels mee te bedoelen. Ik predik geen akelig puritanisme, maar de grootst mogelijke terughoudendheid is geboden.”

Waarom sommige mannen — 98 procent van de plegers van seksueel misbruik is man — dan toch die grens overschrijden, weten Wolters en Frenken niet precies. Het blijft gissen. „De gemiddelde dader bestaat niet”, zegt Frenken. „Er zijn er die hun eigen kind misbruiken. Of kinderen van anderen, of pubers van twaalf, dertien jaar, of meisjes, of jongetjes. Pedofielen hebben een drang naar kinderen, die je kunt vergelijken met een verslaving. Zo iemand wil kind met de kinderen zijn. Daar is niets op tegen, totdat hij zijn eigen lust op het kind gaat botvieren.”

„Zo'n kind zit in een ondergeschikte positie. Het wordt, vaak heel geleidelijk, gemanoeuvrerd in situaties die het niet kan overzien. Dat geeft vroeg of laat kortsluiting”, zegt Frenken. Hij heeft als voorzitter van de werkgroep Vereniging van Forensische Seksuologie eind jaren tachtig een behandelingsmethode voor daders ontwikkeld, en behandelt zelf ook. In Nederland zijn nu 135 hulpverleners, onder meer bij Riaggs, bezig met dadertherapie.

Een andere groep omschrijft Frenken als de 'pedo-seksuelen'. „Die vergrijpen zich af en toe aan kinderen, vaak in tijden dat ze zelf kampen met verlies. Ontslag, echtscheiding, afwijzing, mislukking. Vaak spelen alcohol en ongecontroleerde agressie een rol. Door lichamen contact met een kind willen ze even weg uit het pijnlijke heden. Dat lukt natuurlijk niet. De leegte erna is des te groter, dus gaan ze opnieuw op zoek.”

Voor alle groepen daders geldt: genezing heeft een dadertherapie niet te bieden. „Wel proberen

we te voorkomen dat ze terugvallen. Pure gedragstherapie: hang nou niet meer in dat zwembad rond, ga op weg naar de supermarkt niet meer langs dat schoolplein. Controleren, inhouden. We hebben ze niets anders te bieden. Veel mannen houden zich ook in. Want betrap worden op seksueel misbruik is levensgevaarlijk. Je carrière, je naam, je huwelijk staan op het spel. En in de gevangenis wacht je de laagste plek in de pikorde.”

Ook prof. dr. H. Baartman, bijzonder hoogle- raar Preventie en Hulpverlening inzake Kinder- mishandeling aan de Vrije Universiteit Amster- dam, vraagt zich vaak af: wat brengt mensen er- toe zoiets met kinderen te doen? „Er is één over- eenkomst: een machtsrelatie ten opzichte van kinderen. Misbruik heeft met seks en met macht te maken. Kennelijk zijn er grote groepen man- nen die de neiging hebben macht te vertalen in seks. Maar waarom?”

Rare mengeling

Baartman filosofeert: „Het is een rare menge- ling. Je kunt zoiets alleen doen als je macht hebt over een ander. Aan de andere kant zijn het zul- ke kinderlijke behoeften van volwassenen: ge- zien willen worden, de baas willen zijn, begrepen en gewaardeerd willen worden. Ze hebben de guts niet om een blauwtje te lopen bij een vol- wassene, en zoeken daarom contact met een kind.”

„Een kleine groep beleeft er sadistisch plezier aan om anderen klein te krijgen, via geweld of misbruik. Voor een groot deel van de plegers geldt: ze zijn als kind ooit zelf verwaarloosd of misbruikt. Die leegte proberen ze door misbruik van kinderen te compenseren. Dat lukt niet, dus gaan ze verder. Een vicieuze cirkel die lijkt op verslaving.” Een ding staat voor Baartman vast: de grotere openheid over seks veroorzaakt niet méér seksueel misbruik.

„Als je aan een doorsnee groep mannen vraagt wat hen seksueel prikkelt, dan zullen ze iets noe- men wat al hun voorliefde heeft. Die zit er al, die wordt niet zomaar opgewekt. Er zit dus iets in die personen, dat de stap naar seksueel misbruik makkelijker maakt. De aanleiding kan van alles zijn: scheiding, verlies, frustratie. Ik vind het shockerend dat mannen zo over de schreef kun- nen gaan, kennelijk zonder dat ze zich bekom- meren om de kinderen.”

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) krijgt de politie landelijk jaarlijks zo'n 1900 meldingen van seksueel misbruik van kin- deren en jongeren tot 16 jaar: thuis, op school, in sportclub, tehuis of jeugdvereniging. Dat aantal is sinds 1983 vrij stabiel. Hoeveel kinderen in to- taal zijn misbruikt, is niet bekend, evenmin als het feitelijke aantal daders. „We kunnen niet zo- maar 10.000 kinderen ondervragen, zoals Nel Draijer (die in 1988 concludeerde dat een op de drie vrouwen ooit seksueel misbruikt is, red.) dat bij volwassenen heeft gedaan. Het is niet verantwoord kinderen daarmee te confronte- ren”, zegt Frenken.

Strafwaardig

Van de 1900 meldingen worden jaarlijks onge- veer 1350 gevallen opgehelderd, maar slechts in zo'n 400 zaken (30 procent) volgt een veroorde- ling. Zeventig procent wordt niet veroordeeld

Verloedert de Neder- landse moraal? Wordt er meer ontucht ge- pleegd in Nederland? Of wordt er meer aan- dacht aan geschonken? Jaarlijks worden er 1900 gevallen van on- tucht gemeld. Dat is al

jaren zo; van een toena- me blijkt weinig. De deskundigen zijn het met elkaar eens, dat de grotere openheid over seks niet méér misbruik veroorzaakt. Maar de samenleving wordt er zich wel steeds meer van bewust dat seksueel misbruik een ingrijpend probleem is.

wegens gebrek aan bewijs of intrekking van de aanklacht. „Hieruit blijkt dat mensen en politie tegenwoordig seksueel getint gedrag eerder als strafwaardig opvatten. Ze zijn alerter, maar dat betekent niet altijd dat er iets strafbaars is ge- beurd”, vindt Frenken.

De aandacht voor seksueel misbruik in de me- dia heeft positieve én negatieve effecten, vindt Wolters van het Wilhelmina Kinderziekenhuis. „Positief, omdat het mensen de ruimte biedt te praten. Misschien naïef, maar ik denk dat het bewustzijn wordt gescherpt, dat mensen ervan doordrongen raken dat ze op dat punt behoed- zaam moeten zijn. Zonder overgevoelig te wor- den en overal seksueel misbruik in te zien. Dan zie je spoken. Berichtgeving kan ook negatief werken: larmoyante verhalen met alle details, versluieren de situatie. Het gaat niet om de be- richtgeving op zichzelf, maar de manier waarop. Het moet zakelijk en sec.”

Baartman vindt het opmerkelijk dat er de laat- ste tijd meer gevallen van misbruikte jongens op scholen aan het licht komen. „Een logische ont- wikkeling. Begin jaren tachtig zorgden de ver- halen van misbruikte vrouwen in het boek 'De straf op zwijgen is levenslang' voor een door- braak. Daarna kwamen de verhalen van kinde- ren, toen bleken ook hele jonge kinderen slacht- offer te zijn. Nu is bekend dat het om meisjes én jongens gaat, en niet alleen in het gezin maar ook daarbuiten: in instellingen, scholen, sport- clubs.”

Uit de jongste cijfers van de elf Buro's Vertrou- wensartsen (BVA's) in Nederland blijkt dat het aantal meldingen (mishandeling, verwaarlo- zing, seksueel misbruik) vanuit het onderwijs tussen 1989 en 1994 is toegenomen van 12 tot gemiddeld 16 procent (van 625 naar 1204 geval- len).

Buiten het gezin

Naar de omvang van seksueel misbruik buiten het gezin is tot nu toe geen onderzoek gedaan. Maar volgens Baartman ontkomen scholen en instellingen er niet meer aan om beleid te ma- ken: hoe onderken ik misbruik, wat kan ik erte- gen doen?

„Gelukkig is de grootste terughoudendheid ver- dwenen, en begint door te dringen dat openheid belangrijk is voor de verwerking. Je lijdt immers meer aan wat je het diepst probeert weg te stop- pen.”

Jos Frenken heeft wat dat betreft een praktisch voor- stel: „Als werkgever, school, jeugdinstelling of club zou je van nieuwe werknemers een bewijs van goed zedelijk gedrag moe- ten eisen. Dat is zo op te vra- gen bij de Centrale Recher- che Informatiedienst. Zo voorkom je dat je iemand binnenhaalt die in een vorige baan een misdrijf met jongeren heeft gepleegd. Het verbaast me als ik hoor dat die mensen ergens anders ge- woon weer aan de slag kunnen.”

Helemaal verdwijnen zal seksueel misbruik nooit. W. Wolters: „Het kwam al voor bij de Grieken en Romeinen, en het zal nooit uitster- ven, alle voorlichting en hulp ten spijt. Er blijven altijd mensen die zo verstoord zijn in hun seksue- le ontwikkeling dat ze zich op kinderen richten. Je moet blijven zeggen hoe slecht het voor kin- deren is. Maar heb niet de illusie dat het ooit voorbij zal zijn.”

PATRICIA VAN DER ZALM

LEEN HAAG

De Inspectie voor de gezond- heidszorg wil met politie en justitie afspraken gaan ma- ken over de aanpak van sek- sueel misbruik bij verstande- lijk gehandicapten.

De inspectie, onderdeel van het ministerie van Volksge- zondheid, verwijt politie en justitie daaraan te weinig te doen. Aanleiding voor de actie vormt een onderzoek van het NISSO, het Nederlands insti- tuut voor sociaal seksuol- gisch onderzoek, naar seksu-

Aanpak van misbruik ^{S+E} 15/6 gehandicapte op komst

eel misbruik van verstandelijk gehandicapten. Daaruit bleek dat er jaarlijks ruim 1200 ver- standelijk gehandicapten sek- sueel misbruikt worden.

De inspectie is zich „rot ge- schrokken” van de onder- zoekresultaten. Het gevon- den aantal misbruikten ligt zes maal hoger dan het aantal

meldingen van seksueel mis- bruik, dat bij de inspectie bin- nenkomt.

De circa 1000 instellingen, waar verstandelijk gehandi- capten verblijven, wordt ver- weten veel te weinig tegen seksueel misbruik te doen.

Bij de politie zijn terzake deskundigen bij de kinder- en

zedenaafdelingen na de recente reorganisatie verdwenen. Er zijn ook te weinig politiemens- sen over om onderzoek naar seksueel misbruik te doen. De inspectie wijst erop dat bij het uitblijven van gedegen onder- zoek, justitie zaken gemakke- lijk seponereert. Er is onvol- doende betrouwbaar bewijs- materiaal. In de opleiding en training van politie- en justi- tiemensen moet de groep ver- standelijk gehandicapten ex- tra aandacht krijgen, zo wil de inspectie. (GPD)

HERVORMDE THEOLOOG: Taboesfeer stimulans voor incest

Gouda — Dr. J. Hoek, oud-bezuurslid van de Nederlandse Hervormde Kring, heeft gewaarschuwd tegen de blinde vlek voor incest in orthodox-protestantse kringen. Misvattingen over seksualiteit en een te abstracte prediking van zonde en schuld kunnen een voedingsbodem voor incest zijn, aldus Hoek, studieleider aan de Theologische Hogeschool van de Gereformeerde Bond te Ede en staffunctionaris van de Hervormd-Gereformeerde Jongerenbond.

Op een studiedag over incest, georganiseerd door de christelijke hogeschool De Driestar in Gouda, zei Hoek afgelopen week dat in de zogenaamde gereformeerde gezindte seksualiteit nog wel als vies en duister wordt afgeschilderd en dat het bijbelse begrip vlees vaak met begeerlijkheid en wereldgelijkvormigheid wordt vereenzelvigd. Vooral in een taboesfeer kan incest welig tieren, aldus de hervormde theoloog.

Volgzaamheid

Ook moet er naar zijn mening kritisch worden gekeken naar het Godsbeeld dat in de opvoeding wordt bijgebracht. Een autoritair Godsbeeld en een autoritair vaderbeeld kunnen in bepaalde situaties kinderen tot willoze slachtoffers van incest maken. Verder kan een onjuiste uitleg van het vijfde gebod (eert uw vader en uw moeder) ertoe leiden dat volgzame kinderen te lang zwijgen over wat hen in incestueuze situaties is aangedaan.

Hoek waarschuwde ook tegen een te eenzijdig beroep op vergevingsgezindheid. „God vergeeft niet zonder schuldbelijdenis van de dader”. Moet het slachtoffer dan op grond van een oppervlakkige bekentenis de dader vergeven, zoals wel eens van haar wordt gevraagd. Vaak is het slachtoffer bij wie onherstelbare schade is aangericht, er nog lang niet aan toe. Te vaak komt volgens hem in kerkelijke kringen de gedachte voor dat „onder ons incest niet voorkomt”. Zo'n houding is je reinste struisvogelpolitiek. Zowel in de opleiding als bij de nascholing van predikanten en andere ambtsdragers moet nog veel meer aandacht worden besteed aan het herkennen van de signalen van slachtoffers.

De hervormde predikant dr. J. Borst uit Apeldoorn, die vorig jaar promoveerde op pastorale zorg voor incestdaders wees op de valkuilen in het pastoraat. De dader heeft veel te verliezen. Hij is vaak geweldig goed voorbereid op het gesprek met een predikant die soms niet kan geloven dat een gerespecteerd lid van de kerk de dader is van incest.

Het gevaar dat de predikant dan domme dingen doet, is niet uitgesloten, aldus Borst. Hij

kan partij kiezen voor de dader die hij gezichtsverlies wil besparen. Hij kan druk op het slachtoffer uitoefenen („Wat jammer dat je je vader niet kunt vergeven”). Hij kan denken dat in feite alle betrokkenen slachtoffer zijn.

Voor zijn proefschrift had Borst met 62 predikanten gesproken over hun pastorale omgang met daders van incest. Zij hadden ongeveer 200 gevallen meege- maakt, onder wie drie predi-

kanten, tien ambtsdragers en een organist. Het komt in alle milieus voor. Borst weet van een kerkelijk meelevend top-ambtenaar op een van de ministeries die erin geslaagd is uit handen van justitie te blijven. Het algemeen kenmerk van incest is: niemand had het in dat gezin verwacht.

Tijdens de studiedag werd het eerste exemplaar gepresenteerd van „Verraden vertrouwen. Pastoraat aan incestdaders- en slachtoffers” van Borst. Het door Groen in Leiden uitgegeven boek bevat onder meer aanwijzingen voor gesprekken, met toelichting en gespreksvoorbeelden.

Surinaamse macho-cultuur staat praten over incest in de weg

HAAR GROOTMOEDER werd als tweede dochter geboren in een Hindoestaans gezin in Suriname en werd Mathorni genoemd: 'zij die mijn hart gebroken heeft'. In het Suriname van de jaren twintig werd ze als meisje vooral als een kostenpost gezien. Ze werd jong uitgehuwelijkt. Door haar schoonfamilie werd ze uitgebuit; haar alcoholische man mishandelde haar en hun kinderen.

De oudste werd op haar achtste bij familie geplaatst, waar ze moest sloven en draven en door haar oom seksueel werd misbruikt. Dat meisje werd de moeder van Usha Mahré. Ook Usha werd seksueel misbruikt door twee ooms en ernstig mishandeld door haar moeder, die steeds meer ging lijken op de man in 'de verhalen die ze ons over haar vader vertelde'.

Usha Mahré, een in Nederland wonende Hindoestaans-Surinaamse journaliste, beschreef haar levensverhaal in *Tapu Sjén, Bedek je schande*. Zij plaatst wat haar is overkomen in het bredere kader van de geschiedenis van haar familie. Ze interviewde bovendien acht andere seksueel misbruikte Surinaamse vrouwen uit verschillende etnische groepen. Die ervaringen plaatst ze tegen de achtergrond van de Surinaamse geschiedenis en opvoedingscultuur.

Hoewel je er zelden over hoort, zal het niemand verbazen dat incest en seksueel misbruik ook voorkomen onder Surinamers en andere etnische of allochtone groepen. Een andere culturele achtergrond maakt incest niet anders en dat rechtvaardigt dan ook geen apart boek. Maar met incest alleen houdt het verhaal niet op. De benadering en de verwerking worden wel bepaald door de specifieke achtergrond.

Dit blijkt bijvoorbeeld uit de reactie van hulpverleners. Surinaamse vrouwen voelen zich niet serieus genomen door Nederlandse hulpverleners, die de nadruk leggen op het anders-zijn en die afgeven op zwarte mannen. Dat dwingt de vrouwen zwarte mannen te verdedigen. Die hulpverleners willen ook vaak dat de vrouwen de band met hun moeder verbreken. Surinaamse hulpverleners beschrijven volgens Mahré hoe belangrijk de moeder-kind-band voor Surinamers is en zullen pleiten voor bemiddeling tussen moeder en dochter.

Bij Surinamers staan de familie-erf en de macho-cultuur het praten over

incest in de weg, waardoor het misbruik kan voortwoekeren. Ook in Nederland gold tot voor kort het adagium: hang de vuile was niet buiten, maar dat is snel aan het veranderen. Onder Surinamers is de schaamtecultuur nog actueel. In Mahré's familie komt incest al minstens zeventig jaar voor en allerlei familieleden die in de positie waren om in te grijpen, wisten ervan.

Toch gebeurde er niets 'omdat de id-jat (familie-erf) en het maatschappelijk aanzien van de familie voor hen meer tellen dan het leven van hun dochters en zonen', schrijft Mahré. Zij hoorde zelf pas voor het eerst openlijk over incest praten, nadat ze in 1990 als 26-jarige in Nederland was komen wonen.

Wat incestplegers in de kaart speelt, is de man-gerichtheid van de Surinaamse cultuur, hoewel veel gezinnen zonder vader leven. Mannen hebben het gezag en zijn onaantastbaar, vrouwen en kinderen zijn ondergeschikt. De grenzen van het gezin worden vaak overschreden door een oom of opa.

De werkelijke voedingsbodem voor incest is volgens Mahré de manier waarop jongens en meisjes worden opgevoed. Jongens leren al vroeg dat ze meer zijn, dat ze de baas mogen spelen over hun zusjes, dat het ze wordt vergeven als ze hun vrouw mishandelen. Hindoestaanse meisjes leren dat het niet erg is om mishandeld te worden, wel om door je man verlaten te worden.

Kinderen hebben, zolang ze thuis wonen, niets te vertellen, ongeacht hun leeftijd. In de persoonlijke verhalen valt op hoeveel kinderen, zoals Mahré's moeder, van hand tot hand zijn gegaan. De meeste vrouwen die Mahré sprak, woonden een paar jaar bij oma of tante, waardoor de band met de moeder ongetwijfeld minder hecht was. Een Chinese vrouw werd op haar derde weggegeven aan een kinderloze 'broer' van haar vader.

Incest komt vooral voor in gesloten, instabiele gezinnen, waar niet wordt gepraat en waar van de kinderen strikte gehoorzaamheid wordt geëist. Uit zo'n type gezin komt Mahré en komen de vrouwen die ze interviewde. Mahré verklaart incest in Suriname ook vanuit de geschiedenis, al zegt ze er wel direct bij dat iedereen altijd zelf verantwoordelijk is voor wat hij doet.

Geweld hoort erbij in Suriname. Kolonisator Nederland heeft altijd licha-

melijk, geestelijk en seksueel geweld gebruikt om eerst slaven en later contractarbeiders te onderdrukken. Vrouwen werden vaak al verkracht op het schip dat hen naar Suriname voerde. In Suriname werden ze misbruikt door hun blanke meesters en als ze pech hadden, reageerden hun mannen hun onvrede ook nog eens gewelddadig op hen af.

De afschaffing van de slavernij en later de onafhankelijkheid hebben daaraan niets veranderd. De structuren van de slavenmaatschappij — hoe witter, hoe beter — zijn nog steeds aanwezig, stelt Mahré. De laatste twintig jaar is het geweld in Suriname alleen maar grover en openlijker geworden en is er een generatie opgegroeid die geweld normaal vindt.

Cijfers zijn er niet, maar een Surinaamse gynaecoloog constateerde twee jaar geleden een grote toename van geweld tegen kinderen. Dat komt onder andere door de steeds slechter wordende economische situatie, waardoor moeders soms wel drie haantjes hebben. Van stiefvaders wordt meer getolereerd, alleen omdat zij geld inbrengen. De laatste jaren komt ook kinderprostitutie veel voor.

Surinamers die naar Nederland komen, nemen de mechanismen die zij zich hebben eigen gemaakt, mee. Volgens Mahré staan vrouwen 'als lid van een zwarte minderheidsgroep in een patriarchaal ingericht wit land' daarom opnieuw bloot aan onderdrukking. Net als de eerste Nederlandse vrouwen die in 1983 incest aan de kaak stelden in *De straf op zwijgen is levenslang*, roept Mahré haar zusters op: 'Opo ju mofa, taki', doe je mond open, praat.

Zij beschrijft niet alleen haar droevige jeugd, maar ook hoe ze de incest in haar familie aan de kaak stelde en zich verdiepte in het leven van haar moeder, waardoor ze konden praten en zich met elkaar verzoenen. In een therapie overwon ze haar psychosomatische klachten, haar bodemloze gevoel van eenzaamheid, haar haat jegens mannen en de Hindoestaanse cultuur, waarna ze in staat was dit boek te schrijven.

Marla Hendriks

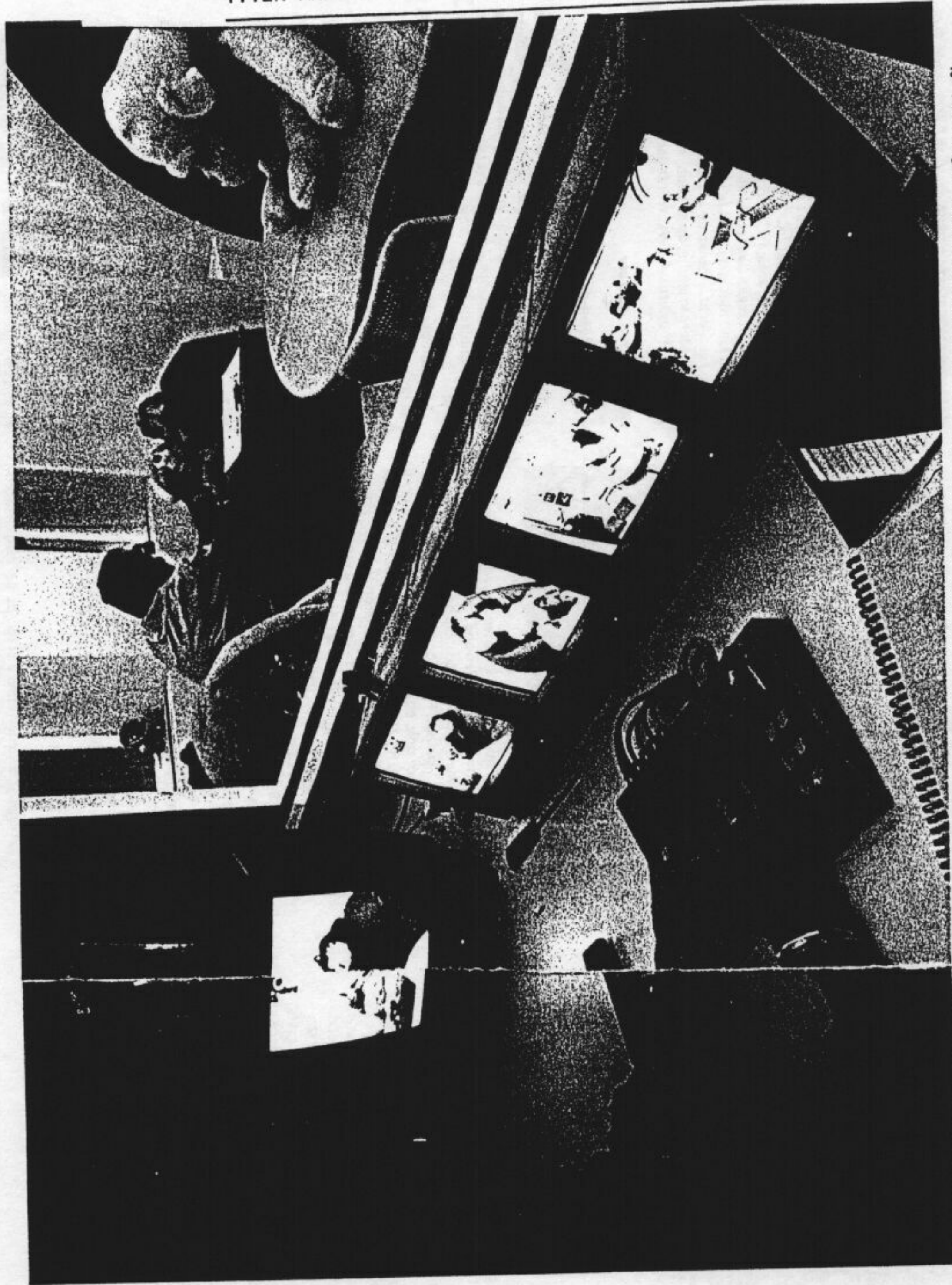
Usha Mahré: *Tapu Sjén, Bedek je schande — Surinamers en Incest*.
Van Gennep; f 36,90.
ISBN 90 5515 103 3.

Bureau Zedenzaken

*Dader incest opgepakt,
docent viel leerlingen
lastig, arts verdacht van
ontucht... Het is tot het
dagelijkse nieuws gaan
behoren. Maar wat ging
er vooraf aan zo'n
krantenbericht en wat
gebeurt er daarna? Uniek
dagboek: een maand
achter de schermen van
de zedenpolitie Zuid-Oost
Brabant.*

Matt Dings

De studio waarin slachtoffertjes van seksueel misbruik worden verhoord. 'Gaan we eerst een spelletje doen of eerst praten?'

Zedenzaken (JZZ) elkaar bij over de lopende onderzoeken en wisselt men nieuws en suggesties uit. Maar vanochtend zijn de meesten op stap, zodat de bespreking beperkt blijft.

Ton Verhees meldt het verhoor van Sara aan.

"Ik probeer het dossier van Lotte compleet te krijgen." vervolgt Maria Janssen. Lotte is een jong meisje dat vanaf haar derde allerlei vormen van seksueel geweld heeft ondervonden.

Hans van Steenhuijsen deelt mee dat Toonijne van Acht binnenkort vrijkomt. "Een verkrachter, jullie kennen hem nog wel. Hij wilde gecastreerd worden, omdat hij zeker wist dat hij in herhaling zou blijven vallen, maar de deskundigen dachten dat dat niet zou helpen. TBS was bij hem

niet aan de orde, en toen kreeg hij twaalf jaar, de maximumstraf. Nu zijn er acht jaar voorbij en komt hij op straat. We kunnen ons dus voorbereiden op de volgende verkrachting. Bovendien heeft hij een paar vrouwen uit zijn vroegere omgeving bedreigd. Ik zal maar eens bij de officier informeren of dat een reden is de vervroegde invrijheidstelling tegen te houden."

De een grijpt de telefoon, de ander slaat een dossier open, een derde nestelt zich achter een computer. Het zijn vertrouwde beelden uit de kantoorcultuur. Maar zo gewoon is het werk niet in deze burelen, tweehoog aan de Eindhovense Mathildelaan. Bij JZZ werken de specialisten in jeugd- en zedenzaken van de Politie Zuid-Oost Brabant.

Dinsdag 14 mei, 7.55 uur

"Hier heb je alvast het proces-verbaal," zegt Ton Verhees, en hij reikt een zeven pagina's lange aangifte van mevrouw Van der Vorst aan. Dochter Sara heeft haar verteld dat ze diverse malen seksueel is misbruikt door een jongen uit de buurt. Sara is nu eif. De gebeurtenissen dateren van drie jaar geleden. Pas onlangs durfde ze erover te praten met haar moeder, die meteen naar de politie stapte. Later deze ochtend zal Ton Verhees het meisje verhoren.

Het is nog vroeg, de morgen komt op gang met een kan koffie en een geuw. Gewoonlijk opent de dinsdag met een briefing. Dan praten de acht medewerkers van Jeugd- en

Met hun expertise staan zij agenten uit de hele regio bij tijdens onderzoeken naar zaken zoals die tegenwoordig elke dag in de krant staan: dader incest opgepakt, docent viel leerlingen lastig, arts verdacht van ontucht.

Voor de eerste keer loopt er een maand lang een journaal mee met de mensen van JZZ. Op zoek naar wat het krantenbericht niet meldde. Hoe komt een zaak aan het rollen? Hoe verhoor je een kind dat seksueel is misbruikt? Welke gevoelens leven er bij een slachtoffer? En bij de betrokken politiemensen? Die vragen mogen wel eens genuanceerd aan de orde worden gesteld, vindt het hoofdbureau. Al snel is het alsof de verslaggever deel uitmaakt van het team. Elke vraag wordt beantwoord, elke zaak uitvoerig besproken.

Dinsdag 14 mei, 10.30 uur

Met ogen als schoteltjes kijkt Sara van der Vorst rond in de interviewstudio. Het is een in vrolijke kleuren opgetrokken vertrek met grote speelgoedbeesten, zitzakken, een kast vol spelletjes, een tekenbord en een tafel met stoelen. In de hoeken van de kamer hangen kleine camera's aan het plafond. Achter een spiegellend one way screen bevindt zich de regiekamer. Daar worden de beelden van een opname op een videoband gezet. Het is een van de elf verhoorstudio's die Nederland kent. Hij wordt gebruikt door politiekorpsen uit Brabant, Zeeland en Limburg voor het verhoren van jonge slachtoffers en getuigen van ernstige misdrijven. De gesprekken, zo'n driehonderd per jaar, worden geleid door politiemensen die daarvoor speciaal zijn getraind.

Als Sara de studio en de regiekamer heeft geïnspiceerd, neemt Ton Verhees samen met het meisje plaats aan tafel. "Gaan we eerst een spelletje doen of eerst praten?" "Een spelletje," straalt Sara. Na een tijdje, haar opgewondenheid van het begin is dan gezakt, vindt ze het welletjes. "Nu wil ik wel vertellen. In de zitzak." Verhees vertelt eerst wat over zichzelf, zijn werk, zijn hobby's. Dan vraagt hij naar haar huiselijke omstandigheden en liefhebberijen.

Er is een half uur verstreken, als ze begint te praten over Arie uit de buurt. Met open, niet-suggestieve vragen informeert Ton Verhees wat er precies is voorgevallen. Sara durft niet goed. Ze slaat dicht en begint zachtjes te huilen. De politiemans troost haar. Als ze weer rustiger is, pakt hij tekeningen van een bloot jongetje en meisje. Hij vraagt haar waar Arie aan heeft gezeten en met welke lichaamsdelen hij haar heeft aangeraakt. Ze kruist op beide tekeningen geslachtsdelen, handen en monden aan. "Ik weet niet of hij er echt in is geweest," besluit ze. "Weet je nog wat je voelde?" "De eerste keer had ik net zo'n gevoel in mijn buik als wanneer ik zenuwachtig ben. De tweede keer ook. De derde keer was anders: toen kreeg ik streken in mijn buik en die deden pijn. Toen bloedde mijn plasser ook."

"Zoiets kun je alleen uit eigen ervaring vertellen," zegt Ellen Dillen in de regiekamer. "Dat is de waarde van het studioverhoor." Ton Verhees loopt even binnen om te vragen of Ellen nog suggesties heeft. Met een paar nieuwe vragen keert hij terug bij Sara. "Hoe vond je het?" vraagt hij uiteindelijk. "Leuk," antwoordt Sara. Ze geeuwt. Moe.

Dinsdag 14 mei, 14.15 uur

Hans van Steenhuijsen legt de telefoon neer. Hij had Mia aan de lijn.

Ton Verhees in gesprek met een slachtoffer van verkrachting. 'Door elk verhaal word ik wel geraakt. Tegelijkertijd wil ik een grens trekken.'

**'Als ik een
gruwelijk
verhaal te
horen heb
gekregen,
kan ik dat op de afdeling
neergooien. We vangen
elkaar op.'**

zwegen, dat hij nu ook even stil mag zijn, dat ze even geduld met hem moet hebben. Een andere keer vertelt ze dat ze thuis nooit meer aan tafel eten. Op die tafel is ze gepakt door de heren, vandaar. Dan suggereer ik dat ze een andere koopt. Doet ze ook, en sindsdien eet men weer samen aan de nieuwe tafel. Vandaag belde ze omdat ze gehoord had dat ik door een van die gasten bedreigd was. Heb ik haar uitgelegd dat ik me niet druk maak om dreigementen van die mannen. Het zijn simpele zielen.

"Langzaamaan moet ik het contact met Mia nu afbouwen. Ik wil het afsluiten met een puntkomma en een tinnenkaart. Dat wil zeggen: met de afspraak dat ze me van af een bepaald moment - de puntkomma - nog maar tien keer mag opbellen. Zo leert ze voordat ze wil bellen na te gaan of ze haar probleem niet zelf kan oplossen. Dat is de volgende etappe in haar weg van puur slachtofferschap naar zelfstandigheid.

"Strafrechtelijk zal het allemaal wel niks opleveren. De feiten uit Mia's jeugd zijn verjaard en het latere misbruik valt niet te vervolgen omdat zij dat absoluut niet aandurft. Frustrerend, ja, maar dat hoort bij het politievak."

Woensdag 15 mei, 13.45 uur

Een groepje JZZ-medewerkers stapte in de dienstwagen voor een kennismakingsbezoek aan de Forensisch Psychiatrische Kliniek. Net als het verhaal van Mia illustreert de ex-

curse dat het werk van de zedenpolitie zich niet beperkt tot de grenzen van het strafrecht; zoals de hulpverlening veel tijd vergt, zo gaat er ook veel tijd zitten in het geven en ontvangen van voorlichting.

Terug op het hoofdbureau, een met het nodige politieblaauw doorschoten kantoorgebouw in het centrum van Eindhoven, pakken ze het eigenlijke werk weer op. Ton Verhees werkt een verhoor van gisteren uit: een mongoloid-meisje van negentien, dat op school door een leraar bij de borsten was gepakt. De man had ook al vier andere leerlingen betast. "Haar getuigenis was zonneklaar," zegt Verhees. "De man hangt."

En Maria Janssen werkt verder aan het dossier van Lotte Laermans. "Het is zo'n complexe zaak," licht ze toe. "Lotte, een meisje van nog geen acht, zou vanaf haar derde op allerlei manieren seksueel zijn misbruikt. Eerst door haar vader en een van haar broers. Later door een nieuwe partner van haar moeder en diens zoon. Vervolgens door haar stiefvader. En dan blijken twee achttjarige jongetjes nog het een en ander met haar te hebben uitgehaald op een internaat. De hulpverlening, op de huidige voogdes na, heeft diverse signalen genegeerd. En de moeder, die van het vroegste misbruik aangifte deed, eist nu dat Lotte de beschuldigingen tegen haar stiefvader intrekt, 'want anders is ze mijn kind niet meer'. Een hele puzzel."

Nog geen acht... denkt de journalist. Seks met vader, broer, moeders vriendje, diens zoon, stiefvader, twee jongetjes op het internaat... Wat wordt dat voor een leven?

Dinsdag 21 mei, 8.00 uur

De wekelijkse briefing.

Hans van Steenhuijsen rapporteert over de kwestie Toontje van Acht, de gedetineerde verkrachter die deze dagen op vrije voeten komt. Geen van de bedreigden blijkt aangifte te durven doen. Toontje zal dus uit de gevangenis worden ontslagen. "Lullig, maar het is niet anders," zegt Van Steenhuijsen. "De wet is niet gemaakt door mensen uit de praktijk."

Henk Kuijpers: "Er meldde zich een vrouw van 43, die 25 jaar geleden werd verkracht, daarmee problemen bleef houden en onlangs in hypotherapie ging. Dacht die therapie het nog eens dunnetjes over te moeten doen. Om dat het is gebeurd in een dorp buiten de regio, heb ik haar in contact gebracht met de plaatselijke politie."

Arno van de Graaf: "Ik trek een tip na over een beheerder van een sociale werkplek die zijn handen niet kon thuishouden. Daar werken nogal wat mensen met problemen van diverse aard, weinig weerbare mensen, dus dat maakt het extra belastend."

Mathè van Hoek: "Gisteren was hier een jonge vrouw van 22 jaar. Op haar negende had ze iets vervelends mee gemaakt: een jongen zat met zijn hand in haar slijpe, trok toen aan zijn vingers en trok een heel vies gezicht." Sommige collega's kijken hem verbaasd aan. Van Hoek: "Een vergrijp waarover je je schouders zou kunnen ophalen, maar zij zegt dat ze er een akkeer van haar eigen lichaam aan heeft overgehouden. Ze kan moeilijk relaties aangaan, is daarom in therapie, en daar is dit voorval komen boven drijven. Ze wil ermee afrekenen maar weet niet hoe. De feiten zijn verjaard. Ik heb haar voorgesteld een confrontatie met de betrokkene te organiseren, in alle voorzichtigheid, want zijn huidige leven hoeft niet in duigen te vallen. Daar

zou ze over nadenken. Ze zat maar te snikken. Kun je zien hoe iets simpels je kan blijven dwarszitten. Verder heb ik nog een gesprek gehad met een jongen die tijdens het loeren werd misbruikt. Hij kon er heel moeilijk over praten. Schrijf je gevoels eens op, heb ik hem gezegd; niet wat er precies is gebeurd, maar wat dat met je deed en doet. Misschien komen we zo verder."

Ellen Dillen: "Geen nieuws van mijn kant. Ik doe niets anders dan voorlichting en studioverhoren voor andere korpsen." Henk Kuijpers valt haar bij: "We zijn zoveel tijd kwijt aan andere bezigheden dan strafzaken... Het is allemaal heel nuttig, maar het houdt wel op." Van Steenhuisen: "Ik kreeg nog een verzoek binnen om voorlichting te geven over ongewenste intimiteiten." Van de Graaf: "Daar weet menigeen amper raad mee. Gisteren nog vertelde een gymnastiekleraar me dat hij bijna een meisje uit de ringen liet vallen omdat hij haar niet durfde aan te raken."

Dinsdag 21 mei, 16.40 uur

"Die jongen over wie ik het vanochtend had, heeft inderdaad wat opgeschreven," zegt Mathé van Hoek, en hij schuift een blaadje met tien regels tekst over tafel.

Het gaat om de veertienjarige Dick en diens twee jaar oudere broer Joep. Hun ouders zijn gescheiden. Op zekere dag komt een man in beeld die al snel ieders vertrouwen wint. Hij vraagt de jongens hem te komen helpen op zijn boerderij. Dick en Joep gaan, ieder apart, geregeld naar de man toe en blijven er ook logeren. Bij die gelegenheden vergrijpt de man zich aan de jongens, die - midden in hun puberteit - de seksuele verkenningen zowel spannend als fout vinden. Uit schaamte durven ze er niet over te praten en het misbruik gaat maar door. Tot Dick op een dag uit de school klappt en moeder de politie inschakelt. Mathé van Hoek wil de beide jongens spreken. Van Hoek is een goede moedelijke vaderfiguur die je gauw je vrouwen zou schenken. Maar Joep, de oudste, weigert categorisch: "Dat los ik zelf wel op." Dick, introvert en zwijzaam, zegt wel wat, maar weinig. Nu heeft hij zijn gevoels op papier gezet.

De tekst (ongecorrigeerd): "Ik was bang en nu ben ik

Nog geen acht... Seks met vader, broer, moeders vriendje, diens zoon, stiefvader, twee jongetjes op het intermaat... Wat wordt dat voor een leven?

boos en verdrietig en voel ik me misbruikt, bedrogen en schaam me omdat ik niks gedaan heb en ik voel me vies. En ik denk aan hoe mijn leven geweest zou zijn als het niet gebeurt was. En nou slaap ik slecht en kan me niet concentreren op school (-) en ik voel me dom omdat ik medeleiden met hem had om zijn tumor en omdat ik hem geloofde. En laf omdat ik niks gedaan heb."

Woensdag 22 mei, 10.30 uur

Eefjes moeder was er van meet af aan al niet gerust op geweest. Ze was gescheiden omdat haar man zo geobsedeerd bleek door extreme seks. Zou hij zijn handen kunnen thuis houden als Eefje het weekinde bij hem doorbracht? Toen Eefje nogal zwijgzaam en ontwijkend begon te reageren als haar werd gevraagd hoe het bij papa was geweest, rook moeder onraad. Na enig doorvragen kwam het verhaal los.

Vanochtend wordt Eefje Terhegge verhoord. Nee, ze hoeft niet te spelen, ze wil meteen praten. Toen papa en mamma nog samen waren, zat papa soms al met zijn vinger aan Eefje d'r kruis. Na de scheiding woonde papa eerst in een caravan, en als Eefje daar was, dan moest ze bij hem slapen, en dan probeerde hij het behalve met zijn vinger ook met zijn geslachtsdeel. Eefje zei dat ze dat niet fijn vond en dan zei hij weer dat hij het probeerde te laten, maar dat hem dat niet lukte. Het gebeurde twee of drie keer in de caravan. In het huis dat papa daarna kreeg, deed hij het bijna iedere keer als Eefje daar was. Wat hij dan deed? Dan trok hij haar pyjama's en slijpde naar beneden, legde haar op haar zij, deed haar benen met zijn knie uit elkaar en ging met zijn geslacht tussen haar benen op en neer. Een keer probeerde hij naar binnen te gaan, dat voelde anders aan dan die andere keren, het deed namelijk meer pijn. En nou wil ze niet meer naar papa toe.

In de regiekamer geeft een politiemans uit Eefjes woonplaats nog enige achtergrondinformatie. Er bestaan vermoedens dat de twee zonen uit het gezin ook seksuele handelingen met elkaar en met hun vader hebben verricht. De vader zou ook de vriendin van zijn oudste zoon met seksuele bedoelingen hebben benaderd. Hij was verslaafd aan seks. Toen hij nog getrouwd was, zou hij zijn vrouw hebben gedwongen het met zijn broer te doen. Zelf wilde hij wel twee of drie keer per dag. Hij had ook hardop gefantaseerd over seks met kinderen, met mannen en in groepen. Zijn ouders zouden ook seksueel overactief zijn geweest.

Een aanhouding zal nu wel spoedig volgen.

Woensdag 22 mei, 15.00 uur

Er is een tip binnengekomen over een incestzaak. Een gescheiden vrouw heeft haar ex-man beschuldigd van onrecht met hun dochtertje. Het kind is in de studio verhoord en heeft een ander bevestigd. Nu zou het meisje afgelopen weekend tegen een zus van de verdachte hebben gezegd, dat ze die jelijke dingen over haar vader had verteld in opdracht van haar moeder en dat ze haar vader erg miste. Op de achtergrond speelt mee dat de ouders al vier jaar in echtscheidingsperikelen zijn verwickeld; zo zou de vrouw haar ex-man al eens een grote portie geld en een auto afhankelijk hebben gemaakt. De incest-aangifte kan een nieuw offensief zijn in haar strijd tegen haar ex. Henk Kuij-

pers zal de betrokken zus van de verdachte een verklaring laten opstellen en die bij het proces-verbaal voegen. Vermoedelijk zal de rechter-commissaris het kind nog eens willen horen.

Donderdag 23 mei, 10.40 uur

Nog zeventien dagen, telt Patricia Kok af. Nog zeventien dagen en dan wordt hij opgepakt.

Ze rolt een sigaret en vertelt en vertelt, zich verbazend dat ze er eindelijk volop over kan praten, met een journalist nog wel, een man bovendien.

Op haar negentiende kreeg ze een relatie met Karel. Het begin leek goed, maar al snel ontloopte Karel zich als een potentiaat. Hij eiste seksuele omgang met haar wanneer het hem maar zinde (ook als ze sliep), ontzegde haar een eigen mening en sloeg en schopte haar als ze niet handelde naar zijn zin. Soms kwam Patricia daartegen in het geweer; dan belooft Karel betrouwvol beterschap. Hij zou een opleiding volgen, werk zoeken, in therapie gaan, zijn houding veranderen, ze zouden weer gelukkig worden. Maar steeds viel hij terug. Met geweld en zielege woorden wist haar in zijn macht te houden.

Ondanks alles kregen ze twee kinderen. De mishandelingen en de verkrachtingen gingen door. Eens kneept hij haar zo hard de keel dicht dat haar tongbeen het begaf. Toen Karel op een dag zijn zoonje in elkaar trapte omdat het moe werd van een wandeling, sloeg Patricia eindelijk op tilt. Nu was het genoeg geweest, wist ze. Haar jaren opgekropte woede explodeerde en dat gaf haar de kracht Karel de deur te wijzen. Dat was in 1989.

Een poos na de scheiding vertelden de kinderen dat zij tijdens bezoeken aan hun vader moesten toekijken terwijl hij masturbeerde; zijn dochtertje had hem ook moeten af trekken. Dat kwam boven op hun toch al problematische ervaringen. De jongste moest in behandeling bij een psycholoog, de oudste kwam in een psychiatrisch kindziekenhuis terecht. De verhalen van de kinderen brachten Patricia's onverwerkte verdriet en kwaadheid weer naar boven. Ze had geprobeerd niet meer over haar verleden na te denken. Ze was een nieuw leven gaan leiden. Ze had ook een nieuwe relatie, met een vrouw. Maar nu voelde ze dat ze haar verleden moest opruimen. In overleg met haar therapeute besloot ze aangifte te doen. Voor haarzelf, voor haar kinderen en voor andere vrouwen die zoiets overkomt. Karel moest boeten.

Van half tien tot kwart voor vijf was ze bij de politie. Total loss kwam ze thuis. Ze beleefde alle pijn die ze had geleden opnieuw. Maar na de pijn voelde ze opluchting en kracht.

Nog zeventien dagen, dan is de procedure zover afgerond dat Karel wordt gearresteerd. Laat hem op één dag maar eens beleven waar ik al tien jaar mee zit, zegt Patricia. Die tiende juni is de eerste dag van de rest van haar leven.

Vrijdag 24 mei, 10.00 uur

Joyce en Eike Koolen, acht en zes jaar oud, komen in de verhoorstudio praten over hun burens, Peter en Anja. De kinderen, hun ouders en Peter en Anja konden goed met elkaar opschieten. De ouders waren zelfs op vertrouwelijke voet met de burens. Zij vertrouwden de burens ook graag de

'Ondanks alle begrip vraag ik me wel eens af wie de beesten op aarde zijn: de dieren of de mensen.'

kinderen toe als ze eens weg moesten. Vooral Peter kon zo leuk met de meisjes overweg.

Joyce: "Als ik daar was moest ik mijn onderbroek uitdoen, want dan wilde hij frimelen. Dan zat hij met zijn vinger aan mijn plassertje. Dat deed hij soms ook waar Anja bij was. Die keek dan TV. Ik moest ook aan zijn plasmelje trekken. Hij deed het voor. Ik moest het hard doen. Zijn piemelje voelde glad aan, mijn hand gleed er bijna vanaf. Maar dat heeft Anja niet gezien. En op zolder moest ik van hem in blote-meiden-boekjes kijken. En ik moest hem ook kusjes geven en hij gaf mij ook kusjes op mijn mond en mijn schouders en mijn plassertje en hij heeft mij daar ook gelikt. Ik mocht er niet over praten, want dan kreeg ik straf, maar ik heb het stiekem toch gezegd. Want wat Peter deed, dat mag niet van mamma. En grote mensen weten dat dat niet mag. Daarom vind ik het ook gek dat Anja daar niks van zei."

Uit het proces-verbaal van aangifte: "Anja zei tegen de ouders dat haar vader ook niet met zijn handen van haar af had kunnen blijven. Ze was in tranen toen ze dat zei."

Elke: "Peter heeft iets heel stouts gedaan: hij heeft aan mijn plassertje gezeten en ook aan mijn billen en dat vind ik stom. Ik moest het ook bij hem doen, met z'n piemel, maar dat wou ik niet. Toen hij het deed moest ik sexy-meiden-boekjes kijken. Die meiden hadden hun onderbroek uit, je zag hun plassertjes. Nou krijgt hij straf van de politie, denkt mamma."

Bovendien vergroot het de kansen om de dader te pakken."

Maandag 3 juni, 16.45 uur

Zij en haar tweelingzussen werden jarenlang door hun vader mishandeld en seksueel misbruikt. Haar zus is onlangs, na twee jaar RIAGG, opgenomen in een instituut voor slachtoffers met traumatische ervaringen. Edith heeft vanochtend een eerste ontmoeting met een therapeut gehad.

"Ik leek ermee te kunnen leven en zij kwijnde weg," zegt Edith. "Vorig jaar in de zomer stelde ze voor aangifte te doen. Ze wilde schoon schip maken. Ik heb aarzelend ingestemd. Wat voor beerput haal je open? vroeg ik me af. Ik had een nieuwe baan, een nieuwe relatie, en ook nog eens met een vrouw, ik was met leuke dingen bezig. Maar het leek me goed voor haar. Pas later ben ik gaan inzien hoe belangrijk het ook voor mij is. Ik laat ermee zien dat ik niet meer bang voor mijn vader ben. Dat ik de gebeurtenissen niet over mijn kant laat gaan. Ik laat het recht bepalen of hij goed dan wel fout heeft gehandeld."

"Mijn zus en ik hebben eerst een informatief gesprek met Hans van Steenhuisen gevoerd. Ik had me goed voorbereid, kwam met een hele map vol vragen binnen. Een week later hebben we, ieder apart, aangifte gedaan. Het leek me eng. Ik dacht dat ik weinig meer wist. Ik had er ook nog nooit in detail over gesproken. Zelfs niet met mijn zus, dat konden we niet. De aangifte bleek me zwaar te vallen. Ik zat hier met een dikke keel en met een heleboel emoties die ik niet wist te uiten. Dat is aangeleerd gedrag: door mijn emoties in te houden heb ik de boel overleefd."

"Hans hield me op de hoogte van de gang van zaken. De dag dat mijn vader uiteindelijk werd opgepakt, ben ik niet gaan werken en ben ik naar het strand gegaan. Ik voelde toch medelijden met hem. Maar dat veranderde toen ik hoorde met welke leugens hij zich eronderuit probeerde te praten. Ik realiseer me nu des te beter wat hij mij en mijn zus heeft aangedaan. Haar aangifte heb ik pas een maand geleden gelezen. Het maakte me heel boos, en tegelijkertijd blij dat ik deze stap heb gezet."

"De opvang hier was heel goed. Hans was echt een vertrouwenspersoon die alle tijd nam en aan wie ik tien keer dezelfde vraag mocht stellen. Maar nu ligt de zaak bij het gerecht en sta ik er weer alleen voor. Het is zwaar. Ik voel me zweven. Ik heb de touwtjes niet meer in handen. Ik leef in een waas."

Vrijdag 7 juni, 14.00 uur

Afdelingshoofd Cor de Visser schenkt nog maar eens koffie in. De laatste kop, want de 'inkijkoperatie', zoals de politie de maand met de verslaggever noemt, is voorbij.

Er wordt wat nagepraat, er worden handen geschud, er wordt succes gewenst. Dan bespiegelt De Visser: "Wij hebben eigenlijk nooit succes. Ons grootste succes bestaat eruit daders en slachtoffers kansen te bieden op herstel."

Behalve voor de politiemensen zijn voor alle betrokkenen geïngedeerde namen gebruikt.

hees terug op zijn gesprekken van gisteren. "Hij heeft het niveau van een deurklink, staat op grote achterstand, krijgt daarom geen contact met leeftijdgenoten, zit midden in zijn seksuele ontwikkeling en zoekt daarom maar contact met de minder weerbaren. Bovendien is hij zelf misbruikt door een zes jaar oudere oom en een groepsleider. Die boosheid van zijn moeder is begrijpelijk, maar daar moet je doorheen kijken, die jongen moet geholpen worden. In dat gezin zit al zestien jaar rottigheid. De gezinsvoogdes zag een half jaar geleden al problemen rijzen, maar trok niet aan de bel. Nou wil moeder dat zo'n lief uit huis wordt geplaatst, maar ik laat me niet via een aangifte voor dat karretje spannen. Ik ga maar een poging doen een team rond de tafel te krijgen om dat hele gezin te helpen. Zodra het woord 'incest' valt gaan alle toeters en bellen rinkelen, maar daarom hoeven wij nog niet als een bok op de haverkist te springen. Je moet je blijven afvragen of strafrecht het geëigende middel is om een probleem aan te pakken."

Een ander dossier kan inmiddels worden gesloten. Het gaat om een vrouw van 28 die tien jaar geleden werd verkracht door een man op wiens kinderen ze regelmatig paste. In overleg met JZZ heeft ze ingestemd met een confrontatie. De dader heeft zijn spijt betuigd en zij heeft haar woede kunnen uiten. In het belang van de kinderen laat ze het hierbij. De confrontatie had haar goedgegaan.

Donderdag 30 mei, 10.30 uur

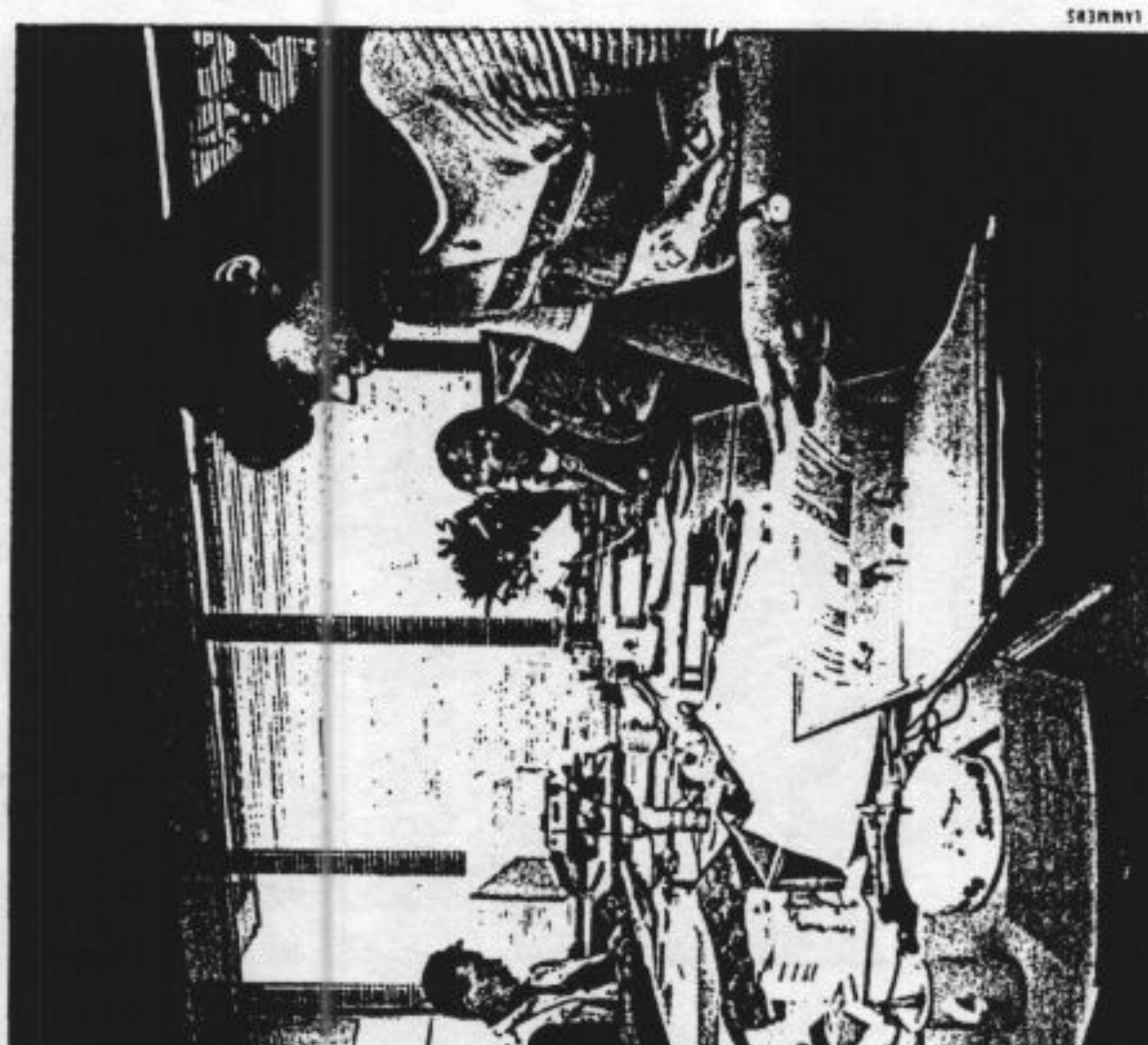
Maria Janssen heeft een gesprek op het internaat waar Lotte Laermans sinds kort woont. De dienstdoende psycholoog zegt dat Lotte ook hier vertelt dat ze met haar pappa neukt. Dezelfde stiefvader heeft het internaat overigens bedreigd met juridische stappen als Lottes verhaal er wordt geloofd. Opvallend, aldus de psycholoog, is dat het meisje zonder emoties over haar seksuele ervaringen praat. "Die gevoelens duwt ze weg om te overleven. Haar leven is helemaal geseksualiseerd. Ze neemt een heel uitdagende houding aan en zoekt grenzeloos lichamelijke contact."

Er wordt afgesproken dat de groepsleidster en de psycholoog een inventarisatie maken van hun ervaringen met Lotte. En dat beiden binnenkort met Lotte naar JZZ komen voor een studioverhoor.

Maandag 3 juni, 15.00 uur

Een meisje van veertien is aangifte komen doen. Vanochtend om acht uur, toen ze op weg was naar school, heeft een man haar in een auto getrokken, met de vuist in het gezicht geslagen en verkracht. Terwijl agenten aan een buurtonderzoek begonnen, heeft Maria Janssen het slachtoffer opgevangen. Het meisje kreeg op haar verzoek een medisch onderzoek en de ruimte om over haar ervaringen te praten.

Mathé van Hoek is enthousiast. Nadat hij afgelopen donderdag een even uitvoerige als vergeefse poging had gedaan om Joep aan het praten te krijgen, kreeg hij vanmiddag een telefoontje dat de jongen alsnog bereid is aangifte te doen van de ontucht waarvan hij en zijn broer Dick het slachtoffer werden. "Daar ben ik blij mee," zegt Van Hoek. "Vooraf voor de jongen zelf en voor zijn broertje. Ze moeten van die druk af. Praten werkt bevrijdend."

Ochtendbriefing op het bureau in Eindhoven

Vrijdag 24 mei, 13.20 uur

Na een lunch in de politiekantine keren Joyce en Elke met hun ouders huiswaarts. De meisjes maken pret met elkaar. De verslaggever vloekt maar eens.

"Hoe vind je het eigenlijk?" vraagt Ton Verhees. "Je wordt hier overvoerd met vuiligheid," antwoordt de verslaggever. "Hoe houden jullie dit vol?"

Verhees: "Door elk verhaal word je wel geraakt. Tegelijkertijd moet je een grens trekken. Ik probeer me in te leven maar wil niet meeleven. Want dan ben ik deelgenoot en kan ik niet meer helpen."

Ton Verhees, stoere kop, snor, jeans, onverstoortbaar, heeft wel iets van 'de harde jongen'. Maar het werk heeft hem niet verhard, zegt hij. "Integendeel, ik zit hier nu achtereenhalfjaar en voel meer emoties dan vóór die tijd. Toen was ik een harde. Ik at mijn boterhammetje op onder een lijk dat aan een boom bungelde. De houding van de macho. Je dacht dat je geen gevoelens kon veroorloven. Op deze afdeling worden emoties geaccepteerd. Als ik een gruwelijk verhaal voor mijn kiezen heb gekregen, kan ik dat op de afdeling neergooien. We vangen elkaar op - en zeggen elkaar ook de waarheid, als het moet. We kunnen lachen om de ellendigste zaken. Hoe moeilijk het werk ook kan zijn, we hoeven het traumateam zelden in te schakelen. Dit is ook een afdeling met een heel laag ziekteverzuim."

"Ik kan niet zeggen dat ik een negatiever mensbeeld heb

Zware eisen in zedenzaak Appingedam

NVHN 18-6
Van onze justitieverlaggever Gerard de Kleine

GRONINGEN - Officier van Justitie mr. M.A.A. van Capelle vorderde gisteren voor de rechtbank in Groningen zware celstraffen van acht, zes en tweeënhalf jaar tegen drie verdachten die in een reeks van jaren kinderen van de familie W. uit Appingedam seksueel misbruikten. Volgens het Openbaar Ministerie heeft het zedenschandaal zich afgespeeld onder het goedkeurend oog van de ouders. Ondermeer in ruil voor luxe goederen konden de mannen teugelloos hun gang gaan. Vanaf 1985 tot en met 1989 zou vader W. (56) incest hebben gepleegd met een van zijn dochters. De rechtszaak tegen de ouders is aangehouden nu de rechter-commissaris onder andere de slachtoffers als getuigen gaat horen.

Ter zitting onthulde een bij de nasporingen betrokken onderzoeker dat zowel vader als moeder (51) W. in hun jeugd met seksuele ontsporingen zijn geconfronteerd. De eerste was er getuige van hoe zijn vader zich vergreep aan een dochter. De vrouw is ooit het slachtoffer van een verkrachting geweest.

De zaak kwam aan het rollen toen de 19-jarige Maria W. in april van dit jaar aangifte deed.

Op pagina 3:
'Oom' Max dwong in Spanje Maria (13) tot seks.

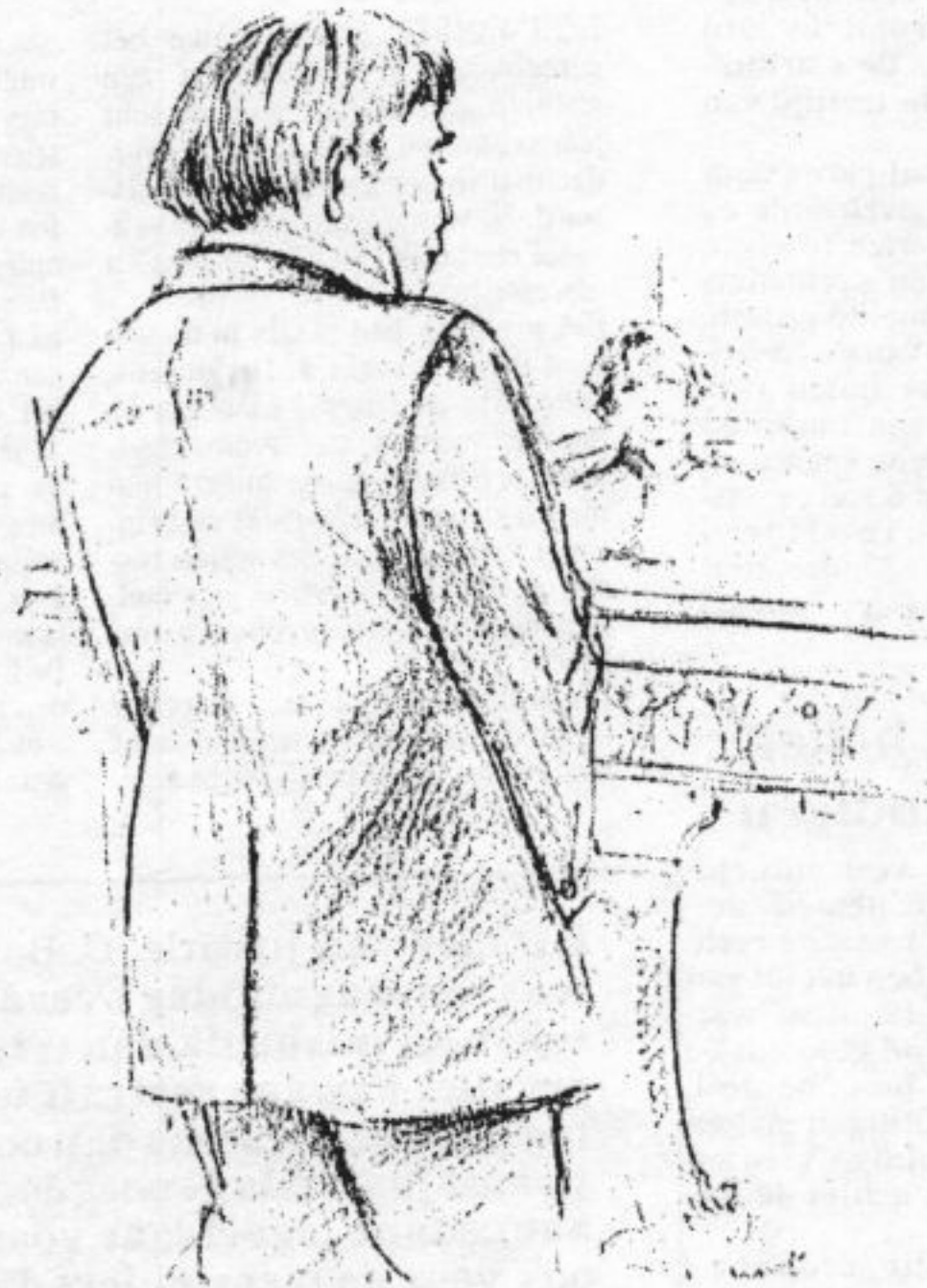
'Oom' Max dwong in Spanje Maria

Vervolg van pagina 1

GRONINGEN - Het proces-verbaal over de ingewikkelde Damster zedenzaak in kringen van de familie W. staat bol van doffe narigheid. Onder deerniswekkende omstandigheden groeiden de 21-jarige Fenny en de 19-jarige Maria op. Moeder dronk meer bier dan goed voor haar was. Beneveld sloeg ze er dan links en rechts met een stok op los. Pa liet haar stilleltjes begaan. Een gezonde maaltijd schoot er meestal bij in. Soms kregen de meisjes en hun twee halfbroers wat gulden in de hand gedrukt voor een schamele zak patat. Vanaf haar zevende jaar, zo zei Maria tegen verbaasde rechercheurs, had ze seks binnen en buiten de familie.

Begin jaren '90 ging ze met goedvinden van haar ouders op vakantie naar het Spaanse Alicante met de nu 64-jarige Maurits W. uit Appingedam. Drie weken verbleef ze met 'oom' Max in een appartement. Elke dag werd het toen 13-jarige meisje gedwongen tot seks, slechts een keer zag ze het strand.

Eenmaal terug in Nederland ging Maria, wederom met toestemming van haar ouders, als schoonmaakhulp aan de slag bij Maurits. Bijna drie jaar lang vierde de verdachte zijn seksuele driften bot op het meisje. Meermalen bond hij haar vast aan de spijlen van het bed, sloeg hij het kind in haar gezicht en schold d'r uit

■ 'Oom' Max, voor het hekje van de Groninger rechtbank.
© Nvhn/Janneke de Jonge

voor hoer, snol en slet. Op verdenking van talloze zedendelicten stond Maurits gisteren voor het hekje van de meervoudige strafkamer.

Maria vertelde de politie in april van dit jaar dat ze door Maurits op zijn slaapkamer

werd verkracht, terwijl haar moeder doodleuk beneden in de kamer zat en lachte. Voor die welwillende houding beloofde de verdachte de vrouw met luxe goederen als magnetrons, een videorecorder, een schotelantenne, een stofzuiger en tas-

sen propvol boodschappen. Het slachtoffer 'verwende' hij met een horloge, pony, fiets en kleding. Ter zitting gaf Maurits - die volgens de reclasseringsheer en meester wil zijn in een relatie- de gedwongen seks in Spanje toe, maar bij hem thuis was al die jaren niets gebeurd.

Officier van Justitie mr. M.A.A. van Capelle vorderde in een kort requisitoir acht jaar gevangenisstraf. "Het is een schokkend complex van misdadingen. De verdachte heeft Maria gebruikt alsof ze een zak meel was. Ik begrijp het niet. Het voorstellingsvermogen schiet hier te kort."

De raadsman van Maurits, mr. J.F. van Horssen, portretteerde zijn cliënt als een braaf persoon die in zijn omgeving bekend staat als een zachte, lieve man. "Hij is niet gewelddadig en gaat in een relatie niet verder als de ander dat niet wil." Naar het oordeel van de advocaat is van verkrachting geen sprake, wel van gemeenschap met een jong meisje. Hij vroeg om een deels voorwaardelijke celstraf en toezicht van de reclasseringsheer.

De 51-jarige Floris van der L. uit Beilen zou zich vanaf 1986 tot en met 1989 verscheidene keren hebben vergrepen aan het zusje van Maria. Die was bij aanvang van het zedendelict 10 jaar oud. In diezelfde periode verkrachtte Floris vele malen de halfbroer van de meisjes, die toen tijdelijk bij hem woonde. Dat deed hij volgens het slachtoffer ondermeer met behulp van een vibrator en onder het motto: Pijn is fijn.

Mr. Van Capelle merkte op dat jongen tussen de spelletjes monopoly door seksueel misbruikt werd. Hij vorderde een celstraf van zes jaar. De advocaat van Floris, mr. P. van Wijngaarden, achtte het Openbaar Ministerie niet ontvankelijk nu in zijn ogen de redelijke termijn van berechting is overschreden. Daarnaast kwam hij in juridisch technische zin tot vrijspraak en kwalificeerde hij de verklaringen van de slachtoffers als onbetrouwbaar en leugenachtig.

Tegen 45-jarige Jakob L. uit Wolvega, die niet was verschenen, eiste mr. Van Capelle voor zijn aandeel in het zedenschandaal -het seksueel binnendringen van het lichaam bij Fenny plus ontuchtige handelingen met Maria- tweeënhalf jaar cel.

De rechtbank doet 1 juli uitspraak.

Arts mag vak niet meer uitoefenen na seksueel misbruik

Van onze verslaggever NVHN 18-6
AMSTERDAM

Het College voor Medisch Tucht-recht in Zwolle heeft een huisarts die patiënten seksueel misbruikte, de bevoegdheid ontzegd tot het uitoefenen van de geneeskunst. De man heeft in de periode 1982-1992 bij ten minste vier van zijn vrouwelijke patiënten seksuele handelingen verricht. De uitspraak staat in Medisch Contact van deze week.

De vrouwen hadden zich tot de dokter gewend met problemen in de psychosociale of psychoseksuele sfeer. Onder het mom van een therapeutische behandeling verrichtte de arts allerlei seksuele handelingen.

Het tuchtrechtcollege betitelt dit gedrag als 'groe onkunde'. De huisarts heeft zich onder medische behandeling gesteld, is verhuisd en heeft zijn praktijk beëindigd.

Vijf jaar cel wegens seks met kinderen

Geld. 28/6

GRONINGEN (ANP) - De rechtbank in Groningen heeft een 64-jarige man uit Appingedam en een 51-jarige man uit Beilen wegens jarenlang seksueel misbruik van jonge kinderen een gevangenisstraf van vijf jaar opgelegd.

Tegen de 51-jarige was zes jaar geëist, tegen de 64-jarige acht jaar. De man uit Appingedam heeft een dochter van een bevriend echtpaar vanaf haar twaalfde jaar gedwongen tot seks. Op haar dertiende moest ze met de toen 60-jarige man mee op een vakantie naar Spanje, waar ze drie weken in bed heeft moeten doorbrengen. In ruil voor de diensten van het kind gaf de man haar ouders goederen en geld. De moeder, die aan alcohol verslaafd is, kocht daar bier van.

Het nu 19-jarige meisje is net als haar twee jaar oudere zusje en een aantal broertjes door hun ouders jarenlang misbruikt. Een van de zoontjes werd op 13-jarige leeftijd ondergebracht bij de nu veroordeelde man uit Beilen. Die vergreep zich in zijn caravan eveneens jarenlang aan het jongetje en aan andere kinderen uit het gezin die hun broertje kwamen bezoeken.

Een 45-jarige man uit Wolvega kreeg conform de eis tweeënhalf jaar opgelegd. Hij heeft zich, toen hij een aantal jaren bij het gezin inwoonde, regelmatig aan beide meisjes vergrepen. De strafzaak tegen de ouders werd eerder voor onbepaalde tijd aangehouden. De rechtbank heeft een vordering van 1500 gulden smarte-

ngeld die een van de twee meisjes had ingediend tegen de twee hoofdverdachten toegewezen. De 21-jarige dochter die samen met haar zusje het proces twee weken geleden heeft bijgewoond, heeft één dag later getracht zelfmoord te plegen. Zij is opgenomen in psychiatrisch ziekenhuis Dennenoord in Zuidlaren.

Slachtoffer zedenzaak Appingedam stort in

NVHN 28-6
Van onze justitieverlaggever Gerard de Kleine

GRONINGEN - Een van de drie slachtoffers van het zedendelict in kringen van de familie W. uit Appingedam is direct na de rechtszaak van twee weken geleden geestelijk ingestort. Na een mislukte zelfmoordpoging is de vrouw opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis. Volgens haar zus Maria wordt ze gekweld door schuldgevoelens.

Gisteren deed de Groninger rechtbank in deze geruchtmakende zaak -die speelde tussen 1985 en 1994- uitspraak. Het vonnis van drie verdachten -vader en moeder W. komen later dit jaar voor- is ten opzichte

van de geëiste celstraffen enigszins gematigd. Als reden gaf de rechtbank op dat een deel van de delicten zich geruime tijd geleden heeft afgespeeld.

De 64-jarige Maurits W. - 'Oom Max' - uit Appingedam is wegens zijn aandeel in het jarenlange misbruik van jonge kinderen veroordeeld tot vijf jaar cel. Tegen hem was acht jaar geëist.

Kinderarts verdacht van ontucht

Van onze verslaggever NVHN 28/6
BEVERWIJK/UITGEEST - De Uitgeester kinderarts A.K., werkzaam in het Rode Kruis Ziekenhuis, wordt verdacht van ontucht met twee minderjarige meisjes. In de periode 1980-1981 zou de arts in het ziekenhuis een of meer ontuchtige handelingen hebben gepleegd met een vijftienjarige patiënte.

Daarnaast wordt hij verdacht van het betasten en zoenen van het lichaam van een ander minderjarig meisje, in de periode 1985-1986. De slachtoffers deden vorig jaar aangifte van de ontuchtige handelingen. De directie van het Rode Kruis Ziekenhuis is echter pas recent door de officier van justitie op de hoogte gesteld van de kwestie. Directeur J. Kiemel ziet vooralsnog

geen reden om iets te ondernemen tegen de arts. "Iemand is onschuldig totdat het tegendeel bewezen is", aldus Kiemel.

Een algemene beleidslijn in geval van seksuele intimidatie of het plegen van ontucht door een specialist of medewerker kent het ziekenhuis overigens niet. "Wij hebben zo iets nog nooit eerder meegemaakt", zegt Kiemel. "Ik ga er van uit dat dit een incident is."

De betrokken kinderarts gaat per 1 augustus met de VUT. Hij wordt opgevolgd door kinderarts Gerven van het Zee-weg Ziekenhuis in IJmuiden.

Meer arrestaties ^{UN} in zedenzaak Texel

TEXEL - Met de arrestatie van een 55-jarige Texelaar is een omvangrijke zedenzaak op het eiland aan het licht gekomen waarbij nog drie aanhoudingen zijn verricht. De 55-jarige man, die in maart werd aangehouden, heeft bekend sinds 1985 ontucht te hebben gepleegd met meerdere jongens in de leeftijd van 9 tot 16 jaar. Twee van de misbruikte jongens deden ook aangiften tegen een 18-jarige Texelaar, zelf slachtoffer van de hoofddader. Hij zou de jongens van 11 en 12 jaar hebben misbruikt en vanaf 1992 ook nog een andere jongen uit zijn familiekring. De 18-jarige man is aangehouden en zit ook nog vast. Ook een 48-jarige man uit Zandvoort en een evenoude Texelaar zijn aangehouden en hebben ontucht bekend.

Vier arrestaties in ontuchtzaak

TEXEL - Vier mannen zijn de afgelopen drie maanden op Texel en in Zandvoort aangehouden wegens een ontuchtzaak. De zaak komt in juni voor de rechter. De slachtoffers varieerden in leeftijd van 9 tot 16 jaar.

Het misbruik had plaats sinds 1985. De politie arresteerde op 12 maart een 55-jarige Texelaar. Tegen een van zijn slachtoffers werd later ook aangifte gedaan. Eén slachtoffer van de 55-jarige verdachte bleek tussen 1985 en 1990 ook te zijn misbruikt door twee van diens kennissen. De politie hield op 6 mei een 48-jarige Texelaar aan en op 10 mei een evenoude Zandvoorter.

PAR 1-6 (ANP)

Par 19/6 Advocaat hekelt rol deskundigen

ALKMAAR - In veel ontucht- en incestzaken nemen deskundigen de rol van de rechter over. Zij hebben het lot van verdachten in handen, worden meestal blind geloofd. De rechter volgt hun oordeel. Maar ook deskundigen maken fouten. Onschuldige mensen verdwijnen dan achter de tralies.

Deze kritiek uitte advocaat mr. J. de Goeij gisteren bij de rechtbank in Alkmaar. Hij is een van de verdedigers in de zogeheten Helderse incestzaak. Een 31-jarige moeder en 47-jarige vader worden beschuldigd van jarenlange ontucht, incest en mishandeling van vier kinderen tussen twee en acht jaar oud. Tegen de ouders werden begin dit jaar extreem hoge gevangenisstraffen van twaalf jaar cel geëist.

De rechtbank doet 2 juli uitspraak. (ANP)

Ontucht van Sassenheimer met jongens

SASSENHEIM - Een 50-jarige Sassenheimer heeft bekend twee jaar lang ontucht te hebben gepleegd met vier jongens van de Sassenheimse muziekvereniging Adest Musica. De man is een begeleider van de drum- en showband die bestaat uit dertig jongens in de leeftijd van acht tot zestien jaar.

De zaak kwam aan het licht toen de vier jongens zich bij de politie beklagden over de begeleider. Op verzoek van de muziekvereniging heeft de man inmiddels alle contacten met de vereniging verbroken.

De Gelderse politie heeft een dertienjarige jongen uit Elst aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met vijf jonge kinderen uit zijn woonplaats. Ook de vader van de jongen is aangehouden, omdat uit verhalen van de jongen bleek, dat de man zijn dochter jarenlang gemiddeld driemaal per week verkrachtte.

Een inwoner van Elst betrapte de knaap toen hij ontuchtige handelingen pleegde met een paar kinderen. (ANP)

Geld 7/ ontucht met jongens

VENRAY - Een 32-jarige man uit Breugel heeft tegenover de politie bekend dat hij ontucht heeft gepleegd met elf jongens uit de regio Venray en het Zuid-Hollandse Voorschoten. De ontucht begon in 1988. De slachtoffers zijn tussen zeven en twaalf jaar oud.

De zaak kwam aan het rollen door de aangifte van een twaalfjarige jongen uit Voorschoten. Na krantenpublicaties over deze zaak meldden zich nog tien jongens uit Venray en omgeving bij de politie met aanklachten over ontucht door de man.

Tot acht jaar geëist ^{Geld.} in zedenzaak Bolsward

LEEUWARDEN (ANP) - Voor het gerechtshof in Leeuwarden zijn gisteren straffen van vier tot acht jaar cel en tbs geëist tegen zes verdachten in een zedenzaak in Bolsward. Zij worden verdacht van seksueel misbruik van vier jongens en een meisje.

Het misbruik had plaats in de woning van het gezin J. De jongens, onder wie de jongste zoon van de familie, werden met grote regelmaat verkracht en op andere manieren seksueel misbruikt en geïntimideerd. De jongetjes waren tussen de vier en veertien jaar oud. Een dochter werd regelmatig verkracht.

Procureur-generaal mr. Zwerwer eiste de zwaarste straffen, acht jaar en tbs, tegen de 45-jarige moe-

der en haar 37-jarige broer. Zij zijn volgens de aanklager de aanstichters van deze „buitengewoon ernstige en shockerende feiten“. De eisen komen overeen met de straffen die de rechtbank aan de twee oplegde.

De vader van het gezin, de 53-jarige J. hoorde zes jaar cel en tbs tegen zich eisen, twee jaar meer dan het vonnis van de rechtbank. De 22-jarige A., de oudste zoon, hoorde zes jaar eisen, ook twee jaar meer dan de veroordeling door de rechtbank. Tegen twee kostgangers, 22 en 20 jaar oud, werd vier jaar en tbs geëist.

De 37-jarige oom betaalde 150 gulden per maand aan de moeder om met haar dochter naar bed te mogen. De ouders van het meisje kwa-

men haar nooit te hulp; ze raakten eerder seksueel opgewonden van de manier waarop ze werd misbruikt.

De jongetjes werden soms door alle verdachten achter elkaar verkracht, vaak tot bloedens toe. Om hen rustig te houden, werden ze aan stropen opgehangen.

„Het draaide thuis om geld, geweld en seks“, aldus de verklaring van een van de verdachten. De andere aangeklaagden beaamden dat. De kostgangers zeiden dat ze in een huis woonden waar seks met iedereen de normaalste zaak van de wereld was.

Volgens het Pieter Baan Centrum zijn vrijwel alle verdachten verminderd toerekeningsvatbaar. Alleen de zoon van het echtpaar kunnen de feiten volledig worden aangerekend. Toch heeft ook hij weinig tot geen opvoeding genoten. Hij noemde zijn ouders 'zijn vervormers'.

Uitspraak 11 juli.

Officier van justitie, C. Bosscher-Boon, was dinsdagmiddag overduidelijk. Het seksueel misbruik van (vijf) kleine kinderen dient zwaar gestraft te worden. De eis tegen de daders was dan ook niet misselijk: twaalf jaar. Als genoegdoening voor het aangedane leed. Maar voor de kinderen en ook voor de pleegouders die ze opnamen, is de zaak nog lang niet gesloten. De kinderen zitten met een levenslang trauma, de pleegouders voelen zich door de hulpverlening in de steek gelaten.

Van onze verslaggever LEO VAN GELDEREN

AC 20-6

Vijf jaar geleden nam de familie Beers in Zeevang vijf mishandelde kinderen op in het gezin. Een half jaar geleden ging het niet meer. De kinderen waren onhandelbaar geworden. Mede doordat de van incest verdachte familieleden de slachtoffertjes geregeld bedreigden en intimideerden. De pleegouders dachten hulp te krijgen van de Stichting Jeugd en Gezin. Die verantwoordelijke instantie greep inderdaad in. Zonder verdere uitleg of enig overleg werden de kinderen bij het pleeggezin weggehaald en overgebracht naar een geheim adres. 'Voor de eigen veiligheid', heette het. De pleegouders bleven ontredderd achter.

Die ontreddering heeft inmiddels plaatsgemaakt voor woede en ongeloof. Vooral ongeloof over de manier waarop met een paar toch al kwetsbare kinderen wordt omgesprongen. In de ogen van de pleegouders zijn ze vermorzeld tussen de belangen van justitie en de verdediging van de daders. Maar ook hebben ze het gevoel dat de hulpverlening het al die jaren volledig heeft laten afweten.

Telefoontje

Die 8e december 1995 staat in hun geheugen gegrift. Eerst was er het telefoontje. 'Over anderhalf uur worden de kinderen opgehaald. Zorg dat ze klaar staan.' Vervolgens de auto voor de deur. Kinderen geladen en weg waren ze. Nee, de sinterklaascadeautjes hoefden niet mee. 'Niet nodig voor dit soort kinderen'. Een crisispakketje was voldoende.

Dit soort kinderen... Die uitspraak galmt nog steeds na. Terwijl de vier zusjes en hun broertje zich na bijna vijf jaar, ondanks alle problemen, thuis voelden in de Zeevang. Langzaam, heel langzaam krabbelden de kinderen, die als twee-, vier-, vijf-, zes- en zevenjarigen waren gekomen, zelfs weer een beetje overeind.

Volgens pleegmoeder Anneke was de start al vals. Over het verschrikkelijke verleden van de kinderen, die niet allemaal tegelijk in het gezin Beers kwamen, zijn de pleegouders niet één keer ingelicht. „De hulpverlening meldde dat ze een slechte jeugd hadden gehad. Dat ze verwaarloosd waren. Maar dat het om incestslachtoffertjes ging, hebben we in de loop van de tijd zelf moeten ont-

dekken. Terwijl juist met een goede voorlichting we heel wat leed hadden kunnen voorkomen.“

Begin 1990. Na de geboorte van hun eigen zoon besloot het gezin Beers zich te melden als pleeggezin. „We vonden dat we ook voor andere kinderen genoeg ruimte hadden“, zegt Anneke. „Eerst kwam Patrick. Een joch van dertien dat al ruim twee jaar in een kindertehuis had gezeten.“

Het bleef niet bij die ene jongen. Toen in september '90 de vraag van de Kinderbescherming kwam of er plek was voor Moniek en Anja zeiden Anneke en haar man volmondig 'ja'. „Zo'n paar meiden er bij leek ons leuk. Het waren probleemkinderen. Maar dat wisten we toen nog niet. Toen de meisjes eenmaal bij ons woonden, hoorden we dat er ook nog twee zusjes en een broertje in het kindertehuis Anthonis in Castricum zaten. Om een lang verhaal kort te maken, uiteindelijk werd het hele gezin bij ons herenigd. Op Peter na. Die kwam bij mijn schoonzus Wilma. Hier schuin tegenover. Zelfs toen hield alles wat hulpverlening heet, de kaken stevig op elkaar.“

Agressie

Ondertussen liepen de pleegouders tegen allerlei onvoorziene problemen op. En kwamen er vragen. Waar kwam die agressie vandaan? Waarom reageerden ze zo anders dan andere kinderen? Anneke: „Het gedrag van de kinderen was inderdaad vaak om wanhopig van te worden. Toch kregen we ze altijd wel

weer in het goede spoor. Langzaam ging ik dingen herkennen. Zo begon het op te vallen dat de kinderen nooit iets vroegen. Ook niet om eten en drinken. Ze maakten zich als het ware onzichtbaar. Later besefte ik dat niet opvallen voor hen puur lijfsbehoud is geweest. Als ze aten propten ze in het begin enorme hoeveelheden voedsel naar binnen. Later hoorde ik dat ze niet alleen misbruikt zijn, maar ook echt honger hebben geleden.“

Al die zaken werden door de pleegouders gemeld bij Jeugd en Gezin, bij de Kinderbescherming en de Therapeutische Gezinsverpleging. Maar hulp bleef uit.

Wilma: „Zo poepten ze ook met enige regelmaat in hun broek. Gewoon midden op de dag. Nu zeg je: een schreeuw om aandacht. Maar dat moet je wel weten. Anneke en ik hielden over dit soort zaken rapporten bij. Die stuurden we naar alle betrokken instanties. Over dat broekpoepen kregen we te horen: 'Ach mevrouw, zoiets is toch niets om je druk over te maken. Duidelijk een geval van een verlate koppigheidssfase'. Verder kwam men niet.“ Anneke: „Terwijl ze daar dondersgoed wisten wat er aan de hand was. We voelden ons gewoon belazerd. Maar door al die problemen zat ik op een gegeven moment ook met de handen in het haar. Uiteindelijk kwam ik bij de Riagg terecht. Met het advies: 'Mevrouw u mag de strijd niet aangaan', kon ik weer gaan.“

Contact

Wel kreeg de familie Beers het dwingende verzoek de kinderen het contact met de echte ouders te laten onderhouden. Dat de kinderen angstig reageerden op die bezoeken deed niet ter zake. Anneke: „Later bleek dat hun moeder de kinderen tijdens die contacten met de verschrikkelijkste dingen bedreigde. Om ze de mond te snoeren.“

In april '94 barst de bom. Anneke: „Met de oudste en de jongste ging het niet langer. Die werden voor even uit huis geplaatst. Binnen het gezin was de rek er uit. Terwijl we, ver voordat we wisten wat er aan de hand was, al om psychische hulp voor de kinderen hadden gevraagd. Hulp die we nooit hebben gehad. Toen de oudste, die veel invloed had op de rest, weg was, kwamen de verhalen. Het was alsof ze leegliepen. Je geloofde je oren niet. Je begon dingen echt te begrijpen. Een van de kinderen vroeg mij vaak: 'Waarom heb ik nou zo'n moeder? Ik bleef haar maar lief vinden, maar zij vond mij nooit lief'. Zoiets was al moeillijk. Maar het gaat door merg en been als je weet dat het om incest gaat.“

Officier blijft bij eis van twaalf jaar in Helderse incestzaak

TEL 19-6

Van onze correspondent

ALKMAAR, woensdag

In de gerucht makende Helderse incestzaak hoorden moeder Astrid K. (32) en (stief)vader Jos G. (47) gisteren voor de Alkmaarse rechtbank opnieuw twaalf jaar cel tegen zich eisen.

In de periode van 1989 tot 1995 zouden de ouders vier van hun vijf kinderen tellend gezin, drie zusjes (nu 13, 10 en 9) en het nu 11-jarig broertje, op weerzinwekkende wijze hebben misbruikt.

Juni 1990 kwam het tot uithuisplaatsing, maar pas twee jaar geleden kwamen de slachtoffertjes met hun gruwelijke ervaring naar buiten. Littekens wijzen uit dat de kinderen zelfs met een mes werden bewerkt. In een eerdere zitting stelde de officier dat de schade aan de kinderen bijzonder groot is. Bij een van hen is zelfs een operatief ingrijpen noodzakelijk.

Na de scheiding van Astrid en Jos was er even rust voor de kinderen. Maar met de komst van Astrids nieuwe partner, begonnen de excessen, en nu in verhevigde mate, opnieuw. Deze man werd januari dit jaar na een eis van elf jaar veroordeeld tot vier jaar cel.

De zaak tegen Astrid en Jos werd toen opgeschort omdat de rechtbank eerst een onderzoek door het Pieter Baancentrum noodzakelijk achtte. Zij zijn beiden volledig toerekeningsvatbaar bevonden, maar blijven de feiten nog steeds categorisch ontkennen. „Ik heb een bloedhekel aan mensen die kinderen misbruiken“, aldus vader Jos gisteren.

Volgens advocaat mr. J. de Goeij is de zaak voor moeder Astrid een nachtmerrie. Hij benadrukte dat de ouders steeds hebben gezegd dat hun kinderen niet fantaseren en geloven dat er wat met hen is gebeurd.

„Maar nu zitten de verkeerdelijk verdachten“, aldus de advocaat, die in het midden liet wie dan wel verantwoordelijk is. Hij vroeg om vrijspraak en hekelde ook de zware eis: „Die is ingegeven door zedenangst.“

De rechtbank doet over twee weken uitspraak.

Jeugd en Gezin zegt van incest in eerder stadium niets te weten

Van onze verslaggever

HAARLEM — De Stichting Jeugd en Gezin zegt lange tijd niet te hebben geweten dat er seksueel misbruik in het spel was. Volgens W. Marcelis (adjunct-directeur) en L. van Zelm (chef gezinsvoogd) was zware verwaarlozing de enige reden om de kinderen bij een pleeggezin onder te brengen. Ze zeggen zich te verbazen over de beschuldiging van de pleegouders dat Jeugd en Gezin ze niet heeft ingelicht over die incest-achtergrond. Toch maakt een politierapport al in augustus 1990 melding van 'vermoedelijke incest'.

Van Zelm reageert verbaasd: „Daar weten we echt niets van. Ik hoor het nu voor het eerst. Hoe dat kan? Geen idee. Misschien is er toen onzorgvuldig met de informatie omgesprongen. Of de zaak is door de toen verantwoordelijke mensen niet goed ingeschat. Als dat zo is, is het een kwalijke zaak. En zeker niet goed te praten. Dat zullen we zeker gaan uitzoeken. Maar ik houd staande dat in onze eigen dossiers uit die tijd niets over incest staat of is terug te vinden.” Marcelis: „Zoals Van Zelm stelt, konden we de pleegou-

ders niet inlichten omdat we simpelweg niets van die incest wisten. Dat werd ons pas in '94 duidelijk. Wel geef ik toe dat we de pleegouders onvoldoende hebben ingelicht over het feit dat het om moeilijk opvoedbare kinderen ging. Dat is niet goed gegaan.”

Frustraties

Hoewel beiden de frustraties van de pleegouders begrijpen, vinden ze de kritiek op de manier waarop de kinderen zijn weggehaald niet terecht. Van Zelm: „Er was een directe crisissituatie ontstaan. Maar het probleem was dat

we de drie kinderen, want daar ging het op dat moment nog om, nergens konden plaatsen. Toen het uiteindelijk wel lukte, waren we dolblij. Vervolgens hebben we ook snel gehandeld. Dat was nodig. Ik heb overigens wel voorgesteld om de sinterklaascadeautjes later aan de kinderen te geven.”

Ook Marcelis zegt de grootste moeite te hebben gehad met het meewerken aan het derde onderzoek dat de kinderen moesten ondergaan. „Ik vind dat je voorwaarden moet scheppen om de daders zo

zwaar mogelijk te straffen. Daar hebben de slachtoffertjes ook recht op. Dus gingen wij mee in het verzoek het derde onderzoek toe te staan. Hoe moeilijk dat ook was.” Van Zelm vult aan: „Ik sta voor honderd procent achter dat verzoek van de psycholoog om van dat onderzoek af te zien. Toch hebben we naar eer en geweten voor die andere weg gekozen. Puur in het belang van de kinderen. Dat geldt overigens voor al onze beslissingen. Alleen is het jammer dat we daar de pleegouders niet van hebben kunnen overtuigen.”

Na al die verhalen besloten de pleegouders een klacht in te dienen bij Jeugd en Gezin en een psychologisch onderzoek te eisen.

Wilma: „Mijn pleegzoon kwam na het zien van een film op school over incest thuis en vertelde me: 'Papa, mama, opa, oma en ook andere mannen hebben dat ook met mij gedaan'. Ook dat hebben we allemaal gemeld. En nog bleef hulp uit.” Intussen gaat de intimidatie van de kinderen door de verdachten gewoon door. Telefoonnetjes midden in de nacht. Opa en oma die geregeld opzichtig door het dorp rijden. Anneke: „Dan kreeg je weer een kind volkomen in paniek thuis: 'Ze weten waar ik woon hè, ze weten waar ik woon.' Dan was je weer dagen in de weer om de boel wat rustig te krijgen.”

Spanningen

Door al die toestanden lopen de spanningen binnen beide gezinnen hoog op. „Het werd een bijna onhoudbare situatie”, zegt Anneke. „We zochten dan ook naar allerlei manieren om de kinderen een uitlaatklep te bieden. Weet je dat de kinderen niet konden schreeuwen. Ze hadden geleerd altijd stil te zijn. Wat er ook met ze gebeurde. Geluid maken betekende klappen krijgen. Wij hebben ze opnieuw leren schreeuwen. Ja, echt. Gewoon aan tafel. Na het eten met zijn allen een paar minuten schreeuwen. Vervolgens hebben we een boksbal in de schuur opgehangen. Urenlang stonden ze tegen die bal te hengsten. Soms werd ik er bang van. En de geluiden die ze dan maakten, klonken bijna dierlijk. Onvoorstelbaar hoeveel pijn er dan naar buiten kwam. Ook heb ik gezien hoe een van de kinderen een foto van zijn moeder in stukjes knipte. Die stukjes werden in de open haard gegooid. Bij elk stukje hoorde ik zeggen: 'Mam, waarom heb je het gedaan?' En dat moest je zelf allemaal maar zien te verwerken.”

Doordat de pleegouders hardnekkig melding blijven maken van hun ervaringen kan een aanklacht niet uitblijven. In november vorig jaar besluiten Maatschappelijk Werk en Jeugd en Gezin dan ook naar justitie te stappen.

Wilma: „Wij zijn daar geen partij in geweest. Sterker. Justitie zou ons uit de wind houden. Nou, dat hebben we geweten. De aanklacht was nauwelijks ingediend of we hadden al een woeste moeder aan de lijn. Ook moesten we wel degelijk voor de rechter verschijnen. Vervolgens werden de kinderen twee keer naar een verhoorstudio van de politie gebracht voor verhoor. Loodzwaar was dat.

Met geen stok kregen we ze de tweede keer mee. Het lukte pas nadat ze was beloofd dat het na

die tweede keer niet meer hoefde.”

Dan volgt een van de dieptepunten in de affaire. De verdediging eist een derde onderzoek. Gedaan door een expert op dit gebied, de Leidse psycholoog R. Bullens. Deze zegt alleen mee te werken als de pleegouders dat ook doen. Maar de ouders willen hun beloften aan de kinderen niet breken. Dan grijpt de Alkmaarse officier van justitie, mevrouw C. Bosscher-Boon in. Anneke: „Ze kwam hier thuis met de mededeling: 'Als die kinderen toch al zo beschadigd zijn, laten we dan maar het onderwerp uit de kan halen. Dan kunnen we de ouders zo zwaar mogelijk straffen'. Daar liet ze dan ook nog even op volgen dat 'wij mee moesten werken. Anders zou de verdediging van de verdachten de kinderen wel eens voor het gerecht kunnen dagen.' Nijdig: „Justitie schepte ons op met een levensgroot dilemma. Maar dat was het ergste niet. Voor de kinderen was het een hel. Die zaten er compleet doorheen. Maar de kinderen telden al lang niet meer.”

Zelfs een dramatisch pleidooi van G. Boswinkel-Budding om de kinderen te ontzien, mag niet baten. De Bergense psychologe heeft de kinderen begeleid. Op 1 oktober vorig jaar meldt ze onder andere aan Bosscher-Boon:

'Ik heb ervaren hoe oppelucht de kinderen waren dat alles achter de rug was. En nu moeten ze, ondanks alle verzekeringen van volwassene opnieuw hun verhaal doen. Deze kinderen die zoveel wantrouwen kennen jegens volwassenen, worden daarin nu bevestigd: grote mensen zeggen van alles, maar je kunt er niet op vertrouwen.'

En: *'Het is mijn stellige overtuiging dat voor de kinderen de grens nu is bereikt. Nieuwe onderzoeken zijn in strijd met het belang van de kinderen. Hebben ze op z'n minst geen recht op respect? Respect voor de moed die ze hebben gehad om over deze vreselijke dingen te praten. Respect voor de gevolgen die het praten hierover alleen al voor hen heeft?'* De psychologe besluit de oproep met: *'Ik ben verontwaardigd omdat deze kinderen de dupe worden van een juridisch steekspel. Niemand lijkt zich te bekommeren om wat dat in de komende maanden en misschien wel in hun verdere leven voor schade aanricht.'*

Molen

Het mag niet baten. De kinderen gaan voor de derde maal door de molen. Tot overmaat van ramp wordt op 7 december het stoffelijk overschot van een meisje in de gemeente Zeevang gevonden. Het blijkt om een moord te gaan. De kinderen zien het echter als de zoveelste bedreiging van hun familie. Wilma: „Ze dachten dat dit de

'Belang slachtoffertjes staat voor justitie wel degelijk voorop'

Van onze verslaggever

ALKMAAR — „Voor justitie staan de belangen van de kinderen wel degelijk voorop. Ik betreur het dan ook dat dat signaal niet bij de pleegouders is doorgelopen”, zegt persofficier W. Groos. Ze wijst op de vele contacten die officier van justitie C. Bosscher-Boon met de pleegouders heeft gehad. En op de moeilijke afwegingen waarvoor justitie in dit soort zaken

vaak komt te staan. „Natuurlijk vonden wij het ook vreselijk dat de kinderen voor de derde keer door de molen moesten. Alleen had justitie nauwelijks een andere keus. Dat derde onderzoek kwam namelijk op verzoek van de verdediging. Die wilde vraagtekens plaatsen bij de bewijskracht, en de betrouwbaarheid van de kinderen verkleinen. Dat zou voor die kinderen helemaal verschrikkelijk zijn geweest.

Dan moet je van twee slechte het minst slechte kiezen. Als je ze niet oproept en ze uit de wind houdt, verzwakt je eigen positie als openbaar ministerie. Zo'n beslissing zou bijvoorbeeld in het slechtste geval tot vrijspraak kunnen leiden.” „Om dat dilemma uit te leggen, hebben we een informatiemiddag voor de pleegouders gehouden. Nogmaals, ik vind het jammer dat de boodschap niet is overgekomen.”

laatste waarschuwing was en dat zij nu dood gemaakt zouden worden. De stoppen sloegen door en er was geen land meer mee te bezeilen. De rest is bekend. Ze zijn weggehaald. Zonder hun cadeautjes. Omdat ze zich niet mochten hechten. En dat na vijf jaar.”

„Via via horen de pleegouders nog wel waar de kinderen zitten. Ook horen ze dat Jeugd en Gezin de kinderen doodleuk heeft verteld dat hun pleegouders geen contact meer met ze willen onderhouden. Anneke: „Hoe denk je dat dat bij die kinderen is aangekomen? Eerder hadden wij bij Jeugd en Gezin gevraagd waar de kinderen zaten. Het antwoord: 'Dat gaan we niet aan jullie neus hangen. Er mag niet met de kinderen worden gebeld en eventuele briefjes gaan via ons.' Tegen dat soort arro-

gantie zijn we al die jaren opgelopen. Zelfs een laatste pleidooi van Bullens hielp niets. Aan de hand van zijn onderzoek kwam hij tot de conclusie dat deze kinderen als psychiatrische patiëntjes moesten worden behandeld. Dus dat ze opgenomen moesten worden. Zijn letterlijke woorden waren: 'Elke dag dat ze nu nog in een gezin zitten, is een ramp. Maar houd de dunne lijntjes naar het pleeggezin vast. Dat is een verlengstuk van de therapie.' De Therapeutische Gezinsverpleging reageerde daar enkel op met een: 'Wie is Bullens eigenlijk.' Dan houdt toch alles op.”

Afgehaakt

Inmiddels zijn de kinderen een half jaar weg. Terwijl de uithuis-plaatsing veertien dagen zou duren. Anneke en haar gezin zijn afgehaakt. De kinderen kunnen niet meer terug naar de

Zeevang: „Ik breng het niet meer op.” zegt Anneke. „Hoe vreselijk ik het ook vind voor de kinderen.”

Ook Peter is vertrokken. Wel komt hij af en toe nog logeren bij het gezin van Wilma. „Meer kan ik niet geven. Het is op. Ze hebben ons murw gebeukt. En weet je wat het ergste is? Nog steeds krijgen de kinderen geen professionele hulp. Gosman, een van de maatschappelijk werkers zei doodleuk: 'Niemand zit op deze kinderen te wachten. Ze zijn te moeilijk. Daarom houden we ook ons mond als ze in een gezin geplaatst moeten worden.' Het zal mij benieuwen hoe lang dit schandalige gesol nog door zal gaan.”

Vanwege de privacy zijn de namen van Anneke, Wilma en de kinderen gefingeerd.

Man (80) voor ontucht gepakt

LOENEN AAN DE VECHT

— De politie van Vecht en Venen heeft een 80-jarige inwoner van Loenen aan de Vecht aangehouden. De man wordt verdacht van het plegen van ontuchtige handelingen met meisjes. De politievoorlichter zegt dat het gaat om twee meisjes van 10 en één van 13 jaar. De man is aangehouden na aangifte door de ouders. Volgens de politiewoordvoerder is het onderzoek nog lang niet afgerond. Het is dan ook niet uitgesloten dat er meer kinderen bij betrokken zijn. De bejaarde, die nog in verzekerde bewaring is, wordt vandaag voorgeleid aan de officier van justitie.

■ **VERKRACHTING** De politie van Schiedam heeft woensdag een 23-jarige man aangehouden op verdenking van verkrachting van zijn buurmeisje. De verdachte was tussen 1988 en 1990 oppas van het meisje, dat destijds tussen de acht en tien jaar oud was. Het slachtoffer deed alsof aangifte na het zien van een tv-programma over seksueel misbruik. YK 13-6

Man verdacht van ontucht met 11-jarige

Geld. 19/6
GROESBEEK — Een 24-jarige inwoner van Millingen aan de Rijn wordt door de politie verdacht van het plegen van ontucht met een jongetje van elf. De man zou zich als lid van een hulpverleningsteam tijdens een motorcross in Groesbeek hebben ontfemd over het knaapje, dat klaagde over een schram op zijn scheenbeen. Terwijl hij de zere plek onderzocht zou de verdachte ontuchtige handelingen bij het uit Venray afkomstige kind hebben gepleegd, zo meldt het politierapport. Op aanwijzing van het jongetje werd de Millingenaar even later door de vader van het slachtoffer opgepakt en overgedragen aan de politie. De man is verhoord en inmiddels weer op vrije voeten. De politie kon gisteren nog niets mededelen over de betrokkenheid van de vermeende dader bij de aanklacht.

Spijkenisse: ontucht met peuters gemeld

Geld. 28/6
SPIJKENISSE (ANP) — De politie in Spijkenisse heeft gisteren drie aangiftes binnengekregen van ontucht met peuters. De politie verwacht dat de komende dagen nog eens drie aangiftes zullen worden gedaan. De aangiftes zijn afkomstig van ouders wier peuters speelzaal De Rakkertjes in het centrum van Spijkenisse bezoeken. Eerder hadden ze de politie al van mogelijke ontucht met hun kinderen op de hoogte gebracht. Gisteren sprak de politie met hen. Met de ouders van nog eens drie peuters voert de politie binnenkort gesprekken. De politie heeft volgens de woordvoerder nog geen dader(s) in beeld. Ook is onduidelijk waar de ontucht zich heeft afgespeeld. Volgens de ouders zou de ontuchtzaak spelen sinds augustus vorig jaar.

Levenslang voor seks koorknaap

Houma — Een rooms-katholieke priester die ervan is beschuldigd een jonge koorknaap zes jaar lang tot seks te hebben gedwongen, is gisteren in de VS schuldig bevonden aan verkrachting, waarop levenslang zonder mogelijkheid van borgtocht staat. De 60-jarige priester heeft de aanklachten ontkend en zijn verdedigers kondigden aan in beroep te zullen gaan. Een groot aantal getuigen heeft verklaard de bewuste jongen zelden in de pastorie te hebben gezien en erop gewezen dat deze aanvankelijk een andere priester als de dader had aangewezen.

Kinderlokker achter slot en grendel

Van onze redactrice

Borgerhout — De pedofiel die vorige week in Borgerhout voor opschudding zorgde omdat hij vijf jonge meisjes had megelokt, is door de Antwerpse jeugdbrigade ontmaskerd. Het gaat om een 29-jarige Deurnenaar die vroeger al veroordelingen voor gelijkaardige feiten opliep. De man is aangehouden.

Amper drie dagen nadat Guy V. woensdag 4 juni zijn laatste zedenfeit pleegde, werd

hij in de kraag gevat. Het doorgedreven spuurwerk van de Antwerpse jeugdbrigade werd geholpen door de zeer precieze beschrijvingen die de slachtoffertjes van de kinderlokker hadden kunnen opgeven. Aan de hand daarvan stelde de gerechtelijke operator een robotfoto samen die overeenkwam met gegevens uit het politiearchief.

De kerel wordt ervan verdacht tussen 30 april en 4 juni in totaal zeven meisjes tussen 7 en 10 jaar oud te hebben meege-

lokt naar afgelegene bosjes in Borgerhout. Daarvoor verkoos hij plekken in de buurt van de Turnhoutsebaan, het Te Boelaerpark, het Hof ter Lo en de Engelselei. De man ondervond weinig moeite om de meisjes in zijn macht te krijgen, aangezien hij zich meestal uitgaf voor politieagent. Ook paaide hij de kinderen door te vragen of ze wilden meespelen in televisieprogramma's.

De kerel werkt als zelfstandig technicus voor een televisie-toeleveringsbedrijf. Hij

werd vroeger al veroordeeld voor dezelfde feiten met minderjarigen. In elk van de gevallen ging het om handtastelijkheden en betastingen.

Kreeg de politie vorig jaar geen enkele klacht over kinderlokkers binnen in het Antwerpse, dan zijn de voorbije maand al drie pedofielen opgepakt. De politie spreekt van een "onverklaarbare stijging van het fenomeen" en raadt ouders nogmaals aan hun kinderen niet te lang zonder controle op pad te sturen. A.G.

Vader en zoon in Elst verdacht

Geld. 14/6

Door onze verslaggever ELST — De politie heeft een 13-jarige jongen uit Elst en zijn 46-jarige vader aangehouden. Ze worden verdacht van ontucht met kinderen.

De 13-jarige Elstenaar zou vijf jonge kinderen hebben belast en gedwongen tot seksuele spelletjes. Drie slachtoffers, een meisje van vier en twee jongetjes van zes en acht jaar, komen uit hetzelfde gezin. Verder zijn een zevenjarige jongen en een achtjarig meisje uit Elst slachtoffer geworden. Het meisje is 'alleen' lastiggevallen met seksueel getinte opmerkingen. Een buurtbewoonster die zegt getuige te zijn geweest van de ontucht, heeft de ouders van de kinderen gewaarschuwd. Die hebben vervolgens aangifte gedaan. De jongen kwam regelmatig in de omgeving van de kinderen, omdat hij daar reclamefolders rondbrengt. Hij zou de kinderen vorig jaar en ook nog dit jaar met geweld en onder bedreiging hebben misbruikt. De jongen heeft volgens de politie gedeeltelijk bekend.

De politie wil 'uit piëteit naar de slachtoffers en de ouders toe' niet nader ingaan op de manier waarop de kinderen zijn misbruikt door de tiener. „Ik treed niet in details", aldus woordvoerder R. van der Leeuwen van de politie Over-Betuwe. „Maar we kunnen dit niet scharen onder het onschuldige 'doktertje spelen.'"

De politie laat verder weten dat de kinderen en de ouders thans psychologisch worden begeleid om de zaken te kunnen verwerken.

De vader wordt verdacht van ontucht met zijn inmiddels 15-jarige dochter. Gedurende de afgelopen zes jaar zou hij gemiddeld drie keer per week ontucht met haar hebben gepleegd en haar zelfs hebben verkracht.

De politie is deze zaak op het spoor gekomen tijdens het onderzoek naar de seksuele verrichtingen van de zoon. „We hadden aanwijzingen dat de vader ook het nodige had gedaan", aldus de politie-zegsman. De dochter heeft zelf nog geen aangifte van seksueel misbruik gedaan. Haar vader heeft inmiddels wel bekend.

Zowel vader als zoon zijn voorgeleid aan de officier van justitie en in bewaring gesteld.

Pedofilie-schandaal in tehuizen Engeland

(Van onze redactie buitenland) AMSTERDAM — De Engelse politie verdenkt maatschappelijk werkers in het graafschap Cheshire van het seksueel misbruik van zeker driehonderd kinderen in tehuizen. Het gaat om het grootste pedofilie-schandaal uit de Britse geschiedenis, meldde gisteren *The Independent on Sunday*.

Vanwege een gerechtelijk verbod op het publiceren van de namen van de betrokken kindertehuizen uit het graafschap in Noordwest-Engeland is het schandaal niet eerder in de openbaarheid gebracht. Tot nu toe zijn zes mannelijke maatschappelijk werkers door de rechter veroordeeld tot gevangenisstraffen oplopend tot tien jaar.

De zes hebben zich schuldig gemaakt aan meer dan honderd vormen van seksuele en psychische mishandeling van bewoners van kindertehuizen. In de toekomst worden nog zeker negen veroordelingen verwacht.

Het 'Cheshire-schandaal' is het voorwerp van een omvangrijk politie-onderzoek. Geprobeerd is alle 2500 mensen die sinds midden jaren zestig in de betrokken kindertehuizen hebben gewoond, op te sporen.

"Dit is het grootste onderzoek in zijn soort dat er ooit is gedaan en het kan heel goed dat er nooit een groter onderzoek zal komen," aldus een zegsman van het 24 leden tellende detective-team dat bij de zaak is betrokken.

Uiteindelijk zijn ruim tweeduizend oud-bewoners van kindertehuizen opgespoord. Meer dan driehonderd — één op de zeven — kwamen met serieuze beschuldigingen van seksueel misbruik.

Eerder dit jaar werd Groot-Brittannië al opgeschrikt door een pedofilie-schandaal in het aan Cheshire grenzende graafschap Clwyd, waar zeker honderd kinderen meer dan twintig jaar lang seksueel werden misbruikt door maatschappelijk werkers.

De Engelse politie houdt rekening met een verband tussen de gebeurtenissen in Cheshire en Clwyd. Maar het onderzoek naar een eventueel netwerk van pedofielen wordt tot nu toe gedwarsboemd door het hardnekkige stilzwijgen van vele van de veroordeelden.

Man verdacht van jarenlange incest

Door onze verslaggever HEERLEN — De politie van Brunsum verdenkt een 31-jarige man uit Brunsum en zijn 27-jarige ex-vrouw van het misbruiken van een aantal jeugdige neefjes en nichtjes. De verdachten zouden zich daar de

afgelopen vier jaar aan schuldig gemaakt hebben. De Riagg is ingeschakeld om de betrokken gezinnen te helpen. De politie startte al op 25 mei van dit jaar het onderzoek in deze zaak. De vrouw is na verhoor weer in vrijheid gesteld. De man zit nog in voorarrest.

Volgens de Riagg heeft L. zich zeven maanden lang heel open opgesteld en goed meegewerkt aan de groepstherapie. Echter, de Alkmaarder dacht afwijkend over de schadelijke gevolgen van seksueel misbruik bij de jeugdige slachtoffers. Zijn onwankelbare stand-

Geen schuld aan beëindiging van therapie

Van onze verslaggever ALKMAAR — Alkmaarder W.L. (44), die eerder voor seksueel misbruik van minderjarige jongens was veroordeeld tot tien maanden, heeft het voorwaardelijke deel daarvan (vijf maanden) niet als nog te zitten. Justitie had dit gevorderd, omdat L. de hem opgelegde dadertherapie niet heeft afgemaakt. De Alkmaarse rechtbank vindt echter dat L. geen schuld heeft aan de abrupte beëindiging van de behandeling bij de Riagg.

Man verdacht van jarenlange incest Geld. 27/6

Door onze verslaggever HEERLEN — De politie van Brunsum verdenkt een 31-jarige man uit Brunsum en zijn 27-jarige ex-vrouw van het misbruiken van een aantal jeugdige neefjes en nichtjes. De verdachten zouden zich daar de

Volgens de Riagg heeft L. zich zeven maanden lang heel open opgesteld en goed meegewerkt aan de groepstherapie. Echter, de Alkmaarder dacht afwijkend over de schadelijke gevolgen van seksueel misbruik bij de jeugdige slachtoffers. Zijn onwankelbare stand-

verleden al eens een veroordeling wegens zedenfeiten op. Ook in de buurt van de Antwerpse Korte Zavelstraat lokte een kerel een tiental dagen geleden een kind mee. Om de kleine te paaien, stopte hij het snoep toe. Ook deze man is later door de opsporingsdienst van de Antwerpse politie gearresteerd.

Gerichte acties De jeugdbrigade van de Antwerpse politie is belast met het onderzoek en voert momenteel heel gerichte acties om de kerel op te sporen. „Nogmaals geven we ouders de raad ervoor te zorgen dat hun kinderen geen al te lange afstanden zonder enige vorm van controle hoeven af te leggen", aldus de jeugdbrigade.

pedofiel zijn handelingen kort nadien staakte. Vier dagen later, woensdag 4 juni, herhaalde zich hetzelfde. Ditmaal had de pedofiel zich opgesteld bij een winkel aan het Hof ter Lo. Hij wachtte daar totdat twee meisjes, van negen en dertien jaar oud, buitenkwamen en riep hen dan in hoedanigheid van agent tot de orde.

Het eerste geval deed zich zaterdag 1 juni, rond het middaguur, voor op een parking aan de Engelselei. Drie meisjes, van wie er één acht jaar oud is, werden aangesproken door de kerel die hen vroeg met hem mee te gaan.

Om de kinderen in zijn macht te krijgen, haalde de pedofiel een badge van agent boven. De drie kinderen wisten niet beter dan hem te volgen tot aan een bos. Daar werden de slachtoffers alle drie lichamelijk afgetast. De pedofiel werd betraptd door een getuige die later aan de politie zou zeggen dat de kerel de indruk gaf dat hij de kinderen goed kende. Allicht is dat de reden waarom de getuige zich verder geen vragen stelde en waarom de

Bij de sectie zeden van de opsporingsdienst van de Antwerpse politie spreken ze van een stijging van het aantal pedofilie-gevallen. „Het is doorgaans uitzonderlijk dat dergelijke feiten voorvallen. Nu hebben we de laatste maand te maken gehad met vier afzonderlijke gevallen. Een driest fenomeen waar we niet de minste verklaring voor hebben", aldus nog de politie.

Een stelregel die best navolging krijgt want de jongste maand zijn in Antwerpen twee pedofielen gearresteerd. Zo probeerde de 35-jarige Steven T. begin mei een 9-jarig meisje te ontvoeren in de Geuzenstraat. De man komt ook in aanmerking voor seksueel misbruik van twee kindjes van vier en zeven jaar oud én liep in het

Opnieuw leidde hij hen naar naburige bosjes waar de twee kinderen tot driemaal toe zijn afgetast. Nadien verzocht de kerel de meisjes mee te gaan naar een verlaten gebouwcomplex, moment waarop de kinderen argwaan roken en uit handen van de man zijn kunnen ontsnappen.

Om de kinderen in zijn macht te krijgen, haalde de pedofiel een badge van agent boven. De drie kinderen wisten niet beter dan hem te volgen tot aan een bos. Daar werden de slachtoffers alle drie lichamelijk afgetast. De pedofiel werd betraptd door een getuige die later aan de politie zou zeggen dat de kerel de indruk gaf dat hij de kinderen goed kende. Allicht is dat de reden waarom de getuige zich verder geen vragen stelde en waarom de

De twee jongste feiten van misbruik van kleine kinderen speelden zich telkens af in Borgerhout. Aangezien de pedofiel in beide gevallen op identiek dezelfde manier tewerkging, zijn de vermoedens bij de politie sterk dat het gaat om dezelfde persoon.

Opeen maand tijd vier gevallen van pedofilie in het Antwerpse

Van onze redactrice Annick Grobben

Werden de jongste vier weken in Antwerpen twee pedofielen opgepakt, dan zijn enkele dagen geleden opnieuw twee zedenfeiten met kinderen opgedoken. In beide gevallen gaat het over een man die zich valselyk uitgaf voor politieagent waarna hij vijf kleine meis-

Kinderlokker in Borgerhout

G.V.A. 8.6.96

Bloot kiekje kan Brit opbreken

BOEDAPEST - De Hongaarse politie heeft een netwerk van kinderporno opgerold, dat onder meer vertakkingen had naar Nederland. Het gaat om een van de schrijnendste voorbeelden van seksueel misbruik van kinderen uit Oost- en Midden-Europa sinds de val van het communisme. Honderd minderjarige meisjes zijn misbruikt voor sexfilms die waren bestemd voor West-Europa en Noord-Amerika.

De zaak concentreert zich in de stad Eger. Daar werd de politie deze week getipt door verontruste ouders die klaagden dat hun dochter meer dan honderd gulden was aangeboden voor een rol als 'model' in een film. Bij huiszoekingen werden vijfhonderd videos en tijdschriften aangetroffen, waarin meisjes van elf tot zestien jaar voorkomen terwijl ze seksuele handelingen verrichten met jon-

Nederlandse vertakking ^{Par 8/6} Hongaarse kinderporno

gens van hun eigen leeftijd en oudere mannen. Er is een onbekend aantal verdachten gearresteerd. Volgens de politie zijn alle daders Hongaren.

Het brein achter het porno-netwerk was een 37-jarige man die 'Istvan K' werd genoemd. Uit documenten in zijn flat bleek dat er contacten waren met kinderporno-handelaren in Nederland, Duitsland en Canada. Een woordvoester van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) in Zoetermeer wilde gisteravond niets zeggen over eventuele Nederlandse betrokkenheid bij de zaak zolang het onderzoek in Hongarije nog loopt.

Uit de gevonden documenten blijkt ook dat ouders vaak zelf hun kinderen naar de porno-producenten brachten. Velen tekenden zelfs een contract waarmee zij zich akkoord verklaarden met de 'rol' van hun kind.

Na de val van Muur heeft de seksindustrie in Oost-Europa een explosieve bloei doorgemaakt. Dat geldt vooral voor Hongarije en met name Boedapest, dat al 'Bangkok aan de Donau' wordt genoemd. Door minder strenge wetgeving is Hongarije een trekpleister geworden voor sekstoeristen, vooral voor pedofielen. In Hongarije is het bezit van kinderporno niet strafbaar.

(Ind)

Pedofiel hoort zeven maanden eisen na alarmsignaal Fotolab

Door onze rechtbankverslaggever **Geld. 20/6**
 ARNHEM - Omdat een foto-ontwikkelcentrale in maart de politie inschakelde is het seksueel misbruik van twee jonge Arnhemse jongens gestopt. Een laborant van het fotolab ontdekte op een van de rolletjes naaktfoto's van de jongens. Er zaten foto's bij waarop de jongens een erectie hadden.

De inzender van de rolletjes bleek een 52-jarige Arnhemmer te zijn die de jongens niet alleen fotografeerde, maar ook misbruikte. Tegen de Arnhemmer werd gisteren voor de Arnhemse rechtbank 10 maanden gevangenisstraf geëist, waarvan 3 maanden voorwaardelijk. Tevens eiste officier van justitie mr. K. Visser dat de pedofiele man een dagbehandeling volgt in de Utrechtse Van Der Hoevenkliniek. Ook verplicht reclasseringscontact vond de officier wenselijk. Omdat er bedreigingen tegen de man zijn geuit, werd gisteren het publiek in de rechtszaal gefouilleerd. Aan het begin van de rechtszitting, maar vooral aan het slot, werd het de moeder van een der slachtoffers teveel. Zij uitte een reeks bedreigingen aan het adres van de 52-jarige.

Het misbruik van de jongens zou begonnen zijn in juni 1993 en tot maart 1996 hebben geduurd. Een van de jongens was toen rond de 8 jaar, de tweede rond de 14 jaar. De oudste van de jongens was al twee maal eerder misbruikt en zocht steun bij de 52-jarige Arnhemmer, Uitspraak: 19 juni.

die de jongen daarop ook misbruikte. De man gaf gisteren tijdens de zitting alles toe. Hij kon ook moeilijk ontkennen want hij had zijn handelingen beschreven in een dagboek, getiteld: 'Dagboek van een homo'. Hij gaf de jongens shag en snoep in ruil voor seks. Ook rookte hij wel eens een joint met ze.

Verstoten
 De 52-jarige bleek een tragisch leven achter de rug te hebben. Zijn moeder had hem als baby verstoort, zijn vader heeft hij nooit gekend. De man werd zelf in zijn jeugd ook misbruikt en vertoont zelfmoordneigingen en zwerfgedrag. Gevreest wordt voor herhaling van ontuchtige feiten. Met de oudste jongen gaat het slecht. Hij zal waarschijnlijk langdurig naar een jeugdpsychiatrische afdeling moeten. Zijn ouders eisen 2000 gulden onkostenvergoeding voor de therapie die hij nu volgt. De ouders van het jongste kind eisten gisteren 1610 gulden schadevergoeding. Uitspraak: 19 juni.

Pedofiel krijgt ^{Geld. 20/6} zeven maanden cel

Door onze rechtbankverslaggever ARNHEM - De Arnhemse rechtbank heeft gisteren een 52-jarige Arnhemmer die naaktfoto's van twee Arnhemse jongens heeft gemaakt en hen seksueel heeft misbruikt, veroordeeld tot tien maanden cel, waarvan drie maanden voorwaardelijk. De zaak kwam uit doordat een foto-ontwikkelcentrale de politie tippte. De man misbruikte de jongens van juni 1993 tot maart van dit jaar. De ene jongen was rond de acht jaar, het tweede slachtoffer rond de veertien jaar. De man moet in totaal 7.500 gulden schadevergoeding aan de slachtoffertjes betalen. Verder bepaalde de rechtbank dat de man een dagbehandeling in de Utrechtse Van Der Hoevenkliniek moet ondergaan. Reclasseringscontact is verplicht gesteld.

door Petra Janbroers

LONDEN, donderdag
 Een schattige foto van een vertederde vader met zijn glimlachende baby-dochter op de arm hing postergroot in een warenhuis in een doorsnee Engels stadje als promotie voor Vaderdag. Maar Gary Bell, de man op de foto, voelt zich nu tot viezerik gedegradeerd. De poster werd verwijderd na een stroom van klachten van winkelende klanten. Gary hield namelijk een blote baby vast, en erger nog, tegen zijn eigen al even blote borst.

Deze blote-foto-affaire is er één van de vele sinds de Britse wet een half jaar geleden het bezit van een 'onfatsoenlijke' foto van kinderen onder zestien jaar illegaal heeft gemaakt, nadat het maken of distribueren ervan al onwettig was.

Foto-labs zijn nu verplicht de politie in te lichten als zij 'verdachte' afdrucken tegenkomen. Sinds een overijverige laborant vorig jaar november de politie op het spoor zette van de in Engeland bekende tv-nieuwslezeres Julia Somerville, omdat zij een half rolletje had gewijd aan een badsessie van haar 7-jarig dochtertje, ziet Jan en alleman vieze foto's om zich heen.

„Er is geloof ik geen heksenjacht aan de gang, maar er is wel een probleem met de wet”, zegt de jurist Stephen King. Hij heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken geschreven om erop te wijzen dat onschuldige ouders met wantrouwende vragen worden geconfronteerd, en dat regelmatig nietsvermoedende vaders en moeders worden opgepakt en ondervraagd omdat ze zoon- of dochterlief in naakte staat voor het familiealbum op de kiek hadden gezet.

Maar het ministerie heeft nog steeds geen richtlijnen gegeven over Goed en Fout. Ook

• Een Nederlandse moeder wandelt met twee blote kindertjes onder de arm op het strand. In Groot-Brittannië maken de fotolaboranten uit of dit soort plaatjes wel 'netjes' is. FOTO: ANP

Scotland Yard heeft verklaard dat menig politiekorps zit te springen om zulke richtlijnen. De Britse Vereniging voor

Naturisten heeft alvast maar een voorschot op de kennelijk zo risicovolle zomervakantie genomen en haar leden een handleiding gestuurd met tips over het veilig fotograferen van hun blote baby's.

Vertrouwd

Een ervan is om de filmpjes bij een vertrouwd en bekend foto-lab te laten ontwikkelen. Een andere is nooit anderen kinderen in hun blootje te fotograferen als er geen ouder bij is. Ook wordt geadviseerd om niet een heel rolletje aan hetzelfde (bloot-)thema te wijden. Bovendien dient men te waken voor te geposeerde foto's.

Rechtbank VS verbiedt censuur op Internet

Van onze medewerker
Francisco van Jole

AMSTERDAM

13-6

Een federale rechtbank in Philadelphia heeft bepaald dat wettelijke maatregelen die het verspreiden van 'onfatsoenlijk materiaal' via Internet verbieden in strijd zijn met de Amerikaanse Grondwet.

De wetsartikelen die deel uitmaken van de zogeheten Communications Decency Act zijn met de uitspraak buiten werking gesteld. Het vonnis is een grote overwinning voor de voorvechters van vrijheid van meningsuiting op de elektronische snelweg.

Volgens de rechters moet Internet 'minstens zoveel bescherming' genieten als gedrukte media. Daarmee wordt het ministerie van Justitie in het ongelijk gesteld, dat Internet ziet als een vorm van 'uitzendingen' en aan de veel strengere regels voor omroepen wil onderwerpen.

'Internet kan gezien worden als een oneindige wereldwijde conversatie. De overheid mag die conversatie niet met deze wet onderbreken. Als het meest toegankelijke middel voor massale meningsuiting dat ooit ontwikkeld is, verdient Internet de hoogst mogelijke bescherming tegen overheidsbemoeienis', aldus de rechtbank in haar vonnis.

Volgens de rechters is de chaos op Internet een onvermijdelijk gevolg van de vrijheid van meningsuiting. Ongewenste verschijnselen als kinderporno kunnen volgens de rechtbank voldoende met de bestaande wetten worden bestreden.

Toen president Clinton op 8 februari de gewraakte wet ondertekende, spanden organisaties als de American Civil Liberties Union en de American Library Association een rechtszaak aan tegen het ministerie van Justitie om de wet verboden te krijgen. Later voegden ook grote bedrijven zich bij de eisers. Daarmee gaven ze onder meer gehoor aan de wens van Clinton. De president verklaarde zich weliswaar tegenstander, maar wilde uit politieke overwegingen zijn veto niet uitspreken, omdat hij ervan overtuigd was dat de Communications Decency Act een toetsing aan de Grondwet niet zou doorstaan.

De wet is omstreden omdat het Internet in één klap het zwaarst gereguleerde medium maakte. Vanwege de uiterst vage omschrijvingen in de wet is onduidelijk wat wel of niet was toegestaan. Bovendien beperkt de wet zich niet alleen tot afbeeldingen maar werd ook expliciet het gebruik van 'onfatsoenlijke taal' verboden. Mede om die reden waren de bibliotheken ook tegen.

De wet was bedoeld om Internet veilig te maken voor kinderen. Doerslaggevend voor het vonnis was het bestaan van technische middelen die ouders in staat stellen hetzelfde doel te bereiken. Programma's als SurfWatch blokkeren de toegang tot delen van Internet die schadelijk kunnen zijn voor kinderen. Justitie heeft aangekondigd tegen het vonnis in beroep te gaan.

Rechter: censuur op Internet strijdig met grondwet VS

Door onze correspondent

JUURDEIJSVOOGEL

WASHINGTON, 13 JUNI. Een nieuwe Amerikaanse wet die „onzedelijk materiaal” op computernetwerken als het Internet verbiedt is gisteren door een rechtbank in Philadelphia in strijd met de grondwet verklaard. De vrijheid van meningsuiting op het Internet verdient de hoogste vorm van bescherming tegen inmenging van de overheid, aldus de rechters.

President Clinton zei in een reactie dat hij ervan overtuigd blijft dat de wet een legale manier is om kinderen te beschermen tegen obsceniteiten per computer. Naar verwachting zal de kwestie binnenkort worden voorgelegd aan het Amerikaanse Hooggerechtshof.

Vier maanden geleden kwamen het Congres en president Clinton overeen dat het voortaan een misdaad zou zijn „onzedelijke woorden of beelden” openbaar te maken via Internet, zodanig dat kinderen die zouden kunnen aantreffen. Een bepaling hierover werd opgenomen in een nieuwe telecommunicatiewet. Er werden straffen aan verbonden van maximaal 250.000 dollar en twee jaar gevangenis.

Onmiddellijk spande een aantal organisaties, waaronder de American Civil Liberties Union (ACLU), een proces aan tegen de wet, die in strijd zou zijn met de vrijheid van meningsuiting zoals gegarandeerd in het eerste amendement bij de

Amerikaanse constitutie. De drie rechters in Philadelphia hebben hen nu gelijk gegeven.

De rechtbank oordeelde niet dat het verbod op verspreiding van pornografie op zichzelf ongrondwettig is. Maar het verbod op het verspreiden van „onzedelijk materiaal” onder minderjarigen via Internet, zoals vastgelegd in de nieuwe wet, zou de rechten van volwassenen te zeer inperken voor een „te vaag doel”. Niet alleen was het begrip 'onzedelijk' in de wet niet omschreven, maar ook is het onwaarschijnlijk dat kinderen op Internet onbedoeld met pornografie geconfronteerd worden. Bovendien zou het afdwingen van naleving van de wet technisch onuitvoerbaar zijn en economisch onhaalbaar.

De rechters, die zich in de afgelopen weken met behulp van specialisten en in de rechtszaal geplaatste computerschermen vertrouwd hebben gemaakt met Internet en het World Wide Web, gingen in hun vonnis in op het eigen karakter van de communicatie per computernetwerk.

In Nederland heeft de rechter zich nog niet uitgesproken over de vraag of onzedelijk materiaal via Internet mag worden verspreid. Alleen over een auteursrechtelijke kwestie is een uitspraak gedaan, nadat documenten van de Scientologykerk via Internet openbaar waren gemaakt.

Vervolg INTERNET pagina 5

Internet verdient hoogste bescherming

VERVOLG van pagina 1

De Amerikaanse rechter Stewart Dazell zei in zijn motivering: „Het internet verdient de hoogste vorm van bescherming tegen inmenging van de overheid. Zoals de kracht van het internet ligt in chaos, zo hangt de kracht van onze vrijheid af van de chaos en de kakofonie van de onbelemmerde vrijheid van meningsuiting die het Eerste Amendement beschermt”.

Volgens Bill Gates, de directeur van Microsoft en een van de klagers, is de uitspraak „een overwinning voor iedereen die zich bekommert om de vrijheid van meningsuiting of de toekomst van het internet”.

De klagers waren beducht dat de wet van toepassing verklaard zou worden op literaire en kunstzinnige uitingen op Internet en op informatie over abortus, aids, veilige seks en borstkanker. Om kinderen te beschermen tegen pornografie zouden volwassenen dergelijke informatie dan onthouden moeten worden. De Amerikaanse regering en

het Congres betoogden dat Internet zich moet onderwerpen aan regels, net zoals televisie en radio dat moeten doen.

De rechters oordeelden echter dat Internet een geheel uniek medium is. Ouders kunnen zelf bepaalde onderdelen van het net voor hun kinderen blokkeren.

Prof. E. Dommering van het Instituut voor Informaticarecht in Amsterdam noemt de uitspraak van de rechter in Philadelphia verheugend, omdat hiermee wordt aangegeven dat Internet eerder moet worden beschouwd als pers of telecommunicatie dan als omroep. Bij het pers-model geldt minder overheidsbemoeienis en een hoge mate van vrije informatieuitwisseling.

Een ander voordeel is dat nu niet meer hoeft te worden bepaald wie nu aansprakelijk is voor de informatie op het net: de afzender van de homepage, de provider of de gebruiker. Dommering zou het toejuichen als deze uitspraak ertoe leidt dat wereldwijd rechters Internet overlaten aan een vorm van zelfregulering.

Censuur op Internet

VK 14-6

OVERHEIDSCENSUR op Internet is ongeoorloofd. Aldus een rechtbank in de Verenigde Staten. De wet die verspreiding via Internet van 'onfatsoenlijk materiaal' verbiedt, is onderuit gehaald wegens strijd met de Amerikaanse grondwet. Ook op Internet geldt de volle vrijheid van meningsuiting.

De wereldwijde Internetafhandeling besnoeit de uitspraak als een grandioze victorie. Voor Nederland heeft het vonnis echter geen politieke betekenis. Bij herhaling hebben bewindslieden duidelijk gemaakt enige vorm van preventief overheidsoezicht op Internet onmogelijk en ongewenst te achten.

Wel kan de uitspraak enig houvast bieden in de discussie in Nederland over de vraag hoever de bescherming van Internet moet reiken. De Amerikaanse rechtbank oordeelde dat Internet dezelfde bescherming toekomt als de gedrukte media.

In Nederland geniet de drukpers de meest omvattende vrijheid; preventieve beperkingen zijn verboden, achteraf ingrijpen moet berusten op een wet. Voor radio- en televisie-uitzendingen is een vergunning nodig. Voorafgaand toezicht op de inhoud van programma's is uit den boze. Alle andere media ge-

nieten alleen bescherming wat betreft de inhoud van de meningsuiting. Aan de vorm - een geluidswaagen, een zaaloptreden, een optocht - kan de overheid voorwaarden stellen.

De uitingsvrijheid wint het in Nederland vooralsnog royaal van fatsoensrakerij. Alle informatie mag vrijelijk worden verspreid, tenzij daarmee strafbare feiten worden gepleegd. Op Internet-aanbieders die bijvoorbeeld kinderporno of racistische uitlatingen verspreiden, is het strafrecht van toepassing.

Maar de Internetter is veelal anoniem en kan onderduiken in het buitenland. Daarom is het moeilijk om misdrijven op Internet aan te pakken. Er resten maar twee mogelijkheden om strafrechtelijk op te treden. De eerste is de provider, de gene die toegang verschaft tot de elektronische snelweg, zonder pardon aansprakelijk stellen voor via hem openbaar gemaakte strafbare uitingen. De tweede mogelijkheid - nog moeilijker uit te voeren - is te komen tot mondiale samenwerking in de opsporing.

Hoe het ook zij, Internet mag dan wel worden bewierookt als een geheel nieuwe cultuur waarmee de overheid zich niet mag bemoeien, het kan geen wereld zijn waar wetten niet gelden.

naanbieder vrijuit kan gaan wanneer hij de auteur van een verdachte mededeling aanwijst. Voor anonieme berichten is dan weinig plaats op het Net. Toch zijn er, volgens een befaamde uitspraak van het Amerikaanse Hooggerechtshof uit 1960, „tijden en omstandigheden dat de Staat leden van groepen die zich bezig houden met de verbreiding van denkbeelden, niet mag dwingen zich openlijk bekend te maken”.

bieder een gerichte waarschuwing heeft ontvangen dat er iets mis is. Strafrechtelijk gezien is er al helemaal snel sprake van medeplichtigheid, waarschuwen A.L. Harteveld en J.L. van der Neut van de Groningse universiteit in de jongste aflevering van het tijdschrift voor strafrecht Delikt en Delinquent. „De provider die, geconfronteerd met strafbare feiten op Internet, uit welke overweging dan ook, passief blijft, bevindt zich direct in de strafrechtelijke gevangenzone”.

Minister Sorgdrager (Justitie) erkent dat een service provider nauwelijks de informatie die door zijn systeem gaat, kan kennen. „Niettemin rust op hem wel een plicht te onderzoeken of hij over strafbare informatie beschikt”. De strafwet bevat al enkele jaren een zorgplicht van computergebruikers om de verspreiding van computervirussen tegen te gaan. Het kabinet wil daar bij aansluiten, zij het dat de dienstenaan-

zenders uit de lucht waren. Straalden de piraten allerlei auteursrechtelijk beschermde programma's in op de centrale antenne van een kabelnet. Daar stond de kabelbeheerder geheel buiten. Toch vond de Hoge Raad dat hij maatregelen moest nemen.

De Hoge Raad ging met dit oordeel te ver, zei de Leidse hoogleraar auteursrecht D.W.F. Verkade onlangs in het juridisch tijdschrift Computerrecht. In de Scientologyzaak bepaalde de president van de Haagse rechtbank in elk geval dat de dienstenaanbieders juridisch vrijuit gingen. Doerslaggevend was dat zij „in beginsel geen invloed kunnen uitoefenen op of zelfs maar kennis kunnen dragen van wat degenen die via hen toegang tot Internet hebben gekregen daarop uitspreken”. De Haagse rechter liet wel open dat er (mede)aansprakelijkheid ontstaat wanneer de dienstenaan-

Strijd om openheid Internet nog in volle gang

Probleem is dat gebruiker anoniem kan blijven

Door onze redacteur
F. KUITENBROUWER

NRC 13-6

Het gevaar is levensgroot dat „het publieke debat en het direct toegankelijke materiaal in de elektronische ruimte zal worden bepaald door de aanbieders en niet door de gebruikers van deze geweldige hulphron”. Met deze woorden waarschuwde de Amerikaanse senator Patrick Leahy vorige zomer tegen een wet over de zogeheten „cyberporno”. Deze verplicht de diverse dienstenaanbieders op de

elektronische snelweg „onzedelijk” bleem van de dienstenaanbieders blijft. Ook in Nederland.

Een federale rechtbank in Philadelphia heeft nu uitgemaakt dat de maastaf van onzedelijkheid zo ongemakkelijk kan vluchten in de bestemd is dat hij in strijd komt met het eerste amendement op de Amerikaanse grondwet over de informatievrijheid. Daarop mag alleen worden gemaakt. Maar het pro-

tronische brievenbus waar hun berichten worden ontdaan van elektronisch adres en machinaanaam.

Om daar een beetje greep op te krijgen groeit in diverse landen de aandrang om tussenpersonen (mede) aansprakelijk te stellen voor wat er op de snelweg omgaat. Te denken valt aan de beheerders van elektronische bulletinborden (sysops) en de zogeheten „access” of „servi-

ce providers”, die de daadwerkelijke aansluiting op Internet van de gebruiker verzorgen.

Eerder dit jaar spanden de Scientologen een kort geding aan tegen een hele serie Nederlandse providers wegens inbreuk op auteursrechten. Het ging om het overnemen van Scientologische documenten die door afvalligen op het Net waren gezet. De klagers beriepen zich onder meer op een uitspraak van de Hoge Raad uit de jaren tachtig over kabelnetten. Als de gewone

Rechtbank in Philadelphia verbiedt censuur op Internet

NHM 13-6

DEN HAAG - Een federale rechtbank in Philadelphia in de Amerikaanse staat Pennsylvania heeft gisteren de omstreven Communications Decency Act (CDA) gedeeltelijk ongrondwettelijk verklaard. Deze 'fatsoenswet', die het beschikbaar stellen van obscene materiaal strafbaar stelt, mag volgens de rechtbank niet gelden voor het Internet. "Dit is niet de juiste manier om het Internet te reguleren", aldus het vonnis. Het recht op vrije meningsuiting zoals dat in de

tegen het ministerie van justitie was begonnen, ziet de uitspraak als een grote overwinning voor de vrijheid van meningsuiting. Dit ondanks de verwachting dat het ministerie van justitie tegen het vonnis in beroep zal gaan. De democratische senator Feingold, één van de felste bestrijders van de wet in het Amerikaanse parlement, zei in een eerste reactie dat de rechtbank de nieuwe media tegen censuur in bescherming heeft genomen. "Het gaat om meer dan obsceniteiten. Het

gaat om de vraag of de overheid kan beslissen wat burgers mogen lezen, horen en zien". Overigens hebben ook gerenommeerde conservatieven als de Republikeinse voorman Newt Gingrich (voorzitter van het Huis van Afgevaardigden) zich steeds tegen de wet uitgesproken.

Het doel van de Communications Decency Act was enerzijds het voorkomen van de verspreiding van kinderporno en ander seksueel getint materiaal via het Internet. Anderzijds

moest de wet voorkomen dat kinderen met pornografie in aanraking zouden kunnen komen. Om dat doel te bereiken werden aanbieders van 'obscene materiaal' strafbaar gesteld. Dat was vooral een schok voor de Internet-providers, de aanbieders van internetaansluitingen. Zij zien zichzelf niet als een uitgever die de informatie verzorgt maar als een soort PTT die de verbinding tot stand brengt. Providers vergelijken de wet met "het bestraffen van de PTT als mensen per

het net voor hun kinderen afsluiten.

Pornografie maakt overigens maar een klein deel van het Internet uit en wordt niemand opgedrongen. Wie er niet naar op zoek gaat wordt niet met schokkende beelden of teksten geconfronteerd. Bovendien passen Internet-providers een vorm van zelfregulering toe. Sinds begin dit jaar heeft de overkoepelende stichting van Nederlandse Internet-providers op het net een meldpunt voor ontdekte kinderporno.

door Gijs Schreuders, **tit** Juridisch medewerker 21-6

In de Verenigde Staten is een poging van de regering om de verspreiding van pornografie via Internet aan banden te leggen op een mislukking uitgegleden. Een federale rechtbank oordeelde dat de Communications Decency Act (Wet op de Zedelijkheid in de Communicatie) een ongeoorloofde vorm van censuur inhoudt.

In het Eerste Amendement op de Amerikaanse grondwet staat dat het Congres, de Amerikaanse wetgever, geen wet mag maken die de uitspraken of persvrijheid beknegt. Gebeurt dat toch, dan stelt de rechterlijke macht die wet niet in een andere overweging gaan de rechters nog een stap verder: Internet is helemaal geen medium, geen omroep, maar ook geen soort krant, stellen zij vast. Het is namelijk een wereldwijde conversatie, een voortdurend gesprek tussen miljoenen individuen. Een groot internationaal café. Iedereen kan beslissen al dan niet aan het gesprek deel te nemen, maar daar staat de overheid buiten. Het is precies dit karakter van Internet dat alle zorgelijke pogingen van overheidswege om de informatie te regelen tot mislukken doet. Want ook als de rechters de Amerikaanse wetgever gelijk zouden hebben gegeven, dan zou daarmee de verspreiding van pornografisch materiaal niet aan banden zijn gelegd.

Censuur op Internet gedoemd te mislukken

voor de samenstelling en inhoud van de informatie waar zij toegang toe geven, als bijvoorbeeld de PTT verantwoordelijk is voor de inhoud van telefoongesprekken. Toch zouden deze providers na klachten van gebruikers of door hun nationale overheid gedwongen, iemand de toegang naar het Internet kunnen versperren.

Hijgers

In Amerika is de PTT wel degelijk verplicht om op te treden tegen bijvoorbeeld hijgers of anderen die hun telefoonaansluiting misbruiken. In Nederland is dat niet het geval. Maar in Nederland is

weer wel door de Hoge Raad uitgeroepen dat bijvoorbeeld kabelexploitanten aansprakelijk zijn voor de programma's die zij doorgeven, ook al hebben zij evenmin enige invloed op de samenstelling en inhoud daarvan. Er blijven dus nogal wat vragen open. Bijvoorbeeld: gelden de regels van het auteursrecht of de wetgeving ter bescherming van de privacy op Internet? Zoja, wie kan dan afdwingen dat de gebruikers zich daar aan houden? Uiteindelijk zijn dat soort vragen interessanter dan de vraag of en hoe pornografie van het net kan worden geweerd.

Het is een strijdpunt of hier eveneens een taak ligt voor de providers - de elektronische informatiediensten die hun klanten tegen betaling toegang verschaffen tot Internet. In principe zijn deze diensten net zo min verantwoordelijk

door JOHN CARLIN

ATLANTA - Een federale rechtbank in Philadelphia heeft gisteren een uitspraak gedaan over de vrijheid van informatie op Internet die gevolgen heeft voor de rest van de wereld. De rechtbank stelde een wet buiten werking die de verspreiding van 'onfatsoenlijk materiaal' via Internet verbood.

De zogeheten Communications Decency Act, die in februari door president Clinton was ondertekend, maakte het strafbaar om pornografie op het net te zetten, omdat dit ook toegankelijk is voor kinderen. Maar de rechtbank achtte de wet in strijd met vrijheid van meningsuiting, die is vastgelegd in het Eerste Amendement op de Amerikaanse grondwet.

De uitspraak heeft gevolgen voor de hele wereld, omdat zestig procent van het materiaal op Internet uit de Verenigde Staten stamt. Internet heeft naar schatting 35 miljoen gebruikers over de hele wereld.

De rechtszaak om de wet verboden te krijgen was aangevraagd door voorvechters van de vrijheid van meningsuiting en aanbieders als Microsoft en America Online. Een van de bezwaren tegen de wet was de vaagheid van het woord 'onfatsoenlijk', waardoor grote onduidelijkheid was ontstaan over wat er wel en niet was toegestaan op het net.

Ook was het de tegenstand-

D.H. Lawrence en *Ulysses* van James Joyce zouden volgens hun 'onfatsoenlijke' karakter kunnen worden geweerd, maar ook medische literatuur over bijvoorbeeld borstkanker of aids.

Ook de American Society of Newspaper Editors had zich bij de eisers aangesloten. De hoofdredacteuren vreesden dat ze in de problemen zouden komen met de Internet-versie van hun kranten.

Volgens de rechtbank zouden de opstellers van de Amerikaanse grondwet, die de komst van de elektronische snelweg natuurlijk niet hadden voorzien, van oordeel zijn geweest dat de Communications Decency Act te ver ging.

"De kracht van Internet is de chaos," zei de rechtbank in het vonnis. "En de kracht van onze vrijheid is dat die chaos, die kafein van vrije communicatie, wordt beschermd door onze grondwet... Internet is het meest toegankelijke massamedium dat ooit is ontwikkeld en juist daarom moet het zo goed mogelijk tegen overheidsbemoeienis worden beschermd."

De overheid wil zich echter wel degelijk met Internet te blijven bemoeien en wordt daarin gesteund door conservatieve christelijke organisaties.

Het ministerie van Justitie heeft aangekondigd tegen de uitspraak van de rechtbank van Philadelphia in beroep te zullen gaan bij het Hoogge-rechtshof.

Verbod op porno op Internet vervallen

ders een doorn in het oog dat Internet was onderworpen aan de strenge regels voor radio en televisie in plaats van de veel ruimere normen die gelden voor gedrukte media.

Ze wezen erop dat de bestaande wetgeving al ruim voldoende mogelijkheden biedt om obsceniteiten zoals kinderporno van het net te weren.

Een van de grootste tegenstanders van de wet was de American Libraries Association (ALA), waarbij tachtigduizend bibliotheken zijn aangesloten. De bibliotheken bieden boeken aan via het net en waren bang dat ze vervolgd konden worden als die als 'onfatsoenlijk' zouden worden bestempeld.

De ALA voerde voor de rechtbank aan dat de term 'onfatsoenlijkheid' zo ruim kan worden uitgelegd dat volwassenaanbevelingen zouden kunnen lezen die geschikt zijn bevonden voor kleine kinderen.

Niet alleen klassieke romans als *Lady Chatterley's Lover* van

Pédophile sur Internet

L.D.H 26.06.96

BRUXELLES / LOUVAIN - La PJ débarque sur Internet. Depuis plusieurs mois, la cellule bruxelloise Computer Crime Unit surveille ce fabuleux réseau de connexions internationales afin d'y repérer les sites diffusant, notamment, du matériel à caractère pornographique trop *hard* ou pédophile.

Lors des contrôles, la police judiciaire a découvert une série de ces sites et entamé des enquêtes. A chaque fois, elles ont mené vers des pays étrangers, bloquant toute possibilité d'intervention. Par contre, on s'est également rendu compte que des petits malins allaient pomper le matériel diffusé depuis l'étranger et le relayaient en Belgique.

La première enquête du genre

vient d'aboutir. Un jeune internaute louvaniste a été interpellé et déferé mardi devant le juge d'instruction Decoux, à Louvain. Il est soupçonné d'avoir rediffusé des images pédophiles dans des forums (groupes de discussion par thème sur Internet) ou via le simple courrier électronique. Son installation informatique a été saisie.

De source judiciaire, une action contre le fournisseur de l'accès à Internet de cet abonné louvaniste n'était pas exclue.

Contrôle du Web

Si la surveillance du contenu des informations qui circulent sur Internet semble jusqu'ici illusoire (le Web comprend des dizaines de

milliers de sites, conçus par autant d'individus ou d'associations dans le monde), ce n'est pas le cas des serveurs locaux développés par les fournisseurs belges d'accès. « Nous ne contrôlons pas le Web, mais bien les news dont le contenu est téléchargé par nos services », explique Olivier Merenne, directeur d'Arcadis, l'un de ces fournisseurs. Après avoir consulté la police pour savoir ce qui était légal ou non, notre décision a été de placer des filtres à ce niveau. Tous les messages à caractère pédophile ou d'extrême-droite sont refusés. C'est notre politique. D'autres ont une vision différente... »

Pour contrôler le Web, les USA viennent d'adopter une loi réprimant l'introduction d'images por-

nographiques sur le réseau. Elle est d'application depuis avril. En Allemagne, le fournisseur T-Online a choisi lui-même de couper l'accès à un site nazi californien, alors que les autorités teutonnes demandaient à CompuServe, opérateur d'une grande banque de données privées, d'empêcher ses abonnés de se connecter sur 200 forums jugés indécentes.

Rien de ce genre en Belgique. Une éventuelle procédure judiciaire contre un fournisseur d'accès pourrait faire bouger les choses.

Pour information, selon une étude universitaire américaine, moins de 0,5 % des messages diffusés sur Internet présentent un caractère pornographique.

B. F.

Porno op Internet beter te bestrijden

NRC

Door een onzer redacteurs
DEN HAAG, 20 JUNI. De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van aanbieders van de diensten van Internet wordt beperkt. Dit zei minister Sorgdrager (Justitie) vanmiddag bij de opening van het meldpunt kinderporno door de Vereniging van Nederlandse Internetproviders. De aanbieders van Internet willen proberen een halt toe te roepen aan de verspreiding van strafbare informatie, zoals racistische uitingen of kinderporno, via het wereldwijde computernetwerk.

Het is bij dit medium nog steeds een punt van discussie wie verantwoordelijk moet worden gesteld voor dergelijke strafbare uitingen — de 'auteur' of de aanbieder van de Internetdiensten. Eén van de problemen bij Internet is dat gebruikers gemakkelijk in de anonimiteit kunnen blijven.

Sorgdrager wil de wet nu zodanig

aanpassen dat de aanbieder van de diensten vrijuit gaat als hij kan aanwijzen wie de verboden uiting heeft opgesteld. Deze moet dan wel in Nederland zijn gevestigd. Met die nieuwe wettelijke regeling geldt voor Internet-aanbieders dezelfde strafuitsluitingsgrond als voor een traditionele uitgever of drukker.

Sorgdrager zei dat strafbare uitingen niet kunnen worden voorkomen. Daarmee zou de vrijheid van meningsuiting worden aangetast. Wel kan de verantwoordelijke achteraf strafrechtelijk worden aangepakt. Gebruikers van Internet kunnen straks ontoelaatbare uitingen die zij tegenkomen aangeven bij het meldpunt kinderporno. Het meldpunt waarschuwt degene die het materiaal beschikbaar stelt en verzoekt het bericht te verwijderen. Als de gebruiker daar niet op ingaat wordt de melding doorgegeven aan de zedenpolitie.

Meldpunt op Internet voor kinderporno

PAR 21-6

DEN HAAG - Minister Sorgdrager van justitie heeft gisteren officieel een meldpunt voor kinderporno op Internet in gebruik genomen. Mensen die op het computernetwerk kinderpornografie aantreffen, kunnen aangifte doen bij het meldpunt. Als dat de aanbieder kan traceren, krijgt deze een waarschuwing. Negeert de verspreider de waarschuwing, dan volgt aangifte bij de zedenpolitie.

Volgens Sorgdrager neemt de hoeveelheid kinderpornografie op het wereldwijde computernetwerk voortdurend toe. Als de resultaten goed zijn, denkt de minister het meldpunt ook te kunnen gebruiken voor aangifte van bij voorbeeld discriminatie en 'andere kwalijke informatie'. Sorgdrager denkt daarbij aan uitbreiding in Europees verband. Eén verspreider van kinderpornografie is al gewaarschuwd. Deze gebruiker heeft na een waarschuwing zijn afbeeldingen van het netwerk verwijderd.

Op het verspreiden van kinderporno in Nederland staat sinds februari dit jaar een maximumstraf van vier jaar. Voorheen was dat zes maanden.

Het Internet-adres van het meldpunt voor kinderpornografie is: www.xs4all.nl/meldpunt.

(ANP)

Meldpunt kinderporno geopend op Internet

Van onze verslaggever

AMSTERDAM

VK 21-6

Minister Sorgdrager van Justitie heeft donderdag op Internet een meldpunt voor kinderporno geopend. Internet-gebruikers die op het computernetwerk kinderpornografie aantreffen, kunnen aangifte doen bij het meldpunt, dat is opgericht door de Vereniging van Nederlandse Internetproviders.

Als medewerkers van het meldpunt de aanbieder van de informatie kunnen traceren, krijgt deze een waarschuwing. Wordt die genegeerd, dan volgt aangifte bij de politie. Op het Internet aangetroffen racistische uitingen kunnen ook worden doorgegeven aan het meldpunt. Als de resultaten van het meldpunt goed zijn, wil Sorgdrager ook andere Europese landen aanmoedigen een meldpunt te openen. Het Internet-adres van het meldpunt is: <http://www.xs4all.nl/meldpunt>.

In mijnen en prostitutie Kinderarbeid wereldwijd op 73 miljoen

Door een onzer redacteurs

ROTTERDAM, 10 JUNI. Van de kinderen tussen de tien en de veertien jaar werkt wereldwijd 13,2 procent in mijnen, fabrieken, de landbouw of in de prostitutie. Dit staat in een vandaag verschenen rapport van de ILO, de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties, over kinderarbeid.

Het percentage komt overeen met 73 miljoen kinderen, van wie met zekerheid is vastgesteld dat zij meestal voor weinig geld — op een of andere werken en niet naar school gaan. Het werkelijke aantal ligt volgens de ILO veel hoger, maar is niet te becijferen. De 173 landen van de ILO vergaderen op dit moment in Genève over mogelijkheden een einde te maken aan het verschijnsel kinderarbeid.

Kinderarbeid is volgens de ILO niet alleen mensonwaardig, maar ook een bedreiging voor de toekomst. „De werkende kinderen van vandaag zijn de ongeschoolde volwassenen van morgen, voor altijd in de val van de armoede”, zei Michel Hansenne, directeur van de ILO.

Naar schatting worden honderden miljoen kinderen gedwongen te werken, het meest in Afrika en Zuid-Oost-Azië. Van de Afrikaanse kinderen in de leeftijdsgroep van tien tot veertien jaar werkt ruim 26 procent, wat overeenkomt met een aantal van 22,6 miljoen. In Mali, Burkina Faso, Uganda en Niger werkt bijna een op de twee kinderen uit de bovengenoemde leeftijdscategorie. In Zuid-Oost-Azië zijn het er in totaal 44,6 miljoen (13 procent). In Zuid-Amerika gaat het om 10 procent ofwel 5,1 miljoen kinderen van tien tot veertien jaar.

Kinderarbeid komt het meest voor in de Derde Wereld, maar ook

in de landen van het voormalige Oostblok maakt het verschijnsel opgang. Deskundigen schrijven dat toe aan de overgang van een centraal geleide naar een vrije markteconomie. Ook in de industrielanden werken kinderen, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten, waar de snelle groei van de sector dienstverlening, deeltijdwerk en de vraag naar flexibel in te zetten arbeidskrachten alleen maar bijdragen aan de groei van de kinderarbeid.

Zoals altijd al, werken de meeste kinderen in de landbouw of de huishouding. Door de toenemende verstedelijking komen er echter steeds meer kinderen te werken in de werkende industrie, de dienstverlening en de handel, waar kinderen worden geworven omdat ze goedkoper werken dan volwassenen.

De ILO ziet een groot probleem in het fenomeen kinderslavernij. Steeds vaker komt het voor dat in een arbeidscontract met een volwassene ook het werk voor diens kind wordt verplicht of dat een kind in ruil voor een loonvoorschot mee gaat werken. Tientallen miljoenen kinderen hebben te maken met deze vorm van slavernij, aldus de ILO.

De VN-organisatie noemt de toeneming van de kinderprostitutie „bijzonder afschuwwekkend”. De angst voor aids heeft de vraag naar minderjarige prostituties sterk doen toenemen.

Werkelijke omvang kinderarbeid niet te becijferen

DPA, Reuter. *VK 10-6*
GENEVE

Over de hele wereld werken miljoenen kinderen voor een hongerloon in mijnen, fabrieken, landbouw of prostitutie. Het werkelijke aantal is niet te becijferen, maar van de jongens en meisjes tussen de tien en de veertien jaar werkt 13,2 procent. Dat komt overeen met zeker 73 miljoen kinderen, zo staat in een rapport van de ILO, de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties.

De 173 landen van de ILO vergaderen in Genève over mogelijkheden een einde te maken aan het verschijnsel kinderarbeid. De vergadering duurt tot 20 juni. Michel Hansenne, algemeen directeur van de ILO, deed de oproep om met alle mogelijke middelen tegen het wereldomvattende verschijnsel te strijden. „De werkende kinderen van vandaag zijn de ongeschoolde volwassenen van morgen, voor altijd in de val van de armoede”, aldus Hansenne.

Naar schatting worden honderden miljoenen kinderen gedwongen te werken, het meest in Afrika en Zuid-Oost-Azië. Van de Afrikaanse kinderen in de leeftijdsgroep van tien tot veertien jaar werkt ruim 26 procent, wat overeenkomt met een aantal van 22,6 miljoen. In Mali, Burkina Faso, Uganda en Niger werkt bijna een op de twee kinderen uit de bovengenoemde leeftijdscategorie. In Bangladesh, Nigeria, Haïti en Turkije werkt ongeveer een op de drie kinderen. In Zuid-oost-Azië zijn het er in totaal 44,6 miljoen (13 procent). In Zuid-Amerika gaat het om 10 procent, ofwel 5,1 miljoen kinderen van tien tot veertien jaar.

Kinderarbeid komt het meeste voor in de Derde Wereld, maar ook in de landen van het voormalige Oostblok maakt het verschijnsel opgang. Deskundigen schrijven dat toe aan de overgang van een geleide naar een vrije economie. Ook in de industrielanden werken kinderen, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, waar de snelle groei van de sector dienstverlening, deeltijdwerk en de vraag naar flexibel in te zetten arbeidskrachten alleen maar bijdragen aan de groei van de kinderarbeid, aldus de ILO.

Zoals altijd al werken de meeste kinderen in de landbouw of de huishouding. Door de toenemende verstedelijking komen er echter steeds meer kinderen te werken in de werkende industrie, de dienstverlening en de handel, waar kinderen worden geworven omdat ze nu eenmaal goedkoper werken dan volwassenen.

De ILO ziet een groot probleem in het fenomeen kinderslavernij. Steeds vaker komt het voor dat in een arbeidscontract met een volwassene ook het werk voor diens kind wordt verplicht, of dat een kind in ruil voor een loonvoorschot mee gaat werken. Tientallen miljoenen kinderen hebben te maken met deze vorm van slavernij.

De VN-organisatie noemt de toeneming van de kinderprostitutie „bijzonder afschuwwekkend”. De angst voor aids heeft de vraag naar minderjarige prostituties, die door hun werkgevers alleen maar worden uitgebuit, sterk doen toenemen. De autoriteiten doen er nauwelijks iets tegen, aldus de ILO. Komende woensdag komen de ministers van Arbeid van de ILO-landen naar Genève om zich over de problemen te buigen.

‘Verschijnsel kinderarbeid groeit snel’

BRUSSEL (AP) — Het verschijnsel kinderarbeid groeit zo snel dat het uit de hand begint te lopen. Op dit moment verrichten, vooral in de Derde Wereld, zo'n 200 miljoen kinderen veelal smerig en gevaarlijk werk. Dat zegt het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen in het gisteren uitgebrachte rapport *No time to play*.

De organisatie wijst erop dat in India kinderen van zeven jaar werkzaam zijn in glasblazerijen, dat achtjarigen in de Dominicaanse Republiek suikerriet kappen en dat in Mauretanië slavenhandel bestaat in kinderen die door kamelendrijvers worden ontvoerd.

Bill Jordan, algemeen secretaris van het IVVV, pleit voor maatregelen op wereldwijd niveau tegen het verschijnsel, zoals speciale clausules tegen kinderarbeid in wereldhandelsovereenkomsten. Jordan signaleert, dat steeds meer westerse bedrijven via onderaannemers in Azië, Latijns-Amerika of Afrika gebruik maken van kinderarbeid. Hij roept de werkgevers op om samen met vakbonden en regeringen de strijd tegen de uitbuiting van kinderen aan te binden.

Kinderarbeid *VK 13-6*

Wat lees ik in uw krant van dinsdag 11 juni: in Groningen gaan onder de ludieke naam 'Z-teams', kinderen van 9-13 jaar, die opeens jongeren genoemd worden, voor vijf gulden per middag, ja u leest het goed, het zwerfveul in de stad opruimen.

Hoczo bemoeien wij ons met kinderarbeid in de derde wereld? Een stad als Groningen, met een kennelijk falende dienst van Openbare Werken, moest zich schamen om kinderen uit die leeftijdsgroep op zo'n schandalige manier aan het werk te zetten!

WASSENAAR

Cécile Wolfensberger Fijnaut

Mexicaanse overheid sluit ogen voor straatkinderen

Van onze correspondenten
Katrien Gottlieb *NVHN 11-6*

MEXICO-STAD — Edith (9) dacht dat het op straat leuker was dan thuis. Haar vader en moeder konden het niet meer met elkaar vinden. Ze schreeuwden voortdurend en hadden weinig aandacht voor hun dochtertje. Pas toen ze op een dag niet meer thuis kwam, werd haar moeder voor het eerst ongerust. Zo ziet Edith het. Middenin het oude, drukke centrum van Mexico-stad sliep ze een maand lang met leeftijdsgenootjes in windstille portieken. Eten vonden ze genoeg in de tientallen winkels. Heel makkelijk, eentje leidt de winkelbediende af en de ander stopt z'n zakken vol.

's Avonds, als alle rolluiken dicht zijn en de straten toebehoren aan dieven, inbrekers en nachtbrakers, was Edith wel eens bang. Vooral voor de politie. Daar moet je het meest voor uitkijken. Ze trappen, spugen op straatkinderen en laten ze eerst even 'afkoelen' in een kale cel op een onvriendelijk bureau. In een recente enquête onder schoolgaande kinderen kwam de politie er niet best af. Erger dan ratten. Lach vriendelijk tegen een agent en neem dan zo snel mogelijk de benen, was het meest gehoorde com-

mentaar.

Edith is een verlegen meisje. Sinds zeven maanden woont zij samen met tweehonderd andere kinderen in een oude parfumbabriek onder toezicht van de zogenaamde Ministerios de Amor; een christelijke civiele organisatie die met inmiddels zeven onderkomens voor dakloze jongeren tot een van de grootste in Mexico behoort.

Het huis in de Avenida Republica Argentina, op steenworp afstand van het Nationale Paleis, ging in 1992 open. Leonie Mendoza (publieke relaties) vertelt dat vooral na de economische crisis van 1994 het aantal kinderen is gestegen. Ieder jaar wordt om een grote verscheidenheid aan redenen 7 procent meer kinderen dakloos; jongens en meisje tussen de 5 en 18 jaar, blootgesteld aan geweld, vroege, ongewenste zwangerschappen, gezondheidsproblemen en andere drama's. Over hoeveel straatkinderen het in werkelijkheid gaat, weet niemand. „Heel veel”, zegt Leonie Mendoza. De overheid tast in het duister, „die willen het waarschijnlijk liever niet weten”.

Pilletje

David (18) woonde vanaf z'n

zevende op straat in de staat Veracruz. Hij dronk veel en voelde zich opeens zo slecht dat hij besloot z'n leven te veranderen. In Mexico-stad dacht hij, daar zou alles beter gaan. David kende niemand in de stad maar sloot vriendschap met een paar jongens. Of hij ook drugs wilde gebruiken. Ze gaven hem een pilletje en nog wat. Wat had hij te verliezen? Zo verliepen de volgende twee maanden totdat een mevrouw hem aansprak en vroeg of hij niet in een tehuis wilde wonen. Daar, niet zover van het dak waarop David meestal sliep, in Avenida Republica Argentina, bij Ministerios de Amor.

Na zessen waarschuwt de taxichauffeur hier beter niet meer over straat lopen. Het tehuis ligt net over de grens van het redelijk kosmopolitische historische centrum en het volkse getto Tepito. De meeste mensen wonen in armzalige onderkomens en balanceren economisch gezien op de rand van de afgrond.

In Tepito huist ook de kern van de smokkelhandel. De buurt ziet eruit als een grote openluchtmarkt, alles is er te koop, van plastic keukengerei tot de hoogste stereotoren. De kraampjes langs de kant van

de weg of in grote hallen liggen volgestouwd met zogenaamde 'fayuca', smokkelwaar, daar gebracht door 'fayuceros'.

Boek

Aan het eind van een lange gang in Ministerios de Amor zit een agent, meestal kortweg 'poli' genoemd. Hij noteert in een groot boek wie het pand binnenkomt en verlaat. Poli komt zelf van de straat en woont al meer dan zes jaar in dit tehuis. „Ik was er slecht aan toe”, vertelt hij, „verslaafd aan het snuiven van lijn en hallucinerende middelen. Tot mijn nek in de kleine criminaliteit. Nu gebruik ik niks meer.”

De kinderen mogen, als er geen activiteiten zijn waar ze aan mee moeten doen, naar buiten als ze voor het donker weer terug zijn. Wie langer dan een dag wegblijft, wordt toegesproken of de toegang tot het tehuis ontzegd. Niet iedereen houdt het na een 'vrij' leven op straat uit binnenshuis. Juan (7) is een nieuwkomer. „Ik ben hier al zeven dagen”, zegt hij. „Vier”, corrigeert zijn meester die hem met zachte hand het klaslokaal weer probeert in te duwen. Juan wijt niet. „Laat me los”, roept hij. Of Juan blijft? De meester grijpt het rebellerende kind aan z'n truitje vast. „Als God het wil.”

Op de eerste verdieping in het kantoor werken bijna uitsluitend vrijwilligers. Het tehuis kan bestaan dankzij

maandelijke giften. Het is er donker en nogal vies, maar de secretaresses compenseren de omgeving met hun zonnige humeur. In de aangrenzende wachtkamer zitten vier dof uit hun ogen kijkende kinderen. Ze zijn pas aangekomen, krijgen een intake-gesprek en worden vervolgens ingeschreven.

Op de bank ligt een zieke. Rosa heeft de verpleegster al een paar keer gebeld. Maar ze is er nog steeds niet. „Haast je”, hoor ik haar zeggen aan de telefoon. „Hij ziet zo bleek.” „Ze zullen je om geld vragen”, zegt ze tegen mij als een paar kinderen mij een rondleiding door het gebouw aanbieden. „Niet geven hoor.”

De trappen — de lift doet het allang niet meer — zijn spiegelglad, een straal water klettert vanaf de bovenste verdieping naar beneden. Een loodgieter is bezig een lek in de afvoer te repareren. Geld voor onderhoud is er nauwelijks, het pand zou opnieuw geveerd moeten worden. Goed schoongemaakt wordt het gebouw ook niet, iemand trekt een dweil achteloos achter zich aan maar ziet het spoor gemorste soep niet. Alle deuren zijn op slot, eenmaal de slaapzaal verlaten, kan een kind pas weer naar binnen als iedereen klaar is met de verschillende dagtaken.

Op de meisjes-slaapzaal liggen vrijwel alle bedden vol met poppen en beertjes. Laatst tijdens Kerst werd een diner met

cadeautjes gegeven voor drie-duizend straatkinderen. Zondag is bezoekdag, dan komen de vaders en/of moeders van kinderen die nog in hen geïnteresseerde ouders hebben. En die nemen ook wel eens een verrassing mee.

In de crèche voor de kleintjes, heerst een uitgelaten sfeer. "We zijn er gelukkig vaak op tijd bij", zegt een van de leiders. "Kinderen die te lang op straat hebben geleefd, kunnen hier heel moeilijk wennen. De kleintjes, tussen de 2 en 6 jaar, komen niet allemaal van de straat. Sommigen zijn hier gebracht door hun moeders, ooms, tantes of grootouders.

Armando, bijvoorbeeld, ze waren thuis met z'n achten, drie van zijn broers wonen net als hij aan de Avenida Republica Argentina. Zijn zusjes zijn naar een tehuis van de gemeente gebracht. "Mijn moeder woont nu met een of andere oom", zegt Armando (7). Het is niet helemaal duidelijk of het een familielid betreft omdat het woord 'tio' voor elk persoon van het mannelijk geslacht wordt gebruikt. Ik probeer nog, 'een broer van je vader.' "Un tio", antwoordt de jongen. Alleen de oudste is nog bij z'n vader. Nee, die ziet hij nooit. Z'n vader dronk en sloeg. Het kan hem allemaal niet veel meer schelen.

In de keuken, de kokkin ver-

ontschuldigt zich voor de chaos - "We zijn alles opnieuw aan het indelen" - ligt het provisorische aanrecht vol met grote aardappelen die een voor een hardhandig door een snijmachine worden geduwd, letterlijk voor een weeshuis. De pannen om de aardappelen in te koken, zijn zo groot dat ze onmogelijk onder de kraan gevuld kunnen worden. Via een dienblad loopt het water eerst in een teil op de grond en wordt dan overgeheveld.

Eerst waren het er maar drie, maar tijdens de rondleiding heeft een sleep van kinderen zich achter ons aangesloten. Zo nu en dan valt er weer iemand af, in de kraag gegrepen wegens spijbelen. "Het is moeilijk", zegt de directrice van de lagere school, "ze op hun stoel te houden. Terwijl anderen er juist weer niet van af te krijgen zijn." We kijken door een raampje de tweede klas binnen. Zeker drie van de twaalf kinderen hangen over hun tafel heen. Of slapen. Wat opvalt is de tolerantie van de leerkrachten, ze weten uiteraard met welke voorgeschiedenissen ze te maken hebben. Gaan amicaal met hun leerlingen om.

Tomas (12) komt naast me zitten op een heel klein bankje buiten het klaslokaal. Een jongetje van een jaar of vijf kruipt dicht tegen me aan en pakt mijn hand. Hij woont al twee jaar in het tehuis. Van de vijf broers werd hij altijd geslagen. "Mijn vader mocht me niet. Overal had hij aanmerkingen op en gaf me straf als ik niet goed geveegd had." Hij hield het niet meer uit thuis en liep weg. Op straat sloep hij in een zelf gefabriceerd huisje van hout en karton. Met auto's wassen verdiende hij een paar pesos.

Bendes

Net zoals veel kinderen die op straat leven raakte hij verslaafd aan drugs en aan het snuiven van lijn. Hij sloot zich aan bij de Patos Locos (De Gekke Eenden), een bende, en later bij Los Drogos (De Drugs). Zijn fantasie neemt hem mee: "We stonden steeds telefonisch met elkaar in contact. Een vriend die in een fabriek werkte, had onze kleren aan de binnenkant van een kogelvrije voering voorzien." Met een Magnum 45 overvielen ze eens een winkel. Hij doet voor hoe ze de winkelbediende in de houtgreep namen, een speciale tik in de nek gaven zodat hij bewusteloos raakte en het magazijn leeghaalden. Ja, hij heeft wel eens drie maanden in de gevangenis gezeten, "dat hoorde erbij".

Daarna werd hij naar de Ministerios de Amor gestuurd. Eerst voelde hij zich nogal ongemakkelijk tussen vier mu-

ren. Bovendien dacht hij hier ook nog wel drugs te kunnen gebruiken. Kreeg ernstige ontwenningsverschijnselen en wilde trouwens ook niets van de Heer weten. "Welke God?" Twee van zijn vriendjes ontsnapten, maar Tomas bleef. Hij is nog wel vaak teruggegaan naar het hoofdkwartier van zijn bende. "Ik voelde me verantwoordelijk voor de anderen, twee van mijn maatjes zijn dood." Tevergeefs probeerde hij nog een paar Patos Locos met zich mee te krijgen. Tomas is een schoolvoorbeeld van een hoefje op het rechte pad. Hij heeft er alles voor over om dokter te worden. "Kan ik gaan?", vraagt hij. "De les is nog niet afgelopen."

Ongeloofwaardig

Ik blijf alleen achter met Jesus (9) en z'n mango-lolly. Zijn hoofd is te groot in verhouding tot zijn lichaam. Hij zit onder de litlekens. "Heeft mijn stiefmoeder gedaan, ze gooide een fles naar me." Jesus vertelt even onbewogen dat hij op driejarige leeftijd gestolen werd. "Wat schrijf je?", zegt hij, "het lijkt wel Chinees. Oh, Nederlands." Dan was het goed, want Nederlands dat begreep hij wel een beetje.

Een vrouw had hem geblinddoekt toen hij aan het schommelen was in een speeltuin. Zijn verhaal rammelt aan alle kanten. Maar meestal is wat deze kinderen hebben meegeemaakt nou eenmaal te ongeloofwaardig voor woorden. Vier jaar later liep Jesus weg. Kon hij zich z'n derde jaar herinneren? Wist hij de weg naar huis dan? Het kostte hem enige moeite, in de tussentijd sloep hij verwarmd door een hond aan de achterkant van een groot warehouse. Eenmaal thuis hoorde hij dat z'n moeder dood zou gaan aan kanker. Ze heeft hem nog naar de Avenida Republica Argentina gebracht. "Ik voel me wel eens verdrietig", zegt hij, "dan wil ik naar huis. Maar dit is mijn thuis."

Een groot percentage slaagt volgens Leonie Mendoza. Of hun dromen stuk voor stuk uitkomen, betwijfelt ze. In ieder geval krijgen de kinderen die blijven een lagere-schoolopleiding en kunnen met behulp van het tehuis ergens anders verder leren.

Beneden in de feestzaal staat het volume van een getto-blast helemal open. "Yo si tengo mama" (Ik heb wel een moeder), zegt een jongen die nogal stilletjes aan de rondleiding meedeed ongevraagd en loopt verder. De avond is allang gevallen. In het kantoor ratelen de telefoons. Poli schrijft het uur van mijn vertrek op. "En, hoe vond je het? Zagen maar meer kinderen het licht."

Ton hulp voor straatkinderen

AMSTERDAM 6+6 24-6
Minister Pronk voor Ontwikkelingssamenwerking stelt 100.000 gulden beschikbaar voor de problematiek van straatkinderen.

De bewindsman zei dat zaterdag in Amsterdam bij gelegenheid van de „Europese conferentie over straatkinderen wereldwijd". De ton subsidie is voor het recent opgerichte Europese netwerk voor straatkinderen. (ANP)

Ook in rijke landen meer kinderarbeid

GENÈVE - Meer dan dertien procent van de kinderen in de wereld werkt. Dit blijkt uit een rapport van de internationale arbeidsorganisatie ILO dat vandaag is gepubliceerd.

De VN-organisatie stelde vast dat 73 miljoen kinderen tussen tien en veertien jaar werkzaam zijn in mijnen, fabrieken, de landbouw of in de prostitutie. Als jongere kinderen en meisjes die in het huishouden werken daarbij worden opgeteld, zijn er honderden miljoenen werkende kinderen.

Kinderarbeid komt het meest voor in de Derde Wereld, maar ook in de landen van het voormalige Oostblok maakt het verschijnsel opgang sinds de overgang van een geleide naar een vrije economie.

Ook in de industrielanden werken kinderen, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten. Daar leidt de snelle groei van de sector dienstverlening, deeltijdwerk en de vraag naar flexibel in te zetten arbeidskrachten tot toeneming van kinderarbeid, aldus de ILO.

Naar schatting worden honderden miljoen kinderen gedwongen te werken. Van de Afrikaanse kinderen in de leeftijdsgroep van tien tot veertien jaar werkt ruim 26 procent, wat overeenkomt met een aantal van 22,6 miljoen. In Mali, Burkina Faso, Uganda en Niger werkt bijna een op de twee kinderen uit de bovengenoemde

leeftijdscategorie. In Zuidoost-Azië zijn het er in totaal 44,6 miljoen (13 procent). In Zuid-Amerika gaat het om 10 procent ofwel 5,1 miljoen kinderen van tien tot veertien jaar.

De 173 landen die lid zijn van de ILO, vergaderen vanaf tot 20 juni in Genève over mogelijkheden een einde te maken aan het verschijnsel kinderarbeid. Michel Hansenne, algemeen directeur van de ILO, deed de oproep om met alle mogelijke middelen tegen het verschijnsel te strijden.

"De werkende kinderen van vandaag zijn de ongeschoolde volwassenen van morgen, voor altijd in de val van de armoede," aldus Hansenne.

De ILO ziet een groot probleem in het fenomeen kinder-slavernij. Steeds vaker komt het voor dat in een arbeidscontract met een volwassene ook het werk voor diens kind wordt verplicht of dat een kind in ruil voor een loonvoorschot mee gaat werken. Tientallen miljoenen kinderen hebben te maken met deze vorm van slavernij, aldus de ILO.

De VN-organisatie noemt de toeneming van de kinderprostitutie 'bijzonder afschuwwekkend'. De angst voor aids heeft de vraag naar minderjarige prostituees sterk doen toenemen. De autoriteiten doen daar nauwelijks iets tegen, aldus de ILO.

(AP, Rlr, DPA)

Miljoenen kinderen moeten werken

GENÈVE - Over de hele wereld werken miljoenen kinderen voor een hongerloontje in mijnen, fabrieken, de landbouw of in de prostitutie. Het werkelijke aantal is niet te becijferen, maar van de jongens en meisjes tussen de 10 en 14 jaar werkt 13,2 procent. Dat komt overeen met zeker 73 miljoen kinderen, zo staat in een rapport van de ILO, de Internationale Arbeidsorganisatie van de Verenigde Naties.

De 173 landen van de ILO

vergaderen op dit moment in Genève over mogelijkheden een einde te maken aan het verschijnsel kinderarbeid. Michel Hansenne, algemeen directeur van de ILO, deed de oproep om met alle mogelijke middelen tegen het wereldomvattende verschijnsel te strijden. "De werkende kinderen van vandaag zijn de ongeschoolde volwassenen van morgen, voor altijd in de val van de armoede", aldus Hansenne.

Naar schatting worden hon-

derden miljoenen kinderen gedwongen te werken, het meest in Afrika en Zuid-Oost-Azië. Van de Afrikaanse kinderen in de leeftijdsgroep van 10 tot 14 jaar werkt ruim 26 procent, wat overeenkomt met een aantal van 22,6 miljoen. In Mali, Burkina Faso, Uganda en Niger werkt bijna één op de twee kinderen uit de bovengenoemde leeftijdscategorie. In Zuid-Oost-Azië zijn het er in totaal 44,6 miljoen (13 procent). In Zuid-Amerika gaat het om tien

procent ofwel 5,1 miljoen kinderen van tien tot veertien.

Kinderarbeid komt het meest voor in de Derde Wereld, maar ook in de landen van het voormalige Oostblok maakt het verschijnsel opgang. Deskundigen schrijven dat toe aan de overgang van een geleide naar een vrije economie. Ook in de industrielanden werken kinderen, bijvoorbeeld in de Verenigde Staten, waar de snelle groei van de sector dienstverlening, deeltijdwerk en de vraag naar

flexibel in te zetten arbeidskrachten alleen maar bijdragen aan groei van de kinderarbeid.

De VN-organisatie noemt de toename van de kinderprostitutie 'bijzonder afschuwwekkend'. De angst voor aids heeft de vraag naar minderjarige prostituees, die door hun werkgevers alleen maar worden uitgebuit, sterk doen toenemen.

Overmorgen komen de ministers van arbeid van de ILO-landen naar Genève om zich over de problemen te buigen.

Marta's longen zijn kapot van as en rook

De rijkste 10 procent van de Brazilianen hebben 51,3 procent van alle bezit in handen; de armste 20 procent bezitten slechts 2,1 procent.

"Hier hebben we tenminste werk", zegt Maria Geralda de Souza, de vrouw van Manoel Souza, terwijl ze pequi-noten kookt in een oud Texaco motorolie-blik op een leren komfoor. Meer dan een handvol noten heeft het gezin vandaag niet als middagmaal. "Stel dat we hier weg zouden gaan. Dan wordt het nog erger. We zouden niets kunnen doen. We zouden allemaal verhongeren."

Volgens Luiz Antonio Chaves, voormalig hoofd van het departement van arbeid in Montes Claros blijkt uit de nieuwe omvang van de arbeidsinspectie hoe sterk de banden tussen planters, staalfabrikanten en plaatselijke autoriteiten zijn. Slechts negen ambtenaren en één auto zijn beschikbaar voor het signaleren van misstanden in de 50 gemeenten en 30.000 vierkante kilometer eucalyptusplantages (een oppervlakte zo groot als Nederland) in het noorden van Minas Gerais, aldus Chaves.

Onderzoek naar slavernij is een ondankbare taak. De meeste arbeiders durven geen klachten in te dienen en de personen tegen wie een onderzoek dreigt, worden doorgaans ingelicht door tipgevers bij de overheid zelf. "Het is gewoon te dat planters de houtskoolkampen re-gelmatig verplaatsen om te voorkomen dat ze worden betrapt", vertelt Chaves.

Chaves werd eind 1994 overgeplaatst, naar zijn regio had veroordeeld. Het bureau van de burgemeester van Montes Claros wilde geen commentaar geven.

Door eucalyptusbos wordt de bodem in twee, drie oogsten geheel uitgeput, en daarom kopen en rooien landeigenaren enorme stukken grond rijk aan oorspronkelijke vegetatie om de houtskoolproductie op peil te kunnen houden. Als dit proces doorgaat zou het noorden van Minas Gerais binnen twintig jaar kunnen veranderen in een grote dorre woestijn, zo vreesde de milieubeweging.

Maar de toekomst betekent maar weinig voor Marta Rocha, die zich op de le-nen vloer van haar hut te slapen legt met haar moeder, haar 17-jarige zuster Regina en haar broertje Jefferson van vier.

Middernacht. De wind buiten loeit in de eucalyptusbomen en ruikt aan de hode-regelmatige ademhaling van haar kleine broertje die in haar armen ligt te slapen. Marta heeft geen illusies, geen school om morgen heen te gaan. Ze heeft vier uur om te slapen. Vier uur waarin ze het bran-den in haar longen niet voelt. Vier uur om de zwarte bonen en het tapioca-meel te vergeten die haar baas die dag niet heeft meegebracht.

© Reuters. Vertaling: René Kijperstoek

loon hout hakkt, land ontgint voor boom-aamplant en bij de ovens werkt.

"Ze zeiden dat ik een bonus zou krij-gen, maar toen ik vroeg wanneer, kreeg ik dit van de 'kat'", zegt de jongen, en draait zich om om de verse littekens te laten zien die zich over zijn rug kronkelen — ver-oorzaakt door een ketting.

"Die jongen", zegt Vieira, "is ongeveer tien. Deze kinderen worden gescheiden van hun ouders, die waarschijnlijk ergens ver weg in een ander houtskoolkamp werken. Het jongste kind dat ik hier heb gezien was vijf jaar oud."

Nog een jongen, Amadeos de Souza (15) komt te voorschijn uit de rookwol-ken bij een oven, hinkend als een zieke ooielaar. Het is met geen mogelijkheid te zien of hij blank of zwart is, zo dik zit de roet op zijn uitgedroogde huid. "Mijn voeten slapen," zegt Amadeus. "Ik heb zo lang met blote voeten over hete kool gelopen dat ik niet meer voel waar ik op loop. Het gevoel komt was weer terug als we in het veld werken, in het plantsei-zen."

'Het jongste kind dat ik hier heb gezien, was vijf jaar oud'

Vieira legt uit dat tijdens het plantsei-zen, van mei tot augustus, de jongens en meisjes in de puberteit vaak van hun ge-zin worden gescheiden, ten dele omdat het werk lichter is. "Maar dat is niet de enige reden waarom dat gebeurt", zegt Vieira. "Als ze uit het wakend oog van hun ouders zijn, worden ze vaak in de vel-vrachtwagenchauffeurs."

De recente explosieve toename van de berichten over slavernij lijken te passen in een tweetalgeloofwaardige tendensen: het toegenomen besef dat gedwongen arbeid bestaat en de zich verbredende kloof tus-sen arm en rijk. Nu, een decennium nadat er in 1985 een einde kwam aan de militair-re dictatuur, besteedt de Braziliaanse pers meer aandacht aan het probleem. Samen met de stijgende organisatiegraad onder landarbeiders heeft dit bijgedragen tot de explosieve toename van het aantal meldingen.

Intussen is de inkomensongelijkheid verergerd. Volgens een rapport uit 1995 van de Wereldbank had Brazilië de grootste inkomensverschillen ter wereld.

reedschap. Alleen hij kon hun verlof ge-ven om iets anders dan het dagelijks werk te doen, zoals een dokter bezoeken.

Souza, tandeloos en met een huid waar de rook is ingebakken, bezit alleen een korte kaki broek, een broekriem gemaakt van schoenveters en een paar gummisan-dalen. De sandalen zijn het enige schoei-sel in het gezin. Tijdens het bezoek van een journalist spreekt hij eerst behoed-zzaam, omdat zijn baas hem heeft gezegd zijn mond te houden. Maar weldra ont-spannt hij zich, laat zijn lading hout vallen en haalt een kartonnen doos met loon-strookjes te voorschijn.

De loonstrookjes, een verzameling oude enveloppen, blocnote-blaadjes en servetten, laten zien dat zijn gezin in een recente maand 191,- heeft ver-diend voor vier vrachtautoladingen houtskool van ruim 54 kubieke meter elk. De marktprijs voor een kubieke meter houtskool is ongeveer 55 gulden.

Maar Souza is niet zo goed in rekenen. Hij stelt zijn leeftijd op 'ongeveer 49'. Hij kan niet lezen of schrijven en ondertekent alle reëuties die zijn baas hem geeft met een wiebellijntje. Bezwaar maken durft hij niet.

Uit weer andere papieren blijkt dat hij 29 gulden heeft betaald voor een blik bak-olie, ruim 20 voor een zak noedels en 34 gulden in rekening gebracht voor kost en inwoning, met als gevolg een negatief sal-do van 387 gulden over die maand. Zo hadden Souza en zijn gezin na 25 maan-den werken een schuld opgebouwd van rond 1900 gulden. Hoe kon dat?

"Ik snap het niet", zegt Souza. "Ik werk toch elke dag en slaap zowat niet. En als de kinderen dan ook nog bomen omhakken en bij de ovens werken en zo, dan begrijp je niet hoe het kan."

Een aantal kilometer verderop langs een kronkelige zandweg trof een bezoe-ker een twaalftal jongens met alleen een smerige Bermuda aan. Met ingevallen wangen en haar dat van roet aaneen was gekoekt, stonden ze op mestvorken en bijlen geleund naast bergen verkoolde stammen. Geen van hen had een arbeids-contract of een identiteitsbewijs, hoewel de wet dat vereist.

Achter hen lagen bakstenen en brok-ken leer in het rond. Een oven was de vori-gige nacht door een opeenhoping van gassen ontploft. Dit keer was er niemand gewond gemaakt, maar de jongens hadden staan trillen op hun benen.

Adesvaldo da Silva, een jongen met reënonen wiens hoofd maar net tot aan de tanden van de mestvork in zijn hand reikt, zegt dat hij al zes maanden zonder leverancier van voedsel, kleding en ge-

Ministers van Arbeid en van Sociale Zaken van de 173 landen die aangesloten zijn bij de

Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) komen vandaag in Geneve bijeen om maatregelen te bespreken tegen kinderarbeid.

Veel tientallen miljoenen kinderen werken als slaven of lijfeigenen. Zoals in de

houtskoolovens in de Braziliaanse deelstaat Minas Gerais. "Deze arbeiders worden opgebruikt en afgedankt."

Door Todd Lewan

noorden, houtzagerijen in het Amazone-gebied of houtskoolkampen in Mato Grosso de Sul of Minas Gerais.

Manoel Martiens de Souza kwam twee jaar geleden op zo'n vrachtauto uit het stadje Mirabela in Minas Gerais, met zijn vrouw, Maria Geralda, en hun drie tie-ners. De familie Souza zat aan de grond. Ze hadden in de buurtschap Bahia van zonsopgang tot zonsdondergang geslaafd als reitsnijders op een suikerplantage. Dit zou wellicht een uitweg uit de armoede betekenen.

Met nog 50 'muizen' reden ze 280 kilo-mer door gebieden vol boomstronken en rotsig, windrifer heuvels langs het dal van de rivier de Jequitinhonha, dat bij de Verenigde Naties te boek staat als een van de armste gebieden ter wereld. Even voor zonsopgang kwam de vrachtauto tot stilstand bij een eucalyptusaanplant. In het maanlicht zagen ze drie rijen bijen-korf-vormige ovens rook uitbraken.

Met lege magen werden ze recht-streks naar de ovens gedirigeerd. "De 'kat' zei ons dat we meteen al geld schul-dig waren voor de rit, het eten dat we gin-vertelt Souza. "Sommige mensen probe-ren weg te komen zonder te betalen. Ik heb ze horen afuigen door de bewakers."

Het slaapkot was niet meer dan een zwart plastic zeil op palen. Er was geen la-trine, geen elektriciteit, alleen een kleio-venje. Ze moesten regenwater drinken dat in een roestig olievat liep. Er reden geen bussen, en winkels waren er pas op twee uren reizen. De 'kat' werd de enige leverancier van voedsel, kleding en ge-

righeid, waarbij hele gezinnen worden gedwongen te werken om zo te proberen, tevergeefs, om 'leningen' van hun bazen af te betalen.

De formule is de eenvoudigste: geef een ongeteerde, uitzichtloze arbeider een baan, en betaal hem minder dan hij nodig heeft om zich in leven te houden. In veel gevallen wordt de schuld van genera-tie op generatie doorgegeven. De dwang-middelen zijn velerlei, valse arbeidscon-tracten, slaag, verkrachting of marteling door meedogenloze, gewapende voorlie-den. Ook honger is een effectieve gesel.

"Vroeger vertegenwoordigden slaven een hoge investering voor de baas, dus werd er voor ze gezorgd", zegt James Ca-vallaro, zagsman van Human Rights Watch-Americas in Brazilië. "Maar deze arbeiders worden opgebruikt en afge-dankt." Gedwongen arbeid is zo'n wijd-verbreed verschijnsel en zo verweven met de machtsstructuren in Minas Gerais dat het volgens mensenrechtenactivisten en federale aanklagers haast niet tegen te gaan is.

Per jaar produceert Minas Gerais 70 procent van de landelijke 35 miljoen kubieke meter houtskool, een bedrijfstak met 3,5 miljard dollar omzet die alle staal-fabrieken in de deelstaat, de grootste op het gebied van de staalproductie, van brandstof voorziet.

De eucalyptusplantages die de houts-kool leveren beslaan volgens cijfers van de Braziliaanse Vereniging van Kolen-producers bijna de helft van de grond in het noorden van Minas Gerais. Een se-cretaris van Paulo Campo, voorzitter van de vereniging, zei niet te willen reageren op aantijgingen van slavenhandelaars.

Volgens de Herderlijke Land-Com-missie recruteert koppelpaars ('katten'), arbeiders ('muizen') in plaatsen met veel werklozen in het binnenland, waar een baas met een loon van een gulden per uur geldt als een lot uit de loterij. Ze arriveren in vrachtwagens versierd met ballonnen en vlaggetjes en bieden via luidsprekers prachttige banen en hoge lonen aan.

Voor veel ongeteerde boerenarbe-ders klinkt het als een tombola of een spelshow van de televisie, en vaak bieden ze hun diensten aan zonder zelfs maar een tas in te pakken. Tot wel tweehon-derd mensen worden staand openge-pakt in de laadbak van een open vracht-auto. De vrachtauto rijdt vervolgens hon-dred kilometers ver, alleen stilsthoudend om te tanken en water in te nemen voor de menselijke lading.

De bestemming is gewoonlijk een sui-kerrietplantage aan de Atlantische kust, een goudmijn of een vee-ranch in het

schat het aantal op 100.000. "Alleen hier in het noorden van Minas zijn al zo'n 30.000 slaven, en 4.000 van hen zijn kin-deren", aldus Vieira, die werkt vanuit Montes Claros, een stad van 250.000 in-woners aan de rand van de bewoonde we-reld.

"Het systeem is zo ontworpen dat het noopt tot gedwongen arbeid. En wie wordt er rijk aan? Schoenfabrikanten, suikerverbouwers, ijzergieterijen en de Amerikaanse, Italiaanse en Duitse auto-fabrikanten die ons staal importeren."

Op papier is de slavernij al meer dan een-eeuw geleden afgeschaft. In 1888 on-dertkende prinses Isabel onder druk van de buitenwereld de zogenaamde Gouden Wet waarmee Brazilië als laatste westerse land de slavernij afschafte. Thans ver-biedt de wet "het onderwerpen van een persoon aan een toestand overeenko-mende met slavernij."

Maar al zijn er wel enkele bazen ver-oordeeld voor de mishandeling van werk-nemers, en al vullen rapporten over ge-dwongen horigheid de archieven bij het

Schuldhorigen werken hun hele leven om leningen af te lossen

federale ministerie van Arbeid, nog nie-mand is ooit veroordeeld voor het hou-den van slaven.

Als reactie op een stortvloed van ver-oordelingen heeft president Fernando Henrique Cardoso vorig jaar juni een commissie met ruime bevoegdheden in-gesteld die de 'hedendaagse slaven van buiters moet bestraffen. Cardoso, die Brazilië tegenover het buitenland wil la-ten doorgaan voor een moderne econo-mische mogendheid heeft 290 miljoen dollar uitgetrokken voor deze commissie die bestaat uit afgevaardigden van vijf mi-nisteries, de federale en de wegepolitie. "Helaas is de slavernij nog niet beëin-digd", zei Cardoso destijds. "Dit is vol-strekt onwettig, onmenselijk en schade-lijk voor de economie van het land."

In het Amazonegebied zijn gevallen gedocumenteerd van voorlieden in hout-hakkerskampen die arbeiders 's nachts aan bomen vastketenden of vluchtenden neerschoten. Maar meestal zijn heden-daagse Braziliaanse slaven verstrikt in een stelsel dat bekend staat als schuldho-

Marta dos Anjos Rocha (8) heeft kapotte longen van de houtskoolovens. Ze was vijf toen ze slavin werd in het kamp Grao Mogol en eucalyptusstammen in ovens van bak-steen en leem moest stapelen, waar ze worden 'gebakken' tot de houtskool waarmee de meeste hoogovens van Bra-zilië worden gestookt. Marta heeft nooit iets gehad om haar blote voeten en han-den te beschermen tegen de hete kool, geen stofbroj voor de stuwende as, geen masker of zelfs maar een doek om haar lippen en longen vrij van rook te houden.

En ze kon ook niet weg. Haar vader, José Rocha, was de baas zes weken werk-schuldig voor de verstrekte voedselant-soenen, de keet waar ze slapen, de bijlen die ze gebruikten. Haar ouders waren de gijzelaars van hun schuld. Van dageraad tot zonsdondergang zweegde Marta sa-men met haar vader, moeder en oudere zusster in deze uitloop van de deelstaat Minas Gerais. Op een dag vond haar moeder haar op haar knieën naast een houtstapel. Ze hoestte bloed op.

Nu werkte Marta niet meer in de ovens. Ze loopt ook nooit meer hard en van een eindje lopen krijgt ze al gauw flauwtes. "Ademhalen doet pijn", prevelt ze. Zelfs haar stem klinkt naar as. "Soms voelt het alsof mijn borst in brand staat."

Intussen groeit de schuld van de fami-lie Rocha door. Ze staan nu voor tien maanden werk in het krijt, door het extra heeft, plus drie nieuwe handbijlen en har-ken voor het dagelijks werk.

"Meneer, er zijn hier geen muren, maar we zijn toch gevangenen", zegt Ro-cha (43). De honger heeft bij hem zijn sporen nagelaten. Zijn huid staat strak over zijn ledematen. Zijn gele ogen luren naar buiten door een masker van roet.

"We werken al maar harder, maar de baas zegt elke keer dat we weer meer schuld hebben. En als je probeert te ver-trekken zonder te betalen, tjá, dan krijg je met de zweep, zo erg dat, nu ja, ik kan er beter over zwijgen."

Het zou een hoofdstuk uit een boek van Charles Dickens kunnen zijn, een verhaal uit de vorige eeuw. Maar de Ro-cha's zitten pas sinds vorig jaar gevangen in dit leven van lijfeigenschap. En zij zijn niet de enigen. De Britse organisatie Anti-Slavery International heeft Brazilië veroordeeld als het Amerikaanse land met de ergste misstanden op het gebied van onvrijwillige horigheid, erger dan Pe-ru, Haïti en de Dominicaanse Republiek.

Het aantal gedocumenteerde gevallen van Brazilianen die als slaven leven is van 597 in 1989 omhoog geschoten tot 25.150 vorig jaar, volgens cijfers van de Herder-lijke Land Commissie, een actiegroep ge-sponsord door de rooms-katholieke kerk.

Gabriel do Nascimento Vieira, priës-ter en hoofd van de land-commissie in het noorden van de deelstaat Minas Gerais,

Brazilië telt een half miljoen kinderen die betrokken zijn bij prostitutie, zo blijkt uit een onthutsend onderzoeksverslag van een parlementaire enquêtecommissie. Op Thailand en Cuba na is nergens ter wereld het probleem van sekstoerisme en kindermisbruik zo schrijnend.

Assepoesters van het zand

Geld. 8/6
Door Frans Lindenkamp

Volop zon, hagelwitte stranden, exotische cocktails. Wat wij een toerist meer? Tienduizenden Braziliëgangers steken echter niet alleen hiervoor de oceaan over. Ze hopen in het sambaland ook hun seksuele fantasieën te kunnen botvieren. Liefst met een jonge *mulata*, want de zwarte schone hebben een geweldige faam in bed en bovendien zijn ze makkelijk te versieren – zo menen 'kenners' althans te weten. Vooral Fransen, Italianen, Zwitsers en Duitsers komen naar Recife in het straatarme noordoosten van Brazilië. Ze dromen ervan dat hun verblijf uitmond in een hartstochtelijke tropische orgie. Elke week landt een tiental charters en dit aantal stijgt wanneer de Europese vakantieperiodes aanbreeken. In Brazilië hebben ze de bijnaam 'liefdesvluchten' verworven, want ze zitten vol met 'alleenstaande' dertigers en veertigers van het mannelijke geslacht die op jacht zijn naar een erotische verassing, hoewel ook het aantal grijzende heren steeds meer toeneemt. Een van de touroperators gespecialiseerd in dit type reizen is het Duitse Medico Flugreisen. Directeur Strasburg draait er niet omheen. Hij bevestigt dat 30 procent van zijn klanten Recife als reisbestemming kiezen juist omdat jonge 'gekleurde' meisjes daar voor het oprapen liggen. Voor de Duitser Bernd Klein – legerkorporaal van beroep – zijn Braziliaanse vrouwen de beste van de wereld. „Ze zijn goedlachs, hebben humor en geven mannen een speciale genegenheid die in Europa niet meer bestaat”, zo weet Klein, die voor het vierde jaar met zijn vrienden vakantie in Recife viert. De dag brengt hij bakkend door op het strand en de boulevard van Boa Viagem en 's avonds leeft hij zich uit in een van de talrijke discotheken. Aan vrouwelijk gezelschap geen gebrek. „Wie alleen over straat loopt, wordt om de haverklap aangesproken voor een sigaret. Het is het geijkte begin van een kennismaking”, aldus de 36-jarige Bernd, die Thailand voortaan links laat liggen. „Daar ligt seks er te dik bovenop. Thaise vrouwen zijn alleen uit op het geld.”

Geisha's

Sekstoerisme komt over de hele wereld voor, maar in het noordoosten van Brazilië heeft het een speciale dimensie. De verschijningsvorm is romantischer en op het oog minder professioneel. De 'Assepoesters van het Zand', zo worden ze in Brazilië ironisch genoemd. Met de Europese vakantieperiodes in zicht werpen duizenden Braziliaanse meisjes uit de krottenwijken van de grote kuststeden zich op als 'vakantiegeisha's' en trekken naar de boulevards en het centrum. Daar nemen zij meestal in groepjes van zes tot acht hun intrek in kleine kamertjes die voor grof geld worden onderverhuurd. De dagelijkse routine vereist dat ze in de buurt van hun klantenkring wonen. Met prostitutie schrapen ze een inkomen bij elkaar. Hun leeftijd varieert ergens vanaf twaalf tot veertien in de twintig. Voor bedragen tussen de 50 en 75 gulden bieden zij hun lichaam aan. Niet alleen aan buitenlanders, maar aan elke man die kortstondig om 'affectie' verlegen zit. Een recent onderzoek in Fortaleza toont aan dat ruim tweeduizend meisjes in deze stad op die manier overleven. Driekwart van hun klandizie is toerist. De meeste 'Assepoesters' hebben de brui

gegeven aan school. Ze zijn werkloos en aan het ouderlijk huis ontvlucht omdat het daar doffe ellende is. Allen zwijmelen bij het idee van een huwelijksreis met een Europeaan. In hun ogen zweemt iedere buitenlandse toerist in het geld. Ze smachten naar zo'n welgestelde blanke, die hen kan wegvoeren uit het uitzichtloze moeras van de armoede, die hen naar het Europa van hun dromen vliegt. Tussen al die *gringo's* in aantocht is er wellicht één die zich ontpopt tot de prins op het witte paard.

Dikke viezerik

Elke charter die landt, wordt opgewacht door een groep jonge meiden. De eerste contacten op het vliegveld, of later op het strand, strekken zich meestal gedurende de gehele vakantie uit. Jane Valeria (18) is zo'n 'Assepoester van het Strand'. Op haar dertiende werd ze seksueel misbruikt door haar stiefvader en sinds twee jaar dwaalt ze het grootste deel van haar tijd langs de waterkant. „Waarom zou ik gaan werken voor een minimumloon van 180 gulden per maand? Bovendien loop ik dan de kans verkracht te worden door m'n baas of chef, dikwijls een oude viezerik. Nee, geef mij maar het vrije leventje.” Op het brandende strand van Boa Viagem smeert ze de rug in van Roberto Lourenze – een 32-jarige Italiaanse vrachtwagenmonteur – met wie ze al een week 'verkering' heeft. Verstaan doen ze elkaar amper, maar Jane zegt dat Roberto al beloofd heeft dat hij haar vanuit Italië een ticket zal opsturen. Of hij zijn woord zal houden, weet ze niet. Dieter, een Zwitser, deed dat in ieder geval niet. Hij heeft nooit meer geschreven. Maar volgens Jane is alleen al de gedachte om naar Europa te gaan de moeite waard om Roberto te verwennen. Roberto geeft ronduit toe dat hij voor de vrouwen opnieuw naar Brazilië is gekomen: „Braziliaanse meisjes zijn teder, sensueel en ademen een intens seksueel verlangen uit. Geen enkele man blijft daar ijskoud onder.” Iedere avond gaat Roberto met Jane naar een nachtclub en daarna is het vaste prik dat ze meegaat naar zijn hotelkamer. „Niet te vroeg, want alleen de nachtportier staat mij toe met haar binnen te komen. Ik heb hem daarvoor een extra fooi gegeven”, aldus Roberto, die vertelt dat hij alle onkosten voor zijn 'vakantievriendinnetje' betaalt. In ruil daarvoor brengt zij hem niets in rekening. De inkomstenderving lost Jane op haar eigen manier op. „In de vooravond, wanneer Roberto een dutje doet, ga ik langs een paar adresjes. Maar daarvan mag hij niets weten, hoor.” Jane heeft een droom: „Ooit hoop ik een man met blauwe ogen te trouwen en een mooi huis te hebben in een Europees land waar ouders hun kinderen een toekomst kunnen bieden en niet slaan.”

Ervaring

Ondanks het schijnbaar ongedwongen karakter ervan, gaat achter de Assepoester-prostitutie wel degelijk een drama schuil. Uit een parlementair onderzoek blijkt dat de helft van de meisjes die hun lichaam aan toeristen uitlenen, tussen de 13 en 16 jaar jong is. Bij eenderde van hen gaat de eerste seksuele ervaring met een buitenlander terug tot het elfde jaar. Een op de zes meisjes weet niet wat aids is en beschermt zich praktisch niet tegen hiv en geslachtsziekten. Zo moesten twee jaar geleden in Natal bij een 12-jarig kind de

baarmoeder en eierstokken worden weggehaald, omdat de infectieziekten te ver waren voortgeschreden.

De oudere stadsmeisjes opereren individueel, maar de allerjongsten worden uitgebuut door taxichauffeurs, uitbaters van strandtenten en volgroeide straatjongens. Die werpen zich op als souteneurs, brengen de contacten tot stand en vangen het geld. Ana Vasconcelas van het Opvanghuis voor Prostituees en Behoeftige Meisjes in Recife maakt het zelfs mee dat kinderen tussen 8 en 10 jaar aan buitenlanders worden aangeboden. Om het verschijnsel te bestrijden heeft de gemeenteraad van Recife onlangs een wet aangenomen, die het hotelgasten verbiedt om met jongeren onder de 18 jaar binnen te komen. Daarvoor is toestemming van de ouders nodig.

In Salvador arresteerde de politie in maart de Duitser Gerd Wenzinger. De man diende jonge meisjes van lichte zeden op terrasjes stiekem slaapmiddelen toe. Eenmaal verdoofd, nam hij ze mee naar zijn huurhuis waar hij hen verkrachtte, seksueel martelde en pornofilms schoot. Ruim vijftig minderjarige meisjes ondergingen dit lot. Politieonderzoek wees uit dat de 53-jarige Wenzinger ooit klinisch arts was in zijn geboorteland, maar dat hij uit zijn ambt was gezet nadat hij talloze patiënten naakt met een verborgen camera had gefilmd. De maniak woonde sinds 1994 in Brazilië.

Kinderen worden in Brazilië onder talloze omstandigheden seksueel misbruikt. Incest is een wijdverspreid probleem, vooral in de krottenwijken. Op politiebureaus komt het niet zelden voor dat agenten meisjes verkrachten. En in het Amazonegebied worden minderjarigen tot prostitutie gedwongen in kampementen van goudzoekers en mijnwerkers. Vaak zijn de meisjes onder walse voorwendselen weggevoerd uit hun geboortestreek. De politie wordt met goud omgekocht om niet in te grijpen. In de binnenlanden van sommige achtergebleven deelstaten worden in bars en nachtclubs zelfs openbare veilingen van jonge maagden georganiseerd, waar bij de hoogste bieder het onbedorven meisje seksueel mag inwijden. Daarnaast verkopen tienduizenden jongeren hun lichamelijke diensten in de grote havensteden aan matrozen van vrachtschepen, terwijl ook langs de grote doorgaande wegen vele bordelen opereren met jonge meisjes. De klanten bestaan overwegend uit vrachtwagenchauffeurs.

Vloerkeed

Hoewel sekstoerisme dus slechts een klein facet uitmaakt van de seksuele uitbuiting van kinderen in Brazilië, heeft het probleem van regeringszijde volop belangstelling.

Om het sekstoerisme af te remmen, willen de autoriteiten in het noordoosten nog dit jaar in samenwerking met Unicef een campagne starten. In arriverende vliegtuigen zullen folders uitgedeeld worden, waarbij op de vakantiegegangenen een beroep wordt gedaan om niet mee te werken aan de instandhouding van het fenomeen.

President Fernando Henrique Cardoso sprak onlangs zijn walging uit over het almaar groeiende pornotoerisme. „Mijn regering zal de zon niet trachten te verduisteren met een zeef”, sprak het staatshoofd. Waarmee Cardoso aangaf dat hij het probleem geenszins onder het vloerkeed wenst te vegen. Wel waarschuwde Cardoso dat de uitroeiing van de kinderprostitutie een zaak van lange adem is: „Zonder beter onderwijs en een verhoging van de welvaart voor de allerarmste bevolkingsgroepen komt er geen verandering in deze dieprietste situatie.”

Essentieel is echter ook dat de grondwet rigoureuus wordt toegepast. Daarin staat elk seksueel contact met jongeren onder de veertien jaar omschreven als een verkrachting. De Braziliaanse justitie toont zich echter doorgaans stekeblind voor dit artikel. Rosiska Darcy – voorzitter van de Braziliaanse Raad voor de Rechten van de Vrouw – gaat een stap verder. Zij stelt voor om de namen van pornotoeristen in hun eigen land aan justitie door te geven. Of in haar ogen nog beter: in de krant te publiceren. „Het klinkt middel-euws, maar alleen de schandpaal kan een einde maken aan deze ziekelijke praktijken.”

Ieder jaar twee miljoen kinderen op seksmarkt

NVHN 8-6
ISTANBUL – Door de enorme groei van de mega-steden in de wereld neemt de prostitutie ook steeds grotere vormen aan. Op de VN-conferentie Habitat in Istanbul, waar over die verstedelijking wordt gesproken, zei Lisbet Palme, de weduwe van de vermoorde Zweedse premier Olaf Palme, dat er per jaar nu al twee miljoen kinderen tussen de vijf en vijftien jaar beschikbaar komen voor de seksmarkt.

Lisbet Palme is hoofd van de Zweedse afdeling van UNICEF. Het kinderfonds van de Verenigde Naties organiseert in augustus in Zweden een wereldcongres over de seksuele uitbuiting van kinderen. In Istanbul gaf zij daarvan voorbeelden. Voor maagden worden op clandestiene veilingen in Brazilië de hoogste prijzen betaald. Meer dan 300.000 Nepalese vrouwen zijn als seksslavin naar India gevoerd. Kinder

Op de VN-conferentie over de groei van de grote steden in de wereld, Habitat 2 in Istanbul, is gewaarschuwd voor de groei van de kinderprostitutie. Het kinderfonds van de VN, UNICEF, houdt daar dit jaar nog een conferentie over.

prostitutie(s) in Kenya worden elk jaar jonger.

„Er bewegen zich tientallen miljoenen kinderen op de seksmarkt”, zei Palme tijdens een paneldiscussie in Istanbul. Overal op de wereld neemt de seksuele uitbuiting van vrouwen en kinderen toe en deskundigen noemen als een van de belangrijkste oorzaken een explosie van de stedelijke bevolking en daarmee gepaard gaande armoede en dakloosheid.

Seksuele uitbuiting is geen Derde-Wereldverschijnsel, zeggen de deskundigen. Ook New York heeft zijn kinderprostitutie(s) en bovendien zijn Amerikanen, Europeanen en rijke Arabieren de grootste afnemers van kinderprostitutie. Brazilië, waar naar schatting een half miljoen kinderen en jongeren in de prostitutie zit, is een belangrijke bestemming van sekstoeristen. Vooral Duitse en Nederlandse mannen komen er veel, zei Thais Corral van het Braziliaanse Netwerk voor Bescherming van de Menselijke Soort.

Deskundigen hadden voorspeld dat Aziatische landen, naarmate zij zich ontwikkelen, een afname van prostitutie te zien zouden geven, zei Jet Nelson van UNICEF. „In plaats daarvan neemt het toe omdat de groeiende welvaart de prostitutie juist voedt.”

Prativa Rana, lid van het centraal comité van de Nepalese Nationale Democratische Partij, zei dat veel meisjes door werkloosheid tot prostitutie worden gedreven en dat ouders soms hun dochters verkopen om aan geld te komen. „De handel in Nepal stijgt met de dag. Er zijn 300.000 vrouwen naar India verdwenen”, zei zij. „Soms zijn zelfs de politie en de plaatselijke autoriteiten bij de handel betrokken.”

Palme zei dat een van de redenen dat mannen steeds jongere meisjes kiezen is „omdat ze geloven dat die nog niet met het AIDS-virus zijn besmet – maar dat zijn ze wel”. Bijna alle Nepalese meisjes die uit de bordelen van Bombay naar hun land terugkeren zijn HIV-positief.

Bella Abzug, een Amerikaanse politica die aan het hoofd staat van de Vrouwenorganisatie voor Milieu en Ontwikkeling die de discussie tijdens de conferentie had georganiseerd, zei: „Habitat kan niet alleen gaan over het verkeer in de grote steden. Het moet ook gaan over handel in vrouwen, de moderne vorm van slavernij die wij moeten zweren af te schaffen.”

Kinderporno in de rechtszaal HC 6-6

Den Haag – Voor de Haagse rechtbank zijn gisteren in de zaak tegen een 43-jarige Delfenaar schokkende beelden getoond van kinderporno, nadat de rechter had besloten dit materiaal bij de bewijsvoering te betrekken. De verdachte, die terecht staat voor een scala aan zedenmisdrijven, waaronder ontucht met minderjarigen en (kinder)verkrachting, maakte de opnamen de afgelopen jaren met zijn camcorder in de Filipijnse hoofdstad Manila. Op 2 juli wordt de zaak voortgezet.

Kinderseksuïeristen verdienen straf

PRIMEUR
28/6

Wie betaalde seks heeft met kinderen moet altijd worden bestraft. Daar is internationale wetgeving voor nodig, vindt *Defence for Children International*. Nu kunnen Nederlandse pedofielen nog zorgeloos naar kinderprostituees in een vakantie-land gaan zonder dat ze thuis het risico van vervolging lopen.

Henrique te Kieffe

In Australië, Duitsland, Frankrijk, Oostenrijk en Zweden biedt de wet wel mogelijkheden om kinderseksuïeristen te straffen. In Nederland kan een pedofiel pas worden vervolgd als de prostituee een aanklacht indient. "Die beperking moet worden geschrapt. Elke pedofiel is strafbaar voor zijn daad, ook zonder directe klacht", zegt Stan Meuwese, jurist en directeur van de Nederlandse afdeling van DCI. Welke straf een pedofiel verdient is moeilijk te zeggen. Dat verschilt per incident. "De preventieve werking van straffen is belangrijker. Elke pedofiel moet weten dat hij in Nederland strafbaar is. Maar acht jaar celstraf is voor mij het maximum", aldus Meuwese. Hij heeft een wetsvoorstel gemaakt om de politiek onder druk te

Een Westerse pedofiel met zijn bedgenoot voor één nacht. (Foto's: Roel Burgler)

zetten. Eind augustus is er een internationale conferentie in Stockholm (Zweden). Daar moet er een plan worden gemaakt om seksuele exploitatie van kinderen uit te bannen. "De Nederlandse regering voorziet grote problemen met het bewijsmateriaal. Het woord van de pedofiel staat vaak lijnrecht tegenover dat van het kind. In het kleine kamertje waar zich alles heeft afgespeeld zijn geen

getuigen. Bovendien zouden Nederlandse politie-agenten naar Aziatische landen moeten gaan, waar veel kinderprostituees werken. Dat maakt de vervolging makkelijker, maar het kost geld", zegt Meuwese. Het aanscherpen van de wetgeving tegen kinderseksuïerisme is ook een streven van ECPAT (*End Child Prostitution in Asian Tourism*). Deze organisatie

wil seksuele exploitatie van kinderen wereldwijd uitbannen.

Dat doet ze door afspraken te maken met de reiswereld en het publiek voor te lichten. "Sommigen denken dat seks met kinderen in andere culturen heel gewoon is. Dat is een misverstand. Bovendien besciften veel mannen niet hoe jong *young girls* zijn. Dat is behoorlijk naïef", zegt Meuwese.

KINDERPROSTITUEES IN THAILAND

De gedaanteverwisseling van jeugdcrimineel Noi

PRIMEUR
28/6

We zitten wat achteraf in de Siren Bar, voorbij het deel waar de mannelijke toeristen en de Thaise barmeisjes zich amuseren. Noi, mijn metgezel, wijst onopvallend naar een groepje oudere blanke mannen, helemaal achterin de zaal. "Pedofielen", fluistert hij.

Roel Burgler

Twee Thaise jongetjes van hooguit elf verlaten de bar. We volgen ze. Buiten is het, ondanks het late uur, nog druk. De stad Pattaya, berucht om haar seksuïerisme, leeft immers 's nachts. Langs de boulevard wachten de twee jochies. Ze kennen Noi. Hij werkt voor een project dat zich met kinderprostituees bezighoudt. Hij gaat opvallend vertrouwd met de straatjochies om, die doorgaans moeilijk te benaderen zijn. "Hij snapt ons", zegt één van hen voordat hij naar het hotel van zijn blanke 'vriend' gaat. "Hij komt zelf van de straat." Noi weet niet precies

hoe oud hij is; hij schat twintig. Zijn ouders heeft hij nooit gekend. Toen zijn pleegouders zelf een kind kregen hebben ze ook hem als pasgeborene opgegeven. "Officieel ben ik vijftien", zegt hij. "Na haar scheiding ging mijn pleegmoeder naar Bangkok. Ze liet mij bij haar moeder achter, maar die dronk te veel en sloeg me. Met de kerel met wie mijn pleegmoeder terugkwam kon ik het ook niet vinden. Dus liep ik weg en ging zwart met de trein naar Bangkok. Ik was toen zes, denk ik. Ik sliep in portieken en parken en bedelde. Later ontmoette ik een straatbende. Zo ben ik met zakkenrollen en tas-

jes pikken begonnen. We deden ook ernstiger dingen, inbreken en zo." Vervolgens kwamen de drugs. "Ik begon met lijn snuiven. Later ook stickies roken en pillen slikken, en toen heroïne. Ik ben een keer of vijf met de politie in aanraking geweest. De eerste keer voor winkeldiefstal. Ik werd in een jeugdgesticht geplaatst, maar daar ben ik weggevloden. De laatste keer was in het noordoosten van het land, maar ook daar konden ze me niet vasthouden." Noi ontmoette in Bangkok een man van een organisatie die zich met straatkinderen bezighield. "Een aardige vent. Hij heeft me naar afkickcentra gestuurd, maar zodra ik weer in Bangkok kwam begon ik opnieuw te spuiten. Op een gegeven moment besloot ik echt te stoppen, ook dankzij die man. Uiteindelijk belandde ik in een soort internaat, in

Noi veranderde van jeugdcrimineel in hulpverlener voor jonge prostituees.

een natuurgebied, ver van de slechte invloed van Bangkok. Dat was een heel bijzondere school: de leraren werden nooit boos, schreeuwden nooit, sloegen nooit. Zelfs als we agressief waren en ze verrot scholden bleven ze vriendelijk. Dat had ik niet eerder meegemaakt, dat je serieus genomen werd. Geleidelijk aan veranderde mijn houding, mijn levensinstelling. Toen ik de lagere school daar had afgemaakt, ben ik er zelfs nog een tijd als vrijwilliger gebleven." Verleden jaar kwam Noi naar Pattaya. "Nu werk ik zelf met die jochies.

Het is schandalig dat ze zich moeten prostitueren om aan geld te komen. Dat heb ik nooit hoeven doen, maar ik ken hun leven wel. Er zijn zo veel gevaren: drugs, aids, criminaliteit - en dan nog de trauma's. Ik wil hen helpen. Tenslotte ben ik ook goed terecht gekomen dankzij de hulp van betrokken mensen."

Momenteel wordt door een aantal organisaties in Nederland, waaronder Kinderen in de Knel (dat het project van Noi financieel steunt) en Stichting Kinderpostzegels, campagne gevoerd tegen kinderseksuïerisme.

TERRE DES HOMMES roept kinderprostitutie een halt toe!

Kinderprostitutie is een wereldwijd probleem. Men spreekt er schande van. Zeker. Maar daar blijft het meestal bij. Er zijn immers grotere problemen op de wereld: honger, oorlog, multinationals die over de kop gaan. Wie heeft er nog tijd voor het 'kleine leed'? Niemand, die een vinger uitsteekt naar de kinderen die hun lichaam (moeten) verkopen. Niemand? Terre des Hommes voert deze zomer een grote campagne, die de aandacht moet vestigen op de honderdduizenden (!) kinderen, die in de seksindustrie werkzaam zijn.

META DOODDE VELE KLANTEN

Een Akha-dorpje, hoog in de bergen van Noord Thailand. Met een lege blik in haar ogen zit Meta Purmia (27) gehurkt voor haar hutje. Ze voelt zich ziek en wacht. Ze wacht geduldig op haar dood. Niemand, die Meta nog kan helpen. Het meisje, met de naam die in Akha-taal 'vriendelijkheid' betekent, is zo moe; ze kan niet eens meer vriendelijk lachen. Meta heeft aids; een 'cadeautje' van een der vele buitenlandse sekstoeristen, die haar, tijdens een weekendje Bangkok, even meepikten...

Gedwongen tot prostitutie

Negen jaar was Meta, toen de vreemde mannen naar haar dorpje kwamen. Ze droegen een dikke portefeuille bij zich. Meta's moeder sprak bijna een uur lang met de aardige, vrolijke mannen. Ze zochten vlotte, jonge meisjes, serveersters voor hun restaurant in Bangkok. Meta's moeder kreeg een voorschot: 10.000 bath (650 gulden), als ze Meta mochten meenemen. Een hele dag zat Meta bij de mannen in de auto. In de grote stad was het

Meta (27) kan niet meer gered worden..... Ze heeft aids.

erg druk. Ze reden via duizend-en-één straatjes, tot de auto een duister steegje indraaide. Meta moest, langs een wiebelende ijzeren trap, ergens naar boven klimmen. En daarna een zware stalen deur door. Eenmaal binnen duwde iemand haar plots een schamel verlicht kamertje in. Daar, op een grote bank met velourskussens, zat een dikke Chinese man, zijn broek hing op zijn voeten.

Sluipende dood

Meta verloor haar maagdelijkheid toen ze negen was. Ze kreeg twee dagen, om de wond te laten genezen. Daarna begon ze met werken. Zo'n vijf mannen per dag. Met enkele meisjes van haar leeftijd zat ze opgesloten in een groot huis. Ze mocht nooit naar buiten. Ze kreeg

30 Bath per dag, waarmee ze de 'huisbaas' haar eten en drinken moest betalen. In de loop der tijd hingen vier vriendinnetjes zich aan een touw in de WC op. Meta wilde dat ook, maar durfde niet. Na 15 lange jaren werd ze ziek. Toch moest ze doorgaan met werken. Meta weet zeker dat ze vele klanten heeft gedood. Want na haar bevrijding (een politie-overval, twee jaar geleden) werd ze onderzocht. Ze bleek besmet met de sluipende dood: aids. Terug in haar dorpje wacht Meta nu tot de zon voor haar onder gaat. Even verderop speelt de kleine Apiradee (6). "Zij kan nog gered worden," zegt Meta zachjes, "ik niet meer..."

TERRE DES HOMMES HELPT

Terre des Hommes maakt zich sterk voor kinderen als Meta en Apiradee. In Zuid-Amerika, Afrika en Azië zellen talloze lokale hulpverleners, financieel gesteund door Terre des Hommes, zich in om HUN kinderen te bevrijden uit de klauwen van de genadeloze seksindustrie.

Opvang en onderwijs

Zo zijn er bijvoorbeeld in Thailand en de Filipijnen opvangcentra opgezet, om uit bordelen bevrijde kinderen veilig op te vangen. De seksbaronnen weten niet waar deze opvangthuizen zich bevinden. De kinderen komen tot rust, krijgen psychische hulp, een school- of beroepsopleiding, en keren pas terug in de maatschappij wanneer zij zich daar zelf klaar voor voelen.

Een ander voorbeeld: Hoog in de bergen, op de grens van Thailand en Birma, bevindt zich het 'dorpje van Sompop', waar 400 meisjes die in de prostitutie dreigden te geraken, net op tijd werden opgevangen.

Met toestemming van hun ouders (vaak zelf prostituees of verslaafd aan opium of heroïne) genieten de meisjes in het dorpje een beschermde jeugd, totdat zij 17 jaar zijn en voor zichzelf kunnen zorgen. Indien er voldoende financiële middelen beschikbaar komen, kan ook een meisje als Apiradee hier worden opgevangen.

Apiradee (met haar broertje), Akha-meisje uit Noord Thailand, kan nog wel gered worden.

Vervolg sekstoeristen

Terre des Hommes maakt zich ook hard voor een strenge wetgeving jegens sekstoeristen. Commerciële, seksuele uitbuiting van kinderen wordt ondermeer in stand gehouden door het almaar toenemende sekstoerisme vanuit het westen. Niet alleen in de landen waar de kinderprostitutie plaatsvindt, ook in hun eigen thuisland moeten de sekstoeristen vervolgd worden voor de misdaden die zij elders hebben begaan.

terre des hommes

HELP MEE!

Giro 25 25 25 o.v.v. 'Stop Kinderprostitutie'
Voor meer informatie, bel: 06 - 300 170 (44 ct.p.m.)
Terre des Hommes, Van Speijkstraat 3, 2518 EV Den Haag.

tekst en foto's: Gielkes van Aartsen

Pia (9): Sekstoerist Lennart had ook met mij contact

TR 8/6

door Joop Bouma

MANILLA, AMSTERDAM - De twee Filipijnse meisjes die in hun land strafklachten hebben ingediend tegen de Nederlander Lennart van E. wegens seksueel misbruik, zijn bereid hun belastende verklaringen te herhalen tegen de Nederlandse justitie. Zij zeggen dat in een interview vandaag in Trouw.

Het jongste meisje, Pia (9), vertelt dat Van E. wel degelijk met haar seksuele contacten heeft gehad, hoewel Van E. dit zelf ontkende. In een vraaggesprek twee weken geleden in Trouw zei Van E. dat hij op de Filipijnen uitsluitend opgetrok met Marlyn (14), van wie hij aanvankelijk dacht dat ze zeventien was. „Ik heb me over dat meisje (Pia) wel ongerust gemaakt”, aldus Van E.

120 pesos

Pia verklaart vandaag in Trouw: „Hij (Lennart van E.) begon me onmiddellijk uit te kleden en kuste me op alle plekjes van mijn lichaam. Hij vroeg me ook met zijn penis te spelen. Ik deed dat, tot ook hij klaarkwam. En toen was 't allemaal voorbij. Tante Lani (de bemiddelaarster) kwam binnen, ik zag hoe Thomas haar in de badkamer geld gaf. Ik kreeg 120 pesos van tante Lani.”

De twee meisjes worden momenteel op last van de het Filipijnse departement voor sociale zaken gedwongen verpleegd in een klooster, waar nog een veertigtal slachtoffers van kinderprostitutie en incest verblijft.

In het vraaggesprek zegt een Filipijnse rechter over Van E.: „Ik zou hem, als hij niet was ontsnapt, ter dood hebben veroordeeld wegens verkrachting van minderjarigen. Onze president Ramos noemt kinderprostitutie *the national disgrace of the Philippines*, de nationale schande. Wij moeten hier met harde hand tegen optreden.”

Nederlandse afdelingen van internationale organisaties voor kinderrechten hebben bij Sorgdrager de afgelopen maanden sterk aangedrongen op overbrenging van het dossier in de zaak-Van E. naar Nederland. Ze willen dat ook hier sekstoeristen die in landen als Thailand en de Filipijnen kinderen misbruiken, strafrechtelijk worden vervolgd.

Klacht

Seksueel misbruik van een jeugdige tussen 12 en 16 jaar is in Nederland alleen vervolgbaar als er door het slachtoffer een klacht wordt inge-

diend. In het geval van Pia kan vervolging zonder meer plaats vinden, ook zonder klacht. Maar Marlyn zal volgens de letter van de wet tegenover een Nederlandse politiebeamte aangifte moeten doen tegen Van E. Minister Sorgdrager (justitie) kan besluiten een Nederlandse politie-ambtenaar of een onderzoekscommissie

Nederland loopt achter met wetgeving op terrein sekstoerisme

naar Manilla te sturen om de verklaringen van beide meisjes op te nemen.

Nu de Filipijnse justitie het strafdossier tegen Van E. heeft overgedragen aan de Nederlandse ambassade in Manilla, staat in beginsel de weg vrij voor justitie in Den Haag om een eigen onderzoek te beginnen tegen Van E. „We zullen eerst moeten bekijken hoe omvangrijk dat dossier is. Het is in ieder geval nog niet in Nederland”, aldus gisteren een woordvoerder van het ministerie Justitie. Het dossier zal door buitenlandse zaken

worden overgedragen aan de afdeling interne rechtshulp van justitie. Vervolgens komt het in handen van het openbaar ministerie in het arrondissement Den Haag, waar wordt bepaald of er een gerechtelijk vooronderzoek komt.

Voorwaarde

Volgens Sorgdrager biedt het Nederlandse Wetboek van strafrecht de mogelijkheid sekstoeristen in eigen land te vervolgen, op voorwaarde dat het feit waarvan ze worden beschuldigd naar Nederlands recht als misdrijf is gekwalificeerd en strafbaar is in het land waar het gepleegd is. (artikel 5, lid 1, sub 2, Wetboek van strafrecht). De zaak tegen Van E. lijkt aan die voorwaarde te voldoen.

Nederland loopt vergeleken met een aantal landen achter voor wat betreft de zedenwetgeving op het gebied van sekstoerisme. Sommige landen hebben de wet jaren geleden al aangepast om doelmatig te kunnen optreden tegen sekstoeristen. Australië heeft in de *Amendment Act 1994* een bepaling opgenomen dat *Child Sex Tourism* waarbij kinderen onder de 16 jaar zijn betrokken, strafbaar maakt.

In juni vorig jaar werd in Zweden voor

het eerst een sekstoerist veroordeeld voor seksueel misbruik van een jongen in Thailand. De 63-jarige man kreeg een gevangenisstraf van drie maanden opgelegd. Hij had maximaal vier jaar kunnen krijgen.

De vervolging in Zweden is gebaseerd op een wetsartikel dat sterke overeenkomsten vertoont met het Nederlandse wetsartikel. Het enige verschil is dat het feit waarvan de sekstoerist wordt verdacht niet per se in Zweden ook als een misdrijf hoeft te gelden.

Waarheidsvinding

In een uitvoerig antwoord dat Sorgdrager in juli vorig jaar gaf op Kamervragen van Rouvoet en Stellingwerf (RPF) merkte zij wel op dat een zaak tegen een sekstoerist op praktische hindernissen kan stuiten. „De bewijsvergaring bij verdenking van in Nederland gepleegd seksueel misbruik, is vaak al lastig. Ik wijs in dit verband op de problemen die kunnen optreden bij de waarheidsvinding, met name rond de betrouwbaarheid van verklaringen. Ook gaat het vaak om één tegen één-situaties, waarin verdachte en slachtoffer tegengestelde verklaringen afleggen.” Die hobbels kunnen ook opduiken in een strafzaak in het buitenland.

Manila vraagt om vervolging ^{NRC} van Nederlander

DEN HAAG, 1 JULI. De Filippijnen hebben Nederland gevraagd een Nederlander te vervolgen die ervan wordt verdacht twee minderjarige Filippijse meisjes seksueel te hebben misbruikt. Dit heeft het ministerie van Justitie vanochtend bekendgemaakt. De verdachte, de 24-jarige L. van E., is naar Nederland teruggekeerd terwijl de Filippijse justitiële autoriteiten al waren begonnen met de strafvervolging. Minister Sorgdrager (Justitie) heeft de zaak in handen gegeven van het openbaar ministerie in Den Haag. Een woordvoerder van het openbaar ministerie kon vanochtend nog niet zeggen of de man ook daadwerkelijk zal worden vervolgd.

door Joop Bouma

MANILA, AMSTERDAM – Justitie in Nederland krijgt voor het eerst een strafdossier aangeleverd van een Nederlander die als sekstoerist op de Filippijnen kinderen zou hebben verkracht.

Het ministerie van justitie op de Filippijnen heeft het dossier van de strafzaak tegen de Nederlander Lennart van E. (24), verdacht van seksueel misbruik van tenminste één Filippijse kindhoertje, overgedragen aan de Nederlandse ambassade in Manila. Dat heeft de Filippijse onderminister van justitie Antonio Dugua gisteren

meegedeeld. De Filippijse autoriteiten geven daarmee gehoor aan een verzoek van minister Sorgdrager (Justitie). Zij wil de mogelijkheid van een strafzaak tegen Van E. in Nederland onderzoeken. Van E. was van de Filippijnen gevlucht, terwijl er daar een strafzaak tegen hem loopt.

De kans is overigens groot dat een strafzaak tegen Van E. ook in Nederland stuit op moeilijkheden. Van E. is onlangs uitgeweken naar het buitenland. Hij kon vertrekken omdat hij kort na zijn terugkeer in Nederland een nieuw paspoort kreeg. Nooit eerder is er Nederland een strafzaak aangespannen voor een

seksueel delict in een ander land. Volgens de Filippijse onderminister van justitie Dugua ligt het initiatief nu in Nederland. Het dossier in de zaak Van E. is enkele dagen geleden overgedragen. Buitenlandse zaken in Den Haag zegt nog geen informatie uit Manila te hebben ontvangen.

Dugua: „We hebben onze officier van justitie opgedragen aan de rechter te verzoeken de lopende strafzaak tegen Van E. aan te houden. De zaak wordt wat ons betreft niet gesloten”, zei hij gisteren. Justitie in Manila heeft het Filippijse hooggerechtshof gevraagd akkoord te gaan met opschorting van de strafzaak.

De advocaat van Van E., mr. J. Knap, reageerde gisteren terughoudend: „Ik wacht af. Dit is kennelijk een eerste stap in de richting van overdracht. We zien wel.”

Lennart van E. en zijn Duitse vriend Thomas B. werden op 11 januari op het toeristeneiland Boracay aangehouden. De 9-jarige Pia en de 14-jarige Marlyn, twee kindhoertjes uit Manila, hadden aangifte tegen hen gedaan. De meisjes zouden op grove wijze seksueel zijn misbruikt. De mannen zouden daarvan ook video-opnamen hebben gemaakt, maar volgens de Filippijse politie werden die banden door de twee kort voor hun arrestatie in zee gegooid.

Van E. en B. kwamen na tien dagen op borgtocht vrij. Ze moesten hun paspoort inleveren en mochten de Filippijnen niet verlaten. Nog diezelfde dag vertrok het tweetal. Via een ingewikkelde vluchtroute kwamen ze uiteindelijk aan in de Maleisische hoofdstad Kuala Lumpur, waar ze van hun ambassades documenten kregen om haar huis te reizen. Tegen B. loopt in eigen land een strafzaak. In een interview, vandaag in Trouw, zegt één van de meisjes, de 14-jarige Marlyn: „Ik ben woedend op Lennart. Hij noemde de Filippino's, toen hij werd gearresteerd, geen mensen, maar 'vuilnis'. Wij zijn geen vuilnis! Als ik echt naar Nederland moet, om daar alles aan de rechter te vertellen, zal ik niets verzwijgen.”

- Pagina 8: Pia (9): Sekstoerist Lennart had ook met mij contact
- ZENZ 1: Voor een handvol pesos

VOOR EEN HANDJEVOL PESOS

door GIDEON VAN AARTSEN

Lennart van E., die op de Filippijnen werd gearresteerd wegens ontucht met de negenjarige Pia Corvera en de veertienjarige Marlyn Capio en vervolgens wist te ontsnappen, verklaarde onlangs in *Trouw* dat hij onschuldig is. Vandaag het relaas van de beide meisjes; twee psychisch geknakte kinderen die verpleegd worden in het Asilo de Molo-klooster.

„Ik ben woedend op Lennart. Hij noemde de Filippino's, toen hij werd gearresteerd, geen mensen, maar 'vuilnis'. Wij zijn geen vuilnis! Als ik echt naar Nederland moet, om daar alles aan de rechter te vertellen, zal ik niets verzwijgen.”

Ilo Ilo City. Het Asilo de Molo-klooster. Een wat oudere non tracht Marlyn Capio (14) wat tot bedaren te brengen. „Lees die meneer wat van je gedichten voor”, zegt ze, „je kunt zo mooi schrijven.” Marlyn pakt haar kladblok. Ze declameert een zelfgeschreven stukje poëzie. Over hoe 'slecht' ze vroeger was, over haar schaamtegevoelens en over het nieuwe 'voedsel voor haar ziel': de christelijke waarden, die de kloosterzusters haar nu bijbrengen.

Marlyn Capio en Pia Corvera (9) worden op last van de DSWD (Department for Social Welfare and Development) gedwongen verpleegd in het stadje Ilo Ilo City. Ze zijn ondergebracht in het Asilo de Molo, met nog een veertigtal slachtoffertjes van kinderprostitutie en incest.

Van E. (24), in het recente verleden voorzitter van de Nederlandse pedofielenvereniging 'Martijn', vluchtte terug naar Nederland. Samen met zijn compaan, B., wist hij de Filippijnen, na op borgtocht te zijn vrijgelaten, via een ware Odyssee te ontsnappen. Van E. bagatelliseert zijn seksuele activiteiten met Marlyn en Pia. „Zoveel is er niet gebeurd”, verklaarde hij in *Trouw*.

De Filippijse autoriteiten denken daar anders over, na Pia en Marlyn gehoord te hebben. „Ik zou Van E., als hij niet was ontsnapt, ter dood hebben veroordeeld wegens verkrachting van minderjarigen”, zegt zedenrechter Pampio A. Abarintos van het 7th Judicial Region. „Sinds kort is de doodstraf hier weer ingevoerd. Niet alleen voor drugshandelaren of moordenaars, maar ook voor kinderverkrachters. Onze president Ramos noemt kinderprostitutie *the national disgrace of the Philippines*, de nationale schande. Wij moeten hier met harde hand tegen optreden.”

Op speciaal verzoek van de Aziatische organisatie ECPAT (End child prostitution in Asian tourism) zetten kinderplichtorganisaties als Terre Des Hommes en Defence For Children de Nederlandse politiek stevig onder druk met een felle media-campagne: in navolging van landen als Zweden, Duitsland en Australië zou Nederland kinderseksstoeristen moeten vervolgen en hen bestraffen voor de wandaden die zij in andere landen begaan.

Van E. beweerde in *Trouw* dat hij op de Filippijnen slechts zon, zee en rust had gezocht. Hij zou de 9-jarige Pia nooit met een vinger hebben aangeraakt en de 14-jarige Marlyn, op wie hij 'verliefd' was geraakt, zou hij toevallig op straat hebben ontmoet, waar zij vuurwerk verkocht voor het oudejaarsavondfeest.

Pia en Marlyn werkten als hoertje in Ermita, de rosse buurt in de Filippijse hoofdstad Manila, voor de *mamma sans* Lani Napalang en Dana Tolentino. Napalang en Tolentino hebben voornamelijk buitenlandse vakantie-gangers onder hun cliënten. Pia, een beeldschoon krulenkopje, vertelt, terwijl ze zich op een schommelje in de kloostertuin vermaakt: „Mijn papa heet Junjun Corvera en mijn moeder is Teresita Dinglasan. Ik weet niet waar zij nu zijn. Ze hebben mij weggegeven aan mijn oma, die een hele slechte vrouw is. Toen ik acht was, stelde mijn oma mij voor aan tante Lani. Tante Lani kent een heleboel rijke buitenlanders, die haar geld geven voor seks-spelletjes met kinderen. Voordat ik Lennart en Thomas ontmoette, werkte ik al een jaar voor tante Lani. Zij en haar zoon, Toto, brachten mij vaak naar buitenlanders op hun hotelkamer. Die kleedden mij dan uit en deden allerlei dingen met mij. Daarna kwam tante Lani me weer ophalen, om me naar mijn oma terug te brengen. Meestal kreeg ik 120 pesos (acht gulden veertig, red) van tante Lani. Dat geld moest ik dan weer aan mijn oma geven.”

Marlyn vertelt dat het bij haar is begonnen met haar stiefvader: „Hij misbruikte me voor de eerste keer toen ik elf was. Op een middag kwam hij dronken thuis, sloot de gordijnen en de voordeur, pakte mij beet, gooide me op de bank, trok mijn kleren van me af en bedreef seks met mij. Toen ik tegenstribbelde, stompte hij mij in mijn buik, tot ik me niet meer verzette. Dat is drie keer gebeurd. Een keer raakte ik zelfs bewusteloos. Toen ik dit aan mijn moeder vertelde, weigerde zij mij te geloven. Daarom liep ik van huis weg. Ik had een paar baantjes. Een marketing-bureau stuurde me als promotie-meisje naar het toeristeneiland Boracay. Daar kreeg ik binnen een week ruzie met de manager. Ik werd ontslagen en ik zat zonder geld, zonder eten, zonder onderdak. Hoe ik naar huis terug moest, wist ik niet.”

„Van een paar meisjes op Boracay hoorde ik hoe je gemakkelijk geld van toeristen kon krijgen: jezelf aan hen verhuren en met ze vrijen. Michael, een jonge Australische man, was mijn eerste klant. Ik bleef vijf dagen bij hem, waarvoor hij mij 1 500 pesos betaalde. Op Boracay ontmoette ik ook een Duitse vrouw, Annabelle. Zij haalde mij over met haar mee te gaan naar Duitsland. Ik was toen nog 13. Annabelle regelde een paspoort voor me, met een valse geboortedatum. En ze betaalde al mijn reiskosten. In Duitsland werkte ik in een club, die eigendom was van een vriend van Annabelle. Omdat ik niet langer dan twee maanden in dat land mocht blijven, moest ik al snel weer terug naar de Filippijnen. Voor de meer dan vijftig mannen met wie ik in Duitsland naar bed ben geweest, kreeg ik van Annabelle maar 5 000 pesos mee naar huis. Toen ik op het vliegveld van Manila aankwam, gebruikte ik dat geld voor een ticket terug naar Boracay. Daar ontmoette ik Elisabeth Junsai, een

mamma san. Zij ging voor mij alles regelen; het contact met de toeristen, de prijsafspraken en de betalingen. Ik ben drie maanden op Boracay gebleven. Daarna ging ik naar Manila, waar ik mocht inwonen bij Elisabeths vriendin Dana Tolentino, ook een mamma san.”

Op 17 december 1995 kwamen er, 's nachts om een uur, twee mannen bij Dana Tolentino aan huis: de Nederlander Lennart van E. en de Duitser Thomas B. Van E. en B. kenden Lani Napalang en Dana Tolentino als mamma sans, die bereid waren kinderen te leveren voor seks- en bondagespelletjes, waarvan zij pornovideo's maakten. Deze filmpjes zou Thomas later aan kennissen in Duitsland verkopen, om zo de dure vakantiereis terug te verdienen. Marlyn: „Dana maakte mij die nacht wakker om mij aan Lennart en Thomas te laten zien. Ze bleven een uurtje hangen. We babbelden wat, verder gebeurde er niks.”

Twee weken later, op oudejaarsdag, zag Marlyn de Nederlander en de Duitser opnieuw. In de beruchte M.M. Del Pilar-straat in Ermita, waar veel buitenlanders en Filippino's de buurt afschuimen op zoek naar kinderen voor seks. Marlyn: „Ik sliep die nacht met Lennart. We hadden seks met elkaar. Thomas – hij was steeds de man met het geld – betaalde mij de volgende ochtend 1 500 pesos. We bleven tot de achtste januari in het Virra Hotel. En toen vertrokken we, 's middags om drie uur, met het vliegtuig naar Boracay. Intussen had ik al vier keer met Lennart moeten slapen.”

Twee dagen voor het vertrek naar Boracay, op 6 januari, 's avonds om zeven uur, werd Marlyn op haar kamer gebeld door Lani Napalang. Marlyn kende Lani zijdelings als een van de mamma sans in de M.M. Del Pilar-straat in Ermita. Marlyn: „Lani vroeg me naar de Pizza Hut te komen, vlakbij het Virra Hotel in Burgos Avenue. Ze zat daar met een klein meisje, dat ik naar Thomas' kamer moest meenemen. Zelf kon Thomas het meisje niet het hotel binnenbrengen. Dat zou te opvallend zijn geweest.” Dit meisje was Pia Corvera.

Thomas B. en Lennart van E. kenden Pia Corvera al van een 'feestje', twee dagen eerder, op 4 januari. Pia hierover: „Tante Lani en haar zoon Toto brachten mij op 4 januari naar een kamer van het Midland Plaza Hotel in Ermita. Toen we op de kamer aankwamen, belde tante Lani naar Thomas en Lennart in het Virra Hotel. Ze vroeg

hen naar het Midland te komen. Even later arriveerden zij. Ze hadden een korte discussie met tante Lani en gingen weer weg. Ik mocht gaan slapen. Maar even later werd ik door Toto wakker gemaakt. Thomas en Lennart waren weer terug in de kamer, ze hadden een videocamera bij zich. Toto vertrok."

„Meteen daarna begon Thomas mijn blouse, mijn korte broek en mijn panty uit te trekken. Dit kwam allemaal op de video. Terwijl ik naakt op bed lag, begon hij mij overal aan te raken. En toen begon hij met zijn baard over mijn hele lichaam te wrijven. Daarna trok hij zijn kleren uit. Hij vroeg me zijn penis vast te houden, net zo lang totdat hij helemaal begon te schokken en klaarkwam. Toen trokken we onze kleren weer aan en aten we wat."

„Na de maaltijd rustten we een half uurtje. Daarna kwam Lennart, die even was weggeweest, de kamer binnen. Hij begon me onmiddellijk uit te kleden en kustte me op alle plekjes van mijn lichaam. Hij vroeg me ook met zijn penis te spelen. Ik deed dat, tot ook hij klaarkwam. En toen was 't allemaal voorbij. Tante Lani kwam binnen, ik zag hoe Thomas haar in de badkamer geld gaf. Ik kreeg 120 pesos van tante Lani."

„Mijn tweede ontmoeting met Lennart van E. en Thomas B. was twee dagen later. Tante Lani nam me mee naar de Pizza Hut in de Burgos Avenue in Makati. Daar kwam Marlyn Capio mij ophalen. Ze nam me mee naar het Virra Hotel, eerst naar de kamer van Thomas. Maar later werd ik naar kamer 110 gebracht, waar Lennart op mij wachtte. Marlyn liet me bij hem achter. Zij ging terug naar Thomas' kamer. Meteen nadat Marlyn de deur uit was, begon Lennart mij te kussen. Hij trok eerst mijn blouse uit. En daarna de rest van mijn kleren. Toen stopte hij even. Lennart pakte de telefoon en belde Thomas, die kort daarna met zijn videocamera de kamer binnenkwam. Thomas gaf de camera aan Lennart, die

* (ONDERSTE REBEL IN TR. WEGGEVALLEN)

Marlyn Capio (14)

Pia Corvera (9)

Enige tijd later moest Pia van kamer wisselen. Thomas nam haar mee naar 'room 113', waar hij Pia naakt op tafel legde. Pia: „Ik moest mijn benen zo wijd mogelijk uit elkaar doen. Thomas pakte een rol plakband. Hij spreidde mijn 'plasser' met zijn vingers open en trok die strak, waarna hij het plakband zo op me plakte dat alleen mijn clitoris bloot bleef. Toen begon hij van heel dichtbij opnamen te maken. Hierna duwde hij zijn penis tegen mijn 'orgaan' en pompte er net zo lang tegenaan tot hij klaarkwam. Daarna moest ik op bed gaan liggen. Thomas trok mijn benen opnieuw uit elkaar en bond m'n voeten stevig aan de bedspijlen. Ook mijn handen maakte hij vast, zodat ik mij helemaal niet meer kon bewegen. Ik was doodmoe en ik moest huilen. Maar Thomas ging

*

had opgeborgen, rekende hij af met tante Lani. Ik zag nu dat hij haar 1 200 pesos gaf. Ik kreeg 120 pesos van tante Lani."

Ondanks alles vertrok Pia met Van E., B. en Marlyn Capio naar het eiland Boracay. Toen de vier daar arriveerden, boekten ze een kamer in het Oro-appartementencomplex. Mevrouw Gigi, verhuurster van de appartementen: „De twee mannen waren heel aardig. Ze deden alsof de meisjes hun dochttertjes waren. Later, toen Lennart van E. hier zijn spullen kwam ophalen, omdat hij mee moest naar de gevangenis, heb ik hem gevraagd: 'Hoe kunt u nu zoiets doen, seks met minderjarige meisjes?' Hij antwoordde: 'In Nederland is dat de gewoonste zaak van de wereld. Je mag daar alles met kleine meisjes doen, zolang je ze maar niet fysiek beschadigt. Ik heb dus niets misdaan.'"

Op 10 januari ging het mis. Thomas, Lennart, Marlyn en Pia zaten op het terras van restaurant Casa Pilar, een kleine honderd meter lopen langs het strand, vanaf het Oro Resort. De eigenaresse van het restaurant, burgemeestersvrouw Yap, vond dat de twee mannen en de meisjes aan tafel 27 zich nogal vreemd gedroegen. Mevrouw Yap: „Er werd gekust en gestreeld, niet op een manier zoals vaders dat met hun dochters doen, maar meer zoals verliefden dat met elkaar doen. Vooral dat kleinste meisje was zó klein, ik had daar een heel vreemd gevoel bij. Ik ging aan een tafel vlakbij de vier zitten, om hen eens goed te observeren. Ik zei een ober dat hij het meisje moest vragen of ze bij mij wilde komen. Ik vroeg haar

* mannen?' 'O, gewoon, goede vrienden van ons.' Ik wist nu zeker dat er iets mis moest zijn. Ik liet Pia teruggaan naar haar tafeltje en belde mijn advocaat, mr. Lozanes, om zo snel mogelijk naar mijn restaurant te komen. Net als ik nodigde hij Pia bij hem aan tafel. Toen hij haar wat nadrukkelijker begon te ondervragen sloeg ze door." Rond het middaguur, nadat de lunch was afgerekend, werden B. en Van E. door twee politie-agenten op de schouders getikt. Enkele uren lang werden beiden ondervraagd. Agent Salivio: „Helaas konden we de twee mannen niet vasthouden, omdat niemand formeel een aanklacht tegen hen had ingediend. De meisjes besloten we in elk geval vast te houden, om hen verder te ondervragen en tegen de buitenlanders te beschermen. Helaas gooiden B. en Van E. de video in zee. Wij hebben de tape nog wel naar een laboratorium in Manila gestuurd. Maar wat erop stond, bleek onherstelbaar beschadigd."

Op 11 januari reden Van E. en B. vrolijk op gehuurde brommers over Boracay rond, toen zij plots werden gearresteerd. Op 22 januari besloot de voorzitter van de rechtbank, mr. Pepito T. Ta-ay, B. en Van E. voorlopig, tegen betaling van een borgsom, op vrije voeten te stellen. Lennart van E. moest 60 000 pesos storten en Thomas B. 17 000 pesos. Van E. kreeg een hogere borgsom, omdat hij tot zesmaal toe daadwerkelijk geslachts-gemeenschap met de minderjarige Marlyn zou hebben gehad. Bij B. was geen sprake van 'penetratie' geweest. Om te voorkomen dat de twee het land zouden verlaten,

*

zij door respectievelijk de Nederlandse en de Duitse ambassade gepatriëerd.

Pia en Marlyn worden verpleegd in het Asilo de Molo-klooster. Vooral Pia is er psychisch slecht aan toe. Marlyn, die hard op weg was een geraffineerd hoertje te worden, lijkt op het laatste nippertje gered. Zij heeft zich bekeerd tot het christelijk geloof en zoekt haar toekomst nu in het helpen van de allerkleinste kinderen in het klooster. De beide meisjes zijn bereid in Nederland een aanklacht in te dienen tegen Van E., zodra de Nederlandse overheid hen daar om vraagt.

„De beste methode om kindersekstoeristen van hun reisjes naar het verre oosten te weerhouden, is ervoor te zorgen dat ze hier in Nederland, naar onze humane wetgeving, kunnen worden vervolgd", vindt directeur R. van Huizen van de kinderplichtorganisatie Terre Des Hommes. „Officieel zou Van E. in Nederland kunnen worden aangepakt, omdat, wat hij met die kinderen op de Filippijnen zou hebben uitgehaald, ook in ons land strafbaar is. Maar helaas is de huidige strafwetgeving in Nederland dermate gecompliceerd, dat mensen als Van E. hier gewoon vrijuit gaan. Van de 95 buitenlanders die de afgelopen tijd wegens seks met kinderen op de Filippijnen zijn aangehouden, is er slechts één voor zijn daden veroordeeld. Die ene man, een Japanner, die uiteindelijk is veroordeeld, was al drie keer eerder opgepakt en uitgewezen."

Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Terre des

*

Jongen uit Beetsterzwaag doodde met mes buurmeisje na seksueel misbruik

Buurjongen bekend moord op 4-jarige

LEEUWARDEN - Een 16-jarige jongen uit Beetsterzwaag die woensdag werd aangehouden wegens moord op zijn 4-jarig overbuurmeisje Jetty de Haan, heeft bekend.

Uit sectie is gebleken dat het meisje met een mes om het leven is gebracht. Over het motief is nog niets bekend. De jongen is gisteren voorgeleid aan de rechter-commissaris, aldus justitie in Leeuwarden. PAR 1-6 (ANP)

NVHM 31-5
BEETSTERZWAAG - De zestienjarige jongen uit Beetsterzwaag die woensdagavond is aangehouden op verdenking van de moord op zijn vierjarig overbuurmeisje Jetty de Haan heeft een bekentenis afgelegd.

De jongen doodde haar met een mes omdat hij bang was dat het meisje zou praten nadat hij haar in de woning had misbruikt. De uiteindelijke doodsoorzaak was een slagaderlijke bloeding.

De jongen werd gearresteerd nadat zijn moeder in een afge-

sloten kast op zijn slaapkamer het lijk van de vermiste kleuter had gevonden. Direct na haar vermissing organiseerden de ouders van Jetty, burens en de politie een zoekactie. Haar vader had haar voor het laatst gezien in gezelschap van de overbuurjongen. Het meisje moet woensdag tussen vier en vijf uur zijn vermoord.

De dader was die avond nog naar de jeugdsoos in zijn dorp gegaan in gezelschap van een vriend. Niemand heeft iets bijzonders aan hem gemerkt. Volgens officier van justitie Van der Lugt moet een onderzoek door een psychiater uitwijzen in hoeverre de jongen toerekeningsvatbaar is. Ook staat niet vast of hij voor de kinderrechter moet verschijnen of dat hij zich voor de rechtbank moet verantwoorden. Daartoe moet de mate van volwassenheid van de dader worden vastgesteld.

De dader is vanochtend voorgeleid aan de rechter-commissaris, in dit geval de kinderrechter. Justitie wil de jongen nog langer vasthouden.

De dader had net zijn mavo-examen aan de Burgemeester Harmaschool in Gorredijk er

op zitten. Op de school is gisteren volgens directeur Michiel Brouwer met verbijstering gereageerd op de daad van de mede-scholier. "Als iemand negatief bekend staat dan slaat zo'n bericht minder in, maar nu kunnen we het maar amper geloven. Hij is een hele normale jongen. Voor ons is het onbegrijpelijk." De geruchten over drugsgebruik zijn Brouwer wel bekend, maar ook daarvan is tijdens schooltijd hem nooit iets gebleken.

De twee hoogste groepen van de christelijke basisschool De

Paedwizer uit Beetsterzwaag zijn gisteren vervoegd van hun vakantiekamp op Ameland teruggekomen nadat de leiding het nieuws over de dood van medescholier Jetty vernam. Directeur Wouter de Vlucht heeft de ouders van de 256 leerlingen in een brief op de hoogte gesteld van de schokkende gebeurtenis. "We zullen er de komende tijd veel aandacht aan besteden. Zo'n tragische gebeurtenis grijpt diep in het leven van kinderen in. Hun veilige omgeving blijkt plots onveilig."

Jongen (16) doodt vierjarig meisje

Van onze verslaggever VK

BEETSTERZWAAG 1-6

Een zestienjarige jongen uit Beetsterzwaag heeft vrijdag bekend zijn vierjarig overbuurmeisje met messteken om het leven te hebben gebracht. De moeder van de dader vond het stoffelijk overschot van het meisje donderdagavond in een kast op zijn slaapkamer.

De buurt was toen al enkele uren op zoek naar het meisje. Terwijl de zoekactie aan de gang was, verbleef de dader in het gezelschap van een vriend in een jeugdsoos in het dorp. Over het motief laat justitie, die

spreekt van doodslag en niet van moord, zich niet uit. Maar het vermoeden bestaat dat de jongen het meisje heeft misbruikt en dat hij bang was dat ze zou gaan praten.

De jongen is vrijdag voorgeleid voor de rechter-commissaris. Of de zaak behandeld wordt door de kinderrechter dan wel de reguliere rechtbank, staat nog niet vast. Eerst moet uit psychiatrisch onderzoek komen vast te staan in hoeverre de jongen, die net mavo-examen had gedaan, toerekeningsvatbaar was. Hij wordt omschreven als stil maar normaal.

Moord op Jetty (4) schokt Beetsterzwaag

Van onze correspondent
BEETSTERZWAAG - In het landelijke Beetsterzwaag is geschokt gereageerd op de moord op de vierjarige Jetty de Haan. De moeder van de vermoedelijke dader, een 16-jarige buurjongen, vond het lijkje in een kast op de slaapkamer van haar zoon.

Woensdagmiddag laat werd een zoektocht door het dorp gehouden, nadat Jetty was verdwenen van het grasveldje waar zij speelde. Haar vader had haar voor het laatst gezien in gezelschap van de verdachte. De speurtocht van brandweer, politie en buurtbewoners leverde niets op.

's Avonds kreeg de moeder van de verdachte argwaan en besloot zij de kamer van haar zoon

te doorzoeken. Zij vond het lijkje in een plastic zak in een kast. De zoekende buurtbewoners hoorden haar kreten van afschuw.

De jongen, die naderhand thuis kwam, is direct aangehouden en vastgelegd. Hij was na de moord gaan bijlarten in de plaatselijke jeugdsoos. Over het motief voor de daad wil de politie niets zeggen.

"Het is een heel trieste zaak", aldus voorzitter Reinder Haakma van basisschool 'De Paedwizer' waar Jetty sinds kort naar toe ging. Het meisje had vrij omdat de groepen zeven en acht met de onderwijzers op kamp waren op Ameland. Woensdag waren zij vertrokken, maar gisteren keerden ze aangeslagen terug. "Zo'n gebeurtenis verwacht je niet in Beetsterzwaag. Het is een kleine gemeente, waar je veilig en beschut kunt wonen", aldus Haakma.

Over de verdachte, die nog maar kort in Beetsterzwaag woont, is in de geschokte buurt weinig bekend. Zijn moeder is vrachtwagenchauffeur, zij kwam pas laat in de middag thuis. De politie bewaakt het huis om ongeregeligheden te voorkomen.

Justitie weet nog niet of voor de jongen het jeugdrecht of het volwassenrecht geldt. Jongeren tot en met 16 jaar vallen onder het jeugdrecht, maar daar kan in bepaalde gevallen van af worden geweken. Dit is van belang voor de eventuele strafmaat.

brandweer en buurtbewoners zochten de omgeving af, maar konden niets vinden. De moeder van de jongen vertrouwde de zaak niet. Ze merkte dat hij op zijn kamer de kast op slot had gedaan. Daarin trof de politie het stoffelijk overschot van het meisje aan in een plastic tas. Toen de jongen even later thuis kwam, hield de politie hem aan. Het is nog niet duidelijk of de jongen voor de kinderrechter of voor de gewone rechter moet verschijnen.

Vermoorde Jetty (4) misbruikt

Tel Van onze correspondent
1/6 BEETSTERZWAAG, zaterdag

De 16-jarige jongen die deze week in het Friese Beetsterzwaag Jetty de Haan (4) om het leven bracht, heeft haar eerst seksueel misbruikt en daarna dodelijk verwond met een slagaderlijke bloeding overleden.

Dat blijkt uit de sectie op het stoffelijk overschot van het slachtoffer. De jongen heeft inmiddels een volledige bekentenis afgelegd, zo deelde persofficier mr. Ben van der Lugt van het openbaar ministerie in Leeuwarden mee.

De jongen lokte het buurmeisje woensdagmiddag mee naar zijn ouderlijk huis, dat aan het hofje Folkertsân tegenover de rijtjeswoning van de familie De Haan staat. De nietsvermoedende vader heeft zijn dochtertje zelfs nog in het gezelschap van de buurjongen gezien. Op

Omdat zijn moeder in de loop van de avond argwaan kreeg, doorzocht zij het huis, waarna ze samen met de politie de gruwelijke ontdekking als chauffeur op een koelwagen en zijn jongere zuster was naar school. Omdat hij na de ontucht bang was dat het meisje zou gaan praten, gebruikte hij geweld. Met een mes stak hij op haar in, waarna hij haar in een plastic vuilniszak in de slaapkamerkast verstopte.

De jongen is gisteren voorgeleid aan de rechter-commissaris (kinderrechter). Het staat nog niet vast of hij voor de rechtbank of de kinderrechter wordt gedaagd. Dat hangt af van de mate van volwassenheid die men hem toedicht. De komende tijd zal hij aan een psychiatrisch onderzoek worden onderworpen.

Het vakantiekamp op Ameland van de twee hoogste groepen van Jetty's school, De Paedwizer, is abrupt afgebroken. Alle ouders van de 256 scholieren hebben een brief thuis gekregen. De directie gaat veel aandacht aan de zaak schenken. "Omdat zo'n tragische gebeurtenis diep ingrijpt op het leven van de kinderen",

verklaarde directeur Wouter de Vlucht.

Op de Burgemeester Harmaschool in Gorredijk, waar de jongen onlangs mavo-examen deed, is de verslagenheid eveneens groot. "Hij was een heel normale jongen. Dit is onbegrijpelijk", reageerde directeur Michiel Brouwer.

Onberekenbaar

Uit verklaringen van kennissen blijkt echter dat de in zichzelf gekeerde jongen soms zeer agressief kon worden. Hij maakte dan zomaar ruzie en bedreigde anderen. "Hij heeft eens een luchtpistool op mij gericht", zegt een jongetje dat in de zelfde wijk als de dader woont. Een vriendinnetje weet te melden dat de jongen onberekenbare momenten had. Het feit dat zijn moeder in de loop van de avond argwaan kreeg, zegt wellicht voldoende.

Volgens het vriendinnetje is de jongen schizofreen, wat zou voortvloeien uit een ongelukkige jeugd. "Hij heeft heel wat meegemaakt."

Zijn moeder is tweemaal gescheiden. Vooral na de problemen die zij met haar tweede Marokkaanse echtgenoot had, kreeg haar zoon psychische problemen. Hij heeft die slechte ervaringen nauwelijks kunnen verwerken, menen intimi.

De als een "zeer lieve vrouw" bekende staande vrachtwagenchauffeuse werkte hard voor haar gezin. Er waren alleen spanningen wanneer de jongen ruzie met zijn jongere zusster maakte. Dat ging er regelmatig fel aan toe.

De vader van de jongen woont in Drenthe. Zijn zoon bezocht hem elke veertien dagen. "Echt missen deed hij zijn vader niet. Daarvoor is de scheiding al te lang geleden", weet het vriendinnetje.

Veertien jaar cel wegens doodslag op 9-jarig meisje

Geld 6/6
DEN HAAG (ANP) - Het gerechtshof in Den Haag heeft een 38-jarige man uit Leidschendam gisteren veroordeeld tot veertien jaar cel wegens doodslag op het 9-jarige Haagse meisje Felicita Oostdam. Op de gevangenisstraf moet tbs met dwangverpleging volgen.

Procureur-generaal mr. H. den Os eiste twee weken geleden levenslange gevangenisstraf wegens moord. De rechtbank had de man overeenkomstig de eis ook tot levenslang wegens moord veroordeeld. Hij ging in hoger beroep. De man heeft één keer een bekentenis afgelegd, bij de politie, maar heeft verder altijd ontkend.

Het gerechtshof achtte moord niet bewezen. Er is geen bewijs voor voorbedachten rade. Het hof acht de man verminderd toerekeningsvatbaar.

Het hof veroordeelde de in deze zaak toegepaste 'Zaanse' verhoor-methode, waarbij de verdachte afwisselend vriendelijk en vijandig wordt bejegend. Het is verwerpelijk, aldus het hof, maar het is in

deze zaak geen aanleiding om het openbaar ministerie niet ontvankelijk te verklaren.

Felicita Oostdam werd in november 1994 met een mes om het leven gebracht in een volkstuinencomplex in het Haagse Bezuidenhout. De Leidschendammer werd in 1980 ook in verband gebracht met de moord op de 7-jarige Mairie Koeldiep. Hij werd vrijgelaten toen zijn broer zei dat hij verartwoordelijk was. Hoewel dat een valse verklaring bleek, is de man nooit meer vastgezet.

De familie van het omgebrachte meisje kon de strafvermindering door het hof gisteren niet verwerken. Er werd gehuild, geschreeuwd ('kankerbak', 'vies varken') en iemand gooide een strop de zaal in.

Tien jaar cel voor misbruik van 7-jarig kind

ANP
ARNHEM

VK-15-8
De rechtbank in Arnhem heeft woensdag de 46-jarige J.L. veroordeeld tot tien jaar cel wegens seksueel misbruik van de 7-jarige Nas-Eddine Achouitar uit Nijmegen. De verdachte werd vrijgesproken van moord op het kind. De officier van justitie had twintig jaar cel geëist wegens moord en seksueel misbruik.

Het Marokkaanse jongetje verdween op 29 juni 1993 en werd enkele dagen later gevonden in het Maas-Waalkanaal. De rechtbank achtte seksueel misbruik bewezen aan de hand van DNA-onderzoek. Het Openbaar Ministerie liet sperma, dat op het slachtoffer was aangetroffen, onderzoeken door een laboratorium in Duitsland.

L. heeft zijn betrokkenheid altijd ontkend, maar stemde wel in met het DNA-onderzoek. Daaruit blijkt dat de kans dat het aangetroffen sperma van een ander is 1 op 45.000 draagt.

De rechtbank achtte moord niet wettig en overtuigend bewezen, omdat 'niet uit te sluiten is dat het slachtoffer door een ander om het leven is gebracht'. Als meest waarschijnlijke doodsoorzaak van de jongen noemt de rechtbank verdrinking.

Familie van vermoord kind woest na vonnis

NVHN 6-6

DEN HAAG - Het Haagse gerechtshof heeft de 38-jarige Leidschendammer Harke J. verantwoordelijk gehouden voor de gewelddadige dood van de 9-jarige Felicita Oostdam uit Den Haag. Maar omdat handelen uit voorbedachten rade niet wettig en overtuigend bewezen werd geacht, werd de voormalige plantsoenarbeider niet voor moord veroordeeld. Het gerechtshof hield het op doodslag, met als juridische consequentie dat de levenslange gevangenisstraf van tafel ging.

Harke J. werd gisteren door het gerechtshof tot 14 jaar gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging veroordeeld. Dit is de maximale straf die in Nederland staat voor doodslag. In de praktijk zal hij na ongeveer tien jaar celstraf worden behandeld in een kliniek. Deze sanctie maakt een eventuele terugkeer naar de maatschappij niet eenvoudig, maar niet geheel onmogelijk.

De familie van het slachtoffer was gistermiddag vol onbegrip over de uitspraak van het hof. In de richting van de rechterlijke macht klonk een zeer emotioneel verwijt: "Moet er nog een derde kind dood?"

Met deze vraag werd verwezen naar het verleden van Harke J. die in 1980 al eens was veroordeeld voor de moord op de 7-jarige Mairie Koeldiep uit Den Haag. De man kwam na amper vier jaar op vrije voeten nadat zijn broer zich als dader opwierp.

Tien jaar later werd de voormalige Hagenaar veroordeeld voor ontucht met een vriendin van zijn dochter. Weer vier jaar later werd hij als verdachte aangewezen nadat het lichaam van de 9-jarige Felicita op een Haags volkstuinencomplex werd gevonden.

Vrijspraak in moordzaak 8-jarig meisje

Geld 6/6
DEN BOSCH (ANP) - De rechtbank in Den Bosch heeft gisteren de verdachte van de moord op de 8-jarige Manon Scykens uit Helmond vrijgesproken. De officier van justitie had nog geen straf geëist, maar de rechtbank gevraagd te beoordelen of hij voldoende bewijs had tegen de 49-jarige verdachte uit Helmond. De rechtbank oordeelde dat dit niet zo was.

De verdachte heeft steeds ontkend dat hij iets te maken heeft met de

vermissing of de dood van Manon. Het meisje verdween vorig jaar augustus. Haar stoffelijk overschot werd in februari gevonden langs een kanaal op 400 meter van haar huis.

De verdenking tegen de man, die Manon goed kende, ontstond omdat hij vrijwillig bij de politie kwam vertellen dat Manon beslist niet weg was uit Helmond en dat de politie al een paar maal langs haar verblijfplaats was gereden. Bovendien zei hij dat hij steeds nachtmerries over het kind had. Tegen medegedetineerden zei hij dat hij 'niets zou bekennen, want dan kom ik nooit meer los'.

Achttenvijftig vragen over Julie en Mélissa

LUIK (belga) - Aan de vooravond van de pijnlijke verjaardag van de verdwijning van Julie Lejeune en Mélissa Russo hebben hun ouders een dossier met 58 vragen aan gerecht en overheid voorgesteld. Niet om een polemie uit te lokken. Wel om in gerechtskringen een mentaliteitswijziging ten opzichte van het probleem van ontvoering en verdwijning van kinderen teweeg te brengen.

De Lejeunes en Russo's onderstreepten dat ze destijds de toegang tot het gerechtelijk dossier slechts hebben gevraagd omdat op zeker ogenblik elke mogelijkheid tot ernstige communicatie met de onderzoekers was weggefallen.

Ze hebben die toegang trouwens nooit gekregen. Alleen hun advocaten kregen vluchtig inzage in een samenvatting, die ze niet eens mochten kopiëren, om het beroepsgeheim te beschermen.

Bij de 58 vragen gaan er enkele over de eerste uren en dagen na de verdwijning, over de coördinatie van het onderzoek, over de in de pers verschenen elementen na de uitzending in april jongstleden van *Perdu de Vie* op het Franse kanaal TF1 en over de verhouding tussen de families en de magistratuur.

De families vragen zich bijvoorbeeld af hoe het kon dat in de eerste weken niet minder dan vijf onderzoekers elkaar in dit dossier opvolgden. Ook vragen ze zich af waarom een volle week is gewacht alvorens de kamers van de kinderen te doorzoeken. Ook gaat de vraag waarom het schoolgertel van Julie en Mélissa niet in beslag is genomen.

Andere vragen hebben te maken met de inhoud van een aantal naamloze brieven gericht aan het gerecht en aan de pers. Andere vragen gaan over de verklaringen van sommige getuigen.

Felle kritiek ouders van verdwenen Luikse meisjes op justitie

Geld 24/6

LUIK (ANP) - Ongewild verkregen internationale faam. Toch blijft het ondanks een opsporingscampagne van ongekende omvang een jaar na hun verdwijning zoeken naar een spoor van de twee Luikse meisjes Julie en Mélissa. Inmiddels groeit bij hun ouders de kritiek op justitie, zo bleek gisteren tijdens een door hen belegde persconferentie in Luik. Communicatie van rechercheurs met familie blijft in veel gevallen uit. De media zijn volgens de ouders in veel gevallen beter op de hoogte gesteld dan zijzelf.

Zo werkte justitie zonder volledige instemming van de familie mee aan een opsporingsprogramma op de Franse televisie. In de eerste dagen na de verdwijning bleef het thuisfront helemaal verstoken van berichten over de meisjes. Zonder een polemie uit te willen lokken komen de ouders nu met hun kritiek. In de hoop een mentaliteitsverandering te realiseren binnen het Belgische opsporingsapparaat. Daarnaast vroegen zij gisteren om betere inzage in de opsporingsgegevens. Alleen hun advocaten

mochten tot op heden kort het rapport inkijken. **Sympathie** Vandaag is het precies een jaar geleden dat Julie Lejeune en Mélissa Russo, twee vriendinnetjes van acht jaar uit Grace-Hollogne bij Luik, spoorloos verdwenen. Hun plotselinge vermissing leidde tot een golf van sympathie in binnen- en buitenland. Familie en steeds meer vrijwilligers werkten mee aan een voortdurende zoekcampagne. Tot ver in Nederland, Duitsland en Frankrijk

zijn de portretten van de meisjes inmiddels verspreid. Het lijkt er daarmee op of de families Russo en Lejeune het onderzoek beter coördineren dan justitie in Luik. De eerste week na de vermissing deed de verantwoordelijke gerechtelijke politie niets. Vervolgens begonnen zich in korte tijd vijf verschillende onderzoekers over de zaak. Anonieme brieven met tips bleven onbekend voor de ouders, die ondertussen zelf een opsporingscampagne begonnen. De families weigeren nog steeds het hoofd in de moede schoot te

leggen. De eigen opsporingsactie gaat door. Inmiddels lijkt het Belgische justitie apparaat zich echter de ernst van de zaak te realiseren. Op initiatief van minister De Clerck van Justitie moeten gerecht, politie en Rijkswacht nu gaan meewerken aan een opsporingsprogramma op televisie. **Opsporing Verzocht** Volgens De Clerck is al kort na de verdwijning van Julie en Mélissa het initiatief genomen voor een dergelijk programma. In België staat nog steeds geen variant op

Opsporing Verzocht. Reden waarom justitie in Luik in een wanhoopsverzoek om informatie in april uit moest wijken naar het programma *Perdu de Vie* van de Franse commerciële zender TF1. Dat programma is volgens justitie-kringen in België echter te sensationeel van aard. Ook De Clerck zelf ziet meer in de opzet van een 'koel, helder en zakelijk' programma zoals het Nederlandse *Opsporing Verzocht*. De minister zou op termijn zelfs samenwerking zien tussen Nederlandse en Belgische misdaadprogramma's.

Kindermishandeling leidt vaker tot dood

Van onze verslaggever **VK-6**
AMSTERDAM

Deskundigen schatten dat het aantal gevallen van kindermishandeling met dodelijke afloop veel hoger ligt dan in de statistieken staat. Bij de presentatie van een onderzoek naar het meldingsgedrag van kindermishandeling, schatten zij dat er jaarlijks zeker vijftig kinderen overlijden aan de gevolgen van mishandeling. Officieel gaat justitie uit van veertien gevallen per jaar.

Volgens het onderzoek neemt slechts 40 procent van de mensen actie als zij vermoedens hebben over kindermishandeling. Zij grijpen of zelf in, of melden hun bezorgdheid bij vertrouwensartsen of politie.

Het grootste deel van de mensen die wel denken dat een kind wordt mishandeld, 60 procent, doet helemaal niets. Zij zijn bang om iemand ten onrechte te beschuldigen.

STA 24 6.96

Dronkelapje van 11 voert schrikbewind op camping

Van onze correspondent
TEL 6-6 ALMELO, donderdag
 Omdat hun 11-jarige zoonje Renaldo een waar schrikbewind voert over camping De Waarbeek in Hengelo moet de Enschedese familie S. binnen drie dagen haar biezen pakken en de standplaats verlaten.
 Dit besliste de rechtbank in Almelo gisteren nadat de beheerder van de camping in een kort geding had geëist dat Renaldo en zijn ouders moesten vertrekken. Daarnaast bepaalde de rechtbank dat zowel Renaldo als zijn ouders zich niet meer op De Waarbeek mogen vertonen.

Doen ze dit toch dan wacht hen een dwangsom van f 500 per overtreding tot een maximum van f 10.000.
 Met een nieuw zomerseizoen voor de deur was De Waarbeek naar de rechter gestapt omdat het 11-jarige knaapje alles en iedereen op de camping zou terroriseren.
 Zo zou hij regelmatig dronken over het terrein zwalken, per week twee tot drie kinderen molesteren en meermalen de campingbaas en andere kampeers hebben uitgescholden. Daarnaast is bij de politie in Enschede een melding binnengekomen dat Renaldo een kind seksueel zou hebben misbruikt.

Jongens (14) verkrachten meisje (13) in Kampen

Van onze correspondent
TEL KAMPEN, woensdag
 Twee jongens van 14 jaar uit Kampen hebben tegenover de politie bekend een 13-jarig meisje uit die plaats tot driemaal toe te hebben verkracht.
 Het slachtoffer werd vorige week na afloop van schooltijd naast een braakliggend terrein in de Hanzewijk in de bosjes gesleurd. Daar werd ze vervolgens meermalen misbruikt. Volgens een politiezegsman hebben de dadertjes daarbij geweld gebruikt. Het meisje en haar belagers kenden elkaar van school.
 Tijdens de politieverhoren biechtten de jongens het zedenmisdrijf op. De twee jeugdige verdachten zijn inmiddels door de rechter-commissaris in bewaring gesteld.

Jongens van misbruiken zes meisjes verdacht

ANP
EINDHOVEN VK-LS-6
 De politie heeft maandagmorgen een achttienjarige Eindhovense man aangehouden omdat hij tenminste zes meisjes zou hebben verkracht of seksueel misbruikt. De slachtoffers variëren in leeftijd van twaalf tot zestien jaar.
 De verdachte zocht sedert oktober 1994 toenadering tot aanzienlijk jongere meisjes. Wanneer dat uitmondde in een verkrachting, wist hij een psychologisch overwicht op te bouwen, aldus de politie. De meisjes waren niet meer in staat weerstand te bieden aan de jongen.
 De zaak kwam aan het rollen toen de verdachte eind vorige maand aangifte deed van mishandeling. Hij had een pak slaag gehad van het nieuwe vriendje van een van zijn slachtoffers. Rond diezelfde tijd deden twee andere slachtoffers aangifte van seksueel misbruik.

Basisscholiere (12) zwanger

EMMEN GiE 29-6
 Een twaalfjarig meisje heeft de leiding van een basisschool in Emmen kort voor het ingaan van de vakantie laten weten dat ze al zeven maanden zwanger is. Zij weigert te vertellen wie de verwekker is van het kind.
 De afdeling jeugdgezondheidszorg van de GGD in Emmen is niet eerder geconfronteerd met kinderen die al zo jong zwanger raakten.
 De schooldirectie heeft in overleg met de moeder van het meisje en het maatschappelijk werk bij het ziekenhuis aangeklopt voor een onderzoek.
 Een zusje van het meisje liep volgens de schooldirectie te leren met echofoto's die van haar zwangerschap zijn gemaakt. „Een trieste zaak, die bij ons op school diepe indruk heeft gemaakt,” zegt de directeur. (GPD)

Jongen (15) voor tweede maal wegens ontucht aangehouden

Geld. 28/6
 LEEUWARDEN (ANP) - Een 15-jarige jongen uit Heerenveen is voorgeleid aan de kinderrechtbank in Leeuwarden wegens poging tot verkrachting van twee kleuters van vijf jaar. De jongen is al eerder veroordeeld voor ontucht met vijf kleine kinderen uit de buurt en zit nog in zijn proeftijd. Komende maanden zal een psychiatrisch onderzoek ingesteld worden. Vandaag wordt de jongen opnieuw voorgeleid om zijn voorarrest te verlengen.
 De jongen is sinds juni 1995 onder toezicht gesteld van de Stichting Jeugd en Gezin, tegenwoordig de stichting Jeugdbescherming. Bij zijn eerdere veroordeling kreeg hij twee weken voorwaardelijk, twee jaar proeftijd en een daderscursus.

Volgende maand zou worden beslist of de ondertoezichtstelling blijft gehandhaafd. De stichting zou dit hebben aangeraden.
 In de buurt waar de jongen woont, ontstond grote beroering toen hij na de eerste veroordeling niet uit huis werd geplaatst. De stichting heeft toen een aantal gesprekken met buurtbewoners gevoerd. Ook is er met de bewuste jongen gesproken toen bleek dat hij uitdagend gedrag vertoonde tegenover een van de ouders van een slachtoffer. Onduidelijk is waarom de jongen bij de eerdere rechtszaak niet psychisch onderzocht is en waarom hij niet uit huis is geplaatst.
 Volgens H. van Ree van de stichting is de jongen na de rechtszaak wel psychisch onderzocht. Uit privacy-overwegingen worden daar geen mededelingen over gedaan.

Verkrachter vrij na verjaring

Geld. 13/6
 SCHIEDAM (ANP) - De politie van Schiedam heeft gisteren een 23-jarige verdachte van verkrachting opgepakt, maar korte tijd later weer vrijgelaten. De man zou zich meerdere malen aan zijn onderbuurmeisje hebben vergrepen toen hij op haar paste. Dat gebeurde tussen 1988 en 1990. Hij heeft gedeeltelijk bekend, maar de feiten zijn verjaard.
 Ten tijde van de verkrachting was de verdachte nog minderjarig. Het slachtoffer was destijds acht jaar oud, maar deed pas onlangs aangifte, na het zien van een tv-programma over seksueel misbruik.

Jongeman verdacht van misbruik meisjes

EINDHOVEN - Een 18-jarige Eindhovenaar die op 21 mei van dit jaar bij de politie aangifte deed van mishandeling, is gisteren zelf aangehouden. Hij wordt verdacht van een aantal verkrachtingen, dan wel seksueel misbruik, van meisjes tussen de twaalf en de zestien jaar. Uit politie-onderzoek naar voren dat de verdachte een pak slaag had gekregen omdat hij een meisje zou hebben misbruikt. Vrijwel tegelijkertijd deden twee andere meisjes aangifte van seksueel misbruik door de man. De verdachte zette sinds 1994 jonge meisjes zo onder druk dat zij niet in staat waren hem te weerstaan.

Trouwe lezers van Verre Volkeren herinneren zich waarschijnlijk nog wel mijn stukje over de Trobiand-eilanden, de Melanesische archipel waar vrouwen ongestraft mannen mogen verkrachten. Toen ik dit stukje laatst herlas, kreeg ik toch wel een beetje medelijden met het 'sterke' geslacht. En ik vroeg mij tevens af: hoe zou het er bij de burens op het grote eiland Nieuw-Guinea aan toe gaan?

Nieuw-Guinea

Nieuw-Guinea is één van de laatste pioniersgebieden op aarde. Grote delen van het eiland zijn nog niet in kaart gebracht en er huizen nog stammen die in het Stenen Tijdperk leven. Sommige Papoea-stammen - Papoea is de verzamelnaam voor de honderden verschillende natuervolken die het eiland bewonen - doen nog aan zwarte magie en hebben zelfs het kannibalisme en het koppensnellen nooit volledig afgezworen. Maar de vraag die ons interesseert is natuurlijk: wat zijn de bedgeheimen van deze eilandbewoners?
 Eén van de grootste en bekendste Papoea-volken zijn de Asmat-Papoea's. De Asmat zijn bijna allemaal biseksueel, ze hebben naast hun echtgenote ook een 'mbai' (ruilvriend). Elke Asmat-jongen kiest vlak voor zijn pubertijd een andere jongen van zijn stam uit om te fungeren als mbai. Het zo gevormde vriendenpaar doet van alles en nog wat samen, ook op seksueel gebied: mbais masturberen elkaar zonder gêne en ook experimenteren ze veelvuldig met anale seks. Elkaar pijpen doen mbais echter niet, terwijl contacten tussen jongens en meisjes en

tussen meisjes onderling eveneens taboe zijn. Wanneer de jongen de huwbare leeftijd bereikt, neemt hij een meisje tot echtgenote, maar ook daarna blijft hij nog geregeld seksueel contact houden met zijn ruilvriend. Mbai is men namelijk voor het leven!
 De mannelijke Asmat kennen ook een merkwaardig vriendschapsritueel: wanneer zij een onbekende ontmoeten en ze willen deze laten weten dat hij niets van hen te vrezen heeft, gaan ze hem letterlijk van kop tot teen belikken. Ze beginnen bij zijn vingers, neus en oren, waarna ze afdalen naar de romp, de penis en de tenen. Aan het likken van een mannelijk lichaam kleeft voor de Asmat geen seksuele betekenis, het is meer een soort ritueel om elkaars krachten over te dragen en gevoelens van vriendschap te uiten.

de hooglanden van Irian Jaya en Papoea-Nieuw-Guinea leven. In de animistische religie van dit volk speelt menselijk sperma een centrale rol, want mannaanzaad wordt door deze bergbewoners gezien als de spil van het universum. Zonder een regelmatige aanmaak van vers sperma zal volgens hen de hele wereld, inclusief de mensheid vergaan. Het is dus vooral zaak veelvuldig te ejaculeren. Ook de Berg-Papoea's zijn in principe biseksueel, maar er bestaan enkele opvallende verschillen met de Asmat. Jongens uit de bergen moeten vanaf hun achtste levensjaar dagelijks pubers en jonge mannen van hun stam pijpen. Door het vele sperma dat ze zo binnen krijgen, zou hun lichaam en hun geest aan kracht winnen. Contact met meisjes is net als bij de Asmat taboe. Wanneer een jongen de pubertijd bereikt, wisselt zijn rol van actief naar passief minnaar. Voortaan zal hij door andere jongetjes van zijn stam oraal bevredigd worden, hij komt dan zelf nog maar nauwelijks in actie. Wanneer de mannelijk puber met een meisje trouwt, mag hij nog heel even van zijn leven met zijn pijprijden genieten. Op het moment dat zijn echtgenote namelijk zijn eerste kind baart, is het voorgoed uit met de homoseksuele pret. De rest van zijn leven mag de mannelijke Berg-Papoea er volgens de tradities van zijn volk alleen nog maar heteroseksuele contacten op na houden. Maar wie weet, misschien luidt het motto van sommige mobiele Berg-Papoea's wel: 'Een verre vriend' is beter dan een goede buur'.

Behalve de Asmat zijn er nog honderden andere Papoea-volken. Eén daarvan zijn de Berg-Papoea's, die in

Amerikaanse tieners leren seks van de tv

En enquête, gehouden onder Amerikaanse jongeren tussen twaalf en achttien, wijst uit dat meer dan de helft van de meisjes hun kennis over seksualiteit aan televisie en films ontleent.
 Slechts 46 procent van de jongeren is door hun ouders voorgelicht over voorbehoedmiddelen. Dit blijkt uit het onderzoek van de Henry J. Kaiser Family Foundation.
 Bijna eenderde van de tieners is seksueel actief. Vier procent heeft een of meer kinderen. Van deze seksueel actieve jongeren vindt 36 procent dat ze niet voldoende op de hoogte zijn van voorbehoedmiddelen. Naast televisie en film (53 procent) zijn ook modebladen een belangrijke bron van informatie over seks, voorbehoedmiddelen en seksueel overdraagbare aandoeningen. Ruim eenderde van de ondervraagde meisjes zegt informatie uit deze bladen te halen.
 Volgens eenderde van de jongeren zijn sommige tieners seksueel actief omdat dit onder invloed van film en televisie als 'normaal' wordt ervaren.

Jonge moeders

Het aantal tienermeisjes dat moeder wordt, neemt de laatste paar jaar gestaag af in de Verenigde Staten. In 1994 (het laatste jaar waarover informatie beschikbaar is) hadden 58,9 van de duizend baby's die zijn geboren een tiener als moeder. Het geboortecijfer daalt in het algemeen in de VS. Het vruchtbaarheidscijfer is het hoogste onder zwarte en latino-vrouwen. Wel komen er steeds meer ongehuwde moeders. In 1994 was een op de drie moeders ongehuwd. Roken tijdens de zwangerschap wordt nog gedaan door 14,6 procent van Amerikaanse moeders. HC 27/6

FRANÇOIS HERMANS, FREELANCE REDACTEUR, REISJOURNALIST, FOTOGRAAF EN SEKSIEFHEBBER, WERKT VOOR DE ANWB EN HET REISMAGAZINE VOYAGER. IN VERRE VOLKEREN BESCHRIJFT HIJ DE SEKSUELE EIGENAARDIGHEDEN VAN ALLERLEI EXOTISCHE AARDBEWONERS

ILLUSTRATIE: ANET SCHRAAG

Sekstante mei/jun.'96

Lieve Oma.
Schreef ik vorige week dat ik bij mijn weten nooit een meisje had ontmoet. bleek ik dus even een periode uit mijn leven te zijn vergeten. Want mijn 'eerste keer' was helemaal niet op mijn twintigste. nee, ik was acht!
Gewoonlijk doet de liefde zijn intrede met een variant op Doktertje of Vader & Moedertje onder bezielende leiding van een ouder buurjongetje. Voor mij lag dat iets anders.

Zoals je weet, woonde ons gezin in Makassar, Indonesië, met nog een paar Nederlandse families. Over sex hoorden wij kinderen nooit iets, noch werd enige toespeling daarop door ons verstaan. Wij werden gereformeerd opgevoed, dus niet voorgelicht, en Indonesische kameraadjes repten er tegen ons niet over. Wij wisten van toeten noch blazen. In alle bescheidenheid wil ik er dan ook op wijzen dat ik het neuken zelf heb uitgevonden.

Want op een dag bewonderden mijn vriendje Jonas en ik de geslachtsdelen van onze zusjes, toen ik in een pienter ogenblik bedacht dat onze staafjes zo te zien in hun gaatjes pasten. Na wat onhandig wrikken kregen wij jongens tot onze trots beiden de beschikking over een erectie en gleden zonder veel moeite bij elkaars zusje naar binnen.

"Je moet 'm op en neer bewegen, dat is lekker!" maande ik Jonas. En of dat lekker was! We waren zeer verguld met deze ontdekking: dat nog nooit iemand eerder op dat idee was gekomen! Niet dat we werkelijk klaarkwamen met vocht en zo meer, maar na een tijdje kregen we op natuurlijke behoefte aan een pauze. Higgend rustten we uit.

"Vonden jullie het ook prettig?" vroeg ik de meisjes. Jaaaah, al mompelde Jonas z'n zus dat ze niet zeker wist of het wel mócht, wat we aan het uitgesproken waren. Dat vermoeden deelden wij gevierden. Het was beter om het geheim te houden, leek ons.

Een beetje beschaamd keken we elkaar aan en begonnen zachtjes te giechelen. Met spanning werd een nieuw voorstel afgewacht. Als altijd in dit soort zaken nam ik het voortouw. "Wisselen?" fluisterde ik schor, en ach, wie maalde er om incest!

Nog diezelfde middag spoedden wij ons met z'n tweetjes naar een gezin met drie dochtertjes, waar we het spel, dat ik toepasselijk en briljant in zijn eenvoud 'Steek-Er-Maar-In' had gedoopt, met verve introduceerden. De volgende maanden werd het bijna onze enige bezigheid nog in alle vrije kwartiertjes. "Zullen we Steek-Er-Maar-Innetje?" bleek voldoende om ieder ander vertier te onderbreken.

Wat een fantastische tijd. Schattig rampetampen dat het een aard had, altijd en overal. In de garage, achter de bosjes, in ons hutje boven in de waringin... geen meisje bleef gevrijwaard van onze driften. Onze favoriet was Marloes, waar we zelfs met z'n tweeën tegelijk in mochten! Jonas en ik kwamen trouwens zonder de meisjes ook tot aardige resultaten. Als je bijvoorbeeld je hand om de piel van de ander sloot

Drie jaar schorsing voor judocoach Ooms

ANP NIEUWEGEIN VK-1-6
De tuchtcommissie van de Judo Bond Nederland (JBN) heeft coach Peter Ooms met ingang van zaterdag 1 juni voor drie jaar geschorst. Tot 31 mei 1999 mag de Brabander geen functie uitoefenen als trainer en coach binnen de JBN en aangesloten verenigingen of sportscholen. Ook wordt Ooms het lidmaatschap van verdienste van de JBN ontnomen.

De uitspraak van de JBN is het gevolg van de aanklacht die de judoka's Monique van der Lee, Irene de Kok en Anita Staps begin dit jaar indienden naar aanleiding van ongewenste intimiteiten door Ooms. Alleen de klacht van Van der Lee werd ontvankelijk verklaard omdat de zaken van de twee andere vrouwen volgens de regels van de JBN verjaard zijn.

De drie sportvrouwen hebben ook aangifte gedaan van zedenmisdrijven bij de politie. Justitie in Breda beraadt zich nog of Ooms strafrechtelijk wordt vervolgd.

Ooms kan tegen de uitspraak van de tuchtcommissie beroep aantekenen.

neuken heb ik zelf uitgevonden

jan rot

Filmkeuring wil ook het tv-aanbod gaan keuren

NRC
Door onze kunstredactie
AMSTERDAM, 20 JUNI. De Nederlandse Filmkeuring (NFK) wil zich niet beperken tot het bepalen van de leeftijds grenzen van bioscoopfilms. Ze wil ook werken voor de omroepen. De NFK zou graag het onafhankelijke instituut willen worden voor de beoordeling van films en televisieprogramma's. Voor de uitbreiding van taken is een wetswijziging noodzakelijk.
De NFK vraagt hiervoor steun aan de vaste kamercommissies van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), justitie, en onderwijs, cultuur en wetenschappen (OCW). De betrokken bewindslieden Terpstra en Nuis wezen het voorstel eerder af. Zij vinden dat de televisiezenders zelf moet bepalen op welk tijdstip ze (gewelds)fragmenten uitzendt, die verantwoordelijkheid niet bij derden moet leggen. Terpstra liet weten dat de NFK zich met

onmiddellijke ingang moest onthouden van de buitenwettelijke taken.
Staatssecretaris Terpstra, die de activiteiten van de onafhankelijke filmkeuring in haar portefeuille heeft, bereidt zelf samen met haar kabinetscollega's Nuis en Sorgdrager (Justitie) een wijziging in de Wet op de Filmvertoningen voor. Onlangs liet zij weten 'op termijn geen reden van bestaan meer te zien voor een apart overheidsorgaan als de Nederlandse Filmkeuring dat zelf films voor openbare vertoning classificeert'. De pogingen van het bestuur van de Filmkeuring om haar invloed uit te breiden moeten dan ook in dat licht geplaatst worden.
Wel zal staatssecretaris Terpstra binnenkort in overleg treden met het Commissariaat voor de Media over de beste manier waarop deskundigheid geraadpleegd kan worden voor de beoordeling van de geschiktheid van televisie-uitzendingen voor jeugdigen, aldus een woordvoerder van het ministerie. Uitgangspunt is daarbij dat de verantwoordelijkheid voor die beslis-

WAARKOMEN :
Nieuwe Rem
28-2-'96

en daaraan trok, daar was ook niks mee. 'Treinen' noemden we dat. Het meest opwindende was echter 'Vel Over Been', dat als volgt in zijn werk ging: eerst treinden we een stijve. Daarna drukten wij onze eikeltes stevig tegen elkaar en vervolgens stroopte de een zijn voorhuid zo ver mogelijk over het lid van de ander. Zo bleven wij minutenlang staan. Wanneer dat ging vervelen, kwam de climax. Terwijl de buitenste voorhuid goed dichtgeknepen werd, begon een van ons voorzichtig te urineren, zodat er een zwelling ontstond in het centrum van onze aaneengelaste plassertjes, die nog het meest deed denken aan een slang met een prooi halverwege de slokdarm. De kunst nu, was de buil zo groot mogelijk te laten worden zonder lekken. Als je uiteindelijk niet handig losliet, zat je beiden onder het pis, wat ook lachen was natuurlijk. Voor de volledigheid: anaal en oraal hadden we niets verzonnen buiten het door mij wat minder gewaardeerde 'Kontje-Ruiken'. Dat had Jonas dan ook bedacht...
Nou, Oma, wat dacht je ervan? 't Is niet bepaald een verhaal dat ik al die tijd geheim heb gehouden, misschien kende je het al uit boek of voorstelling, maar ik ben bijna dertig jaar later nog steeds trots op mijn vroege daadkracht. Al heb ik me wel eens afgevraagd hoe die meisjes er nu op terugkijken. 't Gebeurde werkelijk in alle onschuld, en dwang was er niet bij, dus wat moet ik er van zeggen. Dat het waar is dat je bij een kind kunt zien hoe hij later wordt, lijkt in ieder geval weer bewezen.

Al is er een periode in mijn leven geweest. 't is moeilijk voor te stellen, dat ik nauwelijks met sex bezig was. Zo in 1982, toen ik voor het eerst succes kreeg met mijn muziekjes en met werkelijk niks anders op schoot zat dan met mijn gitaar. 'Vrijen doe ik niet, ik ben tenslotte songschrijver' kopte De Telegraaf dan ook boven een interview met mij. Iets waar mijn toenmalige verkering minder verguld mee was dan ik.

Een tijdje geleden vroeg iemand met hoeveel mensen ik het nou al niet had gedaan. Als ik duizend had gezegd had ie het geloofd, maar ik vermoedde zelf dat het in de buurt van de honderd lag. Toen heb ik, op een verloren zondagmiddag, voor de aardigheid al mijn bedgenoten onder elkaar op floppy gezet. Een beetje ziek, dat geef ik toe, want je degradeert mensen tot nummers, maar hoewel me er op dat moment vast een paar ontschoten zullen zijn, wist ik nog van iedereen naam, tijd, waar het gebeurd was en wat we zo'n beetje hadden gedaan, en dat zegt niet alleen iets over een goed geheugen, maar toch ook wel over de intentie waarmee de diverse handelingen hadden plaatsgevonden. En toch drukte ik op het eind ineens de delete-knop in, en dacht aan mijn moeder, die zei: 'Ik heb maar één man liefgehad, en dat was je vader...' Nee, dat haalt ze nooit meer in.

Liefdesvakantie van 15-jarige eindigt in tranen

VK 25-6
Een 15-jarige Amerikaanse jongen die meer dan 1600 kilometer had gereisd om het meisje dat hij via Internet had leren kennen te ontmoeten, is opgepakt door de politie van de woonplaats van het meisje.
James Wilson begon zijn eigen-tijdse odyssee in zijn woonplaats East Dundee in de staat Illinois. Eerst fietste hij 56 kilometer naar Chicago, waar hij de bus nam naar Columbus (Ohio). Vandaar nam hij een bus naar New York, en ten slotte stapte hij over op de bus naar Boston. Van Boston liep hij 30 kilometer naar Hingham, waar het object van zijn kalverliefde woont.
De jongen was van plan geweest eerst het huis te traceren en daarna op het strand te gaan slapen. De volgende dag zou hij zijn opwachting maken aan de deur van het meisje. In plaats daarvan nam een-nagente hem mee naar het bureau, waarvandaan hij enkele uren later, zonder zijn geliefde te hebben gezien, op het vliegtuig naar huis werd gezet.
Volgens de politie was de jongen verdrietig en teleurgesteld. 'Hij besefte dat hij de zaak anders had moeten aanpakken, misschien door elkaar eerst foto's te sturen en op te bellen.' James was door zijn ouders als vermist opgegeven. Hij had een briefje achtergelaten waarin stond dat hij 'op vakantie ging' en dat de familie zich geen zorgen moest maken. James' moeder heeft aangekondigd dat haar zoon voorlopig niet met zijn computer mag spelen. 'Misschien zeg ik ons abonnement op Internet zelfs wel op.'

Filmkeuring weigert werk op te geven NRC

RIJSWIJK, 24 JUNI. De Nederlandse Filmkeuring (NFK) weigert te stoppen met het keuren van televisieprogramma's. Daarmee negeert de NFK staatssecretaris Terpstra, die vorige week liet weten dat de NFK onmiddellijk moet stoppen met haar werkzaamheden. Volgens Terpstra staat de wet niet toe dat de NFK tv-programma's keurt. De NFK doet dat sinds begin dit jaar uit zichzelf en op verzoek van de omroepen.
De NFK wil een onafhankelijk instituut zijn voor het keuren van films en televisieprogramma's. Voor de uitbreiding van de taken is een wetswijziging nodig, maar de betrokken bewindslieden Terpstra en Nuis willen dat niet. Zij vinden dat de televisiezenders zelf moeten bepalen op welk moment zij (gewelds)fragmenten uitzenden en dat zij de verantwoordelijkheid daarvoor niet bij derden moeten leggen.
Omroepen doen steeds vaker een beroep op de NFK. Zij doen dat om de juiste uitzendtijd van films of fragmenten te kunnen bepalen. Daarmee willen zij voorkomen dat zij de Mediawet overtreden. In de Mediawet staat dat omroepen films voor personen ouder dan 12 jaar pas na 20.00 uur mogen uitzenden. Films voor personen boven de 16 jaar mogen zij uitsluitend na 21.00 uur vertonen. (ANP)

samenleving. Ieder mens is in staat om seks te voelen en er van te genieten, zoals hij van voedsel kan genieten, je hebt er zelfs niemand anders bij nodig."

Er bestaat volgens Willems in Nederland één groot taboe op het gebied van seksualiteit en dat is: erover praten. Dat zou wel moeten, vindt Willems. "Veel mensen lopen overdag met een sik rond omdat ze slechte seks hebben gehad of omdat ze hebben gemasturbeerd en zich daarover schamen. Het wordt wel normaal gevonden om op je werk te zeggen dat je niet goed hebt geslaagd door stress, maar niet als je zegt dat je door de stress niet goed hebt gevrijd. Seksualiteit is gedrag zoals alle gedrag."

De NVSH doet behalve aan telefonische hulpverlening ook aan voorlichting in de vorm van folders, het tijdschrift Sekstant, publicaties op Internet en een database voor instellingen. Daarnaast organiseren de afdelingen avonden voor transseksuelen en travestieten, voor sodomosochisten en alleenstaanden en avonden waarop paren kunnen vrijen. Ook verkopen de afdelingen in hun winkels seksartikelen.

ta Jacobs vooral sterk had gemaakt voor geboorteregeling als instrument om de economische leefomstandigheden in industriële gebieden te verbeteren.

Het hoogtepunt van haar bestaan beleefde de NVSH in de jaren zestig, toen meer dan 200.000 mensen lid waren. Dat hoge ledenaantal toen had volgens Willems alles te maken met het recht van leden om bij de vereniging condooms te kopen. Het verkopen van condooms was tot eind jaren zestig officieel verboden.

Onder invloed van de Vlaamse 'huisfioosof' Jos van Ussel werd in de jaren zestig een visie op seksualiteit ontwikkeld waarin de ontvoering van seksualiteit en voortplanting centraal stond: tolerantie van seksuele voorkeuren, het recht om aan geboorteregeling te doen, het recht op abortus en het afschaffen van de intolerantie jegens seksualiteit voor en buiten het huwelijk.

Willems: "Het is een visie die ik nog steeds aanhang. Seksualiteit heeft een legitimiteit op zichzelf. Seks kan aan liefde worden gekoppeld maar dat hoeft niet. Dat verschijnsel doet zich nu voor in onze

den verdeeld over vijftien afdelingen. De vereniging krijgt jaarlijks, telefonisch of vis-à-vis, ongeveer honderdduizend vragen. Mensen vragen bijvoorbeeld of het normaal is dat men niet vastgebonden wil worden, niet diverse keren achter elkaar een orgasme beleeft, en of men meer zou moeten voelen voor trends als penisverlenging, sadomasochisme, seks op vreemde plaatsen en bisexualiteit. Ook vragen over vaginisme worden vaak gesteld.

Vooral allochtone jongeren van de tweede en derde generatie verdienen volgens de 39-jarige Willems aandacht, hoewel ze vrijwel nooit bij hem aankloppen voor hulp. De vereniging zoekt naar manieren om de jongeren te bereiken. NVSH-voorzitter op een breukvlak tussen enerzijds een repressieve opvoeding gebaseerd op gevoelens van schuld en schaamte en anderzijds de nadruk van de moderne samenleving op een individuele beleving van verschillende vormen van seksualiteit.

De jubilerende vereniging werd op 19 mei 1946 opgericht als een voortzetting van de Neomalthusische Bond (NMB) die zich in Nederland onder aanvoering van Alet-

Maassen, hoofdredacteur van het verenigingsblad Sekstant. De hardste kern kwam gisteren bijeen op het hoofdkantoor in Den Haag voor, aldus de invitatie, 'een feestelijke happening'. De Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming bestaat deze dagen vijftig jaar.

Door een onzer redacteurs NRC DEN HAAG, 1 JUNI. Alles mag, alles kan, maar alleen als je het zelf wilt. Dat wordt de komende jaren het motto van de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH), die gisteren in Den Haag het vijftigjarig bestaan vierde.

Volgens psycholoog-seksuoloog M. Willems, voorzitter van de NVSH, legt de huidige samenleving op veel mensen een zware druk tot het leveren van allerlei verschillen-de soorten prestaties, ook op het seksuele vlak. Veel mensen twijfelen daardoor of ze het wel goed doen. Ze zijn onzeker.

Willems: "We leven in een onveilige, instabiele samenleving die voortdurend de nadruk legt op prestatie, geld, status en een goed seksueel leven. We moeten een he-leboel rollen liefst perfect spelen. Dat leidt tot een grote belasting. Mensen staan zichzelf niet meer toe om te zeggen: dat kan ik niet. Ik hoop dat mensen zichzelf stabiel kunnen aanleren, zich niet gek laten maken door de media en zich blindelings ergens in storten. Anders voorzie ik een gekkenhuis."

De NVSH heeft vierduizend le-

Links. Velen zijn vooral lid vanwege de contactavonden die de twintig afdelingen organiseren voor breed dan wel specialistisch geïnteresseerde leden - "alleen necrofiliën bedienden we nog niet". De agenda pagina's van het professioneel gemaakte blad geven enig inzicht in deze wereld: Eindhoven kondigt een avond aan voor 'taboeleze, ruimdenkende, fantasievolle paren van alle seksuele voorkeuren, zoals lak-, leer-, rubberkleding, lingerie, SM, nudisme, travestie, trioseks, shaving, piercing, fetisjisme, voyeurisme, exhibitionisme, masturbatie, dildo's en vibrators. (...) Neem zelf handdoeken mee."

Marcel Maassen, lid sinds 1978 ("Toen ging ik studeren en werd ik van alles lid, ook van D66 en de VPRO") vindt dat de NVSH nog steeds de VVV van de seksualiteit is. Die v's staan voor voorlichting, vorming en vermaak. Uitgespeeld is de NVSH volgens hem niet. "Er moet toch een organisatie zijn die het li-bertaire erfgoed op het gebied van de seksualiteit voortdoet. Dat zijn wij. Als er commentaar moet worden gegeven op de mannenpil, of op het abortusverbod in Ierland, weet de pers ons te vinden."

Maassen wijst ook op de NVSH 06-hulplijn, die tienduizend maal per jaar wordt gedraaid. Die lijn kost een guident per minuut. "Inderdaad, daarbij zitten we in prijs aan de bo-venkant van de markt. Maar als je een half uur met ons belt, ben je nog maar een zesde deel kwijt van wat een psychiater rekent."

Nederland, die dergelijke advertenties later wel publiceerden. Meier ging met ruize weg. Het vervolg moet geboekstaafd worden. "Een jaar na mijn ontslag raakte ik betrokken bij het blad en de pr van de Kleine Nederlandse Vereniging van Slechte Horenden. Dat hadden ze afgekort tot NVSH. Dat leek mij minder gelukkig. Op mijn advies werd dat NVS. Het was erg vervelend dat een paar weken later, het nieuwe postpapier lag net in de kasten, de driehonderdduizend leden tellende Nederlandse Vereniging van Sportvissers zich presenteerde."

Wiky van Rijssel, redactrice van 1977 tot 1982 en van 1989 tot 1993, was duidelijk een exponent van de gepolitiseerde richting. In haar eerste periode maakte ze deel uit van een sterk feministische redactie van vier vrouwen. "Wij wilden een maatschappelijk interessant blad maken. En die NVSH zat zich maar druk te maken over dildo's en stoepakjes. Ik geneerde me dood." Later was ze nog een korte periode redactrice. "Toen werden er wel contactadvertenties geplaatst. Die kwamen vooral van wervende pedo's. Wij vonden dat daar een leeftijds grens aan moest worden gesteld, in het bestuur vonden verschillende mensen dat niet nodig. Ik vond dat zeer dubieus."

De resterende leden zijn, zegt Sekstant-hoofdredacteur Martin Maassen, over het algemeen mensen boven de veertig. Ze zijn links, volgens een redactioneel onderzoek stemt een kwart PvdA en een kwart Groen-

NVSH: veel drukte over dildo's en stoepakjes

Het gedicht

PAR 14-8

Jana Beranova: Kiskassend gedicht De Geus, f 5

GODEN

Er rolde een kind binnen en weer één en weer één op Bali ben je nooit alleen.

Hoe jonger het kind, hoe reiner zijn geest, des te dichter is zijn ziel bij de hemel, fluitert de rijst, de bamboe, de beek, fluitert het zweet.

Sla nimmer een kind, anders vertrekken de goden!

Er rolde een god binnen en weer één en weer één op Bali ben je nooit alleen.

JANA BERANOVA

Weer 'seks-proces' tegen Michael Jackson AD 12/6

DE VADER VAN een 13-jarige jongen die in 1993 Michael Jackson van seksuele aanranding beschuldigde, heeft opnieuw een rechtszaak tegen de popster aangespannen. Jackson, en diens toenmalige echtgenote Lisa Marie Presley, zouden vorig jaar in een televisie-interview de bepalingen van een minnelijke schikking hebben geschonden. Dat meldt het blad Daily Variety.

In januari 1994 trok de jongen, zoon van een rijke tandarts in Hollywood, zijn klacht in. Er was een regeling bereikt, waarbij Michael Jackson de jongen meer dan tien miljoen dollar zou betalen. Beide partijen werden opgeroepen de voorwaarden van de overeenkomst vertrouwelijk te houden. Later liet het Openbaar Ministerie weten Jackson niet strafrechtelijk te vervolgen omdat de jongen weigerde te getuigen.

Vorig jaar verschenen Jackson en Presley in het programma van Diane Sawyer op de televisiezender ABC. Zij ontken-den toen de eerdere beschuldigingen van de jongen. Volgens de vader zijn Jackson en Presley daarmee ingegaan tegen de voorwaarden van de minnelijke schikking. In de aanklacht wordt de popster ervan beschuldigd welbewust te hebben meegewerkt aan een campagne

Michael Jackson: opnieuw aangeklaagd. Archief foto

om de minderjarige valselijk te beschuldigen van leugens over de vermeende seksuele aanranding.

Ook Jacksons platenmaatschappij Sony, Diane Sawyer en ABC zijn gedaagd omdat zij er voordeel aan zouden hebben gehad dat de popzanger de beschuldigingen ontkende. Zij zouden zich door de acties van Jackson 'onbillijk' hebben verrijkt. Volgens Daily Variety eist de tandarts ook van hen meerdere miljoenen gulden.

Michael Jackson reageerde in een schriftelijke verklaring: "De beschuldigingen in de klacht zijn vals en ik zal ze heftig bestrijden. Ik ben in het bijzonder getroffen omdat mijn lieve Lisa Marie in deze onverkwikkelijke discussie is betrokken."

NVSH-leden kennelijk vooral om materiaal en om advies.

Het doet dan ook merkwaardig aan dat juist op dit gebied succesvolle activiteiten werden afgestoten. De consultatiebureaus kwamen eind jaren zestig los van de vereniging te staan in de Rutgersstichting, de abortusklinieken werden later ook in een afzonderlijke stichting ondergebracht. En het Centraal Middelien Depot (CMD), nu ook op de vrije markt actief met geteste condooms en speelse artikelen - van stoepakjes tot een 'vibrator met noppen-schaacht' - deelt nog wel het Haagse adres met de NVSH, maar staat daar formeel los van.

De splitsingen hadden aanvankelijk een ideologische achtergrond: hulpzoekenden zouden kunnen worden afgeschrokken door een als radicaal ervaren NVSH. De loskoppeling van het CMD was meer een gevolg van de angst dat een redelijk succesvol bedrijf ten onder zou kunnen gaan met de vereniging die, halverwege de jaren tachtig, alleen nog maar schulden had.

Dergelijke stappen werden zelden geruisloos en in harmonie gezet. De geschiedenis van de NVSH ging, zoals als bij veel bewegingen die de vrijheid en het geluk van de mensheid in het vaandel voeren, gepaard met ruzies, rellen, beledigingen, rechters en advocaten. Natuurlijk waren er problemen met de buitenlandse wereld, zoals de strijd om vrije abortus en vele kleine, het conflict met de drukker bijvoorbeeld die weigerde een nummer te produce-

VAN EEN BEETJE vies tot een beetje triest - zo heeft de beeldvorming rond de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming zich in een halve eeuw ontwikkeld. Het was de vereniging die pleitte voor openhartigheid waar anderen zwijzaamheid betrachteren. Het verenigingsblad heette Verstandig Ouderschap. De naam verwees naar gezinsplanning, de doelstelling van de vooroorlogse voorloper van de NVSH, de Nieuw Malthusiaanse Bond.

Maar de verhalen gingen zelden over opvoeding, maar wel over seks. In de rubriek 'Wij willen weten' - die nog steeds bestaat in het huidige NVSH-magazine Sekstant - beantwoordde de arts J.M.R.A. Keizer, in een voor die tijd ongekenk duidelijk ke taal, vragen van lezers. Overigens niet alle vragen volgens Dick van Reeuwijk, redacteur van het blad halverwege de jaren zestig. "De merkwaardigste plaatsten we niet. Ik weet nog dat iemand bang was dat hij zijn hond zwanger had gemaakt."

De club hield er een net depot-houders op na, waar leden zich konden vervolgen voor condooms. De depositories, in de wandeling wel kapotjesboeren genoemd, kregen het in de jaren zestig al minder druk: de pil kwam op, voorbehoedmiddelen waren ook elders te verkrijgen. De laatste sloot de zaak in 1970, toen de wetwijziging de verkoop op vrijwel alle plaatsen via automaat of toonbank mogelijk maakte. Met de nieuwe wet zette de afkalking van het ledenbestand in. Het ging de

Kærlighed. En stiltferdig men langtfra ufarlig erindring forløses i Roeland Kerboschs film fra Besættelsens Holland.

Fornem- melsers

door Elsbeth Ety

Gesprek met schrijver Hafid Bouazza

NRC 21-6

Niet alleen het verhaal 'Satansciencen', al Bouazza's verhalen gaan over min of meer verboden seks: een meester misbruikt zijn jonge slaaf tot bloedens toe, imams en pedofielen doen het met jongetjes, de jongetjes begere hun zusters en gebruiken vervolgens elkaar als opstapje bij het penetreren van een geit of een ezel. Merkwaardig genoeg gaan al deze wreedheden met een grote tederheid gepaard.

Bouazza beschrijft de ontluikende seksualiteit bij elf- tot dertienjarige jongetjes in het Marokkaanse dorp waar hij maar tot zijn zevende jaar heeft gewoond. Hij doet alsof zijn verhalen autobiografisch zijn (in sommige heet de hoofdpersoon Hafid), maar in werkelijkheid zijn het herinneringen vermengd met fantasie. „Ik heb die dingen niet zelf meegemaakt. Er zit duidelijk iets karikaturaals in. Maar ik ben een paar keer in Marokko terug geweest en toen heb ik gezien hoe jongetjes van een jaar of twaalf, dertien geobsedeerd zijn door seks. Nederlandse zeventienjarige disco-gangers zijn daarbij vergeleken dootjes. Ze zijn zo grof in de mond. In het begin stootte dat me af. Toch sprak die broecirige sfeer in dat dorpje me aan. Wat me het meest interesseert in seksualiteit is hoe je er literair vorm aan geeft. Natuurlijk is seks met kinderen misbruik. Ik schrijf daar met tederheid over om duidelijk te maken dat in een kinderwereld bepaalde dingen met gemak aanvaard worden, zolang volwassenen niet gaan roepen dat het niet mag. Zolang er in Marokko geen *Rondom Tien* bestaat, maakt niemand zich er druk om.”

Of er echt zoveel misbruik voorkomt in Marokko weet Bouazza niet, hij heeft er geen onderzoek naar gedaan en het interesseert hem niet. „Ik keur het ook niet goed, of zo. Voor mij is het belangrijkste dat ik een wereld

schep waarin anders dan hier tegen seksualiteit wordt aangekeken, waarin seks een soort vanzelfsprekendheid is. Ik denk dat seksualiteit in de Arabische wereld ongebreidelder is, omdat seks ontfaan is van intimiteit. Het wordt gezien als een biologisch verschijnsel, als iets wat broodnodig is. In de Koran wordt seksualiteit aangehaald op een heel pragmatische manier: het hoort erbij, maar niet als iets dat met liefde te maken heeft. In de Koran staat: 'Uw vrouw is een akker voor u, ga tot uw akkers in zoals gij dat wilt'. Die beeldspraak is heel vies, vind ik.”

Het ligt voor de hand dat zijn verhalen in de toekomst niet noodzakelijkerwijs in Marokko of de Arabische wereld zullen spelen. Juist om die reden, zegt Bouazza, heeft hij in zijn debuutbundel het dorp waar hij zijn verhalen situeert in brand laten vliegen. „Dat dorp komt nooit meer terug in mijn volgende boeken. Ik heb over Marokko geschreven omdat ik op de één of andere rare manier dacht dat ik de Arabische wereld beter kende, hoewel ik hier ben opgegroeid en hier al twintig jaar woon. Nu beseft ik dat ik juist over die wereld heb geschreven omdat ik hem niet zo goed ken. Daardoor kon ik gebruik maken van proto-types en sjablonen zoals de geile imam, de vrome vader, de subtiële pedofiel, de begeerde zuster. Met die sjablonen kon ik spelen. Als ik over Nederland, over Amsterdam schrijf, moet ik veel subtieler te werk gaan.”

Zijn volgende boek, waar hij deze zomer aan begint, zal zich in Amsterdam afspelen. „Maar ik wil vermijden dat het een Amsterdam wordt, gezien door de ogen van een allochtoon. Ik wil de stad herscheppen. Met dat Marokkaanse dorp ging dat herscheppen me makkelijk af omdat dat op basis van mijn herinneringen gebeurde. En met herinneringen kan je nu eenmaal doen wat je wilt.”

Cruisen?

VK 13-6

Den Haag wil cruisende homo's in de Scheveningse Bosjes verplaatsen naar een 'gedoogzone' bij de Haringkade. Ze bezorgen overlast, vinden omwonenden. Moet de overheid zich bemoeien met het vrije seksuele verkeer in de natuur?

A. Kamp, gemeenteraadslid voor de VVD in Den Haag: 'Op papier lijkt het een aardig idee. We kunnen, denk ik, wel stellen dat er een probleem is dat we voor de bewoners moeten oplossen. Waarschijnlijk zal er door dit plan minder overlast zijn. Om de mensen naar een andere locatie te krijgen heb je zachte dwang nodig en coördinatoren die zich daarvoor inspinnen.'

Cees Bol, voorzitter van de COC in Den Haag: 'Het is een slecht plan. De Haringkade ligt overal ver vandaan. Juist zo'n plek zal potentieel aantrekken. De huidige locatie is een schit-

terend stuk van het Scheveningse bos. Op de nieuwe plek is het lang niet zo aantrekkelijk om te cruisen. Ik ben bang dat het gaat uitwaaien. Iedereen heeft vrijheid van beweging: Ik loop in het bos, wie doet me wat? Misschien krijg je zo zelfs drie locaties in het Scheveningse Bos.

'Wij zijn ook niet gelukkig als twee mannen op het pad met elkaar staan te neuken. Het gaat om de beheersbaarheid. Je kan bijvoorbeeld flickergroen aanplanten. Dat is beplanting die in de winter en in de zomer groen blijft en van de wortel tot de top bedekkend is. Homo's worden op hun gedrag aangesproken. Deze winter hebben we een baanproject gehad met de titel: Een betere baan begint bij jezelf.'

Liefde. Een geruisloze maar ook niet ongevaarlijke herinnering wordt verlost in Roeland Kerboschs film uit Holland van de bezetting.

GEVOELENS

door Bo Green Nielsen (Weekendavisen (DK) - 31 mei 1996)

Nederlandse films zijn zelden gasten in de Deense bioscopen, maar het kan misschien niet speciaal verwonderen, dat hun mensensvisie, situaties en verhalen niet uit die van ons zijn te kennen. Het is waarschijnlijk daarom, dat wij ze een beetje vervelend vinden. Deze genuanceerde beschrijving van de vriendschap en de voorzichtige verliefdheid tussen een 13-jarige jongen en een Canadese soldaat, die naar Nederland komt in het laatste jaar van de oorlog, is in elk geval verteld met precies dezelfde mengeling van omslachtigheid en geruisloos inzicht, waarmee een Scandinavische filmscheper de vertelling zou hanteren.

We schrijven 1944, toen de 13-jarige Jeroen wordt geëvacueerd uit Amsterdam en bij een rechtschapen vissers-gezien buiten de wetten en rechten van het land uitbesteed. In het begin voelt de jongen zich verdrietig en alleen, maar gaandeweg voelt hij zich thuis in het milieu, dat zo godsvreesachtig is, dat het niet fantasie heeft om zich de diepte te voorstellen van de relatie, die tussen Jeroen en de soldaat Walt ontstaan, als de invasie van de geallieerden inschakelt. Er is een fijne scene in het midden van de film, waarin de stiefvader Jeroen wegtrekt en verklaart, dat hij onthuld is, we hebben het wel gezien, maar dat soort dingen doen we hier niet, hoor. Jeroen voelt meteen schuld en schaam, maar de pleegvader wijst maar op de chocola, die de jongen door de soldaat heeft gekregen en die hij niet samen met de rest van de familie heeft gedeeld.

De kleine film baseert op een herinneringsroman door Rudi van Dantzig en volgens de Amerikaan Andrew Kelley, die heel fijn de rol van Walt speelt, is hij zeer gedempt ten opzichte van de oorspronkelijke literaire uitgave. Dit doet op een verbazingwekkende manier denken aan Mel Gibsons debuut als regisseur, *The Man without a Face* (1993), die een dergelijke noch helemaal platonische noch volkomen gerealiseerde verliefdheid tussen een jongen en een man beschreef. In het kader-verhaal, waarin de volwassen Jeroen een internationaal bekende choreograaf is geworden, die na 50 jaar alweer in Nederland is, is Jeroen gespeeld door Jeroen Krabbe - overigens tamelijk moe en verstrooid.

De kleuren zijn net zo bruin en groen als die tijd in de regel geschetst is in een film. Een vliegtuig met averij wordt een potig symbool, en het tempo raakt plaatselijk aan het ondraaglijk omslachtige.

Zelden zijn zo veel onnodige vervoer-situaties gezien in een verhaal, dat bij voorbaat moeilijkheid heeft om los te komen. Als dat gebeurt, krijgt het echter gauw vlucht en vooruitstrevendheid. *For a Lost Soldier* is een tenger en belangrijk herinneringsverhaal over puberteit en identiteit, een van dat soort films, waaraan Hollywood niet eens met een vuurtang zou raken, maar die af en toe nodig zijn te vertellen.

M. Santbergen, fractievoorzitter van het CDA in de Haagse gemeenteraad: 'Ik ben er principieel tegen om sex in het openbaar toe te staan. Maar als de behoefte zo groot is dan moet de overheid wat doen. Ik heb er geen bezwaar tegen om het op enkele plekken toe te staan. In het Haagse Bos tolereren we het en in het Zuiderpark schijnt het er ook nogal heftig aan toe te gaan. We zijn erg tolerant in dit land, maar je moet tolerantie een halt toeroepen als die hinder oplevert voor anderen. We hebben de heteroprostitutie in Den Haag weten terug te dringen. Als homo's zo graag willen, laten ze dat dan ook maar ergens binnen doen.'

Geert Hekma, docent homostudies aan de Universiteit van Amsterdam: 'Hartstikke goed, dat voorstel van het Haagse college. Maar een precedent is het niet, hoor. Ooit heeft het raadslid Bob van Schijndel in Amsterdam een pisbak laten terugplaatsen die door homo's bezocht werd. Ik vind het verstandig dat je een terrein aanwijst, zoals er ook speelplaatsen voor kinderen zijn, volkstuintjes en tippelzones voor heroïnehoeren.'

'Die overlast is imaginair, er zijn mensen die zich druk maken om niks. Maar je moet wel proberen de overlast zoveel mogelijk te vermijden. Stom dus dat de gemeente in Amsterdam op de Oeverlanden, een gewilde cruiseplaats, een fietspad heeft aangelegd, dan krijg je conflicterende belangen tussen recreatiefietsers en de homo's.'

Sjoerd Beumer, hoofdredacteur XL, blad van het COC: 'Als ze die zone in Den Haag verplaatsen naar een griezelig terrein, vind ik dat geen goed idee. Het cruisen kan beter in een stedelijk gebied, daar heb je meer sociale controle. Maar het is ook slecht als bewoners er last van hebben, hoewel ik denk dat ze vooral het idee dat mannen

sex met elkaar hebben akelig vinden.

'Ik woon tegenover een plantsoen waar met het mooie weer junks en alcoholisten zitten. Ik heb er geen last van en toch vind ik het vervelend. Ik geloof dat ik het ook niet prettig zou vinden als ik cruisende mannen tegenover mijn huis zou zien.'

In het Bilderdijk-park in Amsterdam, waar homo's elkaar vroeger troffen, hebben ze bomen gekapt en lantaarns geplaatst. Toen was het zo afgelopen.'

B. Huisman, lid van het actiecomité Scheveningse Bos Schoon: 'Wat mij zo irriteert is dat allerlei mannen op fietsen over de voetpaden racen en elkaar bevoeren. Homo's zeggen dat dit zo gezellig is, maar die pikgerichte blikken vinden anderen niet zo gezellig. Het lijkt een soort code. Wij moeten telkens uit de weg springen. Die andere plek is mijn eigen plan. Het is leuk dat de gemeente doet wat de burgers voorstellen. Bij de Haringkade mag het wel, ga je toch naar een andere plek, dan krijg je een bekeuring. Nu is het zo dat je een bekeuring krijgt als je je hond loslaat en geen bekeuring als je je broek uitdoet. Wij zijn vaak van discriminatie beschuldigd. Wij discrimineren niet; ik ben zelf homo. Het park is van iedereen. Als het achter een struik zou gebeuren is het niet zo erg. Nu is er geen vorm van fatsoen.'

Pim Fortuyn, adviseur: 'Bespotelijk. Het kenmerk van cruisen is nu eenmaal dat onbekende, dat gevaar. De overheid heeft als enige taak de overlast te voorkomen. Maar die burgers rondom het Kralingse Bos en de Scheveningse bosjes gaan na tien uur 's avonds hun hond uitlaten, wandelen dan steeds

verder het bos in en gaan zich vervolgens ergeren als ze daar seksuele handelingen zien. Die angstige burgers moeten ernstig worden toesproken! Misschien vinden ze het wel stiekem leuk. Kijk, als die handelingen nou op straat plaatsvonden. Waar bemoeit de overheid zich mee? Dat is net als met die afwerkplekken, dat functioneert toch ook niet.'

'Als het voor mijn huis zou gebeuren? Nou, misschien zou ik wel meedoen. Nu vind ik het te ver weg en te ongemakkelijk. Maar die spanning kan ik me voorstellen.'

Jaap Hulsman
Michel Slütter

Cruisen!

In de *Volkskrant* van 13 juni suggereert een openingsquote ('Hartstikke goed, dat voorstel van het Haagse college') alsof ik voorstander zou zijn van het baanbeleid rond de Scheveningse Bosjes. Maar dat ben ik nu juist helemaal niet! Het gemeentebestuur kijkt op uiterst laakbare wijze voor ontoelaatbare intimidatiecriminaliteit door buurtterreur. Enkel om die reden besluit het nu naar de 'flikkerflora' in een verdomhoekje weg te stoppen. Verdringing en vogelvrijverklaring zijn de weg van de minste weerstand.

Laat Den Haag liever eerst een voorbeeld nemen aan het Amsterdamse antwoord op cruisen. Burgemeester Patijn zei over Amsterdammers die het niet op cruisen hebben: 'Hoor eens, u moet niet zeuren. Laat in Amsterdam ieder op eigen wijze zalig worden. Aparte cruisingszones? Geen sprake van.'

Mijn 'hartstikke goed' slaat er intengendeel op dat ook rond ruimtegebruik van homo's beleids- en bestemmingsvorming op gang komt. Bestuurlijke inzet die opkomt voor het eeuwenoude 'kruisen' is onontbeerlijk. Zonder planologische inbedding zal nergens in de Randstad een streep gebruiksklare ruimte overblijven voor openbare ontmoetingsplaatsen. Zonder een geregdele

inzet en geregdele inbreng blijkt een oeroud en onschuldige homovermaak te kunnen worden vernietigd door handig opgezwepte 'not in my backyard'-sentimenten.
Geert Hekma
AMSTERDAM